

Република България

Министерски съвет

Доклад

по Закона за държавния бюджет

**Бюджет на устойчивост
и развитие**

2008

БЮДЖЕТ 2008 – ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ.....	3
ЧАСТ ПЪРВА: МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА	7
1.1. Анализ на тенденциите в развитието на световната икономика.....	7
1.2. Национална икономика	8
1.2.1. Прогноза за цикличната позиция на Българската икономика и отклонение от потенциалния БВП.....	8
1.2.2. Анализ на тенденциите в развитието на националната икономика през 2007 г.....	10
1.2.3. Икономически допускания и макрорамка за 2008 г.....	17
ЧАСТ ВТОРА: ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ И КОНВЕРГЕНЦИЯ.....	22
2.1. Предизвикателствата на конвергенцията	22
2.2. Финансова перспектива 2007-2013 г. и финансов пакет за България.....	23
2.3. Обосновка на разчетените средства за вноската на Република България в Общия бюджет на ЕС за периода 2008-2010 г.....	25
2.4. Предприсъединителните програми ФАР, ИСПА и САПАРД на ЕС, временните финансови инструменти на ЕС, както и програми, финансирани със средства от Кохезионния фонд и Структурните фондове на ЕС.....	28
2.5. Очаквано усвояване, съфинансиране и разходване на средствата по предприсъединителните програми ФАР, ИСПА и САПАРД на ЕС, по временните финансови инструменти на ЕС, както и по програми, финансирани със средства от фондовете на ЕС за периода 2007-2010 г.....	29
2.6. Бюджетен и икономически аспект на участието на България в общите политики на ЕС за периода 2007-2010 г. с акцент върху 2008 г., в това число Общата селскостопанска политика и Общата рибарска политика.....	32
2.7. Оценка за ефекта върху икономиката и бюджета от усвояване на фондовете на ЕС за 2008 г.....	35
ЧАСТ ТРЕТА: ФИСКАЛНА ПОЗИЦИЯ И БЮДЖЕТНА ПОЛИТИКА	40
3.1. Преглед на фискалната позиция.....	40
3.1.1. Изпълнение на консолидираната фискална програма към 31 август 2007 г.....	40
3.1.2. Оценка за изпълнението на консолидирания бюджет до края на 2007 г.....	45
3.2. Анализ на фискалната устойчивост	46
3.3. Оценка на икономическите и фискалните рискове	48
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА: ПРИХОДИ И ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА	50
4.1. Корпоративни данъци.....	50
4.2. Данъци върху доходите на физическите лица	52
4.3. Приходи на общественото и здравното осигуряване	53

4.4. Данък върху добавената стойност.....	54
4.5. Акцизи.....	55
4.6. Мита	57
4.7. Неданъчни приходи	58
4.8. Помощи.....	58
ЧАСТ ПЕТА: БЮДЖЕТ 2008 – РАЗХОДИ, ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ	59
5.1. Публичните разходи по икономически елементи.....	60
5.1.1. Текущи разходи.....	60
5.1.2. Публични инвестиции	64
5.2. Публичните разходи по функции.....	69
5.2.1. Общи държавни служби.....	70
5.2.2. Отбрана и сигурност.....	71
5.2.3. Образование.....	72
5.2.4. Здравеопазване	74
5.2.5. Социално осигуряване, подпомагане и грижи.....	75
5.2.6. Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда.....	77
5.2.7. Почивно дело, култура и религиозни дейности.....	78
5.2.8. Икономически дейности и услуги.....	79
5.2.9. Разходи, неклассифицирани в другите функции.....	81
ЧАСТ ШЕСТА: ПОЛИТИКА ПО ДЪЛГА	82
6.1. Цели на политиката	82
6.2. Държавен и държавно-гарантиран дълг	82
6.2.1. Външен дълг.....	83
6.2.2. Вътрешен дълг.....	84
6.3. Финансиране.....	85
ЧАСТ СЕДМА: НАСОКИ НА БЮДЖЕТНАТА РЕФОРМА.....	87
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	93
Приложения.....	94
Абревиатури	95

Настоящият вариант на Доклад по закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г., внесен от МС в Народното събрание на 31.10.2007 г., е актуализиран с промените в бюджетните параметри, които бяха направени при окончателното приемане на закона в Парламента.

БЮДЖЕТ 2008 – ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ

В контекста на провежданата средносрочна бюджетна политика, Бюджет 2008 ще бъде насочен към реализиране на правителствените приоритети при постигане на устойчив темп на икономически растеж, стабилни публични финанси в съответствие с изискванията на Пакта за стабилност и растеж, както и поддържане на стабилната макроикономическа среда в България.

В проекта на Бюджет 2008 са изведени следните приоритети:

- ⇒ Противодействие на нарастващите **въннотърговски дефицит** и **дефицит по текущата сметка** с източник високото вътрешно търсене чрез преследване на **бюджетен излишък** в размер на около 3.0% от БВП, като в хода на изпълнение на бюджета ще се потърсят резерви за реализиране на по-високо ниво на приходите над разходите;
- ⇒ Преструктуриране на бюджетните разходи и ускорено модернизиране на **публичната инфраструктура** чрез заделяне на значително по-високи инвестиционни разходи, подкрепяни от достъпа на страната до европейските фондове;
- ⇒ Финансово обезпечаване на програмите за научно-изследователската и развойна дейност в съответствие с основните насоки на обновената Лисабонска стратегия. Политиката в сферата на науката предвижда осигуряването на допълнителни средства за наука и приложни изследвания на проектен принцип, като те бъдат насочени приоритетно към фонд „Научни изследвания” към МОН;
- ⇒ Продължаване на реформите в **ключови социални сектори** като образование и здравеопазване чрез актуализиране и оптимизиране на програмите, които изпълняват;
- ⇒ Обезпечаване на по-нататъшен **ръст на доходите** на заетите в публичния сектор и на пенсионерите.

Фискалната политика продължава тенденцията към реализиране на мерки, стимулиращи инвестиционния процес и намаляване на пряката данъчно-осигурителна тежест. Стремежът е за стимулиране нарастването на корпоративните инвестиции, повишаване на конкурентноспособността на местното производство и услуги, по-нататъшно легализиране на трудовите възнаграждения и реално нарастване на разполагаемите доходи. От друга страна бързото застаряване на населението в България налага сериозни ограничения и предизвикателства пред стабилността на фискалната политика през следващите години.

Предвижда се **излишъкът по консолидираната фискална програма** през 2008 г. да възлезе на 1 821.4 млн.лв., което представлява 3.0% от равнището на планирания БВП.

Рестриктивната фискална политика и нивото на бюджетния излишък са съобразени с нарастващия негативен баланс по текущата сметка, натиска върху вътрешното търсене в следствие притока на Европейските фондове, както и с цикличното развитие на икономиката. Провеждането на анти-циклична фискална политика, която страната ни спазва, е една от ключовите препоръки на Европейската комисия и Международния валутен фонд за дългосрочна стабилност на публичните финанси.

През 2008 г. **приходите на консолидирана основа** ще възлязат на 27 192.3 млн.лв., което представлява ръст от 27.2 процента спрямо разчета за предходната година. С промените в *Закона за данъците върху доходите на физическите лица* е предложено да се въведе **пропорционално данъчно облагане** на доходите на физическите лица през 2008 г., като ставката е 10% (без необлагаем минимум) и не зависи от размера на дохода. Данъчната ставка е единна за всички данъкоплатци и за всички видове доходи, с изключение на доходите от стопанска дейност на едноличните търговци, за които предвижданата ставка е в размер на 15%. Съотношението на осигурителните вноски работодател/работник през 2008 г. става 60/40. Ефектът от промяната в скалата и промяната в размера на личните осигурителни вноски е намаляване на постъпленията в бюджета със 180 млн.лв., които остават на разположение на населението.

Ставката на корпоративния данък се запазва на 10% за 2008 г., което представлява най-ниското ниво сред страните-членки на ЕС и стимулира нарастването на корпоративните инвестиции и повишаване конкурентоспособността на местната икономика.

Разчетите за **приходите от ДДС** са изготвени при запазване на ставката от 20% и отразяване на ефектите от присъединяването на Република България към ЕС и хармонизацията на българското данъчно законодателство с изискванията на европейските директиви в областта на косвеното облагане. Прогнозата за приходи от ДДС през 2008 г. в размер на 8 190.0 млн.лв. ще бъде постигната при ефективна събираемост от 92%.

По отношение на *Закона за акцизите и данъчните складове* ще продължи хармонизацията на българското законодателство с това в Европейския съюз. Очакваният общ размер на **приходите от акцизи** за 2008 г. е 3 797.7 млн.лв.

С оглед стимулиране на по-висока събираемост на собствени приходи по бюджетите на държавните органи и министерствата и ведомствата през 2008 г. се предвижда министъра на финансите да разрешава допълнителни бюджетни кредити по техните бюджети в размер до 50 на сто от изпълнението при условие, че не се влошава утвърденото бюджетно салдо по Републиканския бюджет и очакваното положително салдо по консолидираната фискална програма не е по-ниско от 3 на сто от прогнозата за годишния БВП.

Разходната част на Бюджет 2008 ще бъде един от инструментите на фискалната политика за стимулиране на икономиката чрез оптимално разпределение на наличните ресурси към стратегически сектори. Проектобюджетът за 2008 г. е първият, с който Народното събрание ще разгледа и одобри разходите на всички министерства, *Държавната агенция за младежта и спорта*, *Държавната агенция за информационни технологии и съобщения* и *Държавната агенция по горите* по политики в компетентността и отговорността на съответния министър или председател на държавна агенция. С това приключва стартираният през 2003 г. процес на пилотно въвеждане на подхода на ориентирано към

резултатите бюджетирани в министерствата и държавните агенции.

В процеса на изготвяне на проекто-бюджета се спазва ангажиментът за ограничаване на публичния сектор в икономиката (без да се включва вноската в ЕС) до 40% от БВП. Този ангажимент налага ограничение на разходите като дял от БВП въпреки значителните разходи, свързани с членството в ЕС. Създаването на условия за оптимално разпределение и ефективно усвояване на средствата от фондовете на ЕС ще бъде един от ключовите приоритети на фискалната политика. Съответно отделянето на достатъчно финансови ресурси за обезпечаване на национално съфинансиране е ясно дефинирана цел при програмиране на публичните разходи.

В разходите за **издръжка**, предвидени с Бюджет 2008 е изразен ефектът от реструктурирането на бюджета с цел вместиране на европейските средства в общите бюджетни ограничения. **Капиталовите разходи** през 2008 г. възлизат на 4 294.0 млн.лв., което представлява ръст от 52.4% спрямо планираното в предходната година. Средствата са разпределени при засилено участие на инвестиционните субсидии, които страната възнамерява да усвои от фондовете на Европейския съюз и чрез мерки за социално икономическо сближаване. През 2008 г. се очаква сериозен напредък по програма ИСПА, която е насочена изцяло към големи структурни проекти. Увеличен е също така размерът на средствата, които страната ни ще усвоява от външни инвестиционни кредити по вече сключени споразумения.

Отчитайки приоритетите на правителството, свързани с повишаване на жизненото равнище на българските граждани в средносрочен план и въвеждане на десет процентен плосък данък от 1 януари 2008 г., се предвижда увеличение на **доходите от работна заплата** в бюджетния сектор през 2008 г. с от 5 до 10%. Предвидено е осъвременяване на **пенсиите** с 9.5% от 1 юли 2008 г. по т.нар. „швейцарско правило”: 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени за предходната календарна година. Максималният размер на пенсиите се запазва на 490 лв. през 2008 г., а от 1 юли 2008 г. е увеличен минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 102.85 лв. на 112.62 лв.

Разходите за **социално осигуряване, подпомагане и грижи** заемат най-висок относителен дял във функционалния разрез на публичните разходи. През 2008 г. техният размер на консолидирано равнище е 7 615.3 млн.лв., с 13.4% повече финансови средства спрямо предходната година. През 2008 г. политиката по социално подпомагане ще продължава да се развива в посока гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра насоченост на социалните помощи и повишаване на ефективността на програмите. Активната политика по заетостта ще се основава на прилагането на мерки, целящи повишаване на заетостта и на професионално-квалификационното равнище на работната сила.

Разходите за **образование** по консолидираната фискална програма за 2008 г. възлизат на 2 607.7 млн.лв., което представлява ръст от 22.2% спрямо 2007 г. Предвидени са средства за осигуряване на учебния процес в общинските и държавни училища, подобряване на материално-техническата база в училищата и обслужващите звена, както и проектно насърчаване оптимизацията на училищната мрежа. Планира се повишаване на обхвата и

улесняване на равния достъп до средното образование, както и осигуряване на обучението в държавните висши училища за 123 730 средно-приравнен брой учащи.

Разходите за **здравеопазване** в Бюджет 2008 с включен резерв са в размер на 2 605.7 млн.лв. (ръст от 17.6% спрямо 2007 г.). Тяхното равнище е съобразено с ролята на здравеопазването като един от основните приоритети в бюджетната сфера, с държавната политика в областта на здравеопазването, както и с намеренията за хода на здравната реформа. Предвижда се през 2008 г. да продължи тенденцията лечебните заведения за болнична помощ да се финансират основно от един източник – Националната здравноосигурителна каса. Чрез бюджета на Министерството на здравеопазването за 2008 г. ще се финансират над 20 приоритетни национални програми, приети с Решения на Министерския съвет, като част от националната здравна политика, спешната медицинска помощ, както и всички останали дейности, свързани с общественото здравеопазване.

Както е посочено в Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2006-2008 г., която ежегодно се актуализира, основната цел на **дълговата политика** е: осигуряване на безпрепятствено финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга, при минимално възможна цена в средно- и дългосрочен аспект и при оптимална степен на риск.

Предвид постигнатите положителни промени във **валутната и лихвената структура на държавния дълг**, както и на относително ниското му равнище (около 22% от БВП), анализът на чувствителността потвърждава относително слабото влияние на изменението в стойностите на основни пазарни индикатори върху обслужване задълженията на страната и номиналното ниво на дълга на централното правителство. Това редуцира риска, свързан с обслужването на държавния дълг и съдейства за стабилната фискалната позиция.

Фискалният резерв към 31.08.2007 г., по програмни валутни курсове е 7 908.3 млн.лв. Размерът на фискалния резерв осигурява стабилност за икономиката и защита срещу възникване на евентуални рискове за изпълнението на бюджета за текущата година.

През 2008 г. ще продължи да се изпълнява приетата от Министерския съвет *Стратегия за децентрализация* и *Програма за изпълнение на Стратегията за децентрализация* за първия планов период (2006 – 2009 г.). Нейната задача е да очертае основните насоки за промени в отношенията между публичните институции, които да повишат ефективността на тяхното функциониране и да доведат до предоставяне на по-качествени услуги. В същата посока е и действието на програмното бюджетиране, което измества фокуса от преразпределяне на входящите ресурси към приоритизиране на политики за постигане на реални резултати в рамките на обективните бюджетни ограничители, действащи в публичния сектор.

ЧАСТ ПЪРВА: МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА

1.1. Анализ на тенденциите в развитието на световната икономика

Нововъзникващите пазари с основен принос за ръста на световната икономика

През първото полугодие на 2007 г., световната икономика поддържаше висок темп на растеж, което до голяма степен се дължеше на високия икономически растеж на нововъзникващите пазари. Големите държави от азиатския регион, продължиха да се развиват добре. Тенденцията вероятно ще се запази, тези страни да продължат да поддържат високия растеж на световната икономика.

Инфлацията е относително стабилна към настоящия момент

Инфлацията, измерена с ръста на потребителските цени, се запази сравнително стабилна, въпреки че на фона на ограничените производствени мощности и нарастващите цени на суровините, съществуват предпоставки за покачване на нивата на цените. От друга страна, съществуващото напрежение на кредитния пазар в САЩ и възможността това да се отрази негативно върху останалите сегменти на общия пазар, може допълнително да заплаши перспективите за развитие на световната икономика.

Икономическия растеж в САЩ през 2007 г. се очаква да бъде около 1.6%

Американската икономика отчете нарастване от 1.55% през първото тримесечие и 1.92% през второто, спрямо съответния период на предходната година. Съживяването на икономиката през второто тримесечие се дължеше до голяма степен на положителните тенденции в развитието на нетния износ, запасите, вътрешното търсене и ръста на инвестициите. Очаква се реалното нарастване на brutния вътрешен продукт (БВП) за 2007 г да бъде около 1.6%. Тенденцията американската икономика да се забавя ще се запази, в следствие на съществуващото напрежение на пазара на недвижимо имущество, което ще се отрази върху търсенето и инвестициите в сектора.

Перспективите за развитие на Европейската икономика остават добри

През първите шест месеца на настоящата година и Европейската икономика се характеризираше с висока динамика на развитие. Икономическият растеж в еврозоната реализира ръст от 3.2% през първото тримесечие и 2.5% през второто, като се наблюдаваше леко ускоряване на икономиката спрямо съответните тримесечия на предходната година. Значителен принос за растежите имаше нарасналото вътрешно търсене. В краткосрочен план перспективите за развитието на европейската икономика остават положителни, като се очаква растежите да се запазят.

Ръст на лихвените равнища в Европа

Европейската Централна Банка през първото полугодие на годината предприе мерки за повишаване на основните лихвени проценти.

Тези решения бяха взети с цел поддържането на стабилна ценова политика. Ценовата стабилност е необходима, за да се осигури постоянно темпо на развитие на европейската икономика и създаване на нови работни места в еврозоната.

В краткосрочен план вероятно ще се задържи риска от възможно нарастване на инфлацията. Може да се предполага, че Европейската Централна Банка ще продължи да предприема съответни мерки за поддържането на ценова стабилност в региона.

Нарастващи цени на суровия петрол

От началото на годината на международните пазари се наблюдаваше постепенно покачване на стойността на суровия петрол. През месец юли енергийната суровина се търгуваше средно на цена 77.2 долара за барел. През месец август бе отчетен спад на търсенето, което доведе до спад на цените. Ограничените възможности за добив на суров петрол и възможността за неочаквани промени в търсенето и предлагането на енергийната суровина ще продължат да поддържат високо ниво на цените.

1.2. Национална икономика

1.2.1. Прогноза за цикличната позиция на Българската икономика и отклонение от потенциалния БВП

За нуждите на управлението на икономическия цикъл се взема предвид оценката на макроикономическия потенциал на страната¹. Когато разликата между потенциалния и фактическия БВП е положителна, съответната икономика не оползотворява изцяло производствените си ресурси, а когато е отрицателна, икономиката “прегрява” и икономическата политика следва да отчита този риск.

Методика на Европейската Комисия

Изчисленията, свързани с цикличната позиция на българската икономика, са извършени от Агенцията за икономически анализи и прогнози въз основа на макроикономическа производствена функция, следвайки основните характеристики на методологичната рамка, препоръчана от Европейската комисия.

Капиталовите запаси имат значителен принос за ръста на потенциалния БВП през 2006 г.

През 2006 г. потенциалният БВП на страната нарасна с приблизително 5.1%, като основен принос за това има нарастването на капиталовите запаси в икономиката (2.11 процентни пункта), в резултат на изключително динамичната инвестиционна активност. С по-ниски приноси са нарастването на заетостта и нарастването на общата факторна производителност (1.78 процентни пункта) и

¹ Съгласно една от общоприетите дефиниции, макроикономическият потенциал представлява максимума, който може да произведе дадена икономика, без това да я претовари и да доведе до нежелани явления. Под нежелани явления се разбира най-вече ускоряване темпа на инфлацията и произтичащите от това последици.

нарастването на заетостта (1.18 процентни пункта).

Отклонението от потенциалния БВП през 2006 г. е в размер на 0.9% и кореспондира с ускоряването на темпа на инфлация за същата година, въпреки че не може да бъде считано за неин първостепенен определящ фактор.

Ускоряване на потенциалния растеж в средносрочен план

За периода 2007-2010 г. се очаква потенциалният растеж на страната да се ускори до около 7.5% годишно, като основният принос отново се очертава от страна на нарастването на капиталовите запаси. Фактори за последното са:

- продължаващата висока вътрешна инвестиционна активност;
- притокът на преки чуждестранни инвестиции;
- постепенното набиране на скорост на усвояването на европейските фондове.

Таблица №1: Приноси на производствените фактори към потенциалния БВП, процентни пункта

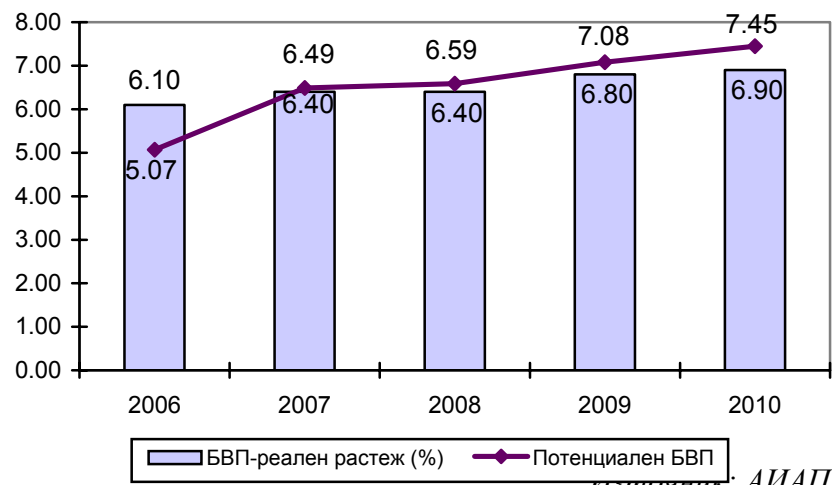
Година	Заетост	Капиталови запаси	Обща факторна производителност
2006 г.	1.18	2.11	1.78
2007 г.	1.88	2.84	1.76
2008 г.	1.15	3.27	2.18
2009 г.	1.04	3.46	2.58
2010 г.	0.86	3.60	2.99

Източник: АИАП

Очаква се увеличаване на приноса на общата факторна производителност за сметка на приноса на заетостта. Такъв тип развитие е следствие от увеличаването на капиталовите запаси, изчислени за един зает и от постепенното изчерпване на възможностите за увеличаване на заетостта в резултат на демографските процеси и структурата на работната сила и трудовите пазари у нас.

По отношение на отклонението от потенциалния БВП, за периода 2007-2010 г. се очаква то да намалява плавно през първите две години, а впоследствие по-силно, достигайки отрицателна, но близка до нулата стойност в края на периода.

Графика №1: Потенциален растеж и отклонение от потенциалния БВП за периода 2006-2010 г.

Доколкото инфлационните процеси на страната се определят и от други фактори (освен отклонението от потенциалния БВП), е трудно да бъде определен чистият принос на цикличната позиция на страната към динамиката на ценовото равнище. Все пак, отчитайки сравнително високите положителни стойности на отклонението от потенциалния БВП, може да се счита, че вероятността за драстично намаляване на темпа на инфлация към стойностите, предписани от Маастрихтските критерии, остава много ниска за периода до края на 2009 г.

1.2.2. Анализ на тенденциите в развитието на националната икономика през 2007 г.

Позитивното развитие през 2007 г. бе съпътствано от засилване на някои рискове и неравновесия в икономиката

През първата година от членството в ЕС икономическата политика на правителството продължи да осигурява висок и устойчив икономически растеж (от над 6%), високи чуждестранни и местни инвестиции, ускоряване нарастването на заетостта, засилване на процесите на конвергенция в доходите и цените.

Дефицитът по текущата сметка продължи да се увеличава, предизвикан от високо инвестиционно и потребителско търсене. През юли и август 2007 г. се наблюдаваше покачване на инфлацията, повлияно от:

- ✓ нарастването на международните цени (горива и храни);
- ✓ неблагоприятните климатични условия и реколта;
- ✓ нарастване на вътрешното търсене, поддържано от нарастващите доходи.

Брутен вътрешен продукт

През 2006 г. растежът на брутния вътрешен продукт достигна **6.1%** в реално изражение, като през полугодieto на 2007 г. се ускори до **6.4%** съответно. Ясно изразена тенденция в сектора от началото на тази година е увеличаването на приноса на продажбите за вътрешния пазар за сметка на тези за износ, които бяха основен двигател на положителното развитие на сектора през последните години.

През първата половина на 2007 г. индустрията се очерта като основен фактор за увеличението на добавената стойност

Ясно изразена тенденция в сектора на **индустрията**, който отбеляза ръст от почти 10% от началото на тази година, е увеличаването на приноса на продажбите за вътрешния пазар за сметка на тези за износ, които бяха основен двигател на положителното развитие на сектора през последните години. Това до голяма степен намалява потенциала за реализиране на висок растеж поради малкия размер на националния пазар, но пък от друга страна намалява вероятността от неблагоприятно влияние на външни фактори върху местните производители.

С най-високи темпове на растеж е *преработващата промишленост*, където увеличението на добавената стойност достигна почти 15% за полугодieto. Динамично продължава да се развива и *строителството*, чийто растеж през последните четири години (включително настоящата) е около 10%. След затварянето на 2 от ядрените реактори на електроцентралата в Козлодуй бе намален значително потенциала на *производство на електроенергия* и отрасълът отбеляза спад през първо тримесечие. Второ тримесечие обаче отрасълът се възстанови като отбеляза положителни темпове на растеж както на продукцията, така и на добавената стойност. *Добивната индустрия* отбеляза спад за трето поредно тримесечие най-вече поради влошаване на международната конюнктура.

Финансите и търговията обясняват половината от растежа на услугите през изминалата година

Най-големият сектор, *услугите*, също ускори темпа си на растеж от 6.1% през миналата до 8.8% за първите шест месеца на настоящата година. Основен фактор за развитието на финансите и търговията е повишеното благосъстояние на икономическите агенти, което стимулира потреблението, но е причина също така и за акумулирането на повече спестявания под формата на различни финансови продукти. Причина за ускоряването на реалния растеж на финансите до над 40% през полугодieto в сравнение с 17% през миналата година обаче е и премахването на рестрикциите пред кредитната експанзия от началото на годината.

След слабото съживяване през първите три месеца на годината, *селското стопанство* отново отбеляза спад в резултат от влошени климатични условия. Те са определящ фактор за развитието на

сектора поради слаба технологична обезпеченост.

От гледна точка на крайното използване брутният вътрешен продукт се увеличава в резултат на растежа на вътрешното търсене.

С най-висок принос за растежа са инвестициите в основен капитал, които се увеличават с 17.6% в реално изражение през миналата година и с почти 30% за първите шест месеца на настоящата. За разлика от миналата година, когато за растежа най-много допринесе *търговията*, през тази година най-много инвестиции успяха да привлекат *преработващата промишленост и производителите на електроенергия*. Промяната в структурата на инвестициите е фактор за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и за намаляване на външнотърговския дисбаланс поради експортната насоченост на индустрията. Част от инвестициите са свързани с покриване на нормите за опазване на околната среда, заложи в законодателството на ЕС. Изменението на запасите също допринася положително за растежа на икономиката през разглеждания период. Делът на общите инвестиции достигна 31.9% през 2006 г. и 36% през полугодieto на тази година.

Инфлация

Натрупаната инфлация, от началото на 2007 г. до месец август, според Хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) е 6.8%. Инфлацията за август спрямо съответния месец на предходната година е 9.3%. Неконтролираните цени се повишиха със 7% от началото на годината, а приноса им в общата инфлация е 6.1 процентни пункта.

Очертаващата се до края на годината сравнително висока инфлация се дължи в най-голяма степен на ръста в цените при храните

Цените на хранителните продукти се повишиха с 12.7% от началото на годината и допринасят с 2.95 процентни пункта за повишението на общата инфлация. Само месечните стойности за юли и август 2007 г. бяха съответно: 4 и 7.3%. При тази група стоки по-високи от очакваните стойности на инфлация се наблюдаваха още от месец май. Продължаващото поскъпване на селскостопанските стоки на международните пазари и лошите данни за реколтата от зърнени култури, са определящите фактори за рекордната инфлация при храните. По-високите цени на зърното имаха директен ефект върху поскъпването на брашното, хляба и растителните масла, но се отразиха и косвено върху цените на месото и млечните продукти чрез по-високите цени на фуража.

Други групи стоки и услуги с неконтролирани цени, като горива и услуги, също запазват относително високи темп на нарастване. Цените на енергийните стоки се увеличиха средно със 7.9% до август, като основна роля за това имаха международните цени на суровия нефт. При услугите натрупаната инфлация за първите осем месеца бе 6.8%, докато при нехранителните стоки (без горивата и цигарите) - тя е 2.6%.

Приносът на контролираните цени към инфлацията е 0.8 процентни пункта от началото на годината

Сред вътрешните фактори на инфлацията може да се посочи поскъпването на електроенергията за битови и промишлени нужди от началото на месец юли. Регистрираното средно увеличение в цените за населението бе 7.8%, което предизвика покачване на общата инфлация за периода с 0.35 процентни пункта. При останалите позиции с административно определяни цени средното поскъпване бе 4.9%, с което общият принос на контролираните цени за инфлацията през периода от началото на годината е 0.8 процентни пункта.

След либерализацията на пазара на тютюневи изделия от 1 януари и поради засилването на конкурентната среда от страна на чужди марки, цените на цигарите българско производство до месец август отчетоха намаление от -6.3%.

Натиск върху цените вследствие нарасналото потребление от съседни страни

Наблюдава се нараснало търсене на стоки и услуги от страна на съседни на България държави от ЕС – по-специално Гърция и Румъния, в които ценовото равнище е сравнително по-високо. Според статистиката на туризма, в периода януари-юли гръцките и румънските туристи са се увеличили съответно с 33.5 и 140.9% спрямо същия период на 2006 г. и заемат челно място по посещения на туристи в България. Покупките на стоки и услуги от чужденци на територията на страната, заедно с повишеното платежоспособно търсене на населението, ще продължи да оказва влияние върху нарастването на цените не само в отделни региони, но и за страната като цяло.

Платежен баланс

Неблагоприятно развитие, компенсирано изцяло от финансовата сметка

За периода януари-юли 2007 г. дефицитът по текущата сметка достигна 3 040.8 млн.евро при 1 804.8 млн.евро за същия период на предходната година. Това влошаване се дължеше предимно на увеличил се отрицателен търговски баланс. Допълнително се наблюдаваше влошаване на баланса на дохода и текущите трансфери, което бе компенсирано от по-добрия баланс на услугите. Въпреки регистрираното високо отрицателно салдо по текущата сметка, което достигна за анализирания период на годината 11.4% от прогнозния БВП, то бе покрито изцяло от финансовата сметка. Общият баланс за периода януари-юли 2007 г. бе положителен, като валутните резерви нараснаха с 922.6 млн.евро.

През първата половина на годината износът на стоки отбеляза ръст от 7.5% спрямо същия период на

Износът на стоки за първите шест месеца на годината бе в размер на 6155.3 млн.евро като нарасна с 429 млн. евро. Ръстът от 7.5% се дължеше основно на групата стоки суровини и материали. През първото тримесечие на годината износът на стоки забави темпа си на нарастване поради отбелязания спад на изнесени количества петролни продукти и електрическа енергия. Спирането на част от

предходната година

мощностите на АЕЦ Козлодуй повлия силно върху износа на електроенергия. През второто тримесечие на годината стокооборотът се засили спрямо първото. Това се дължеше основно на оживилия се износ на петролни продукти.

Основен търговски партньор в износа за България бе Европейският Съюз, към който бе съсредоточен 63% от потока на стоки.

За първото полугодие на годината при групата стоки суровини и материали най-високо номинално увеличение отбеляза износът на *чугун, желязо и стомана*. Допълнително се наблюдаваше по-добър износ на *текстилни материали*. Износът на *цветни метали* не отбеляза нарастване поради извършвани ремонтни дейности в основно металургично предприятие, довели до лек спад на производството.

През първата половина на 2007 г. износът на *инвестиционни стоки* отбеляза ръст от 6.9% спрямо първото полугодие на предходната година, като се наблюдаваше значителен спад в износа на *транспортни средства*. Износът на *потребителски стоки*, който представлява една четвърт от общия износ, отбеляза нарастване от 9.9% през първото полугодие на 2007 г. спрямо същия период на предходната година. Основен търговски партньор в износа за България бе Европейският Съюз, към който бе съсредоточен 63% от потока на стоки.

През първото полугодие на годината вносът на стоки (cif) отбеляза ръст от 18.5% спрямо същия период на предходната година, като достигна 9 910.3 млн.евро.

През първото полугодие на 2007 г. нарасна значително вноса на потребителски стоки

Най-висок принос за нарастването имаше групата стоки суровини и материали, като се наблюдаваше по-силен внос на *чугун, желязо и стомана, пластмаси и каучук и руди*. Значително бе увеличението на вноса на потребителски стоки за анализирания период, което може да бъде свързано с нарастването на доходите на населението. За първото полугодие на 2007 г. ръстът на общия доход на лице от домакинството бе 19.6% на годишна база. Групите стоки *храни, напитки и цигари и мебели и домакинско обзавеждане* имаха най-висок принос за нарастването на вноса на потребителски стоки.

Вносът на стоки с висока добавена стойност е свързан с добрия инвестиционен и бизнес климат, както и с рекордния приток на преки чуждестранни инвестиции.

При инвестиционните стоки доминираше вноса на *машини, уреди и апарати*. За анализирания период на годината не бе отчетен по-висок внос на суров петрол спрямо същия период на предходната година. Това се дължеше до голяма степен на слабия износ на петролни продукти през първото тримесечие. Основен търговски партньор при вноса на стоки за България бе Европейският Съюз с 53% дялово участие в общия внос за страната.

Нетният баланс на услугите за периода януари-юли 2007 г. възлезе на стойност 726.5 млн.евро, което представлява 40% ръст спрямо реализирания за същия период на предходната година. Това

се дължеше основно на по-високите приходи от туристически услуги и подобряването на нетния баланс на други услуги. Присъединяването ни към Европейския съюз и навлизането на нискобюджетните въздушни превозвачи повлия в голяма степен страната ни да бъде посетена от повече чужди туристи. От друга страна, нетното салдо на статията *други услуги*, различни от туристическите и транспортните, отбеляза значително подобрене, като отчетените приходи за анализирания период бяха по-високи, а разходите по-ниски спрямо същия период на предходната година.

Статията *Доход* реализира значително по-високо отрицателно салдо за периода януари-юли 2007 г. спрямо същия период на 2006 г. Почти изцяло влошаването се дължеше на увеличилите се плащания по преки инвестиции. Рекордният приток на чужди капитали ще запази тенденцията плащанията по статията доход да продължат да нарастват.

**Финансовата сметка
бе положителна и
покри изцяло
дефицита по
текущата сметка**

През месец април 2007 г. бяха изплатени предсрочно всички задължения към Международния валутен фонд (МВФ). Преките чуждестранни инвестиции за периода януари-юли 2007 г. достигнаха 2 667.2 млн.евро, при 2 334.9 млн.евро за същия период на предходната година. Допълнително, до края на текущата година се очакват постъпления от сключени приватизационни сделки в размер на 117 млн.евро. Присъединяването ни към ЕС, добрият инвестиционен климат, политическата и икономическа стабилност на страната са в основата за привличането на преките чуждестранни инвестиции. Очакванията са тенденцията да се запази и през следващите години.

Дефицитът по текущата сметка на страната в края на 2007 г. се очаква да достигне 21% от БВП в резултат на нарастването на дела на търговския дефицит в БВП до 27.5%. Основни фактори за влошаването на салдото по търговията със стоки са забавянето на номиналния ръст на износа при запазване на стабилен ръст на вноса (съответно около 10% и 19%).

Въпреки силното външно търсене и средногодишното повишаване на международните цени на основни за българския износ суровини като *петрол* и *мед*, износът в реално изражение ще се увеличи с около 7%, а дефлаторът ще достигне около 3%. Причините за прогнозираното забавяне са:

- неблагоприятен **външен шок** през първото тримесечие под формата на спад в международните цени на суровините;
- **преструктуриране на мощностите** на ключови износители през второто тримесечие;

- **методологически изменения** в системата за отчитане на търговските потоци с ЕС от началото на 2007 г.

И през настоящата година определящи фактори за обема на вноса ще бъдат високите инвестиции, потреблението и зависимостта на износа от суровини.

Паричен съвет и финансова стабилност

Стабилно функциониране на паричния съвет

Валутният борд продължи да функционира устойчиво, като за периода януари-август валутните резерви на БНБ нараснаха с 2.74 млрд.лв. (15.7%) и към края на август достигнаха 20.2 млрд.лв. Основен принос за нарастването на валутните резерви имаше увеличението на депозита на правителството в централната банка в следствие на доброто изпълнение на бюджета. За ръста на валутните резерви допринесоха и увеличението с 609 млн.лв. (8.8%) на банкнотите и монети в обръщение.

След като в началото на годината отпаднаха въведените административни мерки за допълнителни задължителни резерви, насочени към ограничаване на кредитната активност на търговските банки, се оказа, че ТБ притежават значителни свръхрезерви в БНБ. Банките използваха тези ресурси за разширяване на своята дейност, в резултат на което от началото на годината депозитите на търговските банки в БНБ намаляха с 458 млн.лв. или 12.7%. Въпреки това покритието на резервните пари с валутни резерви в края на август 2007 г. нарасна значително спрямо края на 2006 г. и достигна 189.9%. Покритието на широките пари към юли 2007 г. достигна 53%, което е спад спрямо декември 2006 г. и се дължи на по-бързото нарастване на паричния агрегат М3 спрямо валутните резерви на страната.

В края на месец юли 2007 г. паричното предлагане нарасна с 29% спрямо юли 2006 г., което съответно доведе до високото съотношение на широките пари към БВП (144.4%). Основната причина за ръста на предлагането на пари бе нарастването на кредитната активност на търговските банки след отпадането на административните ограничения върху дейността им и освобождаването на ресурси. Годишните темпове на растеж на кредитите за частния сектор нараснаха значително, като това бе съчетано с осезаемо увеличение на обема на отпуснатите кредити.

През юли 2007 г. БНБ обяви, че поради голямата кредитна активност на търговските банки ще увеличи процента на минималните задължителни резерви от 8% на 12%, считано от началото на септември. Нетните чуждестранни активи на банковата система отбелязаха слаб спад от 0.3% спрямо декември 2006г., тъй като от

една страна търговските банки използват своите ресурси, вложени в чужбина, за финансиране на кредитната си активност, а действията на БНБ, свързани с управлението на валутния резерв, оказват натиск в противоположната посока.

**Активите на
банковата система
растат стабилно**

През 2007 г. банковата система се развива стабилно и динамично, продължавайки наблюдаваните тенденции през последните няколко години. Активите на банковата система отчетоха значително годишно нарастване от 33.3% и достигнаха до 48.5 млрд.лв. в края на юли 2007 г., докато наблюдаваният ръст на активите през 2006 г. бе 28.4%. Ускоряването на растежа на активите бе резултат от отпадането на ограничителните мерки на БНБ. Съществен принос в общото нарастване на активите имаха кредитите и вземанията (включително финансов лизинг), които се увеличиха с годишен темп на прираст от 45.5% и достигнаха до 37.6 млрд.лв.

**Подобряване
качеството на
кредитните
портфейли**

Въпреки кредитната активност на търговските банки към края на март 2007 г. делът на редовните кредити в кредитния портфейл на търговските банки остана много висок: 95.6%. Необслужваните кредити намаляха и достигнаха до 1.65% срещу 1.75% към март 2006 г., което показва подобряване на качеството на кредитните портфейли на търговските банки. През първото тримесечие на 2007 г. банковата система остава ликвидна, а капиталовата позиция на институциите остава стабилна.

1.2.3. Икономически допускания и макрорамка за 2008 г.

Основни допускания при изготвяне на макрорамката

В настоящата прогноза се очаква **средногодишната цена на суровия петрол** за 2007 г. да бъде около 68.1 долара за барел, като за следващите години през разглеждания период са залегнали цени в диапазона 67-70 долара за барел. Високите цени на петрола от своя страна ще окажат влияние върху **инфлационните очаквания**, което ще усилва натиска върху **увеличение на лихвите**. Тъй като Европейската централна банка (ЕЦБ) се стреми да поддържа стабилна ценова политика, за разглеждания период е заложено лихвите в евро да се движат в рамките на 4.3-5%. Забавянето на американската икономика и възможността от спад на търсенето и инвестициите на пазара на недвижимо имущество, предполага лихвите в долари да се понижат и да се движат в диапазона 4.6-5.33%. В настоящата прогноза е заложено **среден валутен курс за 2007 г. от 1.357 долара за евро**, като през 2008 г. се очаква да се покачи до ниво от **1.40 долара за евро**, а след това да отчете спад до 1.35-1.38 долара за евро.

Таблица №2: Основни макроикономически показатели на България за периода 2006-2010 г.

Показател		2006	2007	2008	2009	2010
БВП – текущи цени	млн.лева	49 091	54 864	61 711	68 438	75 469
БВП – реален растеж	Процент	6.1%	6.4%	6.4%	6.8%	6.9%
Хармонизирана инфлация						
в края на годината	Процент	6.1%	9.3%	4.5%	4.7%	3.6%
средна за периода	Процент	7.4%	7.2%	6.9%	4.4%	3.7%
Валутен курс (лева/USD)						
в края на годината		1.49	1.41	1.40	1.42	1.45
средногодишен		1.56	1.44	1.40	1.42	1.45
Платежен баланс						
Текуща сметка	млн.евро	-3 934.7	-5 898.0	-6 914.3	-7 416.3	-8 125.1
в процент от БВП	процент	-15.7%	-21.0%	-21.9%	-21.2%	-21.1%
Преки чужд. инвестиции	млн.евро	4 364.0	4 655.4	4 738.5	4 734.9	4 781.7
в процент от БВП	процент	17.4%	16.6%	15.0%	13.5%	12.4%

Брутен вътрешен продукт

През периода 2007-2010 г. ще продължи доброто развитие на българската икономика като се очаква икономическия растеж да достигне ниво от 6.4% през 2008 г.

След като през последните години основен принос в растежа на БВП от страна на търсенето имаха инвестициите, то през разглеждания период тази тенденция ще се промени. Въпреки това техният дял ще се остане сравнително висок на около **36-37%** от БВП, като основен фактор за поддържането му ще изиграят средствата, идващи от европейските структурни фондове. Значителното натрупването на капитал в икономиката през последните години заедно с присъединяването на България в ЕС ще доведат до нарастване на реалния ръст на износа на стоки и услуги, в резултат на което нетния принос на външния сектор в растежа на БВП ще се увеличи. В същото време приносът на потреблението в общия растеж на БВП ще остане стабилен в диапазона 5.3-5.4 процентни пункта.

Инфлация

При изготвянето на прогнозата за инфлацията се имат предвид:

- допусканията за външната среда;
- очакваната динамика на производителността на труда;
- допускания за повишения в административните цени;
- въвеждането на по-високи акцизи за някои стоки и услуги.

Направена е прогноза за отделните основни потребителски групи,

формиращи общото изменение на цените, изчислено чрез Хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ).

При *енергийните стоки и услуги* очакваме ниска инфлация в края на всяка от годините 2008-2010 г. В тази група се включват както стоки и услуги с пазарни цени, така и такива с административни цени. Отделно някои позиции и от двете групи са акцизни стоки и върху тях оказват влияние бъдещите повишения в акцизните ставки. При изготвянето на прогнозата е направена оценка за влиянието на международната цена на суровия нефт върху течните горива в страната. Допълнително е прибавено влиянието на новия акциз върху течните горива от януари 2008 г., което се изчислява на 7% нарастване на цените за тази група. След тази корекция, страната ще достигне необходимото минимално равнище на този акциз за Общността. С изключение на 2008 г., когато се очаква международната цена на нефта малко да се повиши, през 2009 и 2010 г. не се очаква повишение. Решаващо значение за цените на *течните горива* в страната имат международните цени на нефта. Намаление в международните цени се очаква и при *въглищата и природния газ*. При *енергийните услуги*, които са с административни цени, като *електроенергия и топлоенергия* също са заложили ниски темпове на нарастване в цените. Има се предвид факта, че енергийния пазар в страната е либерализиран от юли 2007 г., но трудно може да се предвиди дали съществува конкуренция в търговията с електроенергия по цени на дребно, която може да спре исканията на производителите за увеличение в цените. Влиянието на акцизите при *електроенергията* и *въглищата* върху общата инфлация е малък и се изчислява общо на 0.2 процентни пункта за периода 2008-2010 г.

Слабо въздействие на акцизите при електроенергията и въглищата върху общата инфлация

Ниска годишна инфлация при храните

С изключение на 2007 г., очакваме ниска годишна инфлация при *храните*. Очакванията за динамиката на цените на храните, търгувани на международните пазари, показват намаление. При това намаление имаме предвид и прогнозата за валутния курс долар/евро. По отделни стокови групи също се очаква намаление в международните цени – например: *зърнени храни, месо, цитрусови плодове*.

Хармонизиране на акцизните ставки

През периода 2008 – 2010 г. ще има увеличение в акциза при *цигарите*, при което страната ще достигне минималното за ЕС равнище на този акциз.

Процесът на конвергенция ще бъде по-ускорен при услугите

При *услугите* очакваме продължаване на тенденцията на сравнително висока инфлация. В тази група се включват и услугите в системата на общественото хранене, които исторически също имат нарастване в цените с процент по-висок от общата инфлация. Процесът на конвергенция в равнището на всички цени, ще бъде по-ускорен при групата на *услугите*. Тяхното равнище в сравнение със

средното за ЕС, е по-ниско от това при стоките. Може да се очаква, че в близките години търсенето на някои видове услуги ще се увеличава, например качествена медицинска помощ, образователни услуги, услуги за туризъм и почивка. Цените на услугите до голяма степен зависят от вътрешното търсене. Те се причисляват към нетъргуемия сектор на икономиката и не зависят от външна конкуренция. Нарастването на номиналната заплата в сектора на услугите се пренася в по-голяма степен върху техните цени, за разлика от стоките.

Ефектът от конвергенция на нехранителните стоки е до голяма степен изчерпан

При *нехранителните стоки* прогнозираме намаляващи темпове на нарастване в техните цени. През последните 3 години се наблюдава ускоряване на растежа на потреблението на дълготрайни стоки. Нарастването на реалните доходи и богатството на домакинствата са причината за увеличаване дела на дълготрайните стоки в потреблението. Въпреки увеличаващото се потребителско търсене, цените на нехранителните стоки останаха с най-ниска инфлация, тъй като при либерализиран режим на външна търговия, тези стоки изпитват в най-голяма степен конкуренцията от внос.

Платежен баланс

През периода 2008-2010 г. се очаква да се засилят ефектите върху платежния баланс от присъединяването на страната към ЕС

В резултат на интеграционните процеси търговските потоци между България и страните от ЕС ще продължат да нарастват в следващите години, стимулирани от инвестиционните процеси и разширяването на пазарите. Въпреки очакванията за леко забавяне на растежа на световната икономика се очаква външното търсене да се запази относително стабилно, осигурявайки средногодишен реален ръст на износа от около 11-13%. Заложено е реално увеличение на вноса на стоки за периода 2008-2010 г. се базира главно на предположенията за стабилен ръст на потреблението и запазване на умерено висок ръст на инвестициите в страната, допълнително стимулирани от средствата по европейските фондове.

Очаква се ръста на износа на стоки да се ускори и да изпревари ръста на вноса

Ценовите ефекти върху външната търговия ще бъдат основно по линия на цветните метали и петрола, но за разлика от предходни години те ще бъдат значително по-слаби. Очакванията за промяна в динамиката на външната търговия са резултат от:

- ⇒ подобряване на **конкурентоспособността** на българските стоки;
- ⇒ разширяването на **достъпа до чужди пазари**.

През 2008 г. дефицитът по текущата сметка се очаква да достигне 21.9%, като през следващите две години постепенно да се свие до 21.1%. Задържането му на високо равнище е резултат от:

- ⇒ вече формирания голям **разрив между износ и внос** в

абсолютно изражение;

⇒ нарастването на нетното изтичане на доход по преките чуждестранни инвестиции.

Очакванията са за покритие на дефицита по текущата сметка от паричните потоци по финансовата сметка

Част от дефицита ще бъде компенсиран от една страна по линия на приходите от туризъм, чийто среден ръст се очаква да бъде около 8-10%, а от друга - от частните и официалните текущи трансфери, които се предвижда да осигурят покритие от 15-20%. Около 60-65% от нетния приток на капитал ще представляват нетни преки чуждестранни инвестиции, като тази прогноза се основава на допускането за приключване на приватизационните процеси в страната. Тъй като посочените входящи капиталови и парични потоци създават ресурс за генериране на внос на стоки и услуги, търговският дефицит ще се задържи относително висок. Въпреки това в средносрочен план не се очаква салдото по платежния баланс на страната да окаже натиск върху валутните резерви на БНБ.

Парично предлагане

Широките пари ще растат с около 20% годишно

Годишният ръст на паричното предлагане в края на 2007 г. се очаква да достигне около 30% в следствие на високия ръст на нетните вътрешни активи на банковата система. За периода 2008-2010г. темповете на растеж на широките пари постепенно ще се забавят, достигайки нива от около 20% на годишна база, поради очакваното насищане на вътрешния кредитен пазар, съчетано с очаквания за покачване на лихвените проценти. Валутният борд ще остане стабилен като покритието на резервните пари с валутни резерви ще се запази на относително високо равнище в следствие на консервативната политика, провеждана от правителството.

ЧАСТ ВТОРА: ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ И КОНВЕРГЕНЦИЯ

2.1. Предизвикателствата на конвергенцията

Въпреки отбелязаните високи темпове на икономически растеж в България през последните години, реалната конвергенция на доходите с Европейските равнища и повишаване производителността на труда в България все още е предстоящо събитие.

През 2007 г. БВП на глава от населението в България ще представлява 38.7 % от средното равнище в ЕС

Съгласно прогнозни данни на *Евростат*, през 2007 г. БВП на глава от населението в България, измерен в паритет на покупателната способност (ППС), ще представлява **38.7** процента от средното равнище в ЕС. Въпреки тенденцията за постепенно повишение на този показател, страната ни заема последно място сред всички 27 страни-членки на ЕС. В долната таблица е представено развитието на горния индикатор по години.

Таблица №3: БВП на глава от населението в ЕС, измерен в ППС (ЕС 27=100)

Регион	2002	2003	2004	2005	2006	2007 F	2008 F
ЕС - 27	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ЕС - 25	104.6	104.4	104.2	104.1	103.9	103.9	103.8
ЕС - 15	114.2	113.7	113.1	112.8	112.1	111.8	111.4
Евروزона	112.9	112.1	111.1	111.0	110.2	109.9	109.4
България	31.1	32.6	33.6	35.2	37.1	38.7	40.3
Румъния	29.4	31.5	33.6	34.4	37.6	39.5	41.1

Източник: Евростат

Забележка: Данните за 2007 и 2008 г. са прогнозни.

Конвергенцията е дългосрочен процес

Конвергенцията като дългосрочен процес, предполага ръст на производителността на труда, който от своя страна предполага подобряване на условията на пазара на труда и по-високо участие на населението в него. В процеса на реалната конвергенция изключително важно значение придобива продължаването на структурните реформи и в частност институционалното изграждане, подобряването на бизнес-средата и намаляването дела

на сивата икономика.

Средствата от ЕС имат сериозен потенциал за въздействие върху растежа

Средствата от ЕС, комбинирани с националните инвестиции, носят сериозен потенциал за принос към икономическия растеж в дългосрочен план, ако бъдат инвестирани с висока възвръщаемост в инфраструктурно изграждане и повишаване качеството на човешкия капитал. Ефективното използване на европейските фондове предлага възможност за:

- постигане на ускорена реална конвергенция на българската икономика към средните нива на ЕС;
- решаване на проблемите в сектори, където собствените ресурси на страната са на равнища под необходимите за постигане на ускорен икономически растеж и заетост.

Необходимост от разумно разходване на средствата от ЕС

Следва да се отбележи, че за да постигне България висок стандарт на живот, Европейските средства трябва да се използват разумно и да се насочват към: подобряване качеството на инфраструктурата, инвестиране в човешкия капитал, повишаване на стандартите в образованието, отстраняване на административни и пазарни недостатъци, подпомагане балансираното териториално развитие. Само по себе си обаче разумното оползотворяване на възможностите, които предлагат Европейските структурни фондове, е предизвикателство. В този смисъл приоритет е оптимизирането на цялостния разходен пакет.

Ефективното използване на европейските фондове предлага възможност за постигане на ускорена реална конвергенция на българската икономика към средните нива на ЕС. В този смисъл приоритет е оптимизирането на цялостния разходен пакет независимо от източника на финансиране наред с решаване на проблемите в сектори, където собствените ресурси на страната са на равнища под необходимите за постигане на ускорен икономически растеж и заетост.

От друга страна, доброто усвояване на европейските средства ще е ясен сигнал към ЕК, че абсорбционният капацитет на страната е достатъчно силен и ще даде увереност, че и през следващите години от програмния период на финансовата перспектива за 2007-2013 г., България ще съумее да усвои и насочи правилно постоянно нарастващите потоци по различните фондове на ЕС.

2.2. Финансова перспектива 2007-2013 г. и финансов пакет за България

Отражение на финансовата рамка

Въздействието за България от финансовата перспектива на ЕС за програмния период 2007-2013г. се проявява в следните

**2007-2013г. за
България**

направления:

- ⇒ Увеличаване на средствата по Кохезионния фонд;
- ⇒ Нарастване на средствата за програмите за развитие на селските райони;
- ⇒ Приток на свежи инвестиции най-вече по линия на Структурните и Кохезионния фондове;
- ⇒ Други положителни резултати като подобряване на конкурентноспособността; поддържане на стабилен растеж и др.

**Приоритизиране на
средствата по
раздели**

С оглед средствата, които България очаква да усвои по отделните раздели, приоритетите за нашата страна са в следния ред:

- ✓ Подраздел 1б „Сближаване за растеж и заетост”,
- ✓ Раздел 2 „Опазване и управление на природните ресурси”,
- ✓ Подраздел 1а „Конкурентноспособност за растеж и заетост”,
- ✓ Раздел 6 „Компенсации”

Таблица №4: Финансово разпределение за България (млн. евро - текущи цени)

млн. евро	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Общо
Кохезионен фонд	171.5	245.8	330.5	347.9	371.8	395.8	419.9	2 283.0
Конвергенция	319.3	467.4	636.5	670.7	718.0	765.6	813.1	4 390.6
Сътрудничество	23.7	24.2	24.8	25.6	26.3	27.0	27.7	179.2

Източник: Национална стратегическа референтна рамка, България, 2007-2013 г.

**Целеви средства по
Раздел
„Компенсации”**

В Раздел 6 „Компенсации” на финансовата перспектива на ЕС за периода 2007-2013 г. са предвидени целеви средства за компенсации за България съгласно чл.32 от Акта относно условията за присъединяване на Република България и промените в Учредителния договор към Договора за присъединяване на България към ЕС. Съгласно Акта се създава Инструмент за улесняване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение. Инструментът е временен и има за цел да помогне България да финансира дейностите на новите външни граници на Съюза за прилагане на достиженията на правото от Шенген, и контрола на външните граници и да помогне за подобряването на паричния поток в националния бюджет.

2.3. Обосновка на разчетените средства за вноската на Република България в Общия бюджет на ЕС за периода 2008-2010 г.

Вноската на РБ в бюджета на ЕС се формира въз основа на няколко компонента. Те включват:

1. Т.нар. традиционни собствени ресурси (ТСР) на ЕС, които обхващат:
 - Селскостопанските мита;
 - Такси върху производството на захар и изоглюкоза;
 - Митнически сборове.
2. Приходи от данъка върху добавената стойност;
3. Приходи като отчисления от Брутния национален доход (БНД);
4. Корекция на вноската на Великобритания.

Законодателството на ЕС определя таван за размера на вноските на държавите-членки, формирани от тези източници.

Вноските от собствени ресурси се внасят без корекции, останалите източници на вноската подлежат на промяна

Съгласно действащото в момента законодателство вноските от ТСР се внасят без да се прилагат корекции. Останалите източници за вноската подлежат на текущи корекции в рамките на бюджетната година, които се определят от извършените разходи към момента на корекцията. Възможно е да бъдат приети няколко изменения на бюджета, които да коригират размера на вноската, в частта формирана въз основа на БНД, ДДС и корекцията за Великобритания.

Предвид гореизложеното, следва да се има предвид, че българската страна може да направи изчисления единствено за максималния размер на вноската и то въз основа на прогнозите за очакваните приходи от селскостопански мита, такси върху производството на захар и изоглюкоза, митнически сборове, приходи от ДДС и размер на БНД. Изчисленията за частта от вноската, свързани с корекцията за Великобритания се извършват от Комисията въз основа на сложни изчисления за получените и внесените от Великобритания средства в бюджета на ЕС, както и намаления на плащанията по този компонент на други държави-членки.

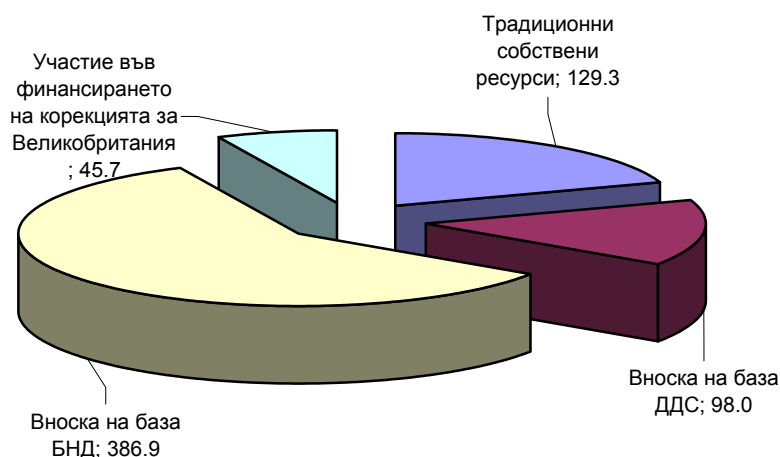
В Бюджет 2008 е заложен тавана на сумата по вноската на България в Европейския бюджет

С оглед на аргументите, посочени по-горе, и най-вече поради факта, че общият бюджет на ЕС за 2008 г. ще се приеме окончателно от Европейския парламент през месец декември 2007 г. (преди това предстои първо четене в Европейския парламент през октомври 2007 г. и второ четене от Съвета на 23 ноември 2007 г.), в проекта на Закон за държавния бюджет на

Република България за 2008 г. е заложена сумата от 337.4 млн.евро., т.е. 659.9 млн.лв. Тази сума представлява евентуален таван на плащанията за националната вноска в Европейския бюджет и е своеобразна гаранция за посрещане на задължението, произтичащо от членството.

От долната графика е видно, че най-голям дял в структурата на вноската заема Вноската на база БНД – 58.6% от плащанията в бюджета на ЕС.

Графика №2: Структура на вноската на България в бюджета на ЕС през 2008 г. (млн.лв.)

Източник: МФ, дирекция „Европейски въпроси“

За 2009 и 2010 г. заложените средства по вноската на България в бюджета на ЕС са съответно 415.8 и 469.5 млн.евро. При планиране на вноската в по-дълъг времеви хоризонт, е полезно да се има предвид, че към момента в институциите на ЕС тече дебат относно реформа на системата на собствените ресурси. Основните цели на реформата са посочени в долния бокс.

Реформа на системата на собствени ресурси в ЕС

Към момента в областта на собствените ресурси на ЕС новоприетото законодателство включва *Решение на Съвета от 7 юни 2007 г. за системата на собствените ресурси на Европейските общности 2007/463/ЕО, Евратом*. Решението ще влезе в сила след приключване на вътрешните процедури в държавите-членки по приемането му и ще поражда действие със задна дата от 1 януари 2007 г.

ОСНОВНИТЕ АКЦЕНТИ в *Решение 2007/436/ЕО, Евратом* в т.ч. и промените спрямо предходното (*2000/597 ЕО, Евратом*), могат да се обобщят както следва в следните групи:

1. СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ – общия бюджет на Европейските общности (ЕО) ще се финансира изцяло от собствени ресурси на ЕО

2. УНИФИЦИРАНАТА СТАВКА КЪМ ХАРМОНИЗИРАНИТЕ БАЗИ ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА

ДДС се определя на 0,30 % от лимитираната (с таван) ДДС база на държавите-членки; като само за периода за периода 2007-2013 г. четири държави-членки ще се възползват от намалени ставки към хармонизираните бази за изчисляване на ДДС с оглед намаляване на данъчното им бреме.

3. ВРЕМЕННИ ОТЧИСЛЕНИЯ ПО ВНОСКИТЕ НА БАЗА БНД на определени държави-членки само за периода 2007-2013 г.

4. ТАВАН НА СОБСТВЕНИТЕ РЕСУРСИ И БЮДЖЕТНИТЕ КРЕДИТИ – общата сума на собствените ресурси, предназначени за Общностите за покриване на годишните бюджетни кредити за плащания, не следва да превишава 1,24 % от общата сума на БНД на държавите-членки, а общата годишна сума на бюджетните кредити за поети задължение не следва да надвишава 1,31 % от общата сума на БНД на държавите-членки.

5. По-конкретно, измененията засягат в частност бюджетния *ИЗРАВНИТЕЛЕН МЕХАНИЗЪМ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО*, който продължава да действа изцяло за всички разходи, с изключение на тези във връзка с присъединяването на новите държави-членки, придобили такъв статут след 30 април 2004 г.

Европейската комисия ще предприеме преглед на системата на собствените ресурси, обхващащ всички аспекти на разходите на Европейския съюз, включително Общата селскостопанска политика, както и собствените ресурси, включително отстъпката за Обединеното кралство и в последствие да докладва през 2008/2009 г.

Комисията си е поставила за цел реформа на системата на собствените ресурси на ЕС в подългосрочен план. Сред многото идеи, които се обсъждат са:

- ⇒ въвеждането на европейски данък,
- ⇒ увеличаване на ролята на вноската, формирана от БНД,
- ⇒ отменянето на ДДС като ресурс,
- ⇒ премахване на специфичните корекционни механизми (корекцията за Великобритания например) и др.

Голямото разнообразие от идеи и твърде ранния стадий на дискусиите определя невъзможността на този етап да бъде предвидено развитието на реформата в областта на собствените ресурси в дългосрочен план и оттам да се направи количествен ефект за финансовото ѝ отражение върху вноската на България. Все пак горните тенденции следва да се вземат предвид като ориентир при изработване на различни сценарий за фискални развития.

2.4. Предприсъединителните програми ФАР, ИСПА и САПАРД на ЕС, временните финансови инструменти на ЕС, както и програми, финансирани със средства от Кохезионния фонд и Структурните фондове на ЕС

**7 171.1 млн.лв.
приходи от ЕС за
периода 2007-2010г.**

Очакваните приходи за периода 2007-2010г. от предприсъединителните програми на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД), временните финансови инструменти, както и програмите, финансирани със средства от Структурните инструменти, възлизат на обща стойност 7 171.1 млн.лв.

**3 319.2 млн.лв.
приход по
предприсъединителни
и временни финансови
инструменти**

По предприсъединителните инструменти и временните финансови инструменти (инструмента Шенген, Преходният финансов инструмент и Подкрепа на съществуващите политики на ЕС), средствата които България трябва да получи като приход от ЕК до 2010г., са общо 3 319.2 млн.лв.

Програма САПАРД се очаква да завърши през 2008 г., докато ФАР и ИСПА ще получават плащания до 2010 г.

**Европейската
Комисия е планирала
средства за преходния
финансов
инструмент и
инструмента Шенген**

Преходният финансов инструмент за България е одобрен от ЕК и проектите по него ще се изпълняват през периода 2008 – 2010 г. По инструмента Шенген са одобрени Национална индикативна програма за 2007 – 2009 г. и Годишна индикативна програма за 2007г., по която изпълнението на проектите ще стартира в началото на 2008г.

Средствата по двата инструмента са планирани в бюджета на ЕК за съответния период и усвояването им е свързано с ангажиментите на България за укрепване на институциите, прилагане на законодателството на ЕС, укрепване на контрола по външните граници.

**3 851.9 млн.лв.
приход по
Структурни
инструменти**

По Структурните инструменти средствата, които ще получим като приход от ЕК за периода 2007-2010г., са общо 3 851.9 млн.лв. Тези средства са формирани основно от авансовите плащания на ЕК към Р.България, които съгласно решение 1083/2006 на ЕК са както следва:

- за 2007г. : 2% от приноса на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) за оперативна програма и 2.5 % от приноса на Кохезионния фонд за оперативна програма.

- за 2008г. : 3% от приноса на Структурните фондове за оперативна програма и 4% от приноса на Кохезионния фонд за оперативна програма.

- за 2009г. : 2 % от приноса на Структурните фондове за оперативна програма и 4% от приноса на Кохезионния фонд за оперативна програма.

Ако оперативните програми се отнасят за цел „Европейско териториално сътрудничество”, то процентите на авансовите плащания са същите както тези за оперативните програми, финансирани по Структурните фондове.

2.5. Очаквано усвояване, съфинансиране и разходване на средствата по предприсъединителните програми ФАР, ИСПА и САПАРД на ЕС, по временните финансови инструменти на ЕС, както и по програми, финансирани със средства от фондовете на ЕС за периода 2007-2010 г.

*11 652.2 млн.лв.
разходи по линия на
ЕС за периода 2007-
2010г.*

Очакваните разходи за периода 2007-2010г. от предприсъединителните програми на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД), временните финансови инструменти, както и програмите, финансирани със средства от Структурните инструменти, възлизат на обща стойност 11 652.2 млн. лв., от които 9 520.5 млн.лв. са съфинансирани от ЕК и 2 131.7 млн.лв. са национално финансиране.

*4 692.8 млн. лв.
разходи по
предприсъединителни
и временни финансови
инструменти*

По предприсъединителните инструменти и временните финансови инструменти, средствата които България предвижда да разходва до 2010г., са 4 692.8 млн.лв., от които 3 867.2 млн.лв. съфинансирани от ЕК и 825.6 млн. лв. национално финансиране.

*Програма ФАР - сфери
на приложение*

Помощта по Програма ФАР, която ще бъде усвоявана през периода 2007-2010 г., е в рамките на Многогодишната програма 2004-2006г. и е традиционно насочена към постигане на стратегическите цели в следните приоритетни области: Правосъдие и вътрешни работи; Реформа в публичната администрация (вкл. Анти-корупционни мерки); Финанси; Икономическо и социално сближаване; Демокрация и социална интеграция; Законодателство на Европейския съюз и правни въпроси; Трансгранично сътрудничество; Ядрена безопасност.

*Ключови проекти по
програма ФАР*

Помощта по Програма ФАР, която ще бъде усвоявана през 2008г., е насочена към реализиране на следните ключови проекти:

- ⇒ подобряване **конкурентноспособността на българските предприятия** - посредством инвестиции в оборудване и иновационен потенциал;
- ⇒ изграждане и оборудване на **завод за преработка на животински отпадъци** – задължителен ангажимент на България към ЕС;
- ⇒ по-нататъшно **укрепване на граничния контрол** и

управление на бъдещите външни граници на ЕС;

- ⇒ изпълнение на **Стратегията за реформа на българската съдебна система**;
- ⇒ укрепване на **капацитета на Комисията за борба и превенция на корупцията** и много др.

Традиционно висок процент на усвояване на средствата по Програма ФАР

Разходната част е съобразена с индивидуалната специфика на отделните проекти, задължителните процедури и срокове за разплащане, и традиционно високия процент (над 90%) на договаряне и усвояване на средствата по ФАР.

При определяне на прогнозното съфинансиране по проектите, е взето под внимание задължителното изискване на Финансовите споразумения за осигуряване на съфинансиране на инвестиционни проекти в размер на 25 % и приблизително на 10 % за проекти от тип „побратимяване”.

На практика ФАР за България следва да приключи в края на 2009 г., като към този период следва да бъде усвоен основният процент от оставащите средства по програмата. Отчитайки разпоредбите на Финансовите споразумения, според които е допустимо разплащанията по проектите да приключат до 12 месеца след периода на изтичане на Споразуменията, както и потенциалната възможност от удължаване периода на изпълнение на определени проекти по ФАР 2006г., е предвидено част от средствата да бъдат разходвани и през 2010 г.

Инвестиционни проекти по Програма ИСПА

По програма ИСПА всички финансови меморандуми, подписани в периода 2000-2006г., ще бъдат приключени. Очакванията са да бъдат завършени по-голямата част от одобрените за финансиране инвестиционни проекти в секторите околна среда и транспорт, както и да бъдат подготвени проектите за финансиране по ОП „Транспорт” и ОП „Околна среда”.

Планирани увеличени разходи по ИСПА

Проектите по програма ИСПА, съгласно изискванията на ЕК, трябва да приключат до края 2010г. В резултат на поетия ангажимент за навременно приключване на проектите, разходите за периода 2008 – 2010г. по ИСПА значително ще се повишат.

Мащабни инфраструктурни проекти по ИСПА

- ⇒ По програма ИСПА са планирани значително увеличаване на средствата за разплащане през 2008г., тъй като са започнали строителните работи по следните големи инфраструктурни проекти:
- ⇒ “Строителство на **автомагистрала Люлин: СОП – п. в. Даскалово**”;
- ⇒ „Изграждане на нов граничен **комбиниран мост на река**

Дунав при Видин – Калафат”;

- ⇒ Модернизация и електрификация на **ж.п. линия Пловдив-Свиленград”;**
- ⇒ Изпълнение на мерките от 2002 г. в сектор „Околна среда”- **пречиствателни станции за отпадъчни води** в градовете Бургас-Меден Рудник, Севлиево, Монтана, Търговище, Попово, Ловеч.

Към момента се забелязват трудности с изпълнението на поетите ангажименти по подписаните финансови меморандуми през 2003г. и 2004г., при които има опасност разходи по проектите да бъдат правени и след 2010г. Тези проекти се отнасят до управлението на: водния цикъл в градовете Смолян, Шумен, Варна, София, Кюстендил; отпадъците в гр. Кърджали, както и изграждането на серо-очистващите инсталации за блокове 5 и 6 на ТЕЦ „Марица-Изток” 2. В сектор транспорт забавяне може да има при проекта за модернизацията и електрификацията на ж.п. линия Пловдив-Свиленград и довършването на ландшафта на летище София.

Програма САПАРД приключва през 2008г.

Програма САПАРД приключва през 2008г., за която предвидените суми отразяват реалното изразходване на средствата, базирано на тази и миналогодишни данни и прогнозни дейности.

По програма САПАРД са сключени общо 6 Годишни финансови споразумения за периода 2001-2006 г. Полученото финансиране от страна на ЕС възлиза на обща стойност 444.8 млн.евро. Крайният срок за договаряне на средствата по програмата е удължен до 31.10.2007 г. Средствата, които ще бъдат разплатени до края на 2007г. и 2008 г., са на база на Годишните финансови споразумения от 2005, 2006 и 2007 г.

Преходният финансов инструмент на ЕС- сфери на приложение

Преходният Финансов Инструмент (ПФИ) следва логиката на програма ФАР и осигурява финансова подкрепа за:

- развитие и укрепване на **административния и съдебен капацитет** в области, които не могат да бъдат финансирани по Структурните и Земеделските фондове.
- **институционално изграждане** в секторите: правосъдие и вътрешни работи, земеделие, финанси, вътрешен пазар, заетост, социална закрила и др.

Ключови проекти по ПФИ

Сред ключовите проекти, които ще се реализират за периода 2007-2010 г. със средства от ПФИ, са укрепване капацитета на Комисията за финансов надзор, Академията на МВР, Агенцията за социално подпомагане, институциите, отговорни за управление на водите, съдилищата и съдебната администрация; укрепване капацитета на МВР за борба с организираната престъпност, и др.

Изпълнението на ПФИ приключва в края на 2010 г.

Планираните разходи за периода 2007-2010г. се базират на принципите на ПФИ, според които договарянето на проектите следва да приключи до м.декември 2009 г., а тяхното изпълнение до м.декември 2010 г. Взето е предвид очакваното до средата на 2008г. стартиране на проектите от тип „Побратимяване“, които представляват основната част от пакета по ПФИ.

Предвиденото национално съфинансиране е определено в размер на:

- до **10%** за проекти за институционално изграждане;
- **25%** за инвестиционни проекти ;
- около **12 %** за грантови схеми.

Инструмент „Шенген“ – за укрепване на външните граници

Основната част от средствата по Инструмента „Шенген“ през 2008 г. ще бъде използвана за преки инвестиции с цел укрепване на външните граници на ЕС.

През 2009 г. се предвижда да започне изграждането на Информационни системи и компютърни мрежи, свързани с изпълнението на Шенгенското законодателство.

4 770.6 млн. лв.разход Структурни инструменти

По структурните инструменти за периода 2007-2010г. се очаква общо разходите да бъдат 4 770.6 млн.лв., от които 3 947.5 млн.лв. са съфинансирани от ЕК и 823.1 млн. лв. са национално финансиране.

При изготвяне на прогнозните разходи по оперативни програми е отчетена спецификата на Европейските фондове. Прилагайки правилото N+3, за разходване на средствата за 2007г. и 2008г. са предвидени сравнително ниски нива на разходите. Това произтича от факта, че на този етап е необходимо време за натрупване на опит по същинското управление на оперативните програми и по подготовката на проектите.

При формиране на разходите по ОП „Транспорт“ и ОП „Околна среда“ е възприет проектния принцип. Общият разход е сума на разходите по отделните проекти, обвързани с етапа на изпълнение и техническа специфика. Разчетите са направени при предпоставка за 10 % авансово плащане при сключване на договорите по проектите.

В Приложение №3 е представено описание на изпълняваните оперативни програми, статуса и етапа на изпълнение, както и тяхната принадлежност към министерства и ведомства.

2.6. Бюджетен и икономически аспект на участието на България в общите политики на ЕС за периода 2007-2010 г. с акцент върху 2008 г., в това число Общата селскостопанска политика и Общата рибарска политика

**2 040 млн. лв.
директни плащания
за 2007-2010г.**

За периода 2007-2010 г. средствата, които България предвижда да разходва за директни плащания, възлизат на 2 040 млн. лв.

През 2008 г. средствата, заделени за директни плащания на земеделските производители, са съответно 470.2 млн. лв., а средствата от ЕЗФРСР, които ще бъдат насочени към директните плащания за земеделските производители, ще бъдат в размер на 128.9 млн. лв., в т.ч. 25.8 млн. лв. национално съфинансиране.

За периода 2007-2009 г. на страната ни е дадена възможност, допълнителни средства за финансиране на преките плащания да се осигурят чрез пренасочване на част от средствата за развитие на селските райони. При използването на тази възможност е необходимо и съответно съфинансиране от страна на държавния бюджет. Взето е политическо решение **част от финансовия пакет за развитие на селските райони, да бъде прехвърлена към средства за директните плащания.**

**Ръст в доходите на
фермерите
вследствие въвеждане
схемата за директни
плащания**

Въвеждането на схема за директни плащания на ОСП ще доведе до съществен ръст в доходите на фермерите още през първите години на членството на страната в ЕС. Поради относително високото ниво на директните плащания за България и техния положителен ефект върху дохода, се очаква нивото на доходите да се повиши спрямо равнището преди периода на присъединяването.

**1 003.3 млн. лв. за
пазарна подкрепа за
2007-2010г.**

Пазарната подкрепа за периода 2007-2010г. е в очакван размер на 1 003.3 млн.лв., и включва средствата, които биха се получавали при интервенция (в сектори като зърнени култури, ориз, месо, мляко, плодове и зеленчуци); експортни субсидии в повечето от секторите; помощи за повишаване на консумацията на някои продукти; пазарна подкрепа за производство на пресни плодове и зеленчуци, предназначени за преработка и подкрепа на организации на производители на плодове и зеленчуци.

В тези сектори средствата за пазарна подкрепа се отпускат в зависимост от пазарната ситуация и след решение от страна на ЕК.

Предвидените средства за пазарна подкрепа през 2008 г. са в размер на 252.3 млн. лв.

**2 033 млн.лв. за
развитие на селските
райони за 2007-2010г.**

В областта на развитие на селските райони за периода 2007-2010г. се предвижда да бъдат усвоени средства в размер на 2 033 млн.лв., от които 1 639 млн. лв. са финансиране от ЕС по линията на ЕЗФРСР, а 394 млн. лв. са национално съфинансиране.

През 2008 г. средствата, които страна ни предвижда да разходва за развитие на селските райони, са в размер на 409.6 млн.лв., в т.ч. 78.9 млн.лв. национално съфинансиране.

Съгласно Регламент № 1290/2005 г. за финансиране на ОСП, след одобрение на Програмата за развитие на селските райони, на страната ни ще се изплати единична сума за предварително финансиране по тази програма. Предварителното финансиране представлява средства в размер на 7% от общия принос по ЕЗФРСР, като тези средства могат да бъдат разпределени в две финансови години според наличността.

***88.8 млн. лв. за
рибарския сектор за
2007-2010г.***

За периода 2007-2010г. средствата, които България предвижда да разходва за развитие на рибарския сектор, са в размер на 88.8 млн. лв., в т.ч. 22.2 млн. лв. национално съфинансиране.

През 2008г. средствата, които са заложили в бюджета за прилагането на Общата рибарска политика, са в размер на 26.7 млн. лв., в т.ч. 6.7 млн. лв. национално съфинансиране.

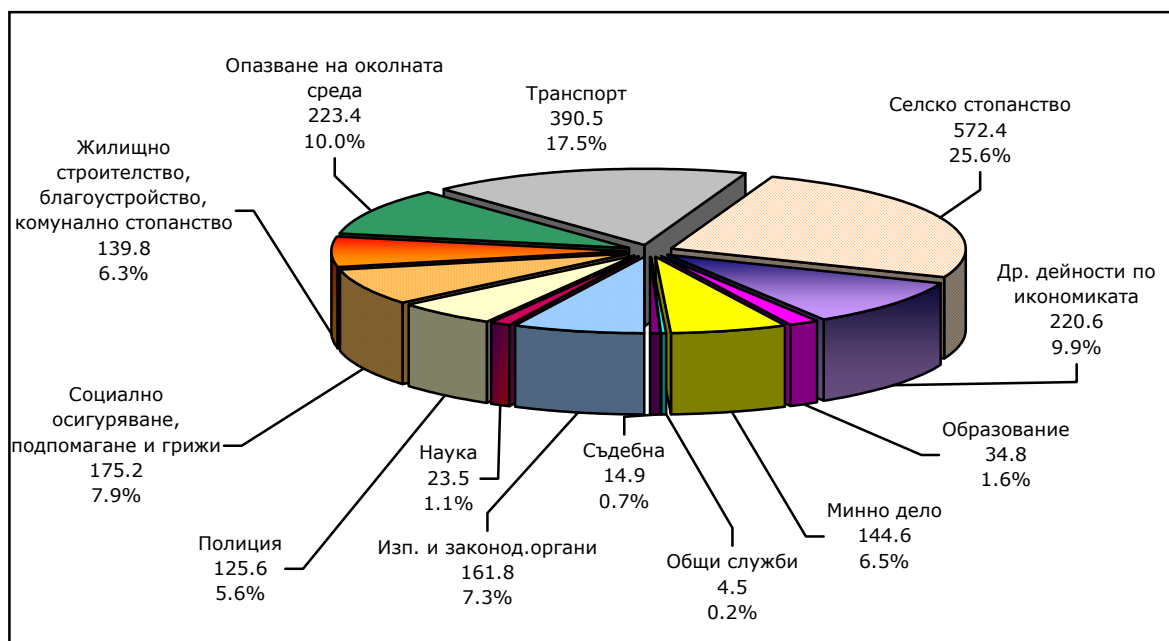
Съгласно Регламент № 1198 /2006 г. за ЕФР, след одобрение на ОП “Рибарство и аквакултури”, ЕК изплаща еднократна сума за предварително финансиране за периода 2007 - 2013г. Тази сума за предварително финансиране представлява 7% от финансовото участие на ЕФР и същата може да се разпредели в две финансови години в съответствие с наличния бюджет на Фонда.

2.7. Оценка за ефекта върху икономиката и бюджета от усвояване на фондовете на ЕС за 2008 г.

2.7.1. Бюджетен ефект от Европейските средства през 2008 г.

Основните сектори към които ще бъдат насочени европейските фондове са: рехабилитация на пътищата (благоустройство и транспорт); селско-стопанство, ядрена енергетика и екология, което е намерило съответното отражение в предлаганата консолидирана разходна рамка.

Графика №3: Структура на разходите(по основни сектори) финансирани със средства от фондовете на ЕС (включително и с национално съфинансиране) за 2008 г.

В следващата таблица е представено отражението върху бюджета за 2008 г. на европейските фондове и на вноската в общия бюджет на ЕС.

Таблица №5: Въздействие върху бюджета от финансовите взаимоотношения с ЕС

Показатели (млн.лв.)	Общо (в т.ч. и ко- финансирането)		Предприсъед нителни инструменти на ЕС		Европейски фондове			
					Обща селскостопанс ка политика		Структурните, Кохезионния фонд и временните финансови инструменти на ЕС	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Приходи	1 004.5	1 852.1	526.1	680.9	0.0	540.3	478.4	630.9
<i>(% от БВП)</i>	<i>1.8</i>	<i>3.0</i>	<i>1.0</i>	<i>1.1</i>	<i>0</i>	<i>0.9</i>	<i>0.9</i>	<i>1.0</i>
Разходи	1 264.1	2 231.5	652.3	969.6	124.4	462.1	487.4	799.9
<i>(% от БВП)</i>	<i>2.3</i>	<i>3.6</i>	<i>1.2</i>	<i>1.6</i>	<i>0.2</i>	<i>0.7</i>	<i>0.9</i>	<i>1.3</i>
Бюджетен баланс	-259.6	-379.4	-126.2	-288.7	-124.4	78.2	-9.0	-169.0
<i>(% от БВП)</i>	<i>-0.5</i>	<i>-0.6</i>	<i>-0.2</i>	<i>-0.5</i>	<i>-0.2</i>	<i>0.1</i>	<i>0</i>	<i>-0.3</i>
Вноска в бюджета на ЕС	634.4	659.9						
<i>(% от БВП)</i>	<i>1.2</i>	<i>1.1</i>						
Общ баланс	-894.0	-1 039.3						
<i>(% от БВП)</i>	<i>-1.6</i>	<i>-1.7</i>						

2.7.2. Макроикономически ефект от усвояването на Европейските средства

В долния бокс са представени допусканията, при които е извършена макроикономическата оценка.

Допускания за макро-ефекта на Европейските фондове

- ⇒ Макроикономическата оценка за ефектите от усвояването на средства от Европейските фондове (ЕФ) не е имала за цел да моделира коефициента на усвояемост; а оценява какви биха били ефектите от усвояването на ЕФ върху основните макроикономически показатели, като темпа на растеж на БВП, инвестициите, потреблението, инфлацията и т.н.
- ⇒ Оценката на макроикономическите въздействия на усвояването на ЕФ на ЕС се отнася за цялостната макроикономическа ситуация в страната без разграничаване на ефекта върху отделни нейни компоненти (сектори, отрасли, региони).
- ⇒ Приема се, че по регламент договорените фондове от ЕС ще бъдат изразходвани в съответствие с **правилото n+3 за периода 2007-2009 г.** и в съответствие с правилото n+2 за периода 2010-2013 г.

- ⇒ Ефектите върху икономиката се оценяват на базата на **изразходваните, а не на договорените фондове.**
- ⇒ **Инвестиционното съфинансиране** изисква или намаляване на сегашните разходи по националните бюджетни линии, които не са финансирани от ЕС, или уеднаквяване на приоритетите на националния бюджет с приоритетите на Структурните и Кохезионния фондове, за да се постигне намаляване на бюджетния дефицит.
- ⇒ **Реформата на българския национален бюджет** (*За реформата на устройственния бюджетен закон – Вж. част 7*) вече е започната, за да позволи ефикасно програмно-ориентирано многогодишно планиране, да се подготви за значителните нива на финансирането от ЕС, и за да предотврати намаляването на съществуващото финансиране в области, които не се финансират от ЕС.

От гледна точка на търсенето – брутния капитал стимулира растежа

На основата на горните постановки и хипотези, държавните интервенции през разглеждания период ще доведат до по-висок среден темп на нарастване на БВП с 0.27 процентни пункта на основата на очакваното ускорено нарастване на компонента на брутния капитал с 0.79 процентни пункта. Предвидените интервенции в НСРР очаквано ще доведат до позитивни ефекти едновременно от страна на търсенето и на предлагането. Импулсът върху страната на търсенето е с краткосрочен характер, доколкото пряко или косвено се проявява в нарастване на крайното търсене.

Ефектите от страна на предлагането ще доведат до достигане на ново технологично равнище

За разлика от това ефектите от страна на предлагането са с по-дългосрочен характер и следва да доведат до:

- ⇒ създаване на нови **производствени мощности**;
- ⇒ подобряване на качествените характеристики на **работната сила**;
- ⇒ разпространяване на **модерни технологии**.

На страната на предлагането ще бъде повлияно по два начина. Първо посредством нарастването на капиталовите наличности в икономиката - нарастването на капиталовите наличности ще доведе до по-висок растеж на БВП с 0.3 процентни пункта. Вторият ефект идва от по-високия Общ фактор на производителността (Total Factor Productivity, TFP). Очаква се инвестициите в иновации и човешки капитал в ОП “Конкурентноспособност” и ОП “Човешки ресурси” да имат положително въздействие върху TFP.

Нарастване на заетостта в средносрочен план

Направените изчисления показват, че като резултат от предвидените интервенции пазарът на труда ще се подобри едновременно по отношение на коефициента на икономическа активност и на безработицата. Броят на заетите в алтернативния сценарий през разглеждания период ще нарасне с 36 736 души.

Подобряване дефицита по текущата сметка

Междувременно нарасналите доходи и инвестиционното търсене ще доведат до по-голям внос. Дефицитът по текущата сметка ще се подобри с 409.7 млн.евро в сравнение с базовия сценарий за

периода 2007-2013 г. Два основни факта ще способстват за подобряването на текущата сметка, а именно:

- нарасналия **износ**
- по-високите **парични трансфери**, отразяващи позитивната нетна позиция на страната с бюджета на ЕС.

Развитието на частните инвестиции не следва да се повлияе негативно от Еврофондовете

Имайки предвид природата на дейностите, в които ще бъдат концентрирани държавните интервенции, значителна е вероятността да не се осъществи „избутващ ефект”, т.е. направените разходи няма да изместят частни инвестиции. От друга страна, не е вероятно държавната експанзионистична политика да доведе до забележима промяна в лихвените проценти, доколкото инвестиционното търсене в страната все още е относително ниско, и остава значително по-ниско от свободната парична маса. С други думи, публичната инвестиционна програма и навлизането на средства от Структурните фондове няма да повлияе на частните инвестиции в среден срок.

Притокът на средства от ЕС няма да повиши инфлацията

В същото време нивото на инфлацията няма да бъде засегнато от държавната намеса в икономиката. През програмния период нарастването на средната инфлация в България преценено чрез индекса на потребителските цени, ще надвишава със само 0.09 процентни пункта растежа на индекса на потребителските цени (ИПЦ) съгласно базовия сценарий. Ръстът на ИПЦ ще доведе до незначително нарастване на ефективния валутен курс, без това да променя фиксирания курс и функционирането на паричния съвет в България.

Директният ефект от усвояването на средства от Европейските фондове върху бюджета се изразява в нуждата от осигуряване на ресурси за национално кофинансиране, както и за плащане на вноската в бюджета на ЕС. Размерът на вноската за периода 2008-2010 г. варира в размер на 1.1%-1.2% от БВП.

Косвен ефект на Еврофондовете върху бюджетните приходи

Индиректният ефект от Европейските фондове ще се изрази в по-високи приходи от данъци в бюджета по линия на стимулирането на икономическата активност. Приносът на фондовете в икономическия растеж за периода се оценява между 0.3-0.4 пункта за всяка година. В допълнение те ще променят структурата на растежа на БВП към по-висок дял на вътрешното търсене и на вноса. Тази структура е благоприятна за бюджета, тъй като потреблението, като част от вътрешното търсене, и вноса, са най-важните елементи на ДДС базата. Техният растеж съответно ще доведе до по-висок темп на нарастване на приходите от ДДС в сравнение с икономическа експанзия, водена от износ. Количественото измерение на тези ефекти се равнява на нарастване на приходите със 116 млн. лв. през 2008 г., 129 млн.лв.

през 2009 г. и 107 млн.лв. през 2010 г.

Индиректен ефект от средствата от Европейските фондове върху бюджетните разходи не се очаква. Прогнозираното намаление на безработицата би трябвало да рефлектира в по-ниски разходи за обезщетения на безработни, но този ефект ще бъде несъществен.

ЧАСТ ТРЕТА: ФИСКАЛНА ПОЗИЦИЯ И БЮДЖЕТНА ПОЛИТИКА

3.1. Преглед на фискалната позиция

3.1.1. Изпълнение на консолидираната фискална програма към 31 август 2007 г.

Таблица №6: Изпълнение на основните параметри на консолидирания бюджет² към 31 август 2007 г.

Показатели (млн.лв.)	2006 г. август	2007 г. Програма	2007 г. август	Изпълнение към август 2006 г.	Изпълнение към Програма 2007 г.
Приходи и помощи	12 984.3	21 377.6	15 241.1	117.4%	71.3%
Данъчни приходи	10 462.1	17 550.0	12 499.8	119.5%	71.2%
Неданъчни приходи	2 096.4	2 739.7	2 338.1	111.5%	85.3%
Помощи	425.8	1 087.8	403.3	94.7%	37.1%
Разходи	10 994.0	20 992.0	12 367.1	112.5%	58.9%
Нелихвени разходи	10 439.5	19 627.1	11 466.5	109.8%	58.4%
Лихвени разходи	554.5	730.4	541.9	97.7%	74.2%
Вноска на РБ в бюджета на ЕС		634.4	358.8		56.5%
Дефицит (-) /Излишък(+)	1 990.3	385.6	2 874.0		

Изпълнение на приходите

Общият размер на постъпленията по консолидираната фискална програма към 31 август 2007 г. представлява 71.3% от годишния разчет

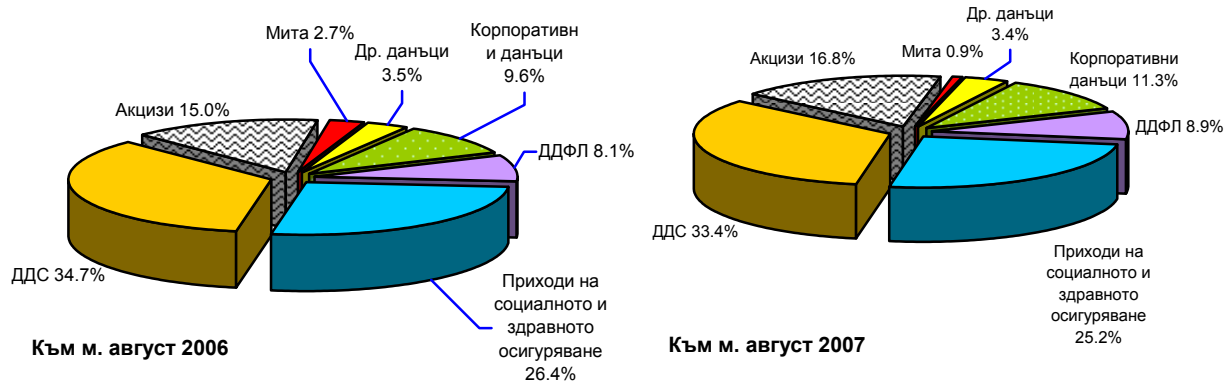
Приходите по консолидираната фискална програма за осемте месеца на 2007 г. са в размер на 15 241.1 млн. лв., което представляват 71.3% от годишния разчет към ЗДБРБ за 2007 г. Спрямо същия период на предходната година постъпленията са нараснали с 17.4%.

Изпълнението на годишните разчети по основните съставни бюджети към края на август 2007 г. е както следва: постъпилите приходи и помощи по републиканския бюджет за отчетния период са 10 493.6 млн. лв. или 72.2% от заложените в ЗДБРБ за 2007 г.; постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове са в размер на 3 193.1 млн. лв. или 68.8% от планираните за годината; приходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 55.8 млн. лв. и вече превишават планираните за годината; по общинските бюджети 1 104.2 или 102.6% спрямо разчета за годината и т.н.

² На база на данните от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити и централния бюджет.

На следната графика е представена структурата на данъчните приходи по КФП към месец август 2006 г. и 2007 г.:

Графика №5: Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет към м. август 2006 и 2007 г.

Данъчните постъпления по КФП към август са в размер на 12 499.8 млн. лв., или 71.2% от планираните за годината.

Ефектите от промените в данъчната политика се отразяват в нарастване на декларирания печалба на фирмите, намаляваща безработица и ръст на инвестициите

Преките данъци³ са в размер на 2 952.9 млн. лв., като добро е изпълнението на постъпленията от корпоративните и имуществените данъци. По-високите от планираните постъпления в тази група се дължат на общото икономическо оживление и проявилите се ефекти от промените в данъчната политика, целящи насърчаване на икономическата активност и разширяване на данъчната основа. Постъпленията от корпоративни данъци са в размер на 1 414.7 млн. лв., което представлява 100.3% спрямо годишния разчет. Доброто изпълнение на приходите в тази група е следствие на значителните постъпления през месеците март и април, главно в резултат на годишното приключване на финансовата 2006 г. В тази посока влияние оказва и ефекта от „изтласкването на светло“ на част от т.н. „сива“ икономика, за което допринесоха намалението на данъчните ставки, засилените административни мерки и др. Постъпленията от данъци върху доходите на физическите лица (ДФЛ) за разглеждания период са в размер на 1 107.1 млн. лв., което представляват 76.6% от планирания годишен размер. С направените промени в нормативната база през 2007 г. доходите на чуждестранните физически лица се облагат по реда на ЗДФЛ, а не по реда на ЗКПО с данък при

³ С оглед изчерпателност на данните за целите на анализа в групата на преките данъци са включени и постъпленията от имуществени данъци и други данъци по ЗКПО

Отчетеното изоставане при постъпленията от ДДС през първите месеци на годината, свързано с промените в ЗДДС след присъединяването на страната към ЕС е преодоляно

източника, както и социалните разходи, изплащани в пари, се облагат по ЗДДФЛ по месечната скала за облагане на доходите на физически лица.

При *косвените данъци* постъпленията за периода са в размер на 6 396,9 млн. лв., което представлява 65.9% от планираните за годината. С най-висок относителен дял в данъчните приходи по КФП са приходите от ДДС, които към края на август възлизат на 4 174.0 млн. лв., или 66.2% от годишния разчет. Отчетеното изоставане при постъпленията от ДДС през първите месеци на годината, свързано с промените в ЗДДС след присъединяването на страната към ЕС бе преодоляно през второто тримесечие и постъпленията от ДДС до края на годината се очаква дори да превишат годишните разчети. Основният фактор, който влияе върху постъпленията от ДДС през настоящата година е високият ръст на вноса, който значително изпреварва ръста при износа. Това се отразява от една страна в нарастване на постъпленията от ДДС, но от друга влошава търговския баланс на страната и увеличава дефицита по текущата сметка. Постъпленията от акцизи за осемте месеца на 2007 г. са в размер на 2 104.3 млн. лв. (66.3% от годишния разчет). Промените в Закона за акцизите за 2007 г. са насочени към хармонизиране на националното законодателство с това на ЕС. Във връзка с това от 2007 г. бе увеличен акциза на течните горива и бе разширен обхватът на стоките, обект на облагане с акциз (въведе се акциз за въглища, кокс и електроенергия за стопански и административни нужди). Приходите от мита през 2007 г. са повлияни от промените, свързани с отпадането на митата за страните от ЕС и прилагането на единната политика на общността по отношение на трети страни, което се отразява в намаление на общото равнище на постъпленията от мита при индустриалните и селскостопански стоки. Към края на август постъпленията от мита са в размер на 118.7 млн. лв. , което представлява едва 49.4% годишния разчет.

Приходите от осигурителни вноски на общественото и здравното осигуряване за отчетния период са в размер на 3 150.0 млн. лв., или 69.0% от предвидените в разчета за 2007 г. (4 567.2 млн. лв.). Приходите от социалноосигурителни вноски са в размер на 2 390.2 млн. лв., а от здравноосигурителни вноски – 759.9 млн. лв. Изпълнението им спрямо предвиденото в разчетите за годината е съответно 69.9% и 66.2%.

Неданъчните приходи и помощите по КФП за осемте месеца на 2007 г. са в размер на 2 741.3 млн. лв., или 71.6% от планираните за годината. Добро е изпълнението на приходите от държавни, общински и съдебни такси, на приходите и доходите от собственост, приходите от продажба на земя (основно по

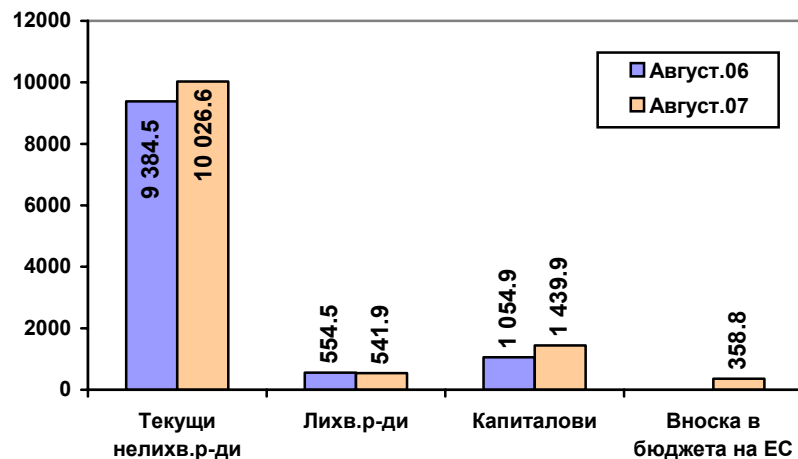
общинските бюджети) и др. През периода постъпи и вноската в централния бюджет от изпълнението на приходите над разходите на БНБ, която представлява 100.4% спрямо годишния разчет.

Изпълнение на разходите

Голям дял от плащанията на капиталовите разходи традиционно се извършва през последното тримесечие на годината

Извършените разходи по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България за бюджета на ЕС) през първите осем месеца на 2007 г. са в размер на 12 367.1 млн.лв. или 58.9% от предвидените в програмата за годината.

Графика №6: Основни разходни показатели по консолидирания бюджет към края на месец август 2006 г. и 2007 г.

Републикански бюджет

Финансирането на разходите по републиканския бюджет се осъществява при спазване на предвидените със ЗДБРБ за 2007 г. общи ограничители, в рамките на които се съблюдава приоритетността и периодичността на разходите.

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през първите осем месеца на 2007 г. са в размер 3 849.9 млн. лв., което представлява 48.4% от предвидените в ЗДБРБ за 2007 г. средства. Съпоставено с данните за същия период на 2006 г. нелихвените разходи са нараснали с 285.3 млн. лв., или ръст от 8.0%. Изпълнението спрямо годишния разчет на основните разходни показатели от групата на текущите нелихвени разходи, е както следва: разходи за текуща издръжка 47.5% от предвидените със ЗДБРБ за 2007 г.; разходи за заплати, осигурителни вноски и др. възнаграждения –

59.4%; социални разходи (вкл. стипендиите) – 48.6% и за субсидии за нефинансови предприятия (вкл. за лечебни заведения) и организации с нестопанска цел – 68.3%. Изразходваните средства за капиталови разходи, (вкл. прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция) са в размер на 604.0 млн. лв., или 30.9% спрямо разчета за годината⁴.

Извършените *лихвени плащания* са в размер на 534.6 млн. лв. (73.5% от разчетите към ЗДБРБ за 2007 г.), от които лихвите по външни заеми са 392.4 млн. лв., а лихвите по вътрешни заеми – 142.3 млн. лв. Спрямо същия период на миналата година разходите за лихви по републиканския бюджет са с 14.8 млн. лв. по-малко, като за отчетния период те заемат 6.8% относителен дял в общите разходи, при 7.9% за осемте месеца на 2006 г.

Трансферите от и за други бюджети по републиканския бюджети представляват нето предоставени трансфери в размер на 3 111.3 млн. лв., или 61.1% от планираните в ЗДБРБ за 2007 г.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Разходите по бюджетите на социалноосигурителните фондове за отчетния период са в размер на 4 342.2 млн. лв., или 63.4% от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи, обезщетения и здравноосигурителни вноски за пенсионери, безработни и др. в размер на 3 341.6 млн. лв., а здравноосигурителните плащания - в размер 925.9 млн. лв.

Разходи по бюджетите на общините

Извършените разходи по местните бюджети възлизат на 2 271.3 млн. лв., или 87.1% от годишните разчети към ЗДБРБ 2007 г. Текущите разходи са в размер на 1 754.0 млн. лв., а капиталовите – 517.3 млн. лв.

Бюджетен баланс

Към 31.08.2007 г. по консолидирания бюджет се отчита излишък в размер на 2 874.0 млн.лв. и се формира в резултат на доброто изпълнение на приходите и по-ниския размер на извършените разходи спрямо заложените в програмата.

Фискалният резерв⁵ към 31.08.2007 г., по програмни валутни курсове е 7 908.3 млн.лв. Високото ниво на фискалният резерв

⁴ За целите на анализа в позицията капиталови разходи в разчета за 2007 г. е включен и резерва за неотложни и непредвидени разходи.

⁵ Фискалният резерв обхваща:

- наличностите в лева и чуждестранна валута на всички бюджетни сметки и депозити в банковата система, в т.ч. централния бюджет, министерства и ведомства, НОИ, НЗОК и извънбюджетните фондове на централно ниво;
- други високоликвидни външни активи на централното правителство.

позволи през отчетния период да бъде извършена операция по предварително изплащане на държавен дълг към МВФ (към края на месец април дълга към МВФ в размер на 498 млн. лв. бе погасен напълно). С това бе постигнато намаление на номиналния размер на външния държавен дълг и намаляване на тежестта за неговото обслужване през следващите години.

3.1.2. Оценка за изпълнението на консолидирания бюджет до края на 2007 г.

Поддържане на стабилна фискална позиция и постигане на излишък от не по-малко от 2% от БВП, съгласно заложената цел в ЗДБРБ за 2007 г.

Отчитайки негативната тенденция за влошаване на баланса по текущата сметка на платежния баланс, при изготвянето на ЗДБРБ за 2007 г. бяха заложен мерки за стесняване на фискалната позиция и формиране на по-висок от планирания с разчетите за годината излишък по консолидираната фискална програма. В тази връзка фискалната цел за годината бе променена от планирания с разчетите към ЗДБРБ за 2007 г. излишък 0.8% от БВП на излишък не по-малък от 2% от БВП

Доброто изпълнение на приходите за първите осем месеца на 2007 г. и проявилите се фактори, влияещи положително върху данъчните приходи дават основания да се очаква изпълнение на приходите по консолидирания бюджет на годишна база с около 109.8% спрямо годишния разчет.

Изпълнението на преките данъци се очаква да бъде около 127.5%, като при корпоративните данъци то е 126.7%, а при данъците върху доходите на физическите лица - 121.3%. Другите данъци (имуществените данъци по общинските бюджети и други данъци по ЗКПО по републиканския бюджет) се очаква да превишат годишния разчет с около 52.0%, главно поради по-високите постъпления от данъка при придобиване на имущества по общинските бюджети.

Тенденциите и факторите, които оказаха влияние върху постъпленията от преки данъци за периода януари-август се очаква да продължат да оказват влияние и в оставащите месеци до края на годината, с което се обуславя и оценката за очакваното преизпълнение на годишните разчети.

Постъпленията от социални и здравни осигурителни вноски се очаква да надхвърлят предвиденото в разчетите за годината с около 3.6%, като приходите от осигурителни вноски на държавното обществено осигуряване - с 3.7% над годишния разчет, а здравноосигурителните вноски – с около 3.0% над планираното в Закона за бюджета на НЗОК за 2007 г.

Годишното изпълнение на косвените данъци се очаква да достигне 104.8% спрямо планираните за годината. Приходите от ДДС се очаква да се изпълнят 106.8%, а от акцизи - 102.7%. Разчетът за приходите от мита няма да бъде достигнат поради проявилите се ефекти след членството на страната в ЕС. И тук, както при преките данъци, се очаква продължаване на действието на проявилите се тенденции и фактори през изминалите месеци на годината.

Изпълнението на неданъчните приходи се очаква да надвиши планираните размери за годината, като по-високи от планираните се очаква да бъдат постъпленията от продажба на земя и имущество (главно по общинските бюджети), от държавни, общински и съдебни такси и др.

Освен изброените по-горе фактори, изпълнението на приходите се осъществява и при променени макроикономически параметри – по-висок ръст на brutния вътрешен продукт, по-висока инфлация, увеличаване заетостта и намаляване на безработицата, увеличаване на вноса и др., което обуславя и оценката за преизпълнение на годишните разчети.

Трайната тенденция към нарастване на дефицита по текущата сметка на платежния баланс наложи стесняване на фискалната позиция и прилагане на заложената в ЗДБРБ за 2007 г. мярка за формиране на излишък по КФП от не по-малко от 2% от БВП за 2007 г. Изпълнението на програмата за годината, разглеждано в контекста на значително по-неблагоприятното поведение на външноикономическите дисбаланси спрямо заложеното в макрорамката за настоящата година, поставя нови, по-напрегнати изисквания спрямо фискалните цели за 2007 г.

3.2. Анализ на фискалната устойчивост

Оценката на дългосрочната устойчивост на бюджетната позиция налага общите текущи задължения на правителството, т.е. текущият публичен дълг и дисконтираната стойност на бъдещите разходи да бъдат покрити от дисконтираната стойност на бъдещите бюджетни приходи.

Фискалната позиция спазва критериите за устойчивост в средносрочен план

Текущата позиция на фискалната политика, характеризираща се с висок първичен излишък е достатъчна, за да гарантира спазването на Маастрихтския критерий за таван на държавния дълг от 60% от БВП.

Фискалната политика продължава тенденцията към реализиране на мерки, стимулиращи инвестиционния процес и намаляване на

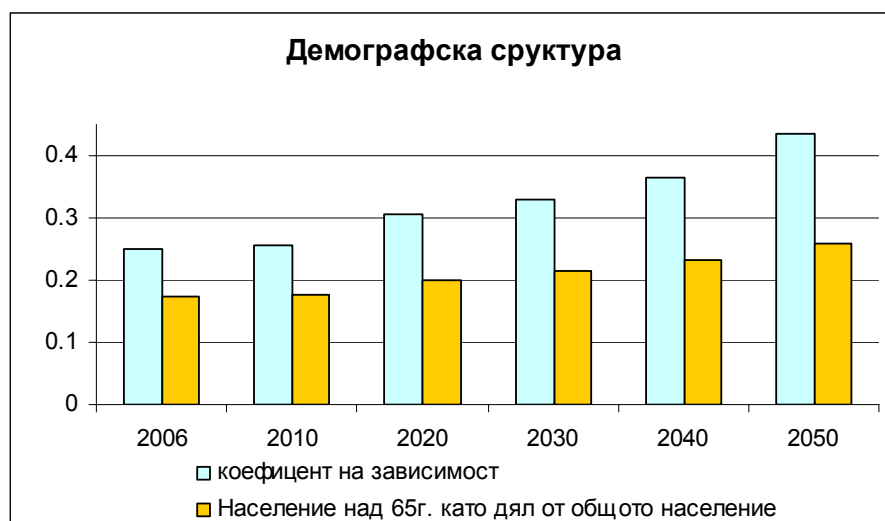
пряката данъчно-осигурителна тежест. Стремехът е за стимулиране нарастването на корпоративните инвестиции, повишаване на конкурентноспособността на местното производство и услуги, по-нататъшно легализиране на трудовите възнаграждения и реално нарастване на разполагаемите доходи.

**Редуциран е риска,
свързан с
обслужването на
държавния дълг**

Предвид постигнатите положителни промени във валутната и лихвената структура на държавния дълг, както и на относително ниското му равнище (около 22% от БВП), анализът на чувствителността потвърждава относително слабото влияние на изменението в стойностите на основни пазарни индикатори върху обслужване задълженията на страната и номиналното ниво на дълга на централното правителство. Това редуцира риска, свързан с обслужването на държавния дълг и съдейства за стабилната фискалната позиция.

Значително предизвикателство пред бюджетната политика представлява ефекта от демографските процеси. Тяхното негативно въздействие върху бюджета ще бъде почувствано най-вече по линия на баланса на приходите и разходите за пенсии. Прогнозира се броя на пенсионерите да намалее в дългосрочен план, което ще доведе до слаб спад на разходите за пенсии като дял от БВП до 2050 г. От друга страна, застаряването на населението ще се изрази в значително по-силно изразено намаление на работната сила, на заетите и оттам на броя на осигурените лица, които плащат социалноосигурителни вноски. Това ще доведе до чувствително по-ниски приходи в бюджета на Националния осигурителен институт в дългосрочен план и при сценарий на непроменена политика ще означава дефицит на пенсионната система в размер между 2.1%-3.5% от БВП.

Графика 7: Демографска структура на България в дългосрочен период

Очакванията са, че разходите за образование, здравеопазване и социални грижи няма да бъдат сериозно засегнати от застаряването на населението. Разходите за образование се очаква да намалее слабо като дял от БВП до 2050 г. поради постепенно намаляване броя на обучаващите се в системата. Това до голяма степен ще компенсира нарастването на разходите за здравеопазване в дългосрочен план в резултат на нарастващия дял на хората във възрастовата група 65+ като при това разходите за лечение на човек от тази група са сравнително най-високи.

Демографските процеси ще влошат бюджетното салдо

Сумарният ефект от демографските процеси върху разходите за образование, здравеопазване и социални грижи е увеличение с 0.2 процентни пункта от БВП през 2050 г. в сравнение с 2010 г. Това изменение прикрива прогнозното намаление на дела на тези разходи до 2030 г., след което той ще започне да нараства отново до края на периода.

Застаряването на населението налага сериозни ограничения и предизвикателства при провеждането на фискалната политика

В заключение може да се отбележи, че застаряването на населението не е маловажен проблем и за в бъдеще той ще окаже значителен натиск върху публичните финанси и икономическото развитие като цяло. При сценарий за поддържане на балансиран бюджет, изключвайки демографският ефект, това може да доведе до увеличение на държавния дълг като дял от БВП и дори да надвиши референтното ниво от 60% от БВП в края на периода. Това подчертава значението и необходимостта от поддържане на стриктна фискална политика по две причини. На първо място, използването на високите бюджетни приходи в периоди на силен икономически растеж ще остави възможност за маневриране в период на слаб растеж. Второ, силната първоначална позиция в началото на периода логично създава резерв за абсорбиране на отрицателното влияние на демографските процеси без да се нарушат правилата на Пакта за стабилност и растеж, изискващи нивото на държавния дълг да не надвишава 60% от БВП.

3.3. Оценка на икономическите и фискалните рискове

Забавянето на растежа на световната икономика ще се отрази по линия на външното търсене и финансиране на инвестициите

Основните рискове пред макроикономическата прогноза са свързани по линия на допусканията за развитие на световната икономика. Въпреки че към момента няма ясни индикации е възможно финансовата криза от края на август да даде по-сериозно отражение върху развитието на световната икономика в средносрочен план. Евентуалното забавяне на ръста може доведе до по-лошо представяне на износа на страната, което да се отрази негативно върху общия растеж. Разбира се, финансовата криза на международните пазари може да се отрази негативно върху растежа на българската икономика не само по линия на външното

търсене, а и по линия на външното финансиране на инвестициите в България. Трябва да се отбележи обаче, че при такъв сценарий растежът на българската икономика ще остане сравнително висок.

Инфлационният натиск е сериозна заплаха за устойчивото развитие

Като риск към прогнозата не трябва да се пренебрегва и възможността за по-висока инфлация от прогнозираната. Едно такова развитие може да се реализира не само при задържане на високите международни цени на някои групи стоки, а също така на по-бърза от заложената конвергенция към средноевропейските ценови нива, дължаща се както на членството на България в ЕС, така и на ценови натиск, най-вече в сектора на услугите, от по-бързо от очакваното нарастване на заплатите. Един такъв сценарий не е нереалистичен с оглед на бързото спадане на нивото на безработицата и рисковете от прегряване на българската икономика.

Резервът за 2008 г. осигурява гъвкавост в хода на изпълнението на бюджета

По отношение на фискалните рискове през 2008 г. и тяхното управление, необходимо е да отбележим, че по консолидираната фискална програма е заложен резерв за непредвидени и неотложни разходи в размер на 1.1% от БВП. Бюджетният резерв в частта за фискална устойчивост замества 90-процентното правило, прилагано през предходните години и осигурява гъвкавост в хода на бюджетното изпълнение. Разходването на средствата, заложи като резерв в зависимост от реализирането на определени фискални развития редуцира риска пред изпълнението на Бюджет 2008.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА: ПРИХОДИ И ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА

В бюджетната рамка за 2008 г. са заложили приходи в размер на 27 192.3 млн.лв., от които данъчни приходи – 22 178.9 млн.лв., неданъчни приходи – 3 113.3 млн.лв. и помощи – 1 900.1 млн.лв.

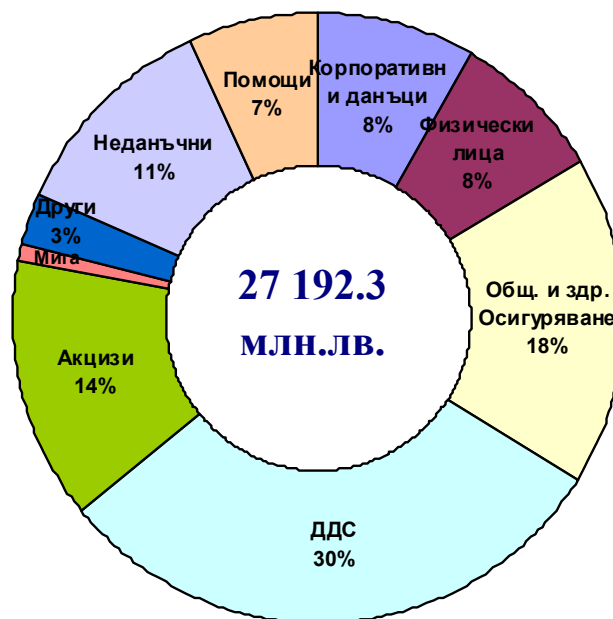
Реформите в данъчно-осигурителната система през 2008 г. са в посока:

- ⇒ насърчаване развитието на бизнеса
- ⇒ повишаване събираемостта на данъците
- ⇒ редуциране дела на сивата икономика.

В долната графика е показан относителния дял на приходите в консолидираната фискална програма, а в **Приложение №2а** са представени публичните приходи за периода 2006-2008 г.

Графика 8: Структура на публичните приходи през 2008 г.

Публичните приходи през 2008 г. нарастват с 27.2% спрямо планираното равнище през предходната година

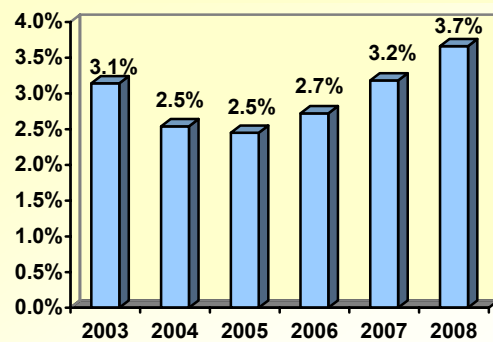
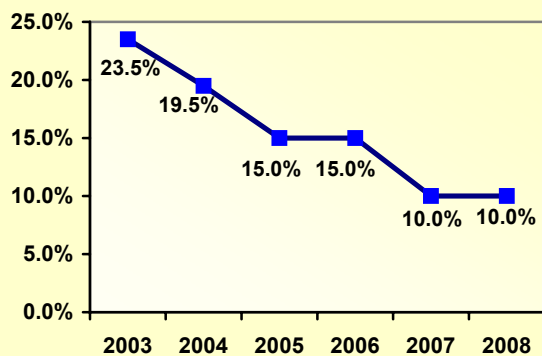

4.1. Корпоративни данъци

От 2007 г. в България се прилага най-ниската ставка по корпоративния данък в ЕС

Изчисленията на прогнозата на приходите от корпоративни данъци са направени при запазване на размера на данъчните ставки, въведени със *Закона за корпоративното подоходно облагане* от началото на 2007 г., т.е. облагане на печалбата с 10 процентна ставка.

Графика №9: Данъчни ставки и дял на корпоративните данъци в процент от БВП в България (2003-2008 г.)

Източник: Министерство на финансите

Предлагат се промени в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), с които се продължава тенденцията към усъвършенстване на данъчното законодателство, като:

- ⇒ преизчисляване на месечните авансови вноски за първото тримесечие на 2008 г. на базата на данъчната печалба за 2007 г.;
- ⇒ внасяне на четвърта тримесечна авансова вноска през 2008 г.;
- ⇒ освобождаването на малките предприятия (с оборот до 100 хил.лв.) от задължение за внасяне на авансови вноски и др.

Очакваният сумарен ефект за бюджета са допълнителни постъпления от около 60 млн.лева.

Ниската данъчна ставка не доведе до понижаване на приходите

Приходите от корпоративен данък в консолидирания бюджет (вкл. данък върху дивидента и доходите) за 2008 г. се прогнозират в размер на 2 261.8 млн.лв., при запазване размера на ставката на 10%. Оценката за следващата година се основава на прогнозирания ръст на икономическата активност, както и на очакванията при значително намалена данъчна ставка фирмите да легализират печалбите си и да продължи да се повишава данъчната събираемост.

Нефинансови предприятия

Корпоративният данък от нефинансови предприятия (вкл. организации с идеална цел и данък върху дивидента и доходите) за 2008 г. се оценява в размер на 2 064 млн.лева. При изготвянето на разчета са отчетени следните фактори:

Постъпленията през 2008 г. от годишното приключване на финансовата 2007 г. се очаква да са в по-висок размер от тези през 2007 г. предвид развитието на икономиката, повишаването на събираемостта от страна на данъчната администрация и редуциране дела на сивата икономика в резултат на ниския размер на данъчната ставка.

Финансови институции

Корпоративният данък от финансовите институции (включително корпоративен данък от застрахователни дружества) за 2008 г. се оценява в размер на около 197.8 млн. лева. При изготвянето на оценката са отчетени очакванията за развитие и ръст на печалбите в банковия и застрахователен сектор в резултат на кредитната експанзия и разширяването на пазарните дялове на този сектор.

4.2. Данъци върху доходите на физическите лица

По отношение политиката на облагане доходите на физическите лица за 2008 г. е запазена тенденцията за намаляване на данъчната тежест за доходите от заплати около и над средната за страната, като за по-ниските се разработват мерки за компенсиране. Целта е да бъдат запазени и увеличени номиналните и реалните доходи на населението.

Настоящият режим на облагане на доходите на физическите лица е на прогресивно данъчно облагане, при което данъчната ставка нараства с нарастване на облагаемия доход.

Единна данъчна ставка върху доходите

С промените в *Закона за данъците върху доходите на физическите лица* е предложено да се въведе **пропорционално данъчно облагане** на доходите на физическите лица през 2008 г., като ставката е 10% (без необлагаем минимум) и не зависи от размера на дохода. Данъчната ставка е единна за всички данъкоплатци и за всички видове доходи, с изключение на доходите от стопанска дейност на едноличните търговци, за които предвижданата ставка е в размер на 15%.

При изготвяне на прогнозата за постъпленията от данъците върху доходите на физическите лица за 2008 г. са отчетени следните основни фактори:

Фактори, влияещи върху данъчните приходи

- ръстът на средната работна заплата за страната. За бюджетния сектор политиката по доходите включва нарастване с от 5 до 10% от средата на 2008 г.; отчетен е и ръстът на наетите лица;
- отпадане облагането по реда на ЗДДФЛ на доходите от

извършване на патентните дейности, и преминаването на тяхното облагане по реда на *Закона за местните данъци и такси.*;

- взети са предвид ефектите за бюджета от отпадането на облекченията за деца и направени дарения .;
- законодателни промени, свързани с промяна в размерите на нормативно признатите разходи за дейността.

В прогнозата за приходите по ЗДДФЛ са отразени и очакваните ефекти, от промените в данъчно-осигурителното законодателство през последните години, насочени както към „изсветляване” на заетите лица и техните доходи, а така също и към намаляване на данъчната тежест и увеличаване на реалния разполагаем доход.

Приходите от патентен данък постъпват в местните бюджети

Предвижда се през 2008 г. **патентният данък** да премине от ЗДДФЛ по реда за облагане на *Закона за местните данъци и такси.* Като цяло се запазва режимът на облагане, съществуващ до края на 2007 г., в това число се запазват и съществуващите патентни дейности от ЗДДФЛ. Лицата, които се облагат с патентен данък, ще бъдат освободени от данък по ЗДДФЛ. Приходите от патентния данък ще постъпват в местните бюджети. За 2008 г. прогнозният им размер е около 40 млн.лв. Очакваният приход може да бъде различен от фактическите постъпления с оглед на факта, че общините сами ще определят размера на данъка в определени от закона граници.

4.3. Приходи на общественото и здравното осигуряване

Приходите на общественото и здравно осигуряване през 2008 г. се предвижда да възлязат на 4 799.5 млн.лв., което представлява 7.8% от прогнозираното равнище на БВП.

В средносрочен план не се предвиждат промени в размера на осигурителните вноски

От 01.10.2007 г. се намали осигурителната вноска за ДОО с три процентни пункта, от които с един процентен пункт за фонд ”Пенсии” (т.е. от 23 на 22% за лицата, родени преди 1 януари 1960 г. и от 18 на 17% за лицата, родени след 31 декември 1959 г.) и с два процентни пункта – за фонд ”Безработица”, т.е. от 3 на 1%. Тези нормативи на вноските са запазени през цялата 2008, 2009 и 2010 г. Вноската за допълнително задължително пенсионно осигуряване за втората група лица се предвижда да се запази на нивото на 2007 г. - 5% за целия планов период. Не се предвижда промяна и на размерите на осигурителните вноски за останалите фондове от КБДОО.

Основните политики спрямо приходите от осигурителни вноски влияят както в посока на тяхното увеличение, така и посока на намалението им. Увеличаването на номиналния размер на

приходите от вноски е породено от:

- ⇒ Увеличаване размера на **минималния осигурителен доход** за самоосигуряващите се лица от 220 лв. в 2007 г. на 240 лв. през 2008 г., 250 лв.– в 2009 г. и 260 лв. в 2010 г.
- ⇒ Увеличаване размера на **максималния осигурителен доход** за самоосигуряващите се лица от 1 400 лв. в 2007 г. на 2 000 лв. в 2008 г., 2009 г. и 2010 г.
- ⇒ Значително влияние в посока **намаление на приходите** има намаляването на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с 1 процентен пункт и на осигурителната вноска за фонд „Безработица” с 2%-ни пункта от 1 октомври 2007 г.

Структурата на осигурените лица влияе върху приходите на ДОО

В посока намаление на приходите влияе и структурата на осигурените лица. През годините все по-голям става дела на осигурените лица, родени след 31 декември 1959г., за които вноската е с 5%-ни пункта по-ниска заради осигуряването им във „втория стълб”

4.4. Данък върху добавената стойност

Приходите от ДДС ще нарастват в средносрочен план

Разчетите за приходите от ДДС са изготвени при запазване на ставката от 20% и отразяване на ефектите от присъединяването на Република България към ЕС и хармонизацията на българското данъчно законодателство с изискванията на европейските директиви в областта на косвеното облагане. Ръстът на приходите от ДДС се дължи основно на очакваните по-високи номинални равнища на brutния вътрешен продукт.

Постъпленията по ДДС се формират като суми от внос от държави-членки на ЕС, събрани от митниците, и от сделки в страната и вътреобщностни придобивания, постъпили по сметките на данъчната администрация.

След присъединяването на Република България към Европейския съюз от 1 януари 2007 г. постъпленията от внос от страни-членки на ЕС се начисляват от самите данъкоплатци в справките-декларации, подавани ежемесечно с данните за сделките в страната. Опасенията за големи загуби като резултат на липсата на контрол на входа, се оказаха неоправдани и това е една от причините за преизпълнението на разчета на приходите от ДДС за 2007 г.

Таблица №7: Приходи от ДДС за 2008 г., млн. лв.

ПРИХОДИ, в млн.лв.	База 2007	Ръст 2007/2006	Проект 2008	Ръст 2008/2007
ДДС при запазване на нормативната база от 2007 г., в т.ч.	6 650.0	114.8%	8 060.0	121.2%
- от сделки в страната и вътрешно-общностни придобивания (ВОП)	3 120.0	100%	3 670.0	117.6%
- еднократна месечна вноска от ВОП за 2007 г., внесена през 2008 г.			350.0	
- от трети страни	3 530.0	130.0%	4 040.0	114.4%
Ефект от законодателни промени	120.0	120.0%	130.0	108.3%
ДДС – консолидиран бюджет	6 770.0	115.0%	8 190.0	121.0%

За 2007 г. данъчната основа се очаква да бъде 33 850 млн.лв., а приходите от ДДС (общо от сделки в страната и ЕС и внос от други страни) да достигнат 6 770 млн.лв.

Разчетите са съобразени с европейските директиви в областта на косвеното облагане

В резултат на еднократната загуба от 350 млн.лв. поради едномесечното забавяне на внесения ДДС по вътреобщностни придобивания, за 2007 г. не се отчита ръст на приходите от страната спрямо 2006 г. Все пак тази сума ще постъпи в бюджета през следващата година и затова е прибавена към прогнозата за 2008 г., която е изготвена при ръст, равен на ръста на потреблението според макрорамката за периода.

Очакваната ефективна събираемост през 2008 г. е 92%

Отразени са новите по-високи акцизни ставки на *горивата и тютюневите изделия*, които влизат в данъчната основа на тези стоки. При свиване на потреблението им с не повече от 10-15%, в бюджета ще постъпят допълнително около 130 млн.лв. от ДДС.

Прогнозата за приходи от ДДС през 2008 г. в размер на 8 190 млн.лв. може да бъде постигната при ефективна събираемост от 92%. За сравнение очакваната ефективност през 2007г. е 90.5%.

4.5. Акцизи

Очакваният общ размер на приходите от акцизи през 2008 г. е 3 797.7 млн.лв.

По отношение на Закона за акцизите и данъчните складове ще продължи хармонизацията на българското законодателство с това в

Европейския съюз.

През 2008 г., в съответствие с договорения с Европейската комисия график за промените в нивата на акцизните ставки, се предвиждат следните промени:

- Увеличаване на акциза на безоловния бензин: от 635 лв./1000л. на 685 лв./1000л.;
- Увеличаване на акциза на газьола: от 535 лв./1000л. на 600 лв./1000л.;
- Увеличаване на акциза на керосина: от 485 лв./1000л. на 535 лв./1000л.;
- Увеличаване на акциза на кокса и въглищата: от 0.30 лв. за 1 гигаджаул тоplotворна способност на 0.40 лв. за 1 гигаджаул тоplotворна способност;
- Увеличаване на акциза на електрическата енергия - за стопански и административни нужди: от 1 лв. за 1 мегават час на 1.20 лв. за 1 мегават час;
- за цигарите – от 6,50 лв. за 1000 къса + 54% от продажната цена на 37.00 лв. за 1000 къса + 35% от продажната цена. Увеличението се налага във връзка с поетите ангажименти за размера на акциза на най-продаваната ценова категория, която вече е променена от 2,60 лв. на 2,00 лв. Това ценово изместване налага увеличаване на размера на акциза.

Някои акцизни ставки намаляват

С проекта се предлага въвеждане на намалена ставка за:

- смеси на бензин и биоетанол, в които съдържанието на биоетанола е от 4% до 5% включително – 664 лв. за 1000 литра (при стандартна ставка за бензина от 685 лв.);
- смеси на газьол и биодизел, в които съдържанието на биодизел е от 4% до 5% включително – 582 лв. за 1000 литра (при стандартна ставка за дизеловото гориво от 600 лв.)
- предложена е отмяна на акциза за кафето, екстрактите от кафе и прахообразните смеси, съдържащи кафе. Тези продукти не са акцизна стока в повечето Европейски страни, поради което настоящото им акцизно облагане поставя в неравнопоставено положение българските производители. В тази връзка е предложено акцизът за тези продукти да бъде отменен.

Акцизът върху пивото и спиртните напитки се запазва

През 2008 г. ставките на пивото и спиртните напитки няма да бъдат увеличавани, което ще доведе до ръст на потреблението на тези стоки. От особено значение за постъпленията от акцизи е бизнес-политиката на основните данъкоплатци – „Лукойл Нефтохим”-

Бургас АД и „Булгартабак – Холдинг” АД.

При определянето на приходите от акцизи са взети предвид очакваните обеми на потребление на основните акцизни стоки - горива и тютюневи изделия, законодателните промени и други фактори.

Увеличаването на размера на акциза на течните горива ще доведе до положителен ефект за бюджета, оценяван на 145 млн.лв.

Увеличаването на размера на акциза за електрическата енергия, въглищата и кокса ще доведе до положителен ефект за бюджета, оценяван на около 6 млн.лв.

Увеличаването на размера на акциза за цигарите ще доведе до положителен ефект за бюджета, оценяван на 139 млн.лв. От премахването на акциза на кафето загубата за бюджета ще е около 20 млн.лв.

4.6. Мита

Приходите от мита през 2008 г. ще бъдат в размер на 195 млн.лв.

Прогнозата за приходите от мита и митнически такси е съобразена с прилагането на *Общата митническа тарифа*, с отпадането получавани при внос от страните на ЕС мита, както и с усилията на митническата администрация за повишаване на събираемостта и точността на определяне на дължимите митни сборове.

Приходите от мита през последната година се дължат, основно, на вноса на промишлени стоки от страни не-членки на ЕС, като най-голям дял имат китайските стоки: 28.0% от общите мита и 42,4% от митата от промишлените стоки. От селскостопанските стоки с най-голям дял е Бразилия (предимно от внос на захар).

За изготвянето на прогнозата за 2008 г. са анализирани данните за вноса и приходите от мита за периода 2006-2007 г., като за основа са използвани следните допускания:

- ✓ очакваното изпълнение на приходите от мита за 2007 г. в размер на 195.5 млн.лева
- ✓ прогнозите на АИАП за размера на вноса за прогнозирания период;
- ✓ взет е предвид фактът, че след присъединяването на България към ЕС от 01.01.2007 г. митата, които са получавани при внос от страните на ЕС, отпаднаха изцяло, както и че се прилага Общата митническа тарифа (ОМТ), чиито ставки на митата са по-ниски от тези в Митническата тарифа на Република България (МТРБ) за 2006 г.

След 1 януари 2007 г. отпадат митата при внос от ЕС

Таблица №8 : Прогноза за приходите от мита за 2008 г.

В млн.лв.	Прогноза за 2008 г.
Общо приходи от мита, в т.ч.:	195.0
- от селскостопански стоки	59.6

- от промишлени стоки	135.4
-----------------------	-------

Нетният размер на приходите от мита за републиканския бюджет, след приспадане на частта, събирана за сметка на ЕС в размер на 75% от приходите, ще възлезе на 48.8 млн. лева.

Рисков фактор за приходите от мита през 2007 г., както през и 2008 г. е, безспорно, премахването на митническия контрол на така наречените вътрешни граници на Общността. Друг фактор е възможността да се оформя внос на стоки за България в друга страна-членка на Европейския съюз, където ще бъдат заплатени митата. Около 15% от стоките с произход от трети страни се внасят от страни на ЕС - основно от Австрия, Германия, Гърция, Холандия и др.; стоките с произход от Китай се внасят 60% директно и 40% от страни-членки на ЕС.

4.7. Неданъчни приходи

Очакваните неданъчни приходи за 2008 г. са 3 113.3 млн.лв. Тази част от приходите включва приходите и доходите от собственост, държавни, общински и съдебни такси, глоби, санкции и наказателни лихви, приходите от концесии, от дивидент за държавата и други

Факторите, определящи нивото на тези постъпления, са:

- При прогнозата за постъпленията от дивидент за държавата е взет предвид фактът, че голяма част от държавната собственост вече е приватизирана.
- Запазване на приходите и доходите от собственост
- Запазване размера на приходи от концесии и от глоби и санкции
- Важно перо са приходите от държавни, съдебни и общински такси Тук се включват и винетните такси

4.8. Помощи

Постъпления от помощи от външни и вътрешни източници, заложи в прогнозата за 2008 г. са 1 900.1 млн.лв. Чувствителното повишение на тези приходи в сравнение с отчета за 2006 г. се дължи основно на достъпа до Европейските фондове от началото на 2007 г.

ЧАСТ ПЕТА: БЮДЖЕТ 2008 – РАЗХОДИ, ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ

*Бюджетните
разходи-насочени към
по-висока
ефективност и
обвързани с
резултати*

Разходната част на Бюджет 2008 ще бъде един от инструментите на фискалната политика за стимулиране на икономиката чрез оптимално разпределение на наличните ресурси към стратегически сектори. Планирането и изпълнението на бюджета в този смисъл ще търси по-висока ефективност на бюджетните разходи и промяна на тяхната структура с цел да се постигне положителен ефект върху потенциалния икономически растеж. Текущото състояние на редица важни сектори, в това число образование и здравеопазване води до необходимост от структурни реформи, за да бъде оптимизирана тяхната дейност. По този начин ще се увеличи ефикасността на разходите в публичния сектор, като тези разходи бъдат обвързани с конкретни резултати.

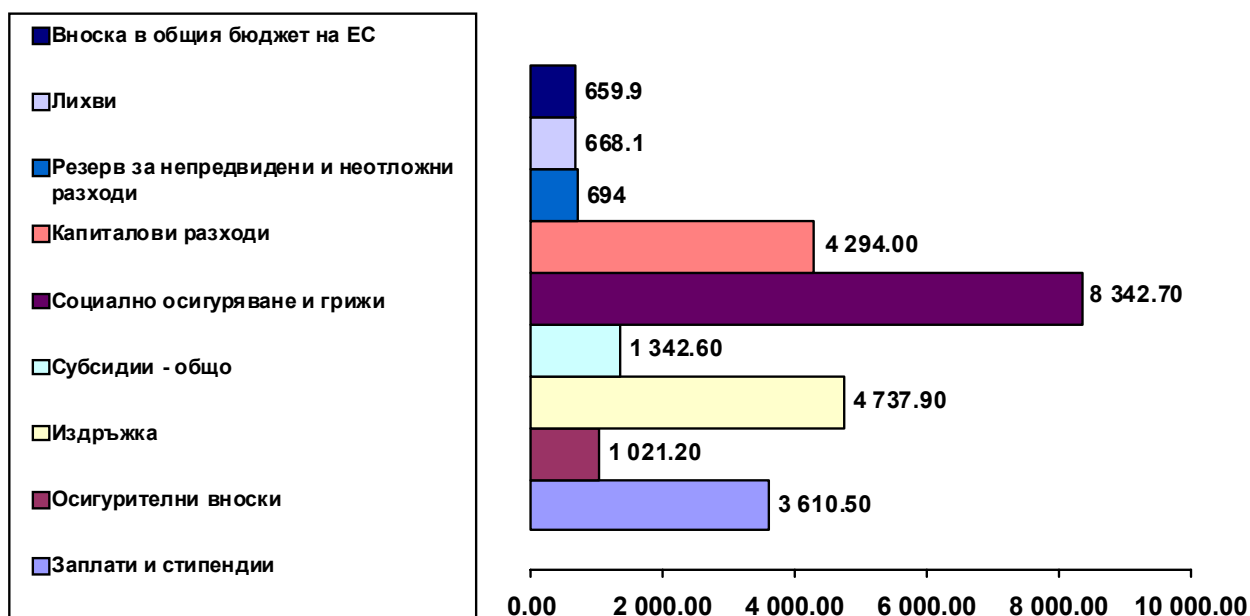
Настоящата част представя публичните разходи за 2008 г. по традиционната икономическа и функционална класификация. В Приложение №4 са представени основните политики и програми, които се изпълняват в бюджетния сектор, както и резултатите, до които те ще доведат през 2008 г. и в средносрочен период. Програмният подход акцентира върху ориентираното към резултатите бюджетирание и извежда на преден план качеството на публичните услуги.

5.1. Публичните разходи по икономически елементи

Планирането и разпределението на държавните разходи е свързано с осъществяване на рационалния избор в условията на ограничения, което предполага ефективно и ефикасно използване на наличните ресурси за различни и често еднакво желани цели.

В долната графика са представени публичните разходи съгласно традиционната класификация по икономически елементи.

Графика №10: Разходи по икономически елементи за 2008 г., в млн.лв.

5.1.1. Текущи разходи

Заплати

Политика по доходите

Отчитайки приоритетите на правителството, свързани с повишаване на жизненото равнище на българските граждани в средносрочен план и въвеждане на десет процентен плосък данък от 1 януари 2008 г., се предвижда увеличение на доходите от работна заплата през 2008 г. на 2 стъпки:

1. От 1 януари

- ⇒ Компенсиране на всички ощетени от въвеждането на плоския данък работни заплати до 430 лв. за заетите по трудово

правоотношение и до 375 лв. за заетите по служебно правоотношение;

⇒ Косвено нарастват всички работни заплати над 430 лв. за лицата по трудово правоотношение и над 375 лв. за лицата по служебно правоотношение поради положителния ефект от въвеждането на плоския данък, тъй като лицата получаващи работна заплата над тези размери увеличават своите разполагаеми месечни доходи чрез намаляване на абсолютния размер на данъка.

2. От 1 юли - Индексация на всички работни заплати на заетите в бюджетния сектор с от 5 до 10%.

Оптимизиране числеността в бюджетния сектор

За оптимизиране числеността на публичния сектор е предвидено до 30 юни 2008 г. всички бюджетни структури да намалят числеността си с не по-малко от 12% с изключение на дейностите, които се финансират на база на единни разходни стандарти и нормативи.

Издръжка

Разходите за издръжка на консолидирания държавен бюджет за 2008 г. са заложен в размер на 4 737.9 млн.лв., което представлява 7.7% от прогнозния БВП. Следва да се отбележи, че в тази категория разходи е изразен част от ефекта от реструктурирането на бюджета с цел вметване на европейските средства в общите бюджетни ограничения.

Финансиране на ликвидационни мероприятия

Ликвидационните мероприятия са регламентирани с постановления на МС, приети в периода от 1992 до 2000 г.

През 2008 г. ще продължи изпълнението на обектите и мероприятията по **реструктуриране на въгледобива, рудодобива и уранодобива** и отстраняване на последствията върху околната среда от провежданата добивна дейност през предходни периоди. Предвидени са разходи за финансиране дейностите по ликвидация на неефективни производствени мощности в тези отрасли, преди всичко:

- надземна техническа ликвидация;
- техническа и биологична рекултивация на нарушени терени;
- пречистване на замърсени води;
- други екологични мероприятия.

Тези дейности ще продължат до окончателното завършване на ликвидационните мероприятия и отстраняване на последствията върху околната среда.

Компенсации за преференциални пътувания

Компенсации за преференциални пътувания

В държавния бюджет за 2008 г. са предвидени средства за компенсиране на преференциални пътувания на определени категории пътници, нормативно регламентирани със закони и правителствени актове по железопътния и автомобилен транспорт в страната. Сред тази категория лица спадат:

- ветерани от войните;
- военноинвалиди
- възрастни граждани,
- учащи и др.

Тенденцията е в посока на постепенно повишаване степента на компенсиране на превозвачите за извършените преференциални превози на тези категории пътници. Предвидени са средства за компенсиране превоза на служители, ползващи права по чл.209 от *Закона за Министерството на вътрешните работи*.

Продължава държавното подпомагане за осигуряване на транспортни услуги

Предвид присъединяването на страната към Европейския съюз, както и основния принцип на транспортната политика на страните-членки на Европейската общност за „осигуряване на адекватни транспортни услуги”, концепцията за услугите от общ икономически интерес и регламентите в тази насока, се очаква държавното подпомагане в областта на транспортната политика да продължи и в следващите години.

Субсидии за нефинансови предприятия

През бюджетната 2008 г. правителството ще продължи да работи по изпълнението на програмните си приоритети, мерките и действията за бързото нарастване на националната производителност и частната инициатива чрез провеждането на:

- структурните реформи;
- приватизацията на държавните активи;
- реформите в селското стопанство;
- мерки за насърчаване на чуждестранните инвестиции и др. мероприятия.

През 2008 г. продължават структурните реформи в реалния сектор

Очаква се финализиране на приватизационния процес и либерализиране на монополните пазари, което е продължение на позитивната тенденция за повишаване конкурентноспособността на местните предприятия и нарастване на техния потенциал при функционирането им в пазарни условия.

Основно направление, за което се насочват публичните разходи в реалния сектор са нефинансови предприятия-стопански субекти от сектора **транспорт и съобщения**, предоставящи задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата при определени параметри и условия. Финансовото подпомагане на

нефинансовите предприятия е обвързано с изпълнението на програми и постигането на конкретни резултати.

Продължава положителната тенденция за относително намаляване на субсидиите като дял от БВП в полза на инвестиционните разходи, което съдейства за постигане на устойчив реален икономически растеж.

Железопътен транспорт – инфраструктура и превозни средства

Състоянието и развитието на железопътната система в страната се определя основно от състоянието на Национална компания „Железопътна инфраструктура” и лицензирания основен превозвач „Български държавни железници”, предоставящи задължително възложени им обществени превозни услуги.

Държавата участва във финансирането на регламентирани със Закона за железопътния транспорт задължителни обществени превозни услуги от общ икономически интерес и във финансирането на дейности по текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура, въз основа на дългосрочни договори с Национална компания „Железопътна инфраструктура” и „Български държавни железници” ЕАД.

През 2008 г. се очаква стабилизиране на БДЖ и НК „ЖИ”

В изпълнение на ангажимента си по посочените договори държавата ежегодно заделя, в рамките на възможностите си, средства от държавния бюджет за финансиране дейността на двете дружества. Независимо от това през последните години, се наблюдава процес на задълбочаване на финансовата нестабилност на същите, увеличаване обема на натрупаната загуба, масата на задълженията, и хроничен недостиг на приходи за поддържане на нормален технологичен режим на работа. През 2008 г. в резултат на предприети сериозни оздравителни мерки – финансови, технически, технологични и др., както и организационно и счетоводно реструктуриране на дейността, се очаква стабилизиране на двете транспортни дружества и подобряване на резултатите и параметрите от предоставяните услуги.

Резерв

В консолидираната фискална програма за 2008 г. е предвиден Резерв за непредвидени и неотложни разходи в размер на 694.0 млн.лв. Към него се включва Резерв за структурни реформи и фискална устойчивост, Резерв за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, както и Резерв по бюджетите на Националната здравноосигурителна каса, Националния осигурителен институт, съдебната власт и Народното събрание.

Превантивна дейност по преодоляване на последиците от стихийни бедствия

От средствата в Резерва за непредвидени и неотложни разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, се разходват до 25 на сто за превантивни дейности за реализиране на политиките и програмите, свързани с дейности по превенция и предотвратяване на последици от бедствия и аварии по предложение на министъра на държавната политика при бедствия и аварии, съгласувано с министъра на финансите.

Средствата в *Резерва за непредвидени и неотложни разходи* в частта за фискална устойчивост се разходват по решение на Министерския съвет, ако са изпълнени едновременно следните условия

Разходването на резерва е подчинено на фискалната устойчивост

- очакваният годишен размер на положителното салдо по консолидираната фискална програма превишава **3 на сто** от прогнозата за годишния БВП;
- не се влошава утвърденото **бюджетно салдо по републиканския бюджет**.

Резервът в частта за фискалната устойчивост замества 90-процентното правило

От гледна точка на бюджетната политика, резервът в частта за фискалната устойчивост през 2008 г. замества 90 процентното правило, прилагано през миналите години. Неговата функция е да концентрира определен обем финансови ресурси и да постави тяхното разходване в зависимост от макроикономическите и фискални развития. Резервът представлява инструмент, осигуряващ гъвкавост в хода на изпълнението на бюджета и редуцира фискалните рискове.

5.1.2. Публични инвестиции

Членството в ЕС влияе на структурата на капиталовите разходи

Проектобюджетът за капиталовите разходи за 2008 г. се различава значително по структурата на източниците за финансиране спрямо разходите за настоящата 2007 г. Средствата са разпределени при засилено участие на инвестиционните субсидии, които страната възнамерява да усвои от фондовете на Европейския съюз и чрез мерки за социално икономическо сближаване. През 2008 г. се очаква сериозен напредък по програма ИСПА, която е насочена изцяло към големи структурни проекти. Увеличен е също така размерът на средствата, които страната ни ще усвоява от външни инвестиционни кредити по вече сключени споразумения.

Капиталовите инвестиции на държавата през 2008 год. са насочени главно към мащабни обекти с национално значение, като изграждането на Дунав мост 2, реконструкция и електрификация на ж.п. линия Пловдив-Свиленград и др.

В рамките на целевата субсидия за капиталови разходи на общините от централния бюджет е осигурено продължаването на

строителството на екологични обекти с висока регионална и национална значимост - пречиствателни станции за отпадни води, депа за твърди битови отпадъци и др.

Разпределението на средствата по инвеститори е извършено с оглед да се осигури концентрация на финансовите ресурси за изпълнението на инвестиционни програми и проекти, които представляват национален приоритет. Такива са предвидените средства за реструктуриране системата на отбраната по стандартите на НАТО.

В областта на техническата и социалната сфера с предимство е осигурено съфинансирането към външно заемно финансиране, с оглед да се подпомогне усвояването на договорените външни ресурси и изпълнението на реформите, започнали в много системи и дейности. Това се инвестиционни програми и проекти на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на транспорта и съобщенията, Министерството на земеделието и продоволствието, Министерство на труда и социалната политика и др.

За подобряване ефективността на инвестициите в публичния сектор се предвижда възможността цялото преизпълнение на приходите от реализацията на дълготрайни активи да се използва за допълнителни инвестиционни разходи.

Капиталови трансфери за НК „Железопътна инфраструктура”

Инвестициите в железопътна инфраструктура са съобразени с финансирането по Европейските програми

Присъединяването на България към Европейския съюз налага инвестиционна политика на Национална компания „Железопътна инфраструктура” (НК „ЖИ”) за постепенно постигане на Европейските нормативи в областта на железопътния транспорт, които целят развитие на транс-европейската мрежа. Инвестиционната програма на Компанията предвижда през 2008 г. и следващите години да започне изпълнението на проекти за развитие на железопътната инфраструктура по основните национални и транс-европейски оси и достигане на параметри на мрежата, сравними с тези на Европейските железопътни администрации. Тежестта на финансирането за новите проекти по основните Европейски коридори е насочена към Кохезионния и Структурните фондове на ЕС.

Независимо от разходите за основните новозапочващи обекти, включени в Оперативна програма „Транспорт”, с бюджетни средства се предвижда да продължи изпълнението и съответно финансирането на инвестиционната програма на НК „Железопътна инфраструктура”.

**Централният
бюджет финансира
изграждането на
железопътна
инфраструктура**

През 2008 г. в централния бюджет са предвидени 88 млн.лв. за изграждане на обектите, включени в дългосрочния договор с държавата. С тези средства основно ще може да продължи изпълнението на проектите, свързани с ремонта и подновяването на железопътната инфраструктура и придобиването на дълготрайни материални активи, преходни от минали години и някои приоритетни новозапочващи обекти, които не са предвидени за финансиране от Европейските фондове.

Основните проекти, към които ще се насочат средствата от капиталовите трансфери през 2008 г. са свързани с възстановяване на проектните параметри и ремонт на железния път, подновяване и електрификация на ж.п. линията Драгоман-Димитровград, удвояване и електрификация на ж.п. линията Карнобат-Синдел и преустройство на някои възлови ж.п. гари в съответствие с Европейските изисквания.

Летище „София”

Капиталови трансфери са предвидени за изграждане на обект *“Реконструкция, развитие и разширение на Летище-София”*.

**Финансиране
реконструкцията и
разширение на
летище „София”**

Обектът включва терминал за пътници и товари и нова пистова система. Финансирането се осъществява с кредити от Европейската инвестиционна банка и Кувейтския фонд за арабско икономическо сътрудничество, външни безвъзмездни помощи, средства на ДП *“Ръководство на въздушното движение”* и бюджетни средства, предоставяни под формата на капиталови трансфери. Със средствата от бюджета се финансира основно пистовата система, разходите, свързани със закупуването на земя за нуждите на обекта и част от строителния надзор за терминала за пътници и товари.

С предвидените средства в размер на 7.0 млн. лв. за 2008 г. ще се финансират строително-монтажни работи, предвидени за финансиране с капиталови трансфери, свързани с окончателното завършване на пистовата система.

Финансиране на програми и проекти за отстраняване на минали екологични щети от дейността на приватизирани предприятия

**Оценката на щетите
до момента на
приватизацията се
извършва в
съответствие с
методика, утвърдена
от министъра на**

През 2008 г. и за целия период на тригодишната бюджетна прогноза се предвижда да продължи изпълнението на Програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията. Финансирането от бюджета на тези програми е на основание § 9 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за опазване на околната среда, според който

околната среда и водите.

отговорността за нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия носи държавата, при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Очаква се разширение на фронта на строителството по програмите за отстраняване на минали екологични щети

В момента в процес на изпълнение са 16 програми за отстраняване на минали екологични щети на приватизирани предприятия, предстои да започне изпълнението и на нови програми. Изпълнението на програмите е на различен етап и ще продължи през 2008 година и през следващите години, в съответствие с утвърдените проекти и в сроковете, установени с графика за строителство.

През 2008 г. за изпълнение на Програми за отстраняване на минали екологични щети на приватизирани предприятия са предвидени 20 млн.лв. Основните програми към които ще се насочат тези средства са програмите на „Лукойл Нефтохим” АД, „ОЦК-Кърджали”, „Елаците” АД, „Горубсо Мадан” АД, „Кремиковци” АД и др.

С предвидените капиталови разходи за общините в размер на 562.6 млн.лв. е осигурено финансирането на делегираните от държавата дейности и местните дейности.

За делегираните от държавата дейности са предвидени капиталови разходи в размер на 96.5 млн.лв. за 2008 г. и са с източник на финансиране “Целева субсидия за капиталови разходи

За местните дейности капиталовите разходи за 2008 г. възлизат на 466.1 млн.лв. или с 226.2 млн.лв. повече от консолидираната програма по ЗДБРБ за 2007 г. в резултат от увеличение на средствата с източник на финансиране “Външни кредити с държавна гаранция” и увеличение на финансирането от собствени бюджетни средства. С предвиденото увеличение се създават условия за подготовка на проекти за усвояване на средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС”.

Лихвени плащания

През 2008 г. разходите за лихви по външни заеми се предвижда да бъдат в размер около 510 млн. лв. Основната част от тях ще бъдат по държавни заеми, а около 75 млн. лв. - по държавни инвестиционни заеми /в т.ч. ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата – 57 млн.лв. и ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество – 18 млн.лв./.

Над една трета от външните задължения зависят от международните лихвени проценти

Отчитайки структурата на дълга следва да се има предвид чувствителността на лихвените плащания към промяна в международните лихвени индикатори и във валутното съотношението долар/евро. Въпреки същественото подобрение, постигнато в лихвената структура на външния дълг, все още 34.7% от външните задължения са обвързани с международните лихвени проценти, което прави тази част от плащанията зависима от тяхното

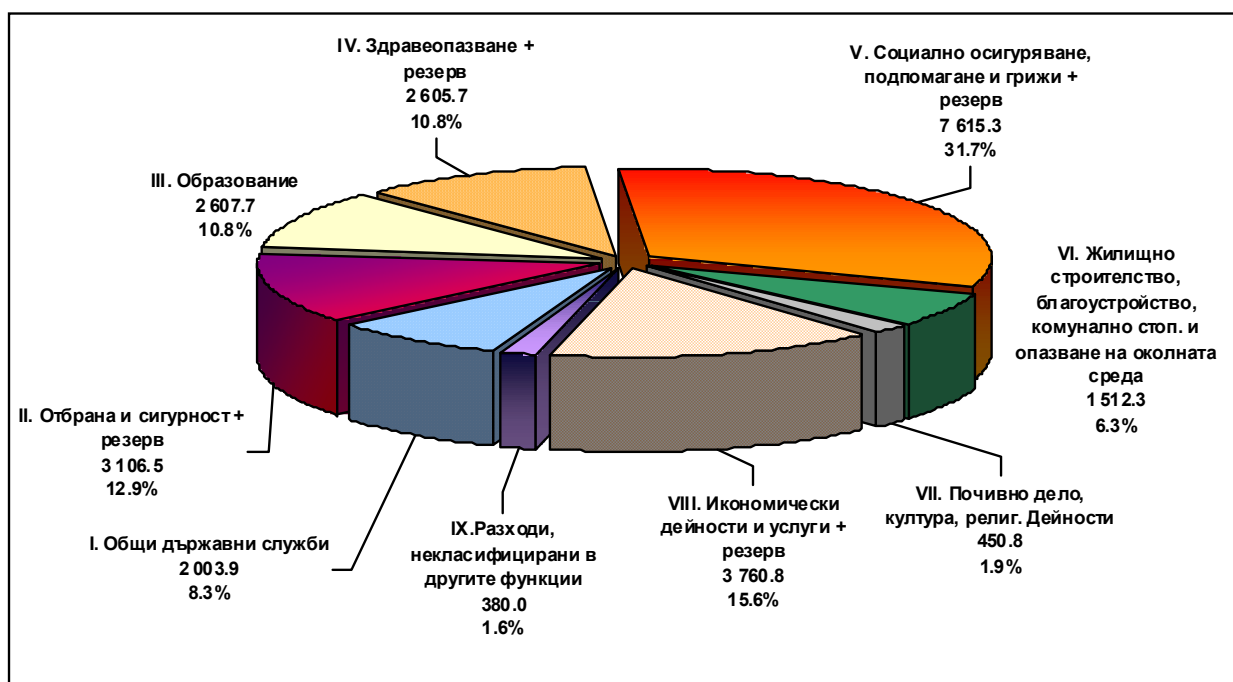
движение. Промените на валутните курсове също оказват влияние върху размера на разходите, поради това, че 27.5% от външния дълг е в щатски долари, а в други валути е 4.4% от него.

5.2. Публичните разходи по функции

В тази част е представено разпределението на бюджетните ресурси по функции, като консолидираните разходи включват и планираните средства за делегирани и местни дейности по бюджета на общините. Определените с Бюджет 2008 средства осигуряват осъществяване на държавните политики в отделните сфери, както и нормалното функциониране на министерствата и ведомствата, отговорни за тяхното реализиране.

Разпределението на консолидираните разходи в долната графика е съотнесено към общите нелихвени разходи. Причината е, че разходите, заложен за изплащане на лихви не притежават гъвкавост от гледна точка на фискалното управление.

Графика №11: Дял на основните функции в общите консолидирани нелихвени разходи за 2008 г. (вкл. резерв, без вноска в общия бюджет на ЕС)

Най-висок дял от публичните разходи се предвижда за сферите на: социалното осигуряване, подпомагане и грижи – 31.7% от общите нелихвени разходи; икономически дейности и услуги – 15.6%, отбрана и сигурност – 12.9%, образование – 10.8% и здравеопазване – 10.8% от общите нелихвени разходи. В Приложение №2б са представени публичните разходи по функционален признак.

5.2.1. Общи държавни служби

Във функция “Общи държавни служби” се отразява финансирането на публичната администрация и на науката.

Бюджет 2008 осигурява ефективното функциониране на **изпълнителните и законодателните органи** с оглед изпълнение на възложените им дейности и задачи.

Бюджетните ресурси, предвидени в тази функция са предназначени за изпълнението на следните основни политики:

- ⇒ съхраняване на българското етнокултурно пространство, опазване и разпространение на културно – историческото наследство;
- ⇒ защита на правата на българите зад граница и осигуряване на условия за пребиваване на бежанците в България;
- ⇒ приемането, разпределението и контрола по използването на предоставяните на България от чужди държави помощи с хуманитарни цели;
- ⇒ привличане и подпомагане на чуждестранните инвестиции и приоритетните инвестиционни проекти в Република България и поддържане на Единната информационна система за чуждестранни инвестиции;
- ⇒ външна политика, която отстоява националната сигурност, благоденствието и основните права и свободи на българските граждани, както и съдейства за установяването на справедлив международен ред; управление на фондове по ЕС.

Бюджетно финансиране на науката

С разходите за наука в Бюджет 2008 се осигурява осъществяването на следните основни дейности:

- ⇒ хидро-метеорологично, сеизмично и геофизично информационно обслужване и наблюдения;
- ⇒ подготовка на научно-изследователски кадри; фундаментални и научно-приложни изследвания в широк кръг области;
- ⇒ участие в международни научни и изследователски програми;
- ⇒ конкурсно-проектно финансиране на научните изследвания;
- ⇒ събиране, обработка и съхранение на научно-техническа информация и документация;
- ⇒ научноизследователски и информационни дейности в областта на земеделието, животновъдството и хранително-вкусовата промишленост.

5.2.2. Отбрана и сигурност

Разходите за отбрана, полиция, вътрешен ред и сигурност през 2008 г. възлизат на 3 106.5 млн.лв. (с включен резерв), което представлява номинален ръст от 11.3% спрямо предходната година.

Системите за отбрана и сигурност са съобразени с реалностите на съвременната среда

Приоритетите в областта на отбраната и сигурността произтичат от общополитическите цели на правителството и се базират на реалностите на международната среда.

Основните насоки при изпълнението на отбранителната политика за 2008 г. включват:

- трансформация на силите и способностите за отбрана;
- ефективен принос към евроатлантическата сигурност и отбрана, международния мир, стабилност и просперитет.

Ефективен принос към евроатлантическата сигурност и отбрана

Основен приоритет и отговорност през 2008 г. ще бъде ефективното участие на България в дейностите на НАТО в качеството ни на пълноправен член. Осигуряването на активно българско участие в заседанията и другите дейности на Северноатлантическия съвет и на останалите комитети и работни органи на НАТО ще допринесе за адекватно и ефективно включване на България в процеса на формиране на политиката и решенията на НАТО и отстояване на националните интереси.

Приоритети в областта на вътрешния ред и сигурност

Основните приоритети в сферата на **опазването на вътрешния ред и сигурността на страната** през 2008 г. са свързани със:

- ⇒ установяването и неутрализирането на процеси, застрашаващи конституционно установения ред, единството на нацията, териториалната цялост и суверенитета на страната;
- ⇒ защитата на националната сигурност и защитата на колективните интереси на НАТО и Европейския съюз;
- ⇒ ефективно противодействие на прането на пари и незаконната търговия с оръжия, стоки и технологии с възможна двойна употреба, пролиферацията и свързаните с това дейности във финансовата сфера, трансграничната организирана престъпност, рисковата миграция;
- ⇒ противодействие на опитите за нерегламентиран достъп до класифицирана информация на ЕС и НАТО и на опитите за

измами, злоупотреби и неефективно управление или използване на средствата на ЕС.

Приоритет е изграждането на ефективно функционираща съдебна система

Приоритет е изграждането на добре функционираща и прозрачна **съдебна система**, която да гарантира ефективно прилагане на законите, да дава сигурност на гражданите и да защитава спазването на техните права и свободи. Реформата в тази сфера е насочена към постигането на равен достъп до правосъдие и на европейски стандарти в областта на правната помощ, защитата на пострадалите от престъпления, съдебното изпълнение и алтернативното разрешаване на спорове.

Общият размер на консолидираните разходи за съдебна власт, предвидени за 2008 г., включително резерва, е 476.9 млн.лв. По бюджета на съдебната власт са осигурени текущи разходи в размер на 374.6 млн.лв. за осигуряване дейността на съдебните институции и създаването на нови структури в системата на съдебната власт във връзка с новия *Закон за съдебната власт* (Инспекторат към Висшия съдебен съвет, изграждане на административни отдели към окръжните прокуратури), за текуща издръжка на магистратите и съдебните служители, възнагражденията за съдебни защитници, съдебни експертизи, вещи лица и съдебни заседатели.

Дейности, осигурени в бюджета на Министерството на правосъдието

По бюджета на Министерството на правосъдието за 2008 г. ще бъдат осигурени средства за защита на лицата във връзка с наказателното производство, защита на свидетели и др. в изпълнение на *Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство* и *Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления*. Осигурени са необходимите разходи за изграждане на Единния електронен регистърен център (Имотен регистър, търговски регистър, Регистър за особените залози, ЦРЮЛНСЦ).

Администрация на затворите

В Бюджет 2008 са предвидени **средства за финансово осигуряване на основните дейности и задачи, възложени със Закона за изпълнение на наказанията** на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” към Министерство на правосъдието, както и средства за развитие на пробационната дейност в изпълнение на Наказателния кодекс.

През 2008 г. са предвидени средства за финансовото осигуряване на дейностите по отбранително-мобилизационната подготовка с цел **защита на населението, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии.**

5.2.3. Образование

Разходите за образование по консолидираната фискална програма за 2008 г. възлизат на 2 607.7 млн.лв., което представлява ръст от 22.2% спрямо 2007 г.

Средствата, планирани за 2008 г. по функция "Образование" осигуряват следните основни програми и дейности по съставни бюджети:

- осигуряване на **учебния процес** на 679 922 ученици в общински училища и на 189 708 ученици в **държавните професионални и специалните училища** към Министерството на образованието и науката, Министерството на земеделието и продоволствието, Министерството на културата и Държавната агенция за младежта и спорта и за общо 20 503 ученици, настанени в общежитие;
- Обучението и възпитанието на 216 298 деца в детските градини и предучилищната подготовка на шест-годишните деца;
- подобряване на **материално-техническата база** в училищата и обслужващите звена
- проектно насърчаване **оптимизацията на училищната мрежа**
- управление, оценка, контрол и лицензиране на дейности в системата на образованието, осъществявани от регионалните инспекторати по образование, Националната агенция за оценяване и акредитация и Националната агенция по професионално образование и обучение
- повишаване на **обхвата и улесняване на равния достъп до средното образование** чрез комплекс от инструменти - ученически стипендии, закупуване на транспортни средства за превоз до средишните училища, безплатни учебници и учебни помагала, ученически общежития, специални мерки за образователна интеграция и реинтеграция на деца и ученици от непривилегирани социални групи и др.
- осигуряване на **обучението в държавните висши училища** за 123 730 средно-приравнен брой учащи;
- подпомагане на **равния достъп до висше образование**, чрез система от студентски стипендии, студентски общежития и столове;
- обучение на курсанти и офицери във висшите военни

училища и Военната академия “Г.С.Раковски”;

- **обучение и повишаване на квалификацията на служителите в държавната администрация** в Институт по публична администрация и европейска интеграция към Министерство на държавната администрация и административната реформа;
- **професионална квалификация и обучение на заети и безработни лица** по програми на Министерството на труда и социалната политика

5.2.4. Здравеопазване

Разходите за здравеопазване в Бюджет 2008 са в размер на 2 605.7 млн.лв. с включен резерв, което представлява ръст от 17.6% спрямо 2007 г.). Техният размер е съобразен с ролята на здравеопазването като един от основните приоритети в бюджетната сфера, с държавната политика в областта на здравеопазването, както и с намеренията за хода на здравната реформа.

Болничните заведения продължават да се финансират от един източник-НЗОК

Предвижда се през 2008 г. да продължи тенденцията лечебните заведения за болнична помощ да се финансират основно от един източник – Националната здравноосигурителна каса, като същевременно се осигурява възможност за адекватно финансиране и на дейностите, които остават по закон държавна отговорност. Финансирането на лечебната дейност от един източник осигурява по-голяма прозрачност на болничната дейност и възможности за анализи и сравнения между болниците с цел подобряване на тяхната организация и управление.

Финансиране на специфични дейности в лечебните заведения

Запазват се ангажиментите на държавата, респективно републиканския бюджет по отношение финансирането на някои специфични дейности в лечебните заведения за болнична помощ, определени като държавна отговорност – хемодиализата, трансфузионна хематология, лечение на болни от ХИВ/СПИН, трансплантация на тъкани, органи и клетки, финансиране на високо технологични дейности с национално значение и др. За тази цел през 2008 г. са предвидени субсидии за осъществяване на болнична помощ в размер на 140.0 млн.лв.

Дейности, финансирани по бюджета на Министерство на здравеопазването

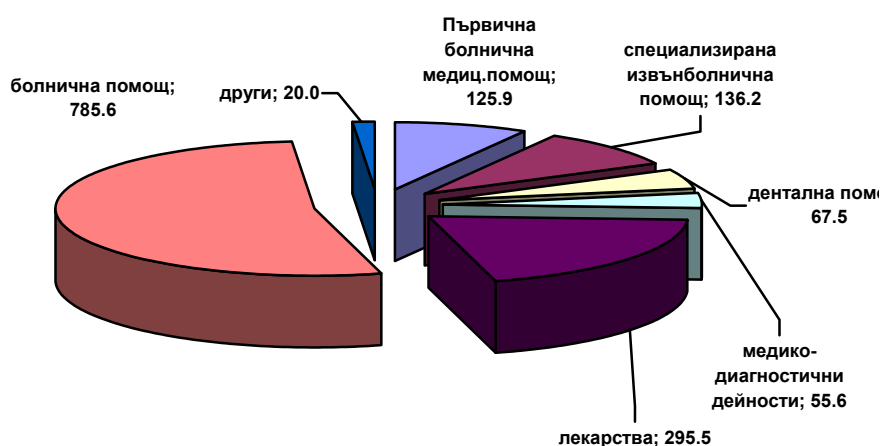
Чрез бюджета на Министерството на здравеопазването за 2008 г. ще се финансират над 20 приоритетни национални програми, приети с Решения на Министерския съвет, като част от националната здравната политика, спешната медицинска помощ, както и всички останали дейности, свързани с общественото здравеопазване. За

осигуряване на скъпоструващи лекарства и консумативи, включително и по националните програми за социално значими заболявания, за 2008 г. са предвидени общо 190.0 млн.лв., което представлява ръст от 46 на сто спрямо 2007 г.

Структура на разходите на НЗОК

Двете най-големи пера в самостоятелния бюджет на Националната здравноосигурителна каса /НЗОК/ за 2008 г. са разходите за болнична медицинска помощ и разходите за лекарства.

Графика №12: *Разпределение на разходите за здравноосигурителни плащания в бюджета на НЗОК за 2008 г., в млн.лв.*

Предвижда се дефицитът по бюджета на НЗОК за 2008 г. да се покрива със субсидия от държавния бюджет с оглед да се гарантира финансова стабилност на институцията.

5.2.5. Социално осигуряване, подпомагане и грижи

Разходите за социално осигуряване, подпомагане и грижи заемат най-висок относителен дял във функционалния разрез на публичните разходи. През 2008 г. техният размер на консолидирано равнище е 7 615.3 млн.лв., с 13.4% повече финансови средства спрямо предходната година.

По-добра насоченост на социалните помощи и повишаване на ефективността на програмите

През 2008 г. политиката по социално подпомагане ще продължава да се развива в посока гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра насоченост на социалните помощи и повишаване на ефективността на програмите. Активната политика по заетостта ще се основава на прилагането на мерки, целящи повишаване на заетостта и на професионално-квалификационното равнище на работната сила.

Социално включване

През 2008 г. ще продължи да се прилага подходът, насочен към

на безработните чрез осигуряване на трудова заетост и обучение

ефективно социално включване чрез осигуряване на трудова заетост на получаващите социални помощи с цел намаляване на техния брой. За по-бързото им устройване на работа и избягване на риска от изпадането им в бедност, те ще бъдат включвани в субсидирана заетост, обучение за ограмотяване и професионална квалификация.

Осъвременяване на пенсиите от 1 юли 2008 г. по правилото 50/50

В група „Пенсии” се включват разходите за пенсии, изплащани от бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО), и от Учителския пенсионен фонд (УПФ), а така също и дължимите за изплащането на пенсиите пощенска такса и ДДС върху нея.

Разходите за пенсии по бюджета на ДОО за 2008 г. възлизат на 5 314.3 млн.лв., без резерва за реформата в социалното осигуряване. При планирането на тези средства е отчетено:

- *осъвременяване на пенсиите* с 9.5% от 1 юли 2008 г. по правилото с процент равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени за предходната календарна година;
- *Максималният размер на пенсиите* през 2008 г. се запазва на 490 лв. – 35 на сто от максималния осигурителен доход за предходната календарна година.
- увеличение от 1 юли 2008г. на *минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст* от 102.85 лв. на 112.62 лв.;
- увеличение от 1 юли 2008 г. на *социалната пенсия за старост* (от 76.23 лв. на 83.47 лв.) и увеличение на минималните размери на *пенсиите, несвързани с трудовата дейност* – социалните пенсии за инвалидност, гражданскоинвалидните пенсии, военноинвалидните и персоналните пенсии. Средният размер на пенсията се очаква да достигне 196.40 лв. през 2008 г.

Минималната пенсия се повишава през 2008 г., максималната- запазва нивото си

Разходите за за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране по бюджета на Учителския пенсионен фонд за 2008 г. възлизат на 8.3 млн.лв. Тези разходи са свързани с осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование.

Бюджетът осигурява ресурси за социална подкрепа на гражданите под формата на социални помощи и плащания

В група „Социални помощи и обезщетения” се включват средствата за помощи и плащания към гражданите на основание Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Кодекса за социално осигуряване, Закона за семейни помощи за деца, Закона за Министерство на вътрешните работи и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Запазен е срока за обезщетение при бременност и раждане – 315 календарни дни

Парични обезщетения при бременност и раждане са планирани при запазен срок, през които се получава обезщетението - 315 календарни дни. За 2008 г. средствата за обезщетения по риска “Безработица” са планирани при увеличен минимален размер на паричното обезщетение при безработица от 90 на 100 лв. и при увеличение на максималния размер на обезщетението от 180 на 200 лв. за 2008 г. Обезщетението за отглеждане на малко дете до 2 – годишна възраст е в размер на 220 лв. месечно за 2008 г. спрямо 180 лв. през 2007 г.

В група **“Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”** са планирани средства за реализация на мерките и програмите за осигуряване на заетост, както и за издръжка на службите по социално осигуряване, подпомагане и заетостта - Администрацията на НОИ, Агенция по заетостта, Агенция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето, Агенция за хората с увреждания и др.

Намаляване на безработицата, съхраняване и поддържане на работната сила

За активните мерки на пазара на труда, с които се осигурява запазването и развитието на политиката по намаляване на безработицата, съхраняване и поддържане на работната сила са планирани 190.0 млн.лв. за 2008 г. Предвидени са исредства за социална и трудова интеграция на хората с трайни увреждания, както и за възстановяване на платените от работодатели 30 на сто осигурителни вноски на наети хора с увреждания.

5.2.6. Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда

През 2008 г. разходите на консолидирана основа по тази функция възлизат на 1 512.3 млн.лв. (ръст от 43.8% спрямо 2007 г.)

Създаване на благоприятни условия за устойчиво регионално развитие и за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването

С Бюджет 2008 продължават усилията, насочени към осигуряване и поддържане на **устройство развитието на територията и благоустройствените системи в населените места**. Това предполага осъществяването на следните политики в областта на жилищното строителство, благоустройството, комуналното стопанство:

- политика за усъвършенстване на управлението и разпореждането с недвижимите имоти – държавна собственост на основа на устройственото планиране на територията и създаване и поддържане на кадастъра;
- стимулиране на децентрализацията на държавното управление и създаване на условия за нейното осъществяване;

- ефективно използване на европейските инструменти за социално-икономическо сближаване.

Опазване на околната среда

Изпълнението на европейските изисквания по отношение **опазване на околната среда**, произтичащи от директивите на ЕС в тази област, предполага увеличаване на бюджетните средства за опазване на околната среда в дългосрочен период. Разчетените за тази област средства са за реализиране дейностите по следните основни видове политики:

- управлението на водите;
- управлението на отпадъците;
- опазване чистотата на атмосферния въздух;
- опазване на биологичното разнообразие;
- управлението на опасни химически вещества и препарати;
- политиката в областта на националната система за мониторинг на околната среда и др.

Капиталови разходи за ПУДООС

Разчетените средства за капиталови разходи на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) се разпределят след представяне на проекти за финансиране на:

- изграждането на малки водоснабдителни обекти;
- изграждането на пречиствателни станции за отпадни води, канализационни мрежи и довеждащи колектори и корекции на речни корита и дерета;
- изграждането на депа за твърди битови отпадъци; сепариращи съоръжения за разделяне на отпадъците и системи за рециклирането им;
- проекти за биологично разнообразие и екотуризъм; информационна и образователна дейност по опазване на околната среда; и др.

5.2.7. Почивно дело, култура и религиозни дейности

Средствата по тази функция за 2008 г. са разчетени в размер на 450.8 млн.лв., което представлява ръст от 17.7% спрямо 2007 г.

Националната политика в областта на **културата** е насочена към:

- опазване на културно-историческото наследство;
- подпомагане създаването и разпространението на различните жанрове на изкуството и на културните продукти и услуги;
- популяризиране на културни продукти и ценности в

страната и чужбина, разкриване приноса на културното наследство и съвременните културни постижения за развитието на европейското и световно културно пространство;

- осигуряване на качествено обучение по изкуство и култура и по-добра реализация на подготвените творчески кадри.

С предвидените по проектобюджета разходи за 2008 г. на Държавната агенция за младежта и спорта се осигуряват условия за:

Физическо възпитание, спорт, олимпийска подготовка

- осъществяване на основните дейности по спортни програми и проекти за физическо възпитание;
- за развитие на спорта и социалния туризъм на хора с увреждания;
- за развитие на масовия и детско-юношеския спорт;
- за подготовка на проектоолимпийския отбор на Република България за участие в Игрите на XXIX Олимпиада Пекин 2008;
- за финансово подпомагане подготовката на спортисти за участие в европейски и световни първенства;
- за осъществяване на медицински и допинг контрол и др.

За *местните дейности* по бюджета на общините за 2008 г. са предвидени средства за поддържането и функционирането на детски и специализирани спортни школи, спортни бази за спорт, както и други дейности в тази област по решение на общинския съвет.

В Бюджет 2008 е предвидена субсидия, в размер на 3.3 млн. лв., за **подпомагане на регистрираните вероизповедания** в Република България.

5.2.8. Икономически дейности и услуги

Консолидираните разходи по функция „Икономически дейности и услуги” възлизат на 3 760.8 млн.лв. през 2008 г. Това осигурява номинален ръст от 52.0 процента спрямо планираното в Бюджет 2007.

Предвидени средства по енергийни и геоложки програми

По бюджетите на министерствата и ведомствата по група “**Минно дело, горива и енергия**” са заложили средства за осъществяване на дейности в областта на минното дело, горивата и енергията.

През 2008 г. за осигуряване изпълнението на поети ангажименти за изграждане на Национално хранилище за радиоактивни отпадъци (Фонд „Радиоактивни отпадъци”) и за извеждане от експлоатация на

Блокове от 1 до 4 на АЕЦ „Козлодуй” (Фонд „Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация”) са планирани 20.0 млн.лв.

Предвижда се осъществяване на програми за енергийна ефективност, геоложко изучаване на страната, рационално ползване на подземните богатства и опазване на земните недра и почвите, както и осъществяване на дейностите по извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация, по безопасно съхранение на ядрени отпадъци, извършване на експертизи и обследвания на енергийни потребители, разработване на мерки за намаляване на енергийното потребление в индустрията.

Развитие на конкурентноспособен селскостопански сектор

Държавната политика в **селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите** ще осигурява нормалното функциониране на дейностите, като се отчитат икономическите, екологичните и социални перспективи пред тези сектори след присъединяването на Република България към Европейския съюз.

Политиката в областта на земеделието ще се осъществява чрез *програми*, насочени към устойчиво/ефективно използване на земеделските земи и развитие на националния генофонд; развитие на животновъдството и растениевъдството; подобряване на инфраструктурата, сертифициране и контрол на земеделската техника и повишаване качеството на храните; развитие на науката и образованието в областта на земеделието

Осигурени са 10.0 млн.лв. капиталови разходи за строеж на горски пътища за дърводобив, за ремонт на дивечовъдните станции, оборудване на лаборатории за изследване на растителни продукти, животински продукти и лаборатории по лозата и виното.

Бюджет 2008 предвижда 110 млн.лв. за премии на тютюнопроизводителите под формата на съществуващите към момента плащания и съгласно действащото преди присъединяването на Република България към ЕС законодателство за 2007 г. за произведена реколта тютюн 2007 г.

Транспорт – подобряване на инфраструктурата; безопасност и екологосъобразност

Правителствената политика в областта на **транспорта** ще бъде насочена към доизграждането на ефективна транспортна система и инфраструктура, постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и подобряване на транспортната инфраструктура.

По фонд „Републиканска пътна инфраструктура” са планирани средства за изпълнение на следните основни програми: доизграждане на автомагистралите в Република България, хомогенизиране на основната пътна мрежа в страната, транс-

гранични преходи и старопланински проходи, ремонт, реконструкция и поддържане на пътната мрежа.

В областта на **съобщенията** се предвижда развитие на съобщителните услуги, на информационните и комуникационните технологии.

Развитие на малките и средни предприятия

В областта на **промишлеността и строителството** през 2008 г. са предвидени средства за реализирането на политиката, насочена към насърчаване създаването и развитието на малки и средни предприятия, провеждана от Изпълнителната агенцията за насърчаване на малките и средни предприятия.

Повишаване конкурентноспособността на туризма

Туризмът е един от секторите, за който е необходима целенасочена и координирана политика. Националната политика е насочена към подобряване качеството и конкурентноспособността на туристическите услуги; по-доброто представяне на България в чужбина като привлекателна туристическа дестинация; ефективно използване на възможностите, които предоставят структурни фондове на ЕС в тази област.

В Бюджет 2008 е предвиден и ангажимент за реализирането на **други дейности**, включващи метрология и технически надзор, сертификация и изпитване, патентна дейност; приватизация и следприватизационен контрол; акредитиране на лаборатории и органи; участие в международни изложения и панаири; издателската дейност и др.

5.2.9. Разходи, неklasифицирани в другите функции

По тази функция в Бюджет 2008 са предвидени 1 362.1 млн.лв., които включват разходите за лихви, резерва за структурни реформи и фискална устойчивост, резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, както и резервите по бюджетите на Националната здравноосигурителна каса, Националния осигурителен институт, съдебната власт и Народното събрание.

ЧАСТ ШЕСТА: ПОЛИТИКА ПО ДЪЛГА

6.1. Цели на политиката

Стратегия за управление на държавния дълг

Както е посочено в Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2006-2008 г., която ежегодно се актуализира, основната цел на дълговата политика е: **осигуряване на безпрепятствено финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга, при минимално възможна цена в средно- и дългосрочен аспект и при оптимална степен на риск.**

За реализиране на тази цел, в Актуализираната стратегия за 2007 г. е предвидено комплексното изпълнение на следните подцели:

- Стриктно наблюдение на размера на дълга;
- Поддържане на разходите за обслужване на дълга на ниско ниво в средно- и дългосрочен аспект при приемлива степен на риск;
- Осигуряване на стабилни източници за финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга;
- Поддържане на тясна координация и взаимна информираност между Министерството на финансите и Българската народна банка.

Конвергентна програма 2006-2009 г.

В Конвергентната програма на България за периода 2006-2009 г. е посочено, че постигнатите успехи във водената от правителството разумна политика по управление на дълга в условията на стриктна фискална дисциплина създават възможност фокусът на усилията да бъде изместван постепенно от ограничаване на номиналния размер на държавния дълг към подобряване на структурата му. В това число може да се има предвид:

- диверсифициране на инвеститорската база;
- ориентиране към пазарни инструменти в зависимост от съществуващите пазарни условия;
- поемане на нови задължения за финансиране на инфраструктурни проекти със съществено значение за икономиката на страната⁶.

6.2. Държавен и държавно-гарантиран дълг

Намаление на държавния и държавно-гарантиран

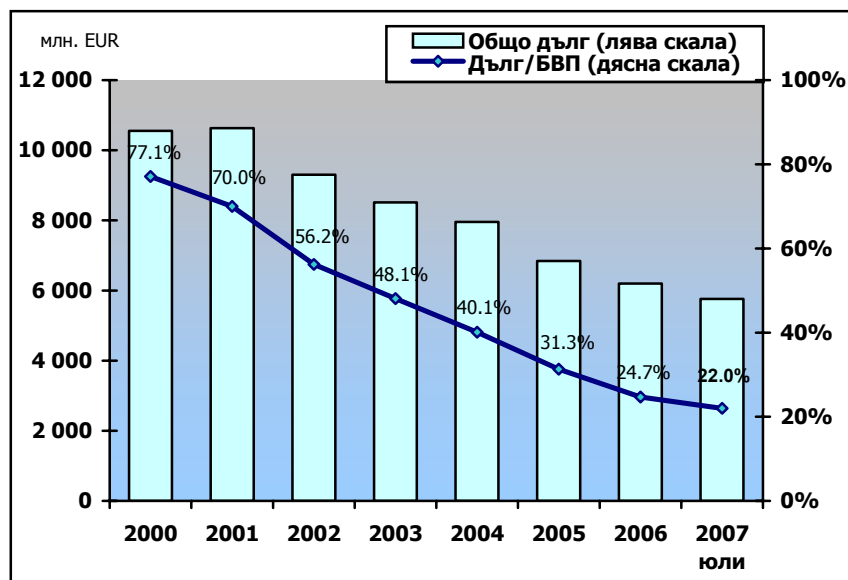
Към 31 юли 2007 г. номиналният размер на държавния и държавногарантирания дълг е на обща стойност 11 263.5 млн.лв., в т.ч. външен дълг 8 245.6 млн.лв. и вътрешен дълг 3 017.9 млн.лв.

⁶ Поемането на нови задължения ще става единствено за сметка на вътрешно реструктуриране на дълга, а не за сметка на нетно увеличаване на неговия размер.

дълг в номинално изражение и като процент от БВП

Съотношението Държавен и държавногарантиран дълг/БВП за същия период възлиза на 22.0%, като в сравнение с края на 2006 г. то е намаляло със 2.7 процентни пункта. В номинално изражение държавния и държавногарантиран дълг намалява с 856.4 млн.лв. в сравнение с отчетената стойност в края на месец декември 2006 г.

Графика № 13: Държавен и държавно гарантиран дълг за периода 2000-2007 г. – размер в млн.евро и в % от БВП

Източник: Месечен бюлетин „Държавен дълг“, август 2007 г.

През месец април 2007 г. бе извършена операция по обратни покупки на специални права на тираж /СПТ/ по дълга на МФ към БНБ /МВФ/ в размер на 459.5 млн.лв., което представлява предварително пълно погасяване на този дълг.

6.2.1. Външен дълг

Външният дълг намалява в структурата на дълга

Тенденцията за ограничаване размера на външния държавен и държавногарантиран дълг, както в номинално изражение, така и спрямо БВП продължава и през 2007 г. Към 31 юли 2007 г. размерът на външния държавен и държавногарантиран дълг е 8 245.6 млн.лв., като отчита намаление от 918.5 млн.лв. спрямо края на 2006 г. За същия период съотношението му към БВП намалява с 2.7 процентни пункта. Към 31 юли 2007 г. в структурата на държавния и държавногарантиран дълг относителният дял на външния дълг е 73.2%, което е с 2.4 процентни пункта по-ниско от отчетената стойност на показателя спрямо края на 2006 г.

Към края на 2007 г. се очаква стойността на външния държавен и държавногарантиран дълг да бъде около 8.7 млрд.лв. - с около

446 млн.лв. по-ниска от отчетената в края на 2006 г. стойност, а съотношението външен дълг/БВП да бъде 17%.

***Нараства дялът на
държавния дълг,
деноминиран в евро***

Намалението на външния дълг е съпроводено и с промени в неговата валутна и лихвена структура. Във валутната структура на външния държавен и държавногарантиран дълг през 2007 г. се запазва тенденция на нарастване на задълженията в евро, за сметка на тези в щатски долари. Дялът на дълга, деноминиран в евро от 55.7% в края на 2005 г. нараства до 63.1% в края на 2006 г. и достига 66.6% към 31 юли 2007 г. Това увеличение е основно за сметка на редуциране на задълженията в щатски долари и специални права на тираж.

***Предсрочно
погасяване на целия
дълг към МВФ***

Лихвената структура на външния дълг също претърпява промяна през 2007 г. – към края на месец юли 2007 г. дългът с плаващи лихви намалява до 38.6% (в сравнение с 39.1% в края на 2006 г.) Малката промяна в относителния дял на плаващите лихвени проценти в структурата на външния дълг се дължи на погасяването през 2007 г. на целия дълг на правителството към МВФ в размер на 498.3 млн.лв. (в това число 449.8 млн.лв. предсрочно погасен дълг) и получаването на първия структурен заем от Световна банка в размер на 225 млн.лв.

По-високият дял на фиксираните купони в лихвената структура на външния дълг води до:

- по-добра предвидимост на лихвените разходи за бюджета;
- намалява необходимостта от резервни фондове за покриване на лихвения риск;
- прави обслужването на дълга по-малко чувствително към измененията в лихвените нива.

***При благоприятни
условия ще се изкупува
предсрочно външен
дълг***

Влияние върху плащанията по външния дълг през 2007 г. ще окажат основно два фактора:

- промените на международните лихвени проценти
- курса на щатския долар спрямо еврото.

Външният дълг ще нараства в резултат на усвояванията по вече договорени държавни инвестиционни и държавногарантирани заеми, но съотношението му спрямо БВП се очаква да се запазва на относително постоянни нива, главно поради продължаване на политиката за намаляване на държавния дълг чрез предсрочно изкупуване на дълг при благоприятни пазарни условия.

6.2.2. Вътрешен дълг

***Вътрешният дълг
нараства в номинален
размер през 2007 г., но***

Към края на 2007 г. вътрешния дълг се очаква да нарасне с около 340 млн. лв. в сравнение с края на 2006 г. и да достигне 3 295.9 млн.лв. Увеличението е в съответствие с провежданата

запазва дела си към БВП

политика за увеличаване на вътрешното финансиране за сметка на външното. Същото обаче ще се осъществява при запазване на относително постоянни нива на вътрешния дълг спрямо БВП.

И през 2007 г. Министерството на финансите продължава провежданата политика на постепенно увеличение на нетната емисия на ДЦК, която е насочена към:

- преодоляване на съществуващия дисбаланс между вътрешния и външния дълг на страната;
- подкрепа развитието на вторичния пазар.

Същата се осъществява в съответствие със следните фактори:

- пазарната конюнктура на местния и международните дългови пазари;
- тенденциите на развитие на финансовите пазари;
- ликвидността в банковата система;
- плащанията от и към бюджета;
- погасителния профил на дълга и др.

Към 31 юли 2007 г. средната продължителност на емисиите в обръщение, изчислена на база матуриретна структура на дълга, емитиран за финансиране на бюджета, достига 7 години и 4 месеца. Във валутната композиция на вътрешния дълг продължава да доминира левовия компонент, чийто дял към края на м. юли 2007 година възлиза на 74.3%. Лихвената структура на вътрешния дълг също индикира развитие, сходно с това на външния дълг, изразяващо се в превес на дела на задълженията с фиксирани лихвени проценти, спрямо тези с плаващи такива. Съответно делът им към 31 юли 2007 г. е 87.6 %, спрямо 82.7% към края на 2006 г., което показва промяна в лихвената структура от около 5% за разглеждания период.

Добра предвидимост при обслужване на вътрешния дълг

Увеличаването на вътрешния дълг през 2008 г. ще бъде съобразено със състоянието на местния и международните финансови пазари и перспективите за тяхното развитие. Рисковете, свързани с обслужването на вътрешния дълг, са минимизирани, предвид:

- доминиращия дял на емисиите на ДЦК, деноминирани в лева;
- плащанията по емисии с фиксирани лихвени купони.

Евентуалните флуктуации на международните лихви и валутните курсове биха рефлектирали минимално върху плащанията по ДЦК, емитирани във връзка със структурната реформа.

6.3. Финансиране

Положително външно Външното финансиране по централния бюджет през 2008 г. се

*финансиране по
централния бюджет
през 2007 г.*

очаква да бъде положително, в размер на около 294 млн.лв. Предвидените усвоявания по държавни инвестиционни заеми /ДИЗ/, администрирани по бюджетите на министерствата значително надвишават размера на регулярно извършваните погашения в съответствие с договорените амортизационни схеми. В резултат на това очакваното нетно външно финансиране по тях ще бъде положително и се очаква да бъде в размер до 225 млн. лв. За ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество се очаква отрицателно нетно външно финансиране в размер на около 13 млн. лв., тъй като проектите, които се финансират с тях приключват през следващата година.

През 2008 г. се очаква да бъде реализирано положително нетно финансиране по Централния бюджет от операции с държавни ценни книжа в размер на около 365 млн.лв. Предвижда се да бъдат емитирани държавни ценни книжа с номинална стойност 795 млн. лв., в това число 750 млн.лв. облигации и 45 млн.лв. бонове.

ЧАСТ СЕДМА: НАСОКИ НА БЮДЖЕТНАТА РЕФОРМА

НОВ УСТРОЙСТВЕН ЗАКОН ЗА БЮДЖЕТА

Разработва се нов устройствен закон за бюджета

В напреднал етап на подготовка и разглеждане е дискуссионен вариант на нов устройствен закон за бюджета. След извършения преглед на нормативната уредба бяха набелязани основните проблеми и направени предложения за включване на дискуссионни въпроси в работна програма за подготовка на проект на нов устройствен закон за държавния бюджет.

На основата на направения преглед, идентифицираните проблеми и резултатите от реформите и наложените добри бюджетни практики през последните години беше изготвен списък с проблемни области и теми, които не могат да бъдат решени с действащия ЗУДБ. В резултат на това беше разширена рамката и обхвата на отношенията, които би следвало да бъдат предмет на новия закон, като:

- цялостен обхват на публичните финанси;
- взаимоотношения между всички разпоредители с бюджетни кредити в рамките на консолидираната фискална програма;
- залагане на основни принципи при управлението на публичните финанси;
- залагане на фискални правила;
- фиксиране на основни етапи, срокове и отговорности по съставянето на държавния бюджет;
- приемане на държавния бюджет – нови форма, съдържание и бюджетни документи към годишния законопроект за държавния бюджет и параметри, по които се утвърждават бюджетите, включени в държавния бюджет;
- нови моменти при изпълнението на бюджета и извършването на корекции по утвърдените бюджети на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити;
- наблюдение на текущото изпълнение на държавния бюджет и консолидираната фискална програма и периодична текуща отчетност;
- приключване и отчитане на бюджета и включване към отчета на държавния бюджет на отчетите на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити по републиканския бюджет за изпълнението на политиките и програмите;

- банково обслужване и системата на единната сметка;
- бюджетно счетоводство и статистика.

МОДЕРНИЗАЦИЯ НА БЮДЖЕТНИЯ ПРОЦЕС В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ УСТОЙЧИВО ПРЕМИНАВАНЕ КЪМ ПРОГРАМНО И ОРИЕНТИРАНО КЪМ РЕЗУЛТАТИТЕ БЮДЖЕТИРАНЕ

Ефективна система за планиране в публичните финанси

Една от основните насоки в модернизацията на бюджетния процес е преминаването към бюджетниране, основаващо се на стратегическите цели и приоритети на правителството за определен период. Основната цел е свързана с изграждането на система за планиране и отчитане на публичните финанси, която да гарантира ползи/ефекти за данъкоплатците в среда, в която търсенето и предлагането на публични продукти/услуги следва да са балансирани в условията на пазарен механизъм

Акцент върху резултатите

Програмното бюджетниране е инструмент за налагане система на стратегическо планиране и управление. Бюджетнирането по програми (или ориентирано към резултатите) обвързва приоритетите на правителството с бюджетните разходи. То носи информация, която съдейства за повишаване на ефикасността, като акцентира върху целта, за която се използват ресурсите. Системата се основава на планиране на резултати, съобразени с приоритетите в рамките на наличните ресурси. Целите на програмното бюджетниране са:

- ⇒ Усъвършенстване на процеса на вземане на решение относно **разпределението на бюджетните средства**;
- ⇒ Повишаване **ефикасността от изразходваните публични средства** във връзка със заложените/очакваните ползи/ефекти;
- ⇒ Създаване на условия за измерване на ефективността на разходите, посредством преминаване от планиране на ресурсите на входа на системите към **приоритизиране и планиране на продукти/услуги**;
- ⇒ Повишаване **отговорността** на разпоредителите с бюджетни кредити;
- ⇒ Изграждане на **устойчива бюджетна система**, характеризираща се с висока степен на прозрачност, която да позволява оценка на целите и крайните резултати от извършените публични разходи.

Със *Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г.* беше разширен броят на министерствата, чиито разходи Народното събрание одобри и по политики. С Постановлението

за изпълнението на държавния бюджет за 2007 г. Министерският съвет прие разходите им по програми в рамките на съответните политики.

През 2008 г. на парламента се предлага за одобрение разходите по политики на министерствата

Проектобюджетът за 2008 г. е първият, с който Народното събрание ще разгледа и одобри разходите на всички министерства, *Държавната агенция за младежта и спорта*, *Държавната агенция за информационни технологии и съобщения* и *Държавната агенция по горите* по политики в компетентността и отговорността на съответния министър или председател на държавна агенция. С това приключва стартираният през 2003 г. процес на пилотно въвеждане на подхода на ориентирано към резултатите бюджетирание в министерствата и държавните агенции.

Като част от провежданата от Министерството на финансите реформа с приключването на този етап се прави съществена стъпка към управление на публичните разходи от гледна точка на резултатите от изпълнението на политиките на правителството. Тази нова форма на бюджетни документи, прилагана едновременно от всички ПРБК, провеждащи националната политика за съответния сектор, ще позволи на Министерския съвет и на Народното събрание да приоритизират публичните разходи в средносрочен аспект на база информация (количествена, качествена, времева и ценова) за резултатите от постигане целите на политиките. Това измества фокуса на провеждащия се диалог на различните нива на вземане на управленски решения (в рамките на министерството/държавната агенция, между тях и Министерството на финансите, в Министерския съвет и в Народното събрание) от преразпределяне на ресурсите, заявени от системите към приоритизиране на политики на база ефекти за обществото (не само финансови) в рамките на ограниченията, наложени от целите на фискалната политика на правителството.

Секторен подход за приоритизиране на политиките

Приемането на разходите на министерствата и на трите държавни агенции по политики поставя началото на прилагането на секторен подход за приоритизиране на политиките, в рамките на които да бъдат одобрени разходни тавани по ПРБК. Институционализирането на този нов механизъм за планиране и приоритизиране гарантира управление на ресурсите по начин, водещ до повишаване на ефективността и ефикасността на публичните разходи в отделните сектори и оттам потенциала за растеж на икономиката.

Обучение в публичния

Процесът по въвеждане на подхода се подпомага и с провеждането на курсове и работни семинари за ръководствата и

сектор

експертите от отрасловите министерства, организирани от *Школата по публични финанси към МФ*.

Стратегията за децентрализация определя насоките за разпределение на правомощия и финансови ресурси между централното, областното и общинското равнище на управление

ФИНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ

През 2008 г. ще продължи да се изпълнява приетата от МС *Стратегия за децентрализация* и *Програма за изпълнение на Стратегията за децентрализация* за първия планов период (2006 – 2009 г.).

Стратегията за децентрализация е интегрален документ, който обединява секторните политики и тяхната координация на различните равнища на териториално управление. Нейната задача е да очертае основните насоки за промени в отношенията между публичните институции, които да повишат ефективността на тяхното функциониране и да доведат до предоставяне на по-качествени услуги.

През 2007 г. бяха изпълнени следните мерки към приоритетите на Стратегията:

- **Увеличаване на собствената приходна база на общините**

С приетите конституционни промени общинските съвети сами определят размера на местните данъци

През 2007 г. се отчита нарастване на приходите от имуществените данъци във връзка с направените изменения в *Закона за местните данъци и такси* и предоставянето на правомощия на общините по администриране на местните данъци и такси. С продължаване на процеса на децентрализация се полагат все по-големи усилия в областта на данъчната реформа и осигуряване на необходимата приходна база на общините за покриване на разходните им отговорности по отношение на местните дейности. В тази връзка бяха приети изменения и допълнения на *Конституцията на Република България*, като с чл. 141 се дават правомощия на общинските съвети да определят размера на местните данъци при условия, по ред и в границите, установени със закон.

- **Ускорено увеличаване на инвестиционния капацитет и на правомощията на общините да провеждат местна инвестиционна политика**

В изпълнение на този приоритет е направена стъпка към консолидиране на капиталовите трансфери в един общ пул, като този механизъм се запазва и през 2008 г. Проведени са редица обучения за укрепване на финансовия, административния и програмен капацитет на общините за разработване, съфинансиране и управление на инвестиционни проекти от

фондовете на ЕС.

- Преминаване на домовете за възпитание и отглеждане на деца, лишени от родителски грижи към общините като делегирана услуга.

С изменения в *Закона за народната просвета* тези домове са прехвърлени като делегирана дейност на общините от 1 януари 2007 г.

През 2008 г. ще продължи развитието на процеса на финансова децентрализация на общините чрез осъществяване на заложените мерки в *Програмата за изпълнение на Стратегията за децентрализация*.

ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИ В ЗАТРУДНЕНО ФИНАНСОВО ПОЛОЖЕНИЕ (ОБЕКТИВЕН СТРУКТУРЕН ДЕФИЦИТ)

През 2006 г. е разработен нов механизъм за подпомагане на общини в затруднено финансово положение

През 2006 г. Министерството на финансите, съвместно с Националното сдружение на общините в Република България за първи път разработи механизъм за подпомагане на общини в затруднено финансово положение. С *ПМС №84/17.04.2006 г.* бе приета *Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на общини в затруднено финансово положение*, съгласно която бяха предоставени средства от централния бюджет в размер на 10 млн.лв. на 14 общини, отговарящи на определените с наредбата критерии.

Средствата бяха целево предоставени за:

- погасяване на просрочените им задължения;
- за подпомагане изпълнението на мерките, заложи в разработените от общините оздравителни програми.

Някои от общините бяха набелязали мерки с по-дългосрочен характер, които се изпълняват и към момента. В други общини мерките се изпълниха и са отчетени резултатите от финансовото подпомагане.

2007 г. – механизъмът за подпомагане на общините е подобрен

През 2007 г. механизъмът и критериите за подпомагане на общините бяха подобрени и с *ПМС №118/28.05.2007 г.* бе приета *Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на общини с обективен структурен дефицит*, съгласувана отново с НСОРБ. Прилагането на наредбата даде възможност на подпомаганите общини да възстановят финансовата си стабилност чрез изпълнение на заложените от тях мерки в програмите им за ограничаване на структурния дефицит, свързани с оптимизиране на разходите и/или увеличение на

приходната база с конкретни срокове и отговорници.

През 2007 г. **24** общини, отговарящи на критериите по наредбата се подпомагат от предвидените за целта в централния бюджет средства в размер на **10** млн.лв., като те се предоставят на два транша – първия в размер на **70%** от определената сума, а останалите **30%** се предоставят в случай, че общината изпълнява заложените мерки в програмата и представи отчет за изразходването на средствата от първия транш.

***Прилагането на
механизма
продължава и през
2008 г.***

С проектобюджета за 2008 г. отново са предвидени средства в размер на 10 млн.лв. за подпомагане на общините с обективен структурен дефицит, чието разпределение ще се осъществява на базата на посочения механизъм.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2008 г. бюджетната политика продължава да бъде насочена към поддържане на макроикономическото равновесие и устойчивост на фискалната позиция, както и към създаването на предпоставки за икономически растеж и конкурентоспособност на българската икономика. Присъединяването на България към ЕС, добрият инвестиционен климат, политическата и икономическа стабилност на страната са в основата за високия размер на преките чуждестранни инвестиции. Очакванията са тенденцията да се запази и през следващите години.

Данъчната политика през 2008 г. цели постигането на такъв баланс, при който необходимостта от осигуряване на необходимите публични средства се съчетава със засилване на стимулите за предприемаческа дейност, водещи до повишаване на създадения брутен продукт.

През 2008 г. държавните разходи са структурирани в зависимост от правителствените приоритети, като общото им равнище е ограничено до 40% от БВП (без вноската в бюджета на ЕС). Ресурсното осигуряване на държавните дейности се съчетава с повишен контрол в бюджетната сфера и нарастване ефективността на разходите, което резултира в по-високо равнище и качество на предлаганите публични услуги. За това съдейства и процесът на програмно бюджетиране, който е насочен към модернизация на бюджетния процес и напредък в реформата на публичния сектор.

Значителното увеличение на дела на капиталовите разходи в Бюджет 2008 е в съответствие с необходимостта от модернизиране и изграждане на необходимата инфраструктура в страната, както и с националното съ-финансиране на проекти, реализирани с Европейските фондове. Планираното равнище на публични инвестиции ще съдейства за повишаване качеството на публичните финанси, стимулиране на икономическата активност и подкрепа на бизнес-средата.

Посредством фискалната политика ще бъде търсен отговор и на предизвикателствата, породени от демографските промени в страната. Правителството ще продължи активната си политика на пазара на труда, като тя ще бъде съсредоточена в стимулиране на заетостта и инвестиционната активност, както и в програми за преквалификация на работната сила с цел увеличаване гъвкавостта на трудовия пазар.

Бюджет 2008 прави сериозна крачка напред в посока ускоряване на икономическото и социално развитие на страната. През следващата бюджетна година и в средносрочен план, провеждането на активна и целенасочена политика, отчитаща социалнитебаланси в българското общество и икономическите реалности, е от ключово значение за повишаване производителността и конкурентоспособността на националната икономика, както и за успешна конвергенция с Европейските стандарти.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(СЕРГЕЙ СТАНИШЕВ)

Приложения

Приложение № 1: Бюджет 2008 по отговорности

Приложение №2а: Консолидирана фискална програма за 2007 и 2008 г. по икономически елементи

№2б: Консолидирана фискална програма за 2007 и 2008 г. по функции

Приложение №3: Оперативни програми

Приложение №4: Основни политики и програми в бюджетния сектор

Абревиатури

ERM II	Валутен механизъм 2
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БНД	Брутен национален доход
ДИЗ	Държавен инвестиционен заем
ЕЗФГ	Европейския земеделски фонд за гарантиране
ЕЗФРСР	Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейската комисия
ЕСФ	Европейския социален фонд
ЕФРР	Европейския фонд за регионално развитие
ЕЦБ	Европейската централна банка
ИВС	Икономически и валутен съюз
КФН	Комисия за финансов надзор
КФП	консолидирана фискална програма
МВФ	Международен валутен фонд
МТРБ	Митническа тарифа на Република България
МФ	Министерството на финансите
НПР	Национален план за развитие
НРС	Наблюдение на работната сила
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСПРСР	Националния стратегически план за развитие на селските райони
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОРП	Общата рибарска политика
ОСП	Общата селскостопанска политика
ПРБК	Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити
ПСР	Пакт за стабилност и растеж
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

ПФИ	Преходен финансов инструмент
СБ	Световна банка
СПТ	Специални права на тираж
ТСР	Традиционни собствени ресурси
УПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд за гарантиране на вземанията на работниците и служителите
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

1. АДМИНИСТРАЦИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007г.	Проект 2008 г.	Изменение прямо 2007 г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи:	5 738.0	6 794.0	18.40
2.1 Текущи, в т.ч.:	4 898.0	5 605.9	14.45
Заплати и други възнаграждения	2 259.3	2 612.2	15.61
Социални осигуровки	552.1	471.8	-14.54
Текуща издръжка и стипендии	2086.6	2 521.9	20.86
2.2 Капиталови	840.0	1 188.1	41.44

С проектобюджета на Администрацията на президента за 2008 година в размер на 6.8 млн.лв. се осигуряват необходимите средства, гарантиращи изпълнението на конституционните правомощия на президента и вицепрезидента на Република България през вторият им мандат.

С планираните капиталови разходи се предвижда ремонт на президентския тракт и доизграждане на площадното пространство пред сградата на Президентството.

Общата численост на персонала на Администрацията на президента е 170 щ. бройки.

2. МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	1 552.0	2 052.0	32.2
2. Разходи:	42 381.0	48 195.0	13.7
2.1 Текущи, в т.ч.:	39 011.4	44 649.5	14.4
Заплати и други възнаграждения	6 115.9	11 206.6	83.2
Социални осигуровки	1 638.0	2 733.7	66.9
Текуща издръжка	31 257.5	30 709.2	-1.7
2.2 Капиталови	3369.5	3 545.6	5.2

Министерският съвет провежда следните политики, отнесени към основните функции на единната бюджетна класификация:

I. Общи държавни служби:

- Изготвяне на стратегически политики и координиране дейността на другите органи на изпълнителната власт за осъществяване на единна държавна политика;
- Осигуряване разработването на проекти за осъществяване на правителствената политика по отношение на демографското развитие и в областта на междуетническите отношения;
- Борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни;
- Борба с незаконния трафик на хора;

V. Социално осигуряване, подпомагане и грижи:

- Компенсиране на гражданите с многогодишни жилищноспестовни влогове.

VII. Почивно дело, култура и религиозни дейности:

- Държавната политика в областта на подбора, обработването, съхраняването и използването на документите от Националния архивен фонд, както и в областта на развитието и усъвършенстването на архивното дело.
- Подпомагане от страна на държавата на регистрираните вероизповедания.

VIII. Икономически дейности и услуги:

- Ловни стопанства “Воден-Ири Хисар” и “Искър”.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

➤ Редакция “Нормативни актове”.

С проектобюджета на Министерския съвет за 2008 г. са отразени следните структурни промени:

- Преминаване на Държавна агенция „Архиви” от системата на Министерството на финансите към Министерския съвет в изпълнение на приетия през тази година Закон за Националния архивен фонд;

В проекта на бюджет на Министерския съвет за 2008 г. не са включени средствата за дейността на Централната изборителна комисия /ЦИК/ за местни избори, вкл. провеждането на нови местни избори, на ЦИК за избиране на народни представители и на ЦИК за избиране на членове на Европейски парламент от Република България, в размер на 500 хил. лв. Същите са предвидени в проекта на бюджет на Министерството на държавната администрация и административната реформа за 2008 г.

В структурата на Министерския съвет са включени следните основни звена:

- Централна администрация;
- Държавна агенция „Архиви”;
- Национална комисия за борба с трафика на хора;
- Централна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни;
- Национален компенсационен жилищен фонд;
- Ловни стопанства “Воден-Ири Хисар” и “Искър”;
- Редакция “Нормативни актове”.
- Общата численост на персонала по бюджета на Министерския съвет е 1 162 бр.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

3. КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007г.	Проект 2008г.	Изменение спрямо 2007г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи	1 728,0	2 445,0	41.49
2.1 Текущи	1 588,0	1 789,0	12.66
Заплати и други възнаграждения	962,1	1 054,3	9.58
Социални осигуровки	220,6	208,3	-5.56
Текуща издръжка и стипендии	405,3	526,4	29.88
2.2 Капиталови	140,0	656,0	368.57

С проектобюджета на Конституционния съд за 2008 г. се осигуряват необходимите средства за изпълнение на основните функции, произтичащи от Закона за Конституционния съд за осигуряване върховенството на Конституцията.

В проекта на бюджет на Конституционния съд са разчетени общо разходи в размер на 2 445,0 хил. лв. В тях се включват 1 789,0 хил.лв. за текущи разходи, в които са предвидени и средства (като еднократни разходи) за текущ ремонт. Средствата за капиталови разходи са в размер на 656,0 хил.лв. С планираното увеличение на тези разходи са включени и средства, предназначени за подмяна на обзавеждането на помещенията, в които е настанен Конституционния съд.

Проектобюджетът е разработен при численост на персонала 45 щ.бр., от тях конституционни съдии (изборни длъжности) - 12 щ.бр.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

4. МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 *	Проект 2008 г.	Изменени е спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	137 512.0	137 464.0	250 952.0	82.56
2. Разходи:	692 176.0	518 121.2	593 661.0	14.58
2.1 Текущи, в т.ч.:	431 908.0	402 088.8	425 485.3	5,81
Заплати и други възнаграждения	153 341.5	153 341.5	150 646.7	-1.76
Социални осигуровки	39 798.8	39 798.8	45 150.8	13,44
Текуща издръжка и стипендии	215 990.1	208 948.5	229 687,8	9.93
Лихвени разходи	22 777.7		-	-
2.2 Капиталови	260 268.0	116 032.4	168 175,7	44,94

* Без Държавните инвестиционни заеми

През 2008 г. в системата на Министерството на финансите ще бъдат изпълнявани следните политики:

- Устойчиви и прозрачни публични финанси.
- Ефективно събиране на всички държавни приходи.
- Защита на обществото и икономиката от финансови измами, контрабанда на стоки, трафик на хора, изпиране на пари и финансиране на тероризма.
- Управление на дълга.
- Други програми.

При съставянето на проектобюджета на Министерството на финансите са отразени следните структурни промени:

- Отчитане разходите по изпълнение на проекти с държавни инвестиционни заеми в централния бюджет;
- Преминаване на Държавна агенция “Архиви” от системата на Министерството на финансите към Министерския съвет в изпълнение на Закона за Националния архивен фонд.

С предвидените разходи са създадени условия Министерството на финансите да осъществява реализирането на своите програми за 2008 г. в следните основни направления:

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- създаването и функционирането на устойчива система за постигане на максимална ефективност при събирането на данъците и осигурителните вноски;
- проекта за реформа в администрацията по приходите, насочен към изграждане на нова система за администриране на публичните вземания, посредством създаването на икономически ефективна система, която да подпомага развитието на частния сектор и да отговаря на изискванията на Европейския съюз;
- изграждане на система ИНТРАСТАТ и VIES във връзка с приемането на България в Европейския съюз;
- адаптиране на Българската митническа администрация към изискванията на ЕС за страните членки;
- осъществяване на държавна митническа политика в борбата срещу митническите и валутни нарушения и престъпления, контрабандата и незаконния трафик на наркотиците;
- повишаване на контрола върху упражняването на незаконен хазарт на територията на страната и ограничаване до минимум на нелегалния хазарт;
- Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“;

В системата на Министерството на финансите са включени следните структури:

- Централна администрация ;
- Агенция за финансово разузнаване;
- Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози ;
- Агенция за държавни вземания;
- Държавна комисия по хазарта;
- Агенция за държавна финансова инспекция;
- Агенция “Митници”;
- Национална агенция за приходите;
- Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“.

Общата численост на персонала на Министерството на финансите за 2008 г. е 15 842 щатни бройки.

За Министерството на финансите по централния бюджет за 2008 г. са разчетени разходи по изпълнението на следните проекти с държавни инвестиционни заеми, включително с краен бенефициент търговски дружества:

1. Проект за реформа в администрацията по приходите – СБ;
2. Улесняване на търговията и транспорта в югоизточна Европа II – СБ;
3. Улесняване на търговията и транспорта в югоизточна Европа I – СБ;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

4. Автомагистрала „Тракия“;
5. Транзитни пътища – I – ЕИБ;
6. Транзитни пътища – II – ЕИБ;
7. Гранични преходи по транс-европейската пътна мрежа – ЕИБ;
8. Транзитни пътища – III – ЕИБ;
9. Рехаб. и реконстр. на пътища от РПМ II и III клас – СБ;
10. Транзитни пътища – IV – ЕИБ;
11. Транзитни пътища – V – ЕИБ;
12. Насърчителна банка – KfW – Подкрепа за малки и средни предприятия.

5. МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	42 875.2	34 875.2	-18,66
2. Разходи:	152 541.4	162 009.8	6,21
2.1 Текущи, в т.ч.:	134 503.3	143 971.7	7,04
Заплати и други възнаграждения	16 274.7	18 659.3	14,65
Социални осигуровки	4 951.3	5 186.6	4,75
Текуща издръжка и членски внос	113 277.3	120 125.8	6,05
2.2 Капиталови	18 038.1	18 038.1	0,00

С предвидените средства по проекта на бюджет за 2008 г. на Министерство на външните работи се осигуряват условия за изпълнението на следните политики и програми в изпълнение на стратегическите цели и приоритети на правителствената програма:

1. Насърчаване на сигурността, стабилността и сътрудничеството в света.
2. Насърчаване участието на България в процесите на глобализация в социално-икономическата сфера.
3. Задълбочаване на европейската интеграция.
4. Насърчаване на стабилността и сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион.
5. Защита на българите зад граница и утвърждаване положителния образ на България
6. Осигуряване и поддържане на ефективна Дипломатическа служба.

Стратегическите и оперативните цели на шестте политики ще бъдат осъществявани чрез изпълнението на следните програми:

- Развитие на сътрудничеството в международните организации по проблемите на мира и сигурността, правата на човека, хуманитарните дейности и в международния кодификационен процес;
- Последователно утвърждаване на взаимноизгодни двустранни отношения /със страните от Америка, ОНД, Близкия изток и Африка, Азиатско-тихоокеанския регион/;
- Насърчаване ролята на България в международното сътрудничество в икономическата, социалната, културната и научно-техническата области;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Провеждане на българските интереси във формулирането и реализацията на политиките и в институционалното изграждане на ЕС;
- Провеждане на българските интереси в Общата външна политика и политиката за сигурност на ЕС;
- Последователно развитие на двустранните партньорства с европейските държави;
- Реализиране на българските интереси чрез задълбочаване на двустранните партньорства /със съседните държави/;
- Насърчаване на стабилността и сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион;
- Консулска дейност и защита на правата на българските граждани зад граница
- Съхраняване и укрепване на идентичността и културата на българските общности зад граница;
- Утвърждаване на положителния образ на България;
- Координация и развитие на Дипломатическата служба;
- Сигурност, информационно-комуникационна среда и задгранични държавни имоти;
- Администрация.

Тези политики и програми ще бъдат осъществявани чрез централната администрация на министерството, 110-те дипломатически и консулски представителства в чужбина, Дипломатическия институт, Държавния културен институт и Държавната агенция за българите в чужбина.

Общата численост на администрацията на Министерство на външните работи за 2008 г. е 1 822 щатни бройки.

6. МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007г. /%/
1. Приходи	48 700,0	48 700,0	0,00
2. Разходи	1 007 104,0	1 119 395,0	11,15
2.1 Текущи	810 625,0	867 916,0	7,07
2.2 Капиталови	196 479,0	251 479,0	27,99

За реализирането на дейността на Министерството на отбраната през 2008 г. са определени следните основни програмни цели, разпределени в три функционални сфери:

“Отбрана и сигурност”:

- Осигуряване на трансформацията на силите и способностите за отбрана и модернизация на въоръжените сили на Република България в съответствие с Плана за организационното изграждане и модернизация на въоръжените сили до 2015 г.;
- Изпълнение на договорените Цели на въоръжените сили - 2006 и поетите ангажименти в колективната архитектура за сигурност и отбрана в рамките на възможностите на бюджета за отбрана;
- Развитие на професионално подготвени сили, достатъчно гъвкави да изпълняват задачи в целия спектър от възложените им мисии, чрез изграждане на модерни и ефективни въоръжени сили при спазване принципите на оперативна съвместимост, използваемост, експедиционност, модулност и функционалност;
- Изграждане на необходимите оперативни способности на въоръжените сили, включващи навременна готовност на силите за използване; ефективно функциониране на системите за командване, управление и комуникации, ефективно разузнаване; способности за развърщане и мобилност; водене на ефективни бойни действия; логистично осигуряване, както и способности за оцеляване и защита на силите;
- Осигуряване на ефективно, ефикасно и икономично управление на ресурсите за отбрана, насочено към изпълнение на целите и приоритетите на отбранителната политика на Република България;
- Изпълнение на проектите за модернизация на въоръжените сили при спазване на

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

параметрите на подписаните договори;

- Повишаване на ефективността на научно-изследователската дейност и подобряване на нейната организация, управление и финансиране с цел реализиране на конкретен принос към трансформациите в системата за отбрана и развитието на необходимите отбранителни способности.

“Здравеопазване”:

През 2008 г. Военномедицинска академия, в качеството ѝ на многопрофилно лечебно заведение и в рамките на предвидените ѝ средства за издръжка, ще изпълнява следните основни задачи:

- усъвършенстване на системата за здравно осигуряване на Министерството на отбраната и координирането ѝ с националната система за здравно осигуряване;
- усъвършенстване качеството на оказваната извънболнична и болнична помощ и внедряване стандартите на медицинска помощ, съответстващи на изискванията на НАТО и ЕС;
- разработване и прилагане на модели за медицинско осигуряване при кризисни ситуации от военен и невоенен характер и поддържане на военномедицински отряди за бързо реагиране.

“Социално осигуряване, подпомагане и грижи”:

- Осигуряване на еднократните парични обезщетения по чл. 237 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

С проектобюджета на Министерството на отбраната за 2008 г. се предвиждат средства за финансирането на основните дейности и задачи на министерството, възложени му със Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и за изпълнението на поетите ангажименти във връзка с пълноправното членство на Република България в ООН, НАТО, ЕС и ОССЕ.

7. МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	148 000,0	121 000,0	-18,24
2. Разходи	984 641,0	997 788,0	1,34
2.1 Текущи	961 333,8	972 207,8	1,13
2.2 Капиталови	23 307,2	25 580,2	9,75

Приходите за **2008 г.** на МВР са предвидени в размер на **121,0 млн.лв.** – те са намалени спрямо тези по ЗДБРБ за 2007 г. с **27 млн. лв.**, поради следните причини:

- Във връзка с присъединяването на страната ни към ЕС, считано от 01.01.2007 г. не се прилага чл.13 от Визовата спогодба между Република България и Република Турция, в резултат на което на ГКПП не се събират суми от държавни таксови марки в изпълнение на чл.20, ал.2 от Тарифа № 3 за таксите, които се събират за консулско обслужване в системата на Министерството на външните работи по Закона за държавните такси – оценката е за намаление от **13 млн. лв.** /от 01.01.2007 г. се издават транзитни визи на турските граждани от българските дипломатически и консулски представителства в чужбина, приходите от които са за МВНР/;

- Във връзка с подготовката на дейността по издаването на българските документи за самоличност, съдържащи електронен носител на информация с биометрични данни, с § 28 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за българските документи за самоличност е предвидено откриването на отделна сметка за чужди средства, по която ще постъпват сумите от събираните такси от издадените документи и ще се разходват за покриване на разходи, свързани с издаването им. Това на практика означава, че от 2008 г. част от държавните такси няма да постъпват по бюджета на МВР, а ще бъдат пренасочвани към тази сметка. В резултат на това, се очаква намаление на приходите в размер на около **14 млн. лв.**

Основните цели, задачи и приоритети в сферата на опазването на вътрешния ред и сигурността на страната през 2008 г. са свързани с установяването и неутрализирането на процеси, застрашаващи конституционно установения ред, единството на нацията, териториалната цялост и суверенитета на страната, защитата на националната сигурност от

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

действия на чужди специални служби, организации и лица, насочени срещу националните интереси, защитата на колективните интереси на НАТО и Европейския съюз, ефективното противодействие на прането на пари и незаконната търговия с оръжия, стоки и технологии с възможна двойна употреба, пролиферацията и свързаните с това дейности във финансовата сфера, трансграничната организирана престъпност, рисковата миграция, опитите за нерегламентиран достъп до класифицирана информация на ЕС и НАТО и за измами, злоупотреби и неефективно управление или използване на средствата на ЕС.

За реализирането на дейността на Министерството на вътрешните работи са обособени четири програми:

- Защита на националната сигурност;
- Опазване на обществения ред и противодействие срещу престъпността;
- Осигуряване на държавен противопожарен контрол, пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност;
- Общоосигуряващи дейности в МВР.

С проектобюджета на МВР за 2008 г. се предвиждат средства за изпълнението на основните цели в дейността на полицейските структури: повишаване ефективността на тяхната работа, предотвратяване и разкриване на тежки престъпления, ограничаване на организираната престъпност и превенция на рисковете и заплахите за обществената сигурност, защита на стратегически и особено важни обекти и повишаване степента на сигурност на охраняваните обекти, осъществяване на ефективен контрол по пребиваването на чужденци в страната, спазване на основните човешки права и свободи в съответствие с международните и европейски стандарти, противодействие на престъпления, съпътстващи трансформациите на собствеността във всички отрасли на икономиката, операциите с инвестиционни бонове, компенсаторни записи и др. ценни книжа, противодействие на престъпления, извършвани чрез използване на високи технологии, в т.ч. компютри и компютърни мрежи, институционално и кадрово укрепване на полицейските структури, в съответствие с аналогичните звена в страните от ЕС.

Освен това, в изпълнение на ПМС № 222/2006 г., считано от 1 януари 2007 г. Държавната агенция за бежанците /ДАБ/ стана второстепенен разпоредител с бюджетни кредити в МВР. В тази връзка, в проектобюджета на МВР за следващата година са предвидени 3 771,0 хил.лв. за издръжка на ДАБ, в т.ч. и за издръжката на нов транзитен център за бежанци в с.Пъстрогор.

8. МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

(хил.лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	43 200.0	55 000.0	27.31
2. Разходи:	179 598.0	185 639.0	3.36
2.1 Текущи, в т.ч.:	133 158.0	142 899.0	7.31
Заплати и други възнаграждения	73 608.2	73 647.0	0.05
Социални осигуровки	25 048.7	24 162.2	-3.5
Текуща издръжка и стипендии	33 392.4	45 089.8	35.03
2.2 Капиталови	46 440.0	42 740.0	-7.97

С проекта на бюджет на Министерството на правосъдието са предвидени общо разходи в размер на **185 639.0 хил.лв.** (в това число 28 000.0 хил.лв. капиталови разходи на съдебната власт, в изпълнение на чл.130а от Конституцията на Република България и чл.387 от Закона за съдебната власт) за изпълнение на задълженията на Република България като пълноправен член на Европейския съюз в областите “съдебно сътрудничество по гражданско-правни и наказателно-правни въпроси”, както и за създаване на условия за функциониране на структурите към Министерството на правосъдието.

Министерството на правосъдието ще провежда две основни политики през 2008 г. – в област „Правосъдие” и политика „Изпълнение на наказанията”, като си поставя следните цели:

- Пълноценно участие на Република България в съдебното сътрудничество в рамките на Европейския съюз;
- Въвеждането на европейското право в националното законодателство и гарантиране ефективното му прилагане чрез ефективна съдебна система;
- Осигуряване на равен достъп до правосъдие;
- Усъвършенстване на международната правна помощ и сътрудничество, осигуряване защита на пострадалите от престъпления;
- Ускоряване процедурите по придобиване, загубване и възстановяване на българско гражданство;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Създаването на Единен регистърен център в Република България;
- Подобряване материалните условия на органите на съдебната власт чрез ново строителство, закупуване на сгради и основни ремонти на съществуващия сграден фонд;
- Надеждна охрана на съдебните сгради, защита на магистрати и на лица, застрашени във връзка с наказателното производство;
- Подобряване на материалните условия в местата за лишаване от свобода чрез осигуряване на терени за ново строителство и основен ремонт на съществуващите сгради на затворите и следствените арести;
- Материално-техническо обезпечаване на дейността на затворите, следствените арести и пробационните служби за осигуряване в по-голяма степен на сигурност в тях;
- Осигуряване на необходимия надзорно-охранителен състав на затворите и изграждащите се затворнически общежития от открит тип.

Структурите, на които е възложено изпълнението на горните цели в Министерството на правосъдието са:

1. Централна администрация;
2. За Главна дирекция “Охрана”;
3. Агенция по вписванията;
4. Централен регистър по особените залози;
5. Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.
6. Националното бюро за правна помощ.

9. МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г.*	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г.* /%/
1. Приходи	14 256.9	14 256.9	17 027.0	19.43
2. Разходи	938 115.6	898 331.0	1 030 731.8	14.74
2.1 Текущи	919 115.7	890 695.3	1 022 246.1	14.77
Заплати и други възнаграждения	54 519.2	54 519.2	56 338.5	3.34
Социални осигуровки	16 011.0	16 011.0	14 987.4	-6.39
Текуща издръжка и стипендии	36 650.0	24 229.6	25 017.2	3.25
Социални разходи	811 835.5	795 835.5	925 803.0	16.33
2.2 Субсидии	4 100.0	4 100.0	4 100.0	0.0
2.3 Лихвени разходи	4 501.4	0.0	0.0	0.0
2.4 Капиталови разходи	10 398.5	3 535.7	4 385.7	24.04

*Без Държавни инвестиционни заеми и други здравноосигурителни вноски

Министерството на труда и социалната политика провежда следните **политики**, отнасящи се към функционално направление “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”:

- Политика по заетостта;
- Социално подпомагане и социални услуги;
- Трудови отношения.

За реализацията на активните мерки на пазара на труда са осигурени средства в размер общо на 190 000 хил.лв., с които се осигурява запазването и развитието на политиката по намаляване на безработицата, съхраняване и поддържане на работната сила.

За реализацията на политиката в областта на социално подпомагане са осигурени средствата, необходими за изпълнението на поставените цели, в това число за:

- Помощи по Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане – планираните средства са в размер на 89 900 хил.лв.;
- Целеви помощи за отопление по Закона за социалното подпомагане – 110 000 хил.лв. ;
- Целеви средства за диагностика и лечение в лечебни заведения за болнична помощ на български граждани, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес - 5 000 хил.лв.;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Помощи, изплащани по Закона за интеграция на хората с увреждания - планираните разходи са в размер на 138 600 хил.лв. Осигурени са допълнителни средства за 2008 г. спрямо 2007 г. в размер на 14 400 хил. лв., в това число: 8 400 хил. лв. за месечни добавки за деца с увреждания и 6 000 хил. лв. за покриване на разходите за данък върху добавената стойност върху помощно-техническите средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания;
- За реализация на мерки и програми по Закона за закрила на детето са предвидени 6 655 хил.лв. Във връзка с изпълнението на Интегрирания план „Закрила на детето” са осигурени 655 хил.лв. допълнителни средства за 2008г. за изграждането на гореща телефонна линия за деца;
- Разходите по Закона за семейни помощи за деца са в размер на 386 303 хил. лв. и са планирани при промяна на дохода на член от семейството по чл. 4 от ЗСПД от 200 лв. на 300 лв.. Осигурени са допълнителни средства за 2008 г. спрямо 2007 г. в размер на 115 567,5 хил. лв., в това число: 100 000 хил. лв. за месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст /при размер на помощта – 25 лв. за всяко дете/ и 15 567,5 хил. лв. за еднократни помощи при раждане /при размер на помощта 250 лв. за първо дете, 600 лв. - за второ дете и по 200 лв. за трето и всяко следващо дете/.

За изграждането и внедряването на Национална информационна система за деца за осиновяване, както и за изграждането и внедряването на Национален регистър на осиновяващи към Агенцията за социално подпомагане, съгласно новия Семейен кодекс са планирани допълнителни средства за 2008 г. в размер на 1 400 хил. лв., в това число 850 хил. лв. за капиталови разходи.

Здравноосигурителните вноски на лицата по чл. 40, ал. 2, т. 1, 4 и 8 от Закона за здравното осигуряване са в размер на 17 500 хил.лв. и са предвидени като трансфер към Националната здравноосигурителна каса.

По Централния бюджет са заложили разходи за усвояване на заемите от Световната банка за реализирането на проект “Реформа за подпомагане на децата”, проект “Социални инвестиции и насърчаване на заетостта”, проект „Фонд за регионални инициативи” и проект „Социално включване” общо в размер на 37 264.1 хил.лв.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

По Централния бюджет са предвидени разходи за еднократно коригиране на заплатите на персонала на МТСП, на който се намалява реалния доход от въвеждането на плоския данък.

10. МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

(ХИЛ. ЛВ.)

	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. * /%/
1	2	3	4	6
1. Приходи	23 729.0	23 729.0	26 650.0	12.31
2. Разходи:	514 362.5	466 462.4	590 811.0	26.66
2.1 Текущи, в т.ч.:	447 402.2	435 373.0	554 721.6	27.41
Заплати и други възнаграждения	86 412.2	86 271.4	95 628.3	10.85
Социални осигуровки	22 697.8	22 697.8	22 331.7	- 1.61
Текуща издръжка и стипендии	232 191.3	226 206.2	296 445.9	31.05
Субсидии за болнична помощ	100 000.0	100 000.0	140 000.0	40.00
2.2 Капиталови	66 960.3	31 089.4	36 089.4	16.08

*без държавни инвестиционни заеми

С разчетените средства по проекта на бюджет за 2008 г. Министерството на здравеопазването ще изпълнява следните основни политики и програми:

➤ **Политика в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здраве** – осигуряване на ефективен здравен контрол и ограничаване на заболяемостта чрез осъществяване на здравен контрол; профилактика на незаразните болести; профилактика и надзор на заразните болести; вторична профилактика на болестите; намаляване търсенето на наркотици;

➤ **Политика в областта на диагностиката и лечението** - осигуряване на достъпна и качествена медицинска помощ и услуги: извънболнична медицинска помощ; болнична помощ; диспансери; медицинска помощ при спешни състояния; осигуряване на органи, тъкани и клетки за трансплантация; осигуряване на диагностицирани и преработени кръв и кръвни съставки; осигуряване на медико-социални грижи за деца в неравностойно положение от 0-3 години; установяване степента на намалена работоспособност и потвърждаване на професионално заболяване; диализно лечение; други медицински услуги (специализиран мед. транспорт);

➤ **Политика в областта на лекарствата и медицинските изделия** - осигуряване на навременен достъп до лекарства и медицински изделия, отговарящи на

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

стандартите за качество, безопасност и ефективност: поддържане на контрол върху фармацевтичната индустрия; качествени лекарства и медицински изделия, според здравните потребности на населението и оптимална фармакоикономическа ефективност; стимули за превантивна медицина и икономически ефективно използване на лекарствените продукти и медицински изделия; по-ясно дефинирани роли и отговорности в сферата на лекарствената регулация.

Чрез бюджета на Министерството на здравеопазването ще се финансират ангажиментите и дейностите, които по закон са възложени за осъществяване от Министерството на здравеопазването: дейности, свързани с общественото здравеопазване, стационарната психиатрична помощ, спешната помощ, ще се осигуряват скъпоструващи медикаменти и консумативи, ще се финансират Национални здравни програми, свързани с лечението и профилактиката на социално-значими заболявания.

През 2008 г. Министерството на здравеопазването ще продължи да субсидира част от дейностите на преобразуваните в търговски дружества лечебни заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие, които по закон са определени като държавна отговорност. Предвидените за тях средства са в размер на 140 000 хил.лв.

Предвиден е значителен ръст на средствата за доставка на скъпоструващи лекарствени продукти, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване и по национални програми в областта на здравеопазването, които са разчетени в размер на 190 000.0 хил.лв. в рамките на текущата издръжка.

С оглед финансово осигуряване на дейностите по подмяна и модернизация на медицинското оборудване, както и за ремонти и реконструкция на сградния фонд на здравните и лечебни заведения, инвестиционните разходи по проекта на бюджет на Министерството на здравеопазването за 2008 г. извън тези осъществявани чрез държавни инвестиционни заеми са завишени със 16 на сто.

Числеността на персонала за 2008 г. е намалена с 253 щатни бройки и съответната издръжка във връзка с децентрализирането на шест Дома за медико-социални грижи за деца и прехвърляне на финансирането им от Министерството на здравеопазването към общините, като делегирани от държавата дейности.

Във връзка с провежданите от Министерството на финансите структурни промени, свързани с оптимизиране на бюджетния процес по управлението на разходите на държавните инвестиционни заеми, необходимите средства за реализирането на проекти, финансирани чрез държавно гарантирани заеми, администрирани по бюджета на

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Министерството на здравеопазването до 2007 г. са разчетени, като разходи по централния бюджет за 2008 г.

С проекта на бюджет за 2008 г. чрез бюджета на Министерството на здравеопазването са предвидени средства в размер на 5 700 хил. лв. трансфер към НЗОК за осъществяване на болнична помощ във връзка с чл. 82, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето, в съответствие с който акушерската помощ за всички здравнонеосигурени жени, се заплаща от държавния бюджет.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

11. МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	11 207,8	11 207,8	14 200,0	26,70
2. Разходи:	305 427,0	304 960,8	357 209,9	17,13
2.1 Текущи, в т.ч.:	287 627,2	287 161,0	340 379,6	18,53
Заплати и други възнаграждения	144 226,0	144 226,0	160 781,0	11,48
Социални осигуровки	38 131,6	38 131,6	37 142,4	-2,59
Текуща издръжка и стипендии	102 069,6	102 069,6	140 052,2	37,21
2.2 Капиталови разходи	17 799,7	17 799,7	16 830,3	-5,45

**без държавни инвестиционни заеми*

С проекта на бюджет за 2008 г. на Министерството на образованието и науката се предвижда да се финансира провеждането на следните основни политики и програми:

- Осигуряване на учебния процес в държавните средни училища;
- Улесняване на достъпа до всеобщо образование;
- Образователна интеграция и реинтеграция на деца и ученици;
- Управление на качеството в системата на образованието;
- Програмно-конкурсно насърчаване на научната дейност.

В сравнение с бюджет 2007 г., с проекта на бюджет на министерството за 2007 г. са осигурени допълнителни средства в размер на 43,0 млн. лв. за насърчаване на научните изследвания чрез Фонд „Научни изследвания”, с които бюджета на фонда достига 60,0 млн. лв.

В проекта за 2008 г. е отразено извършеното през 2007 г. прехвърляне на домовете за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа (преобразувани в специализирани институции за социални услуги), на финансиране чрез общинските бюджети. В проекта са отразени и извършените в края на 2006 г. и през 2007 г. структурни промени, свързани с преминаването на училища на финансиране чрез други първостепенни разпоредители с бюджетни кредити.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

За 2008 г. бюджетът на МОН в частта училищни дейности по образованието е разработен въз основа на единни разходни стандарти на един ученик. Спрямо 2007 г. увеличението на среднопретегления единен стандарт (без ДОВДЛРГ) е с 22,7 % и от 1097 лева на 1346 лева.

12. МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	13 000.0	16 200.0	24.61
2. Разходи:	93 360.2	103 942.0	11.33
2.1 Текущи, в т.ч.:	84 057.4	89 639.2	6.64
Заплати и други възнаграждения	42 536.3	45 275.2	6.44
Социални осигуровки	10 864.7	10 188.6	-6.22
Текуща издръжка и стипендии	30 656.4	34 175.4	11.48
2.2 Капиталови	9 302.8	14 302.8	53.75

Провежданите от Министерството на културата политики, програми и дейности се отнасят към следните функционални направления: „Изпълнителни и законодателни органи”, „Образование” и „Култура”.

През 2008г. в системата на Министерството на културата ще бъдат изпълнявани следните програми:

- Програма „Администрация”
 - Опазване на недвижимото културно-историческото наследство;
 - Опазване на движимото културно-историческото наследство;
 - Национален фонд „Култура”;
 - Филмово изкуство;
 - Театрално изкуство;
 - Музикално и танцово изкуство;
 - Гарантиране защитата на интелектуалната собственост;
 - Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища;
 - Международно културно сътрудничество;
 - Популяризиране на културни продукти и ценности;
 - Обучение на кадри в областта на изкуството и културата ;
 - Закрила на деца с изявени дарби.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Разходите за 2008г. на Министерството на културата са в размер на 103 942.0 хил.лв., от които 89 639.2 хил.лв. за текуща издръжка на централната администрация, училищата по изкуствата и културата, драматични и куклени театри, опери, филхармонии, оркестри, културните институти в чужбина, както и разходи за културно сътрудничество, за подпомагане на фестивали и събития залегнали в културния календар, дейността на Изпълнителна агенция “Национален филмов център” и Националния институт за паметниците на културата.

Разходите за образование за училищата по изкуствата и културата са разработени на базата на единни и общи за всички първостепенни разпоредители с бюджетни кредити разходни стандарти на един ученик.

Предвидени са средства за финансово подпомагане на творчески проекти в областта на театъра, музиката и танца, музейното дело, помощ за книгата, проекти и програми за закрила и развитие на културата и за проекти в областта на филмопроизводството.

За капиталови разходи са предвидени 14 302.8 хил. лв. в т.ч. за консервация и реставрация на недвижимите паметници на културата, за поддържане на материално-техническата база на училищата по изкуствата и културата и на културните институти.

С предвидените разходи са създадени условия Министерството на културата да осъществи реализирането на своите политики за 2008г.

Обща численост на персонала за 2008 г. – 7 303 щ.бр.

средногодишни щ.бройки – 7 303

Структури към Министерство на културата:

1.Администрация на министерството.

2.Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити – 112 бр., групирани по функционален тип.

- Училища по изкуствата и културата- 23 бр.
- Театри – 44 бр., от които: 7 бр. драматично-куклени театри, 11 бр. куклени театри, 24 бр.драматични театри.
- Опери, филхармонии и ансамбли – 14 бр.
- Музеи и галерии – 5 бр.
- Културни институти с национално значение – 16 бр.
- Български културни институти в чужбина – 10 бр.
- Дом на ветераните на културата и изкуствата – 1 бр.
- Изпълнителна агенция “Национален филмов център”- 1бр.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

13. МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменени е спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	6 100.0	6 100.0	6 600.0	8.20
2. Разходи:	50 937.2	48 678.8	56 255.8	15,56
2.1 Текущи, в т.ч.:	38 041.3	37 904.7	45 426.7	19.84
Заплати и други възнаграждения	16 573.1	16 573.1	16 946.9	2.26
Социални осигуровки	4 605.1	4 605.1	4 629.3	0.53
Текуща издръжка и стипендии	16 863.1	16 726.5	23 850.5	42.59
2.2 Капиталови	12 895.9	10 774.1	10 829.1	0.51

**без държавни инвестиционни заеми*

Министерство на околната среда и водите за шеста година като пилотно министерство разработи програмен формат на бюджета си за 2008 г.

Министерство на околната среда и водите провежда политики, отнасящи се към следните функционални направления, а именно:

➤ “Общи държавни служби”

- Управление на водите;
- Управление на отпадъците;
- Опазване чистотата на атмосферния въздух;
- Опазване на биологичното разнообразие;
- Управление на опасните химични вещества и препарати;
- Национална система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност;
- Информирание, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и повишаване на общественото съзнание и култура в сферата на околната среда и устойчивото развитие;
- Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването;
- Управление на дейностите по изменение на климата;
- Геология, подземни богатства и опазване на земните недра и почвите;
- Администрация.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”
 - Управление на водите;
 - Управление на отпадъците;
 - Опазване чистотата на атмосферния въздух;
 - Опазване на биологичното разнообразие;
 - Управление на опасните химични вещества и препарати;
 - Национална система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост;
 - Информирание, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и повишаване на общественото съзнание и култура в сферата на околната среда и устойчивото развитие;
 - Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването;
 - Управление на дейностите по изменение на климата;
 - Геология, подземни богатства и опазване на земните недра и почвите;
 - Администрация.
- “Почивно дело, култура, религиозни дейности”
 - Администрация.
- “Икономически дейности и услуги”
 - Геология, подземни богатства и опазване на земните недра и почвите.

Общата численост на персонала на Министерство на околната среда и водите за 2008 г. е 2 015 щатни бройки, които са в 23 второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и централна администрация на министерството.

Структури на Министерство на околната среда и водите:

- Централна администрация;
- Изпълнителна агенция по опазване на околната среда;
- Регионални инспекции по опазване на околната среда, разположени в 15 областни града на страната;
- Басейнови дирекции, разположени в 4 басейнови дирекции;
- Национални паркове, разположени в 3 национални парка.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

14. МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

	(хил. лв.)			
	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	104 985.6	99 221.3	86 518.6	-12.80
2. Разходи:	103 771.2	98 567.2	99 267.1	0.71
2.1 Текущи, в т.ч.:	93 932.4	88 728.4	88 982.9	0.29
Заплати и други възнаграждения	23 083.3	23 083.3	25 136.5	8.90
Социални осигуровки	7 436.6	7 436.6	7 478.0	0.56
Текуща издръжка и членски внос	41 419.7	41 419.7	38 667.8	-6.64
Лихвени разходи	5 204.0			
Субсидии	16 788.8	16 788.8	17 700.6	5.43
2.2 Капиталови	9 838.8	9 838.8	10 284.2	4.53

**без държавни инвестиционни заеми*

Министерство на икономиката и енергетиката провежда политиката в областите за развитие на пазарната икономика и за развитие на енергетиката, чрез следните програми:

- Програма 1. „Насърчаване на предприемачеството”;
- Програма 2. „Управление на програми и проекти, съфинансирани от ЕС”;
- Програма 3. „Насърчаване на инвестициите”;
- Програма 4. „Насърчаване на иновациите”;
- Програма 5. „Развитие на експортния потенциал, участие в единния европейски пазар и достъп до други пазари”;
- Програма 6. „Устойчиво развитие на туризма”;
- Програма 7. „Надеждност и сигурност при управление на РАО и ИЕЯС”;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Програма 8. „Ефективно функциониране на енергийната инфраструктура”;
- Програма 9. „Ефективно използване на енергията и енергийните ресурси”;
- Програма 10. „Администрация на МИЕ за изпълнение на държавната политика в областта на икономиката и енергетиката”.

В предвидената издръжка за системата на Министерството на икономиката и енергетиката за 2008 г. са осигурени средства в изпълнението на разпоредбите на чл. 15, ал. 1 и ал. 2 от Закона за туризма за финансово поощряване развитието на туризма, в т.ч. и за национална реклама в областта на туризма чрез провеждане на масирани комуникационни кампании, утвърждаващи имиджа на Република България като атрактивна туристическа дестинация и изтъкване предимствата на туристическия ѝ продукт в сравнение с преките конкуренти.

Осигурено е извършването на индиректен и директен маркетинг за привличане на чуждестранни капитали.

Осигурено е изпълнението на разпоредбите на чл.8, ал.1, т.2 и чл.18, ал.3 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол, като в проектобюджета на министерството за 2008 г. са включени средствата (10 % от очакваните приходи, набрани от разсрочените плащания на покупната цена по приватизационни договори), които са на разпореждане на Агенцията за следприватизационен контрол.

Осигурена е дейността по насърчаване на търговията и основно износа, а именно участия в международни и национални мероприятия - изложби, презентации, изложения и др., за работа с българските сектори и фирми за нарастване на българския износ чрез предоставяне на висококвалифицирани услуги, като специализирана търговска информация, реализиране на интегрирани секторни програми и програми за промоция и т.н.

Осигурено е осъществяване на дейностите насочени към развитието на енергийния сектор за обезпечаване на населението и икономиката с енергия и енергийни ресурси, към ефективното използване на енергията и енергийните ресурси и към намаляване на въздействието от дейностите в енергетиката върху околната среда.

Предвидени са средства за издръжка дейността на фонд „Радиоактивни отпадъци” и фонд „Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация”.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Във връзка с оптимизиране процеса по планирането и изпълнението на Консолидираната фискална програма за 2008 г., разходите по държавните инвестиционни заеми, в т.ч. и тези с краен бенефициент – търговско дружество, които до 2007 г. (включително) са администрирани по бюджета на Министерството на икономиката и енергетиката, от 2008 г. са разчетени като разходи по Централния бюджет. Тази структурна промяна води до намаление на общото ниво на разходите на министерството за 2008 г. (за 2008 г. планираните разходи по държавните инвестиционни заеми са в размер на 5 192,2 хил. лв. и са разходи за лихви по външни заеми) при съпоставяне с общите разходи, разчетени със Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г., от които 5 204.0 хил. лв. са разходите за лихви по външни заеми.

С разчетените разходи по проектобюджета на Министерството на икономиката и енергетиката за 2008 г. се осигурява функционирането на системата на министерството, както и осъществяване на заложените стратегически и оперативни цели в областите на икономиката и на енергетиката.

В структурата на Министерството на икономиката и енергетиката за 2008 г. са включени централната администрация на министерството и 17 второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката и енергетиката. Общата численост на персонала е 2 796 щатни бройки. Същата е по-голяма с 52 щ. бр. от тази определена със Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г. (2 744 щ. бр.). Увеличението на персонала е вследствие нормативен акт на Министерския съвет, приет през 2007 г. (ПМС № 13 от 2007 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет), като това даде отражение и върху размера на средствата за заплати и осигурителни вноски, предвидени за 2008 г..

Второстепенните разпоредители в структурата на министерството са:

- Изпълнителна агенция “Българска служба за акредитация”;
- Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия;
- Агенция за приватизация;
- Държавна агенция за метрологичен и технически надзор;
- Българска агенция за инвестиции;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Патентно ведомство;
- Комисия по търговия и защита на потребителите;
- Държавна комисия по стоковите борси и тържищата;
- Национален институт за изследване на вино и спиртни напитки;
- Център на промишлеността на Република България в Москва;
- Агенция за следприватизационен контрол;
- Изпълнителна агенция “Сертификация и изпитване”;
- Агенция по обществени поръчки;
- Агенция по енергийна ефективност;
- Център за енергийна ефективност в индустрията;
- Държавна агенция по туризъм;
- Български институт по метрология.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

15. МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

	(хил. лв.)			
	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	9 900.0	8 300.0	14 907.0	79.60
2. Разходи:	108 097.6	49 560.2	69 077.9	39.38
2.1 Текущи, в т.ч.:	39 145.1	23 079.8	37 349.5	61.82
Заплати и други възнаграждения	12 642.9	12 642.9	15 011.1	18.73
Социални осигуровки	4 364.7	4 364.7	4 595.5	5.28
Текуща издръжка и членски внос	17 087.4	6 072.2	17 742.9	192.19
2.2 Капиталови	68 952.5	26 480.4	31 728.4	19.82

**без държавни инвестиционни заеми*

През 2008 г. по бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството са разчетени да постъпват неданъчни приходи, главно от Тарифа № 14 за таксите, които се събират в системата на министерството.

Във връзка с оптимизиране процеса по планирането и изпълнението на Консолидираната фискална програма за 2008 г., всички разходи на държавните инвестиционни заеми, включително и тези с краен бенефициент - търговско дружество, които до 2007 г. са администрирани по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството от 2008 г. са разчетени като разходи по Централния бюджет.

С разчетените разходи по проектобюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството се обезпечава провеждането на следните политики, отнасящи се към следните основни функционални направления, а именно:

- “Общи държавни служби”
 - Политика за балансирано и устойчиво развитие на регионите в България;
 - Програма Гражданска регистрация и административно обслужване – ГРАО;
- “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”
 - Териториално развитие и благоустрояване чрез изпълнението на програми за изграждане и управление на ВиК инфраструктурата; геозащита; пътна инфраструктура, кадастър и геодезически дейности; устройство и развитие на територията; друга техническа

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

инфраструктура, административно-териториално устройство и териториално управление, регулиране и контрол върху проектирането и строителството.

- Жилищна политика и управление на държавната собственост чрез изпълнението на програми за управление на държавната собственост и жилищната политика; създаване на условия за подобряване състоянието на съществуващия сграден фонд; подобряване на жилищните условия на ромите в България; управление на държавното участие в търговските дружества и на държавните предприятия от системата на МРРБ.

През 2008 г. по бюджета на МРРБ са планирани и разходи за изпълнението на Оперативна програма ТГС България-Гърция, ТГС България-Румъния, ТГС Черноморския басейн, Трансгранично сътрудничество – Югоизточно европейско пространство и оперативна програма Интеракт, в реализирането на които Министерството на регионалното развитие и благоустройството изпълнява ролята на партниращ орган.

Общата численост на персонала на министерството за 2008 г. е 1 480 щатни бройки, които са разпределени в два второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и централна администрация.

Второстепенни разпоредители в структурата на министерството са:

- Дирекция за национален строителен контрол;
- Агенция по кадастър, геодезия и картография

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

16. МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПРОДОВОЛСТВИЕТО

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	220 000.0	117 516.8	-46.47
2. Разходи	491 996.2	389 561.6	-20.74
2.1 Текущи	462 700.3	362 265.7	-21.62
- Заплати и други възнаграждения	137 656.5	107 966.0	-21.56
- Социални осигуровки	36 216.6	28 722.9	-20.69
- Текуща издръжка и стипенди	163 344.0	115 156.6	-29.50
- Социални разходи	-	-	-
- Субсидии			
- за реалния сектор	125 000.0	110 000.0	-12.00
- Лихвени разходи	483.2		
2.2 Капиталови	29 295.9	27 295.9	-6.83

Министерство на земеделието и продоволствието провежда следните политики, отнасящи се към следните функционални направления, а именно:

- “Общи държавни служби”
 - Централни държавни органи по икономическите дейности и услуги;
 - Аграрна наука;
 - Земеделска съветническа дейност;
 - Научно-приложни изследвания в областта на селекция, сортоподдържане, семепроизводство, агротехника, растителна защита, обработка и преработка на тютюна;
- “Образование”
 - Средно професионално обучение в областта на селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и горите.
- “Почивно дело, култура и религиозни дейности”
 - Почивно дело и социален отдих.
- “Икономически дейности и услуги”
 - Контрол върху зърното и фуражите;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Официално държавно сортоизпитване, сертифициране и контрол на посевния и посадъчен материал;
- Опазване на страната от проникване и разпространение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти и контрол на вноса, търговията и употребата на продукти за растителна защита;
- Изграждане и ефективно прилагане на система за контрол и координация на контрола в лозаро-винарския сектор на страната в съответствие с изискванията на ЕС;
- Регулиране производството, изкупуването и търговията с тютюн;
- Осигуряване на научно-изследователска, приложна и обслужваща дейност в областта на отглеждането на етеричномаслени и лечебни култури;
- Осъществяване на специализирани дейности, свързани с качеството, опазването, възстановяването и подобряването на плодородието на почвените ресурси и екологичните функции на почвената покривка.;
- Хидромелиорации;
- Борба с градушки;
- Организация и управление на рибарството и аквакултурите, контрол върху риболова и рибовъдството, опазване и обогатяване на рибните ресурси в страната и прилагане принципите на Общата политика в областта на рибарството;
- Селекция и репродукция в животновъдството;
- Опазване здравето на животните и предпазване на хората от зоонози, ветеринарно-санитарен контрол върху отглеждането и търговията с животни и хранителни продукти от животински произход;
- Осъществяване и контрол на техническото състояние, безопасността и регистрацията на земеделската и горска техника и контрол по придобиването и отнемането на правоспособност за работа с нея;
- Изпитване, изследване и сертифициране на земеделска, горска техника и резервни части;

С предвидените средства за текущи разходи за Министерство на земеделието и продоволствието през 2008 г. в размер на 362 265.7 хил.лв. се обезпечават основните приоритети на неговата политика, а именно:

- премии на тютюнопроизводителите за производството на тютюн реколта 2007 година, съгласно действащото преди присъединяването на Р България към Европейския съюз законодателство;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- поддържане на екологично равновесие в дивеча и регулиране числеността на хищниците, както и неговото ветеринарномедицинско обслужване;
- покупка на противоградови ракети;
- изпълнение програмата на Европейския съюз за надзор на лудата крава;
- закупуване на ваксини и диагностикуми;
- за изпълнение на Националната програма по рибарство и аквакултури (2007-2013);
- средства за подпомагане на поливното земеделие.

Общата численост на персонала на Министерство на земеделието и продоволствието за 2007 г. е 16 938 щатни бройки, които са в 121 второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и централна администрация.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

17. МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА

	(хил. лв.)			
	ЗДБ 2007 г.	ЗДБ 2007 г. *	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. * /%/
1. Приходи	37 597.7	17 716.0	19 292.0	8.89
2. Разходи	167 762.1	79 444.8	77 675.7	-2.23
2.1 Текущи, в т.ч.:	59 660.8	47 548.2	45 779.1	-3.72
Заплати и други възнаграждения	18 165.9	18 165.9	19 053.2	4.88
Социални осигуровки	5 546.3	5 546.3	4 822.5	-13.06
Текуща издръжка и стипендии	23 882.3	23 836.0	21 903.4	-8.11
Лихви	12 066.2	-	-	-
2.2 Капиталови	108 101.3	31 896.6	31 896.6	0.00

**без държавните инвестиционни заеми*

Министерство на транспорта за пета поредна година разработва програмен формат на бюджета си.

Провежданите политики, програми и дейности от Министерство на транспорта се отнасят към следните функционални направления: “Общи държавни служби”; “Отбрана и сигурност”; “Здравеопазване” и “Икономически дейности и услуги”.

През 2008 г. в системата на Министерството на транспорта ще бъдат изпълнявани следните програми:

- Управление при кризи, превенция на риска, търсене и спасяване, разследване на произшествия;
- Медицинска и психологическа експертиза;
- Развитие на железопътната инфраструктура и комбинирания транспорт;
- Развитие на инфраструктурата във водния транспорт;
- Развитие на инфраструктурата във въздушния транспорт;
- Контрол и осигуряване на стандарти във всички видове транспорт;
- Проучване и поддържане на водните пътища;
- Планиране и контрол на пътната инфраструктура;
- Регулиране на достъпа до пазара и професията и др.

Във връзка с оптимизиране процеса по планирането и изпълнението на Консолидираната фискална програма за 2008 г. всички разходи на държавните инвестиционни заеми, включително и тези с краен бенефициент търговски дружества, които до 2007 г. са администрирани по бюджета на Министерството на транспорта от 2008 г. са разчетени,

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

като разходи по централния бюджет. Тази структурна промяна води до намаляване на общото ниво на разходите на Министерството на транспорта за 2008 г. при съпоставяне с общите разходи, разчетени със Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г.

С предвидените средства по проектобюджета за 2008 г. на Министерство на транспорта, се обезпечават основните му приоритети за развитието на политиката за модернизиране на транспортната инфраструктура, подобряване организацията и управлението на транспорта, както и за осигуряването на безопасността, сигурността и екологосъобразността във всички видове транспорт.

С така разчетените средства за капиталови разходи за 2008 г. извън стандартните бюджетни дейности на министерството се осигурява и изпълнението на следните проекти:

- За строителство на Зимовник за презимуване на 39 речни кораби, плаващи по р. Дунав;
- За строителство на пътна връзка от бул. „Брюксел” към нов пътнически терминал на Летище София;
- За изграждане на интермодален терминал на територията на Република България;
- За ландшафтно устройство, озеленяване и благоустройство на територията около терминал 2 на Летище София и др.

За 2008 г. общата численост на Министерството на транспорта възлиза на 2 427 щатни бройки.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

18. МИНИСТЕРСТВО НА ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ И АДМИНИСТРАТИВНАТА РЕФОРМА

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	16 000.0	16 000.0	0
2. Разходи:	73 624.0	77 710.0	5.55
2.1 Текущи, в т.ч.:	54 205.8	56 292.0	3.85
Заплати и други възнаграждения	22 354.7	23 010.8	2.93
Социални осигуровки	6 848.6	6 295.6	-8.07
Текуща издръжка и стипендии	25 002.4	26 985.6	7.93
2.2 Капиталови	19 418.2	21 418.0	10.30

Основните приоритети на Министерството на държавната администрация и административната реформа са в съответствие с поетите ангажименти на Република България към Европейския съюз, а именно:

- Изготвяне на стратегически политики и усъвършенстване на междуведомствена координация, насочени към задоволяване на обществените нагласи и очаквания на гражданите и бизнеса към по-добри, качествени и леснодостъпни административни услуги;

- Изграждане на професионална и неутрална държавна администрация способна да работи ефективно в рамките на Европейския съюз;

- Изработване на кадастрални планове и планове на новообразуваните имоти;

- Подготовка на административно-териториалните единици за работа при извънредни ситуации;

- Обучение на държавните служители, провеждано от Института по публична администрация и европейска интеграция.

С проекта на бюджет на Министерството на държавната администрация и административната реформа са предвидени общо разходи в размер на **77 710 хил.лв.**, с които се осигурява изпълнението на основните приоритети, осъществявани от централната администрация, областните администрации, както и от останалите второстепенни разпоредители с бюджетни кредити - Дворци, резиденции и стопанства; Почивни бази; Институт по публична администрация и европейска интеграция; Болница "Лозенец"; Център за преводи и редакции; Специалната куриерска служба.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Общата численост по проекта на бюджет на МДААР е 3 117 щ.бр., които са с 69 щ.бр. по-малко в сравнение с одобрената за 2007 г. щатна численост.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

19. МИНИСТЕРСТВО НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА ПРИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ

(хил.лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	82 310.6	2 618.0	-96.81
2. Разходи:	152 489.5	134 466.2	-11.82
2.1 Текущи разходи	47 306.7	49 283.4	4,18
Заплати и други възнаграждения	16 367.5	18 291,3	11,75
Социални осигуровки	4 874.2	4 906,6	0.66
Текуща издръжка и членски внос	26 065.0	26 085.5	0,07
2.2 Капиталови разходи	22 182.8	32 182.8	45,08
2.3. Прираст на държавния резерв	83 000.0	53 000.0	-36.14

С разчетените средства по проекта на бюджет на Министерството на държавната политика при бедствия и аварии за 2008 г. министерството ще изпълнява следните политики и програми:

I. Политика „Превенция при възникване на бедствия и аварии”

Програма 1: „Превенция при бедствия”

Програма 2: „Обучение за подготовка и защита”

II. Политика „Защита при бедствия и аварии”

Програма 3: „Наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия”

Програма 4: „Сили за реагиране при бедствия”

III. Политика „Държавен резерв и военновременни запаси”

Програма 5: „Държавен резерв и военновременни запаси”

Програма 6: „Администрация”

Общата численост на персонала на Министерството на държавната политика при бедствия и аварии за 2008 г. е 2471 щатни бройки.

20. КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Разходи:	2 129.0	2 617.0	22.9
1.1 Текущи, в т.ч.:	1 979.0	2 417.0	22.1
Заплати и други възнаграждения	508.0	767.7	51.1
Социални осигуровки	152.2	189.7	24.6
Текуща издръжка	1 318.8	1 459.6	10.7
1.2 Капиталови	150.0	200.0	33.3

Комисията за защита от дискриминация е независим специализиран държавен орган за предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и осигуряване равенство на възможностите. Комисията осъществява контрол по прилагането и спазването на Закона за защита от дискриминация или други закони, уреждащи равенство в третирането.

С изменение на Закона за защита от дискриминация, в сила от 01.01.2007 г., Комисията за защита от дискриминация се обособи като първостепенен разпоредител с бюджетни кредити. За подпомагане на разширяващата се дейност на комисията, в Проект 2008 общият размер на разходите за текуща издръжка и капиталови разходи е увеличен с 12,99 % спрямо одобрените със ЗДБ за 2007 г.

21. КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Разходи:	1 622.0	2 062.0	27.1
1.1 Текущи, в т.ч.:	1 435.0	1 874.7	30.6
Заплати и други възнаграждения	591.6	668.5	13.0
Социални осигуровки	188.8	176.7	-6.4
Текуща издръжка	654.6	1 029.6	57.3
1.2 Капиталови	187.0	187.3	0.2

Комисията за защита на личните данни е независим държавен орган, който осъществява защитата на лицата при обработването на техните лични данни и при осъществяването на достъпа до тези данни, както и контрола по спазването на Закона за защита на личните данни.

С изменение на Закона за защита на личните данни, в сила от 01.01.2007 г., Комисията за защита на личните данни се обособи като първостепенен разпоредител с бюджетни кредити. С цел подпомагане дейността на КЗЛД, в проекта за 2008 г., са завишени разходите за текуща издръжка и за възнаграждения на персонала по извънтрудови правоотношения за обработка на заявленията за регистрация на администратори на лични данни.

Общата численост на КЗЛД, в т. ч. и изборните длъжности е 76 бр.

22. ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И СЪОБЩЕНИЯ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	0.0	0.0	-
2. Разходи:	25 175.0	32 201.9	27.91
2.1 Текущи, в т.ч.:	15 326.8	15 070.1	-1.68
Заплати и други възнаграждения	7 317.3	7 325.0	0.10
Социални осигуровки	2 356.5	1 972.9	-16.28
Текуща издръжка и стипендии	5 653.0	5 772.2	2.10
2.2 Капиталови	9 848.2	17 131.8	73.96

Провежданите политики „Развитие на електронните съобщения“; „Ефективни, сигурни и достъпни услуги на информационното общество“; „Устойчиво развитие на пощенския сектор“ и „Създаване на национална инфраструктура и надеждни комуникации“, програми и дейности от Държавната агенция за информационни технологии и съобщения се отнасят към следните функционални направления: „Отбрана и сигурност“ и „Икономически дейности и услуги“.

През 2008 г. в системата на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения ще бъдат изпълнявани следните програми:

- Електронни съобщения;
- Управление на радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита на РБългария;
- Услуги на информационното общество;
- Оперативна съвместимост на информационните системи;
- Сигурност на мрежите и информацията;
- Развитие и обновяване на пощенските услуги;
- Маркоиздаване и маркосъхранение;
- Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка;
- Изграждане и интеграция на мрежи, осигуряване на свързаност за нуждите на отбраната и сигурността и поддържането на ведомствени пунктове за управление.

За 2008 г. общата численост на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения възлиза на 950 щатни бройки.

23. ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА МЛАДЕЖТА И СПОРТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение прямо 2007 г. /%/
1. Приходи	835.7	777.2	- 7.00
2. Разходи:	21 511.7	25 213.0	17.21
2.1 Текущи разходи, в т.ч.:	20 611.7	24 313.0	17.96
Заплати и други възнаграждения	4 271.3	4 793.2	12.22
Социални осигуровки	1 293.3	1 248.8	-3.56
Текуща издръжка и стипендии	3 194.6	3 272.9	2.45
Субсидии	11 852.5	14 998.1	26.54
2.2 Капиталови разходи	900.0	900.0	0.00

В проектобюджет 2008г. са предвидени средства за реализиране на провежданите от Държавната агенция за младежта и спорта политики в областта на младежките дейности, физическото възпитание, спорта и социалния туризъм по отделни програми, както следва:

- Политика в областта на младите хора - програма „Младите в действие” ;
- Политика в областта на спорта за учаци и спорта за всички – програми: „Спорт за учаци” и „Спорт за всички”;
- Политика в областта на спорта за високи постижения – програми: „Олимпийска подготовка”, „Спорт за високи постижения” и „Детско-юношески спорт”;
- Политика за привеждане на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти – програма „Спортни обекти и съоръжения”;
- Политика в областта на Европейската координация и програмиране в областта на младежта и спорта – програма „Изграждане на високоефективен капацитет за внедряване на програмно-проектния подход в системата на младежта и спорта”;
- Програма „Администрация.

Провежданите политики, програми и дейности от Държавната агенция за младежта и спорта са с функционални направления: „Физическа култура и спорт”, „Общи държавни служби”, „Образование”, „Здравеопазване”.

С предвидените по проектобюджета разходи за 2008г. на Държавната агенция за младежта и спорта се осигуряват условия за осъществяване на основните дейности по

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

младежките програми, спортни програми и проекти за физическо възпитание, за развитие на спорта и социалния туризъм на хора с увреждания, за развитие на масовия и детско-юношеския спорт, за подготовка на проектоолимпийския отбор на Република България за участие в Игрите на XXIX Олимпиада Пекин 2008, за финансово подпомагане подготовката на спортисти за участие в европейски и световни първенства, за осъществяване на медицински и допинг контрол и др.

С разчетените разходи за издръжка и за финансиране на спортни и младежки организации за дейностите по горните програми на Държавната агенция за младежта и спорта се предоставят възможности за изпълнението и осъществяването на основните й цели и задачи в областта на физическото възпитание, спорта, социалния туризъм и младежките дейности.

Разходите за финансиране дейността на спортното училище са разчетени по среднопретеглен стандарт за един ученик в съответствие с единните стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности по образование.

В проектобюджет 2008г. са заложили средства за капиталови разходи за основен ремонт на спортни обекти и за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи.

24. КОМИСИЯ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ИМУЩЕСТВО, ПРИДОБИТО ОТ ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
			(хил. лв.)
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи	7 982,0	6 813,0	-14,65
2.1 Текущи	5 463,0	5 468,0	0.09
2.2 Капиталови	2 519,0	1 345,0	-46.61

Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, е създадена в изпълнение на чл.12 от Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност (ЗОПДИППД). Комисията е специализиран държавен орган за извършване на проверка на имуществото на лица, за които са налице условията по чл.3 от ЗОПДИППД, за установяване на имущество, което е придобито от престъпна дейност.

Дейността на комисията е организирана в обща и специализирана администрация, състояща се от 4 функционални и 11 териториални дирекции. Към териториалните дирекции има изградени териториални бюра и практически Комисията има структурни звена във всички областни градове в страната, където се осъществява процесуално представителство на Комисията пред съда в производството по обезпечаване и отнемане на престъпно придобитото имущество.

С проектобюджета за 2008 година се предвиждат средства за финансирането на основните дейности и задачи на Комисията, възложени ѝ със ЗОПДИППД - извършване на проверки и събиране на доказателства за установяване на произхода и местонахождението на имущество, за което има данни, че е придобито пряко или косвено от престъпна дейност в страната и чужбина, при съдействието на всички държавни и общински органи, образуване на производство за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, извършване на експертизи във връзка с оценката на имуществото и издаване на наказателни постановления за извършени нарушения по ЗОПДИППД.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

25. НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ОХРАНА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	250.0	250.0	0.00
2. Разходи:	21 491.0	23 109.0	7.53
2.1 Текущи разходи	20 418.0	22 036.0	7.92
2.2 Капиталови разходи	1 073.0	1 073.0	0.00

Националната служба за охрана осигурява лична, постова и техническа охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим по месторабота, местоживеене, пребиваване в страната и в чужбина на лицата и обектите, определени с ПМС № 151 от 5.08.1992 г. за приемане на Правилник за устройството и дейността на Националната служба за охрана при Президента на Република България.

Предвидени са средства за изпълнение разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителните разпоредби от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, съгласно която службата осъществява охраната на сградата, архива и имуществото на Комисията за разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

С предвидените средства по проекта на бюджет за 2008 г. на Националната служба за охрана се осигуряват условия за изпълнение на възложените ѝ със Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България функции и задачи.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

26. НАЦИОНАЛНА РАЗУЗНАВАТЕЛНА СЛУЖБА

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	20.0	20.0	0.00
2. Разходи:	18 984.0	19 548.0	2.97
2.1 Текущи разходи	17 984.0	18 348.0	2.02
2.2 Капиталови разходи	1 000.0	1 200.0	20.00

С проектобюджета на Националната разузнавателна служба за 2008 г. са разчетени необходимите средства за изпълнение на специфичните функции и задачи на службата в съответствие с разпоредбите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

27. ОМБУДСМАН

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007г.	Проект 2008г.	Изменение спрямо 2007г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи	3 090,0	3 552,0	14.95
2.1 Текущи	2 890,0	3 052,0	5.60
Заплати и други възнаграждения	878,6	912,2	3.82
Социални осигуровки	170,7	162,7	-4.68
Текуща издръжка и стипендии	1 840,8	1 977,1	7.40
2.2 Капиталови	200,0	500,0	150.00

Омбудсмана е независима държавна институция за застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите.

С проектобюджета на Омбудсмана за 2008г. се осигуряват необходимите средства за изпълнение на основните функции на институцията, произтичащи от Закона за Омбудсмана, създаването на условия за по-голяма прозрачност и отчетност в дейността на администрацията, без да дублира функциите на съществуващите в страната правозащитни, контролни и правоохранителни механизми.

В проекта на бюджет на Омбудсмана са предвидени общо разходи в размер на 3 552,0 хил.лв. От тях 3 052,0 хил.лв. са за текущи разходи, в които са планирани и средства за наем и основен ремонт на новата сграда, в която Омбудсмана ще осъществява дейността си. Капиталовите разходи са в размер на 500,0 хил.лв., предназначени за осигуряване на нормални условия за продължаващото структуриране дейността на институцията, средства за поддържане на публичния регистър, съгласно Закона за Омбудсмана.

Общата численост на Омбудсмана е 61 щатни бройки.

28. НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	1 573.0	4 872,0	209.73
2. Разходи	21 925.4	26 637,0	21,49
2.1 Текущи разходи в т.ч.:	19 126.7	23 838,3	24,63
- Заплати и други възнаграждения	10 390.6	11 354,0	9,27
- Осигурителни вноски	3 314.8	2 604,2	-21,44
- Текуща издръжка	5 421.3	9 878,7	82,22
2.2 Капиталови разходи	2 798.7	2 798.7	0.00

През 2008 г. Националният статистически институт ще осъществява дейността си изпълнявайки статистически изследвания по поети от Република България международни задължения в областта на статистиката за осигуряване на информация от постоянно провеждани статистически изследвания по конкретен повод ; статистически изследвания по международни изследвания и други договори и интегрирана статистическа информационна система и инфраструктура.

Във връзка с членството на РБългария в Европейския съюз и поетите ангажименти към Евростат през 2008 г. НСИ ще разработва проекти за статистически изследвания , за които ще получи целеви субсидии от Европейската комисия. За да бъдат изпълнени тези проекти, Европейската общност изисква всяка страна членка на Европейския съюз да осигури предварителното им финансиране / префинансиране/ и съфинансиране между 20 и 70 %.

За тази цел по проектобюджета на НСИ за 2008 г. са планирани средства за издръжка над ЗДБ за 2007 г. Разчетени са и средства за съфинансиране на Многонационална програма ФАР 2006 и участието на експерти в работни групи на Европейската комисия по статистика.

Планираните разходи по проектобюджета на Националния статистически институт осигуряват изпълнението на задълженията произтичащи от членството на РБългария в ЕС и финансовото осигуряване на програмите залегнали в Националната програма за статистически изследвания през 2008 г. по международни програми и договори.

Капиталовите разходи са планирани на нивото на 2007 г.

Числеността на Националния статистически институт през 2008 г. се запазва на нивото на 2007 г. и е 1494 щатни бройки.

29. КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	3 000.00	5 000.00	66,67
2. Разходи:	3 799.5	4 528.9	19.20
2.1 Текущи, в т.ч.:	3 620.2	4 349.6	20.15
Заплати и други възнаграждения	1 931.1	2 608.0	35.05
Социални осигуровки	673.3	827.4	22.87
Текуща издръжка и стипендии	1 015.8	914.2	-10,00
2.2 Капиталови	179.3	179.3	0.00

С проекта на бюджет на Комисията за защита на конкуренцията за 2008 г. е осигурено нормалното функциониране на системата и са финансово обезпечени провежданите от комисията политики, отнасящи се към функционално направление “Общи държавни служби”, а именно:

I. Политика „Специализирана защита и условия за разширяване на конкуренцията, законосъобразност при процедурите по възлагане на обществени поръчки и предоставянето на концесии, злоупотреби и нелоялна конкуренция”

Програма 1: ”Защита и условия за разширяване на конкуренцията и на свободната инициатива в стопанската дейност”;

Програма 2: „Обществени поръчки, концесии, злоупотреби и нелоялна конкуренция.

II. Политика „Управление, контрол и административна дейност”

Програма 3: „Управление контрол и общо административна дейност”

Общата численост на персонала на Комисия за защита на конкуренцията е 130 щатни бройки.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

30. КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	34 800.0	37 000,0	6,32
2. Разходи:	10 214.5	12 779,9	25,12
2.1 Текущи, в т.ч.:	6 614.5	7 779,9	17,62
Заплати и други възнаграждения	3 148.5	3 368,1	6,97
Осигурителни вноски	756.3	778,5	2,92
Текуща издръжка и стипендии	2 709.6	3 229,0	26,50
2.2 Капиталови разходи	3 600.0	5 000,0	38,89

През 2008 г. Комисията за регулиране на съобщенията ще осъществява дейността си в рамките на две програми:

1. Ефективно управление на ограничените ресурси, с цел развитие на бизнеса в сектора, като стратегическата цел е създаване на условия за оптимално и безконфликтно ползване на радиочестотен спектър.

2. Внедряване на нова Регулаторна рамка, с цел създаване на условия за предлагане на разнообразни, качествени и достъпни комуникационни услуги.

С така предвидените средства за издръжка за 2008 г. се осигурява нормалното функциониране и изпълнение на политиката на регулаторния орган.

Планираните средства за издръжка са над ЗДБ 2007г. във връзка с използване на консултантски услуги за анализа на пазарите, за участие в работни групи за мониторинговата дейност и др.

Планираните капиталови разходи за 2008 г. са над ЗДБ 2007г. във връзка с необходимостта от закупуване на техника за осъществяване на контролни измервания на радиочестоти и за осъществяване на мониторингова дейност за трансграничните замърсявания. За тази цел се изграждат дистанционно управляеми мониторингови станции в Сталево и Ботево.

Численост на персонала на Комисията за регулиране на съобщенията за 2008г. е 255 щатни бройки, както и през 2007 г.

31. СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

	(хил.лв.)		
	ЗДБ 2007	Проект 2008	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	640.0	640.0	0.00
2. Разходи:	1 564.8	1 816.0	16.05
2.1 Текущи разходи, в т.ч.:	1 366.2	1 597.4	16.92
Заплати и други възнаграждения	703.9	741.2	5.30
Социални осигуровки	171.9	150.4	- 14.30
Текуща издръжка и Стипендии	490.4	705.8	43.92
2.2 Капиталови разходи	198.6	218.6	10.07

Съветът за електронни медии провежда **политика “Регулиране на електронните медии”** с функционално направление “Общи държавни служби”, като осъществява своите приоритети по следните основни **програми**:

- Програма „Лицензиране и регистриране на радио- и телевизионните оператори”;
- Програма „Мониторинг на радио- и телевизионните оператори”.

С предвидените по проектобюджета разходи за 2008 г. на Съвета за електронни медии се осигуряват условия за осъществяване на основната дейност на съвета в съответствие с разпоредбите на Закона за радиото и телевизията – да регулира радио- и телевизионния пазар чрез издаването на лицензии и регистрации за осъществяване на радио- и телевизионна дейност и да осъществява надзор върху дейността на радио- и телевизионните оператори относно спазването на професионалните критерии, изискванията по законовите разпоредби и програмни лицензии и подготвя експертни становища и анализи, свързани с тях.

С разчетените разходи за издръжка на Съвета за електронни медии се предоставят възможности за изпълнението и осъществяването на основните цели на програмите на регулаторния орган - лицензиране и регистриране на радио- и телевизионни оператори на територията на страната и осъществяване на ефективен контрол върху спазването на разпоредбите на Закона за радиото и телевизията от радио- и телевизионните оператори. Предвидени са средства за издръжка на шестте регионални центъра на Съвета за електронни медии и за поддръжка на въведената Автоматизирана система за мониторинг на радио- и телевизионните оператори/проект по програма ФАР от 2006г./.

В проектобюджет 2008г. са заложили средства за капиталови разходи в размер на 218.6 хил.лв. за основен ремонт на дълготрайни материални активи и за придобиване на дълготрайни активи.

32. ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	5 660.0	6 000.0	6.01
2. Разходи:	3 481.0	4 016.4.0	15.38
2.1 Текущи, в т.ч.:	3 020.4	3 505.8	16.07
Заплати и други възнаграждения	1 823.9	2 002.6	9.80
Социални осигуровки	586.3	627.2	7.00
Текуща издръжка и стипендии	605.2	820.2	35.53
2.2 Капиталови	460.6	510.7	10.85

Държавната комисия за енергийно и водно регулиране провежда следните политики, отнасящи се към функционално направление “Общи държавни служби”:

- Държавно регулиране в енергетиката и ВиК услугите, дерегулиране на търговията с електроенергия и природен газ, защита на крайните потребители в енергетиката и ВиК, държавната политика в областта на създаване на условия за конкурентен енергиен и ВиК пазар при защита интересите на потребителите.

С предвидените средства за 2008 г. се осигурява нормалното функциониране на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, както и за териториалните звена, които са създадени към комисията.

С оглед изпълнение на основните си приоритети за 2008 г., включително и възложените функции със Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, е предвидена обща численост на персонала от 143 щатни бройки, от които 13 изборни длъжности.

33. АГЕНЦИЯ ЗА ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	6 150.0	7 000.0	13.82
2. Разходи	4 791.1	8 405.5	75.44
2.1 Текущи	4 604.5	8 219.0	78.50
Заплати и други възнаграждения	1 443.2	1 795.7	24.42
Социални осигуровки	553.1	620.5	12.18
Текуща издръжка и стипендии	1 802.2	4 860.7	169.70
2.2 Капиталови	186.6	186.6	0.00

Агенцията за ядрено регулиране, като основен регулаторен орган провежда държавната политика в областта на безопасно използване на ядрената енергия, отнасяща се към функционално направление “Общи държавни служби”, с програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в Република България”;

С предвидените средства за издръжка за 2008г. се осигурява нормалното функциониране на Агенцията за ядрено регулиране.

С оглед изпълнение на основните приоритети за 2008 г. на Агенцията за ядрено регулиране разходите за издръжка са значително увеличени, като са осигурени допълнителни средства за извършване на необходимите експертизи за издаване на разрешение за строителство на ядрено съоръжение за два блока на АЕЦ „Белене”. Предвидено е експертизата да се възложи на чуждестранни експерти и експертни организации, с оглед да се осигури прозрачност в рамките на Общността и доверие на международната общност в безопасността на предлагания проект.

Общата численост на персонала за 2008 г. е 114 щатни бройки.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

34. ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ПО СИГУРНОСТТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи:	12 611.0	12 660.0	0.39
2.1. Текущи, в т.ч.:	2 311.0	2 360.0	2.12
Заплати и други възнаграждения	962.1	925.2	-3.84
Социални осигуровки	313.3	283.7	-9.45
Текуща издръжка	1 035.6	1 151.1	11.15
2.2. Капиталови	10 300.0	10 300.0	0.00

Държавната комисия по сигурността на информацията провежда следните политики:

- Организира, осъществява, координира и контролира дейността по защита на класифицираната информация;

- Определя насоки и утвърждава планове за действие на организационните единици по защитата на класифицирана информация;

- Организира, контролира и отговаря за изпълнението на задълженията за защита на класифицирана информация, съдържаща се в международни договори, по които Република България е страна.

С предвидените средства по проекта на бюджет за 2008 г. на ДКСИ се осигуряват условия за изпълнението на възложените ѝ със Закона за защита на класифицираната информация функции и задачи.

**35. КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА
ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ
КЪМ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ
НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ**

(хил. лв.)

	УП 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи:	1 100.0	11 925.0	984.09
2.1. Текущи, в т.ч.:	700.0	2 925.0	317.86
Заплати и други възнаграждения	260.0	1 626.4	525.54
Социални осигуровки	90.0	328.6	265.11
Текуща издръжка	350.0	970.0	177.14
2.2. Капиталови	400.0	9 000.0	2 150.00

Комисията за разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е независим постоянно действащ орган, на който е възложено осъществяването на политиката на Република България за разкриването, обявяването и съхраняването на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Комисията е създадена в началото на 2007 г. със Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в резултат на което с ПМС № 143/2007 г. бяха одобрени средства в размер на 1 100 хил. лв. за стартиране дейността ѝ през текущата бюджетна година. В тази връзка направените разчети за 2008 г. са значително завишени спрямо разходите за настоящата година, тъй като освен средства за текущи разходи за целия числен състав на комисията и нейната администрация, са предвидени и средства в размер на 9 000 хил. лв. за осигуряване на сграда.

С правилника за дейността на комисията е одобрена численост на администрацията ѝ от 103 щ. бр. Самата комисия се състои от девет членове, избрани от Народното събрание за срок от пет години.

36. ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	102 000.0	125 000.0	22.55
2. Разходи	102 700.0	127 416.4	24.07
2.1 Текущи	98 700.0	117 916.4	19.47
- Заплати и други възнаграждения	37 408.0	42 103.5	12.55
- Социални осигуровки	8 428.0	8 093.9	-3.96
- Текуща издръжка и стипенди	52 864.0	67 703.0	28.07
2.2 Капиталови	4 000.0	9 500.0	137.50

Държавната агенция по горите провежда политиката, в областта на горското и ловното стопанство.

По отношение на числеността – Числеността на персонала на новосъздадената Държавната агенция по горите е в размер на 7 538 щатни бройки и е запазена на нивото на 2007г. , съгласно приетия временен правилник на агенцията. Със същите щатни бройки е намалена числеността на персонала в Министерството на земеделието и продоволствието.

Издръжката на агенцията е разработена при следните параметри:

- Разходите за 2008 г. са увеличени целево с 18 400 хил. лв.
- за възпроизводство и устойчиво ползване на горите и дивеча в интерес на обществото – увеличаване площта на горите чрез залесяване на голи и обезлесени територии , ерозиран и застрашени от ерозия територии, създаването на гори с богато видово разнообразие, ускоряване на мероприятията по отглеждане на горите и подобряване на санитарното им състояние - 10 000 хил. лв.
- -за опазване на горите , дивеча и рибата като национално богатство , чрез подобряване на охраната им от посегателства, нарушения и пожари и закупуване на малки пожарни автомобили – 4 400 хил.лева
- за строеж на горски пътища, поради обстоятелството че добиването на дървесината става във все по труднодостъпни места – 4 000 хил.лв.

37. ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

I. СТАНОВИЩЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

(хил.лв.)

	ЗДБ 2007г.	Проект 2008г.	Изменение спрямо 2007г. /%/
I. Приходи	50 500,0	52 000,0	2.97
В т.ч.: „Съдебни такси”	38 000,0	45 800,0	20.53
II. Разходи	313 020,0	385 300,0	23.09
2.1 Текущи	312 420,0	374 600,0	19.90
Заплати и други възнаграждения	205 035,3	246 617,0	20.28
Социални осигуровки	62 199,7	71 022,0	14.18
Текуща издръжка и стипендии	45 185,0	56 961,0	26.06
2.2 Капиталови	0.0	10 100,0	-
2.3 Резерв за непредвидени и неотложни разходи	600,0	600,0	0.00
III. Субсидия от централния бюджет	262 520,0	333 300,0	26.96

Включените в становището параметри по бюджета на съдебната власт, като неразделна част от консолидираната фискална програма, са съобразени с допусканията за основните макроикономически показатели и с фискалните възможности за 2008г. Проектът на бюджет на съдебната власт включва следните основни показатели:

Приходи от дейността на органите на съдебната власт за 2007г. – 52 000,0 хил. лв., от които на отделен ред са изведени приходите от „Съдебни такси” - 45 800,0 хил.лв. Предложеният прогнозен размер на приходите е във връзка с изменението на Закона за търговския регистър, съгласно който търговската регистрация излиза от съдилищата и ще се извършва от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието (в сила от 01.01.2008г.).

Разходи – 385 300,0 хил.лв. От тях 374 600,0 хил. лв. са предвидени за текущи разходи – за укрепване дейността на съдебните институции и създаването на нови структури в системата на съдебната власт във връзка с новия Закон на съдебната власт (Инспекторат към Висшия съдебен съвет, изграждане на административни отдели към окръжните прокуратури), за текуща издръжка на магистратите и съдебните служители,

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

възнагражденията за съдебни защитници, съдебни експертизи, вещи лица и съдебни заседатели.

Във връзка с щатното комплектоване на дейността на органите на съдебната власт и създаването на новите структури в системата на съдебната власт, средствата за заплати и осигурителни вноски са разчетени за 14 216 щ. бр., които включват увеличение с 698 щ.бр. (спрямо планираните със ЗДБРБ за 2007г. 13 518 щ.бр.), от които 22 щ.бр. за новия Висш съдебен съвет и 55 щ.бр. са предвидени за Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Планираните средства за другите възнаграждения - за съдебни защитници, съдебни експертизи, вещи лица и съдебни заседатели са 32 700,0 хил.лв.

Разчетените средства за издръжка в размер на 56 961,0 хил.лв. са съобразени с динамиката на правораздавателния процес, като са отчетени потребностите от средства за издръжка на магистратите и съдебните служители.

В изпълнение на Конституцията на Република България (чл.130а) и във връзка с новия Закон на съдебната власт (чл.390) по бюджета на съдебната власт са предвидени 10 100,0 хил.лв. за капиталови разходи за управлението и стопанисването на движимите вещи.

Резерв за непредвидени и неотложни разходи – 600,0 хил.лв.

Субсидията за съдебната власт в проектобюджета за 2008г. е в размер на 333 300,0 хил.лв. или 26.96% спрямо ЗДБРБ за 2007г.

II. ПРОЕКТ НА ВИСШИЯТ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

	(хил.лв.)		
	ЗДБ 2007г.	Проект 2008г.	Изменение спрямо 2007г. /%/
1. Приходи	50 500.0	47 616.1	-5.71
В т.ч.: „Съдебни такси”	38 000,0	45 805,4	20.54
2. Разходи	313 020,0	457 298,8	46.09
2.1 Текущи	312 420,0	427 905,9	36.97
Заплати и други възнаграждения	205 035,3	284 471,5	35.37
Социални осигуровки	62 199,7	67 861,2	9.10
Текуща издръжка и стипендии	45 179,0	75 563,1	67.25
2.2 Капиталови	0.0	28 792,9	-
2.3 Резерв за непредвидени и неотложни разходи	600,0	600,0	
3. Субсидия от централния бюджет	262 520,0	409 723,8	56.07

Проектът на бюджет на съдебната власт за 2008 г., одобрен от Висшия съдебен съвет, включва следните основни показатели:

Приходи от дейността на органите на съдебната власт за 2008 г. - 47 616,1 хил. лв., от които 45 805,4 хил.лв. са приходите от „Съдебни такси”.

Предложеното намаление на приходите, спрямо 2007г. се мотивира с политиката за извеждане от съдебната система на дейности, осигуряващи относително по-голям размер на приходите - поддържането на търговския регистър ще бъде прехвърлено в Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието. С тази промяна се очаква собствените приходи да намалее с 20 – 25 на сто. Съгласно новия Закон за съдебната власт не се предвиждат приходите от наеми на имущество да постъпват по бюджета на съдебната власт. Очаква се собствените приходи за 2008г. да бъдат около 10 на сто от размера на разходите.

Разходи – 457 298,8 хил. лв., от тях за текущи разходи – 427 905,9 хил. лв., за капиталови разходи – 28 792,9 хил. лв. и за резерв – 600,0 хил. лв.

Предлаганият размер на разходите е съобразен с изпълнението на целите, задачите и приоритетите в областта на съдебната власт – укрепване дейността на съдебните институции, подобряване на инфраструктурата и сигурността в съдебната система, усъвършенстване на информационните технологии в работата на съдебната власт, укрепване на професионалната квалификация на правоприлагащите органи, изграждане на

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

специализирани отдели към окръжните прокуратури, Инспекторат към Висшия съдебен съвет и др. текущи разходи. Разходите за заплати и осигурителни вноски са разчетени за 15 437 щ.бр., в които е отчетена необходимостта от кадрово осигуряване на цялостната дейност на органите на съдебната власт, съответстващо на изискванията на Закона за съдебната власт. Увеличаване на средногодишния ръст на съдебните производства е свързан и с увеличение на разходите за възнаграждения на вещи лица, съдебни заседатели, задължителна съдебна защита.

За подобряване на материалните условия в органите на съдебната власт, сигурността в съдебната система, усъвършенстване на информационните технологии в работата на съдебната власт в проектобюджета за 2008г. са предвидени 28 792,9 хил.лв. за капиталови разходи.

Резерв за непредвидени и неотложни разходи – 600,0 хил.лв.

Субсидия от централния бюджет – 409 723,8 хил.лв.

Освен горните разчети, Висшият съдебен съвет предлага при изпълнение на приходите от Републиканския бюджет, Министерският съвет да осигури по реда на чл.35, ал.2 от Закона за устройството на държавния бюджет допълнително сума в размер на 10,0 млн.лв. целеви субсидии за структурни реформи, както и съгласувано с Висшия съдебен съвет да извършва промени по бюджета на съдебната власт, произтичащи от влезли в сила закони и засягащи бюджетните взаимоотношения с централния бюджет.

38. НАРОДНО СЪБРАНИЕ

	(хил.лв.)		
	ЗДБ 2007	Проект 2008	Изменение прямо 2007 г. /%/
1. Приходи	4 550.0	2 961.2	-34.92
2. Разходи, в т.ч.:	34 321.0	55 996.5	63.16
Икономически и социален съвет:	1 060.0	1 120.9	
2.1 Текущи разходи	29 503.3	44 066.3	49.36
Заплати и други възнаграждения	13 891.4	20 054.2	44.36
Социални осигуровки	3 383.0	4 213.7	24.5
Текуща издръжка и стипендии	12 228.9	19 798.4	61.89
2.2. Капиталови	4 817.0	11 430.2	137.25
3. Резерв за непредвидени и неотложни разходи		500.0	

С проектобюджета на Народното събрание за 2008 г. са предвидени средства в размер на 55 996.5 хил.лв., които да осигурят условия за адекватно изпълнение на конституционните функции и правомощия на Парламента и са подчинени на необходимостта от издигане на цялостната работа на Парламента на равнище, отговарящо на конституционните норми и обективните изисквания в сферите на народното представителство, парламентарната дейност и международното сътрудничество.

Народното събрание провежда политики в следните функционални области:

1. Представителство, прозрачност и отговорност;
2. Членство в ЕС;
3. Парламентарни актове;
4. Парламентарен контрол;
5. Конституиране и надзор;
6. Парламентарна дипломация.

В общия размер на разходите по проектобюджета на Народното събрание са включени и средства в размер на 1 120.9 хил.лв. за Икономическия и социален съвет като

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

консултативен орган, изразяващ волята на структурите на гражданското общество по икономическото и социално развитие.

Общата численост по бюджета на Народното събрание е **943** щатни бройки, в това число: 240 народни представители и 36 щатни бройки за Икономическия и социален съвет.

39. СМЕТНА ПАЛАТА

	(хил. лв.)		
	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	-	-	-
2. Разходи:	18 870.0	18 626.0	-1.29
2.1. Текущи, в т.ч.:	14 239.0	17 026.0	19.57
Заплати и други възнаграждения	8 738.3	9 783.2	11.96
Социални осигуровки	1 996.7	1 946.8	-2.50
Текуща издръжка и стипендии	3 054.0	5 296.0	73.41
2.2. Капиталови	4 631.0	1 600.0	-65.45

Сметната палата е държавен орган за външен одит на бюджета и други публични средства и дейности. Основната дейност на Сметната палата е осъществяването на одит – финансов одит и одит на изпълнението, чрез който се дава увереност на обществото, че публичните средства и дейности се управляват законосъобразно, ефективно, ефикасно и икономично. Основният ефект от дейността на Сметната палата е да съдейства за подобряване състоянието на управлението в публичния сектор, посредством даване на препоръки.

С разчетените средства, в размер на 18 626 хил.лв., на Сметната палата се осигурява необходимата независимост при осъществяване на одитната дейност, възложена ѝ със Закона за Сметната палата. С предвидените средства за текуща издръжка се осигуряват материалните условия, в т.ч. и осъществяване на лицензионната политика за ползване на готови софтуерни продукти при извършването на одитната дейност.

Средствата за капиталови разходи за 2008 г. са намалени, спрямо предходната година и отговарят на предложението на Сметната палата.

С проектобюджета за 2008 г. не е предвидено увеличение на щатната численост.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

40. КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	(ХИЛ.ЛВ.) Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	2 667.0	3 100.1	16.24
2. Разходи:	8 492.7	9 347.6	10.07
2.1 Текущи, в т.ч.:	8 352.7	9 149.6	9.54
Заплати и други възнаграждения	4 702.5	5 268.0	12.03
Осигурителни вноски	1 061.6	1 000.0	-5.80
Текуща издръжка и стипендии	2 558.6	2 881.6	12.62
2.2 Капиталови разходи	140.0	198.0	41.43

На основание чл.28 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН), комисията има самостоятелен бюджет.

През 2008 г. Комисията за финансов надзор ще осъществява дейността си по политика „ Регулиране и надзор на небанковия финансов сектор”, чрез която ще постигне следните цели:

- лицензиране на участниците ;
- осъществяване на постоянен контрол върху дейността и състоянието им;
- налагане на санкции при установяване на нарушения;
- разкриване на информация за функционирането и статута на участниците на небанковия финансов сектор пред широката публика.

С предвидените средства за издръжка за 2008 г. се осигурява нормалното функциониране на комисията.

В проекта за 2008 г. числеността на персонала на КФН остава непроменена спрямо 2007 г. и е 240 щатни бройки.

41. БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО

	(хил.лв.)		
	ЗДБ 2007	Проект 2008	Изменение спрямо 2007г. /%/
1. Приходи	1 992.5	2 035.7	2.17
2. Разходи:	39 653.5	49 456.7	24.72
2.1 Текущи разходи, в т.ч.:	36 854.8	42 658.0	15.75
Заплати и други възнаграждения	8 305.9	8 642.5	4.05
Социални осигуровки	1 992.0	1 755.4	-13.48
Текуща издръжка	26 556.9	32 260.1	21.48
2.2 Капиталови разходи по чл.70, ал.4, т.2 от ЗРТ	2 798.7	6 798.7	142.92

Българското национално радио провежда политика „Обществен оператор за създаване и разпространение на радиопрограми” с функционално направление „Култура”, като осъществява основните си цели и дейности по следните програми:

- Програма „Национални радиопрограми”, в т.ч.:
 - програма “Хоризонт” – национална програма за 24 часово излъчване на новинарски емисии и разнообразни предавания: информационни, репортажни, дискусийни, художествени, младежки, детски, музикални и др.;
 - програма “Христо Ботев” – тясно профилирана национална програма в областта на културата и образованието при 24 часа разпространение на музикални предавания, концерти, коментарно-дискусийни, художествени, хумористични и др. предавания/;
 - програма „Радио България” – 58 часа среднодневен обем излъчване на ефирните програми за чужбина с цел разпространяване на актуална и обективна информация за значими събития от живота в Република България, свързани с членството на страната ни в ЕС, популяризиране на постижения в различни области на живота, представяне възможности за контакти и др.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- Програма „Регионални радиопрограми”, в т.ч.:
 - регионална радиoproграма Варна – 24 часа излъчване на разнообразни предавания;
 - регионални радиoproграми Пловдив, Стара Загора, Шумен, Благоевград – 18 часа среднодневно излъчване на програмите;
 - програма «Радио София» - с общ политематичен профил нова програма с 24 часа излъчване на предавания с документален, публицистичен характер и др.
- Програма „Управление на кризи и отбранително-мобилизационна подготовка” с функционално направление „Отбрана и сигурност” – за осигуряване излъчване на радиoproграмите при евентуално възникване на производствени аварии, природни бедствия, и др.

В изпълнение на разпоредбите на Закона за радиото и телевизията, разходите на Българското национално радио, включени в консолидираната фискална програма са за осъществяване на основните цели на националната медия по подготовката, създаването и разпространението на горепосочените национални и регионални радиoproграми.

В проектобюджет 2008г. е предвидена субсидия от централния бюджет в размер на 47 421.0 хил.лв., в т.ч.: 40 622.3 хил.лв. субсидия за подготовка, създаване и разпространение на програмите и 6 798.7 хил.лв. целева субсидия за дълготрайни материални активи.

С разчетените разходи за издръжка на Българското национално радио се предоставят възможности за изпълнението и осъществяването на основните цели на програмите на националната медия – да осигурява актуална информация, разнообразие в предаванията във всички сфери на обществено-политическия и културен живот.

Разчетените средства за капиталови разходи в размер на 6 798.7 хил.лв. са предвидени за: изграждането на предавателна мрежа с цел осъществяване на качествено разпространение на радиoproграмите на територията на цялата страна, съобразена с предстоящата цифровизация; продължаване технологичното преустройство на материално-техническата база на Българското национално радио с цел осигуряване на съвременна техника и специализирана апаратура, необходима за подготовката и излъчването на радиoproграмите.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

42. БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	13 500.0	15 500.00	14.81
2. Разходи:	74 165.0	82 231.0	10.88
2.1 Текущи, в т.ч.:	55 097.0	58 862.9	6.84
Заплати и други възнаграждения	11 842.4	12 088.9	2.08
Социални осигуровки	2 816.0	2 490.5	-11.56
Текуща издръжка и стипендии	40 438.6	44 283.5	9.50
2.2 Капиталови в т.ч.	19 068.0	23 368.1	22.55
По чл.70, ал.4, т.2 от ЗРТ	4 664.5	8 964.5	92.19
Нематериални дълготрайни активи	14 403.5	14 403.6	0

Провежданите от Българска национална телевизия политики, програми и дейности се отнасят към следните функционални направления: „Почивно дело” и „Култура”.

- Програма “Почивно дело”- създаване на условия за пълноценен отдих и почивка на работещите в системата на телевизията.

- Програма “Канал 1”- за разпространение на телевизионна програма с национален обхват. Като обществен оператор програмата на Канал 1 предоставя за разпространение политическа, икономическа, културна, научна, образователна и друга социално значима информация. Осигурява достъп до националните и световни културни ценности и популяризира научните и технически постижения, чрез излъчването на български и чужди образователни програми за всички възрастови групи. Насърчава националното филмопроизводство, спазвайки чл.71, ал.2 от Закона за радиото и телевизията.

- Програма “ТВ България” – телевизионна програма за разпространение чрез спътник, която предоставя научни, културни, и други социално значими програми, популяризиращи българската култура и изкуство.

- Регионални програми, излъчвани от:

- Телевизионен център Пловдив-“Телевизионен канал Пловдив”;

- Телевизионен център Варна - Програма “Море”;

- Телевизионен център Благоевград - Програма “Пирин”;

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Телевизионен център Русе - Програма "Север".

Разходите на Българската национална телевизия, включени в консолидираната фискална програма, основно са за подготовка, създаване и разпространение на национални и регионални програми.

Предвидени са средства за дълготрайни материални активи за обновяване материално-техническата база с цел постепенното ѝ привеждане в съответствие с изискванията на международните стандарти за телевизионно производство.

За 2008г. е предвидена обща субсидия в размер на 66 731.0 хил.лв., от която – 57 766.5 хил.лв. за 21 960 часа обем телевизионна програма:

- националната програма "Канал 1"- 8 784 часа /24 часова програма/
- регионалните програми – 4 бр., излъчвани от Варна, Пловдив, Благоевград и Русе – 8 784 часа/ 6 часова програма/;
- сателитна програма ТВ "България" – 4392 часа /12 часова програма/, както и 8 964.5 хил.лв. целева субсидия за дълготрайни материални активи.

43. НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г.(%)
1. Приходи и трансфери за други здравноосигурителни вноски	1 182 315.8	1 473 987	24.67
2. Разходи и трансфери	1 464 945.0	1 680 671.0	14.73
Текущи, в т.ч.:	1 348 151.4	1 532 817.0	13.70
Здравноосигурителни плащания	1 313 600.4	1 486 309.0	13.15
3. Капиталови разходи	2 000.0	4 000.0	100.00
4. Резерв	114 793.6	143 854.0	25.32

Основните приоритети на дейността на Националната здравноосигурителна каса през 2008 г. са осъществяване на здравноосигурителни плащания, задоволяващи в достатъчна степен реалните потребности на здравноосигурените лица.

Проектът на бюджет на Националната здравноосигурителна каса за 2008г. е съставен в съответствие с възможностите на бюджетната макрорамка в частта за здравеопазване, с насоките на здравната политика и с тенденция за запазване и развитие на постигнатото равнище на здравноосигурителни услуги в страната. Предвижда се НЗОК да продължи да финансира основния пакет болнична помощ.

В проект 2008 са предвидени следните параметри на самостоятелния бюджет на Националната здравноосигурителна каса - **1 473 987** хил.лв. приходи и трансфери, от които 967 561 хил.лв. са приходи от здравноосигурителни вноски, 470 975 хил.лв. са трансфери за други здравноосигурителни вноски и 35 451 хил.лв. са неданъчни приходи.

Предвидените разходи са в размер на **1 680 671** хил.лв., от които 19 960.0 хил.лв. са разходи за възнаграждения на 2314 щатни бройки персонал.

Предвидени са 21 172 хил.лв. разходи за текуща издръжка на Централното управление на НЗОК и РЗОК.

В проекта са предвидени **1 486 309.0** хил.лв. разходи за здравноосигурителни плащания, разпределени както следва :

- първична извънболнична медицинска помощ – **125.9** млн.лв.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

- специализирана извънболнична медицинска помощ – **136.2** млн.лв.
- дентална помощ - **67.5** млн.лв.
- медикодиагностични дейности – **55.6** млн.лв.
- болнична помощ – **785.6** млн.лв., вкл. 5.7 млн.лв за акушерска помощ в съответствие с чл.82, ал.1,т.2 от Закона за здравето.
- лекарства и медицински изделия за домашно лечение – **295.5** млн.лв.
- други здравноосигурителни плащания – **20.0** млн.лв.

Предвиден е по-висок ръст на здравноосигурителните плащания за първична и специализираната извънболнична помощ. Най-съществено е увеличението на здравноосигурителните плащания за болнична помощ - от 680.2 млн.лв. за 2007 г. на 785.6 млн.лв. за 2008 г., или 15.5 на сто ръст.

Разпределението на бюджетните средства за здравноосигурителни плащания в отделните направления имат за цел да гарантират:

- финансово осигуряване на потребностите от първична извънболнична медицинска помощ на базата на въведените регулативни стандарти, което предпоставя равен достъп за всички здравноосигурени лица за остри случаи и пълна осигуреност на оказване специализирани и медикодиагностични дейности за диспансерно болните;
- финансово осигуряване на гарантирани основни пакети болнична медицинска помощ и усъвършенстване на моделите на заплащане на болничната помощ;
- гарантиране на еднаква по обем медицинска помощ за всички райони на страната;

Разходите за здравноосигурителни плащания могат да бъдат увеличавани със средствата от резерва на НЗОК, в съответствие с чл. 26, ал.1 от Закона за здравето осигуряване в размер на **143 854** хил.лв., като приоритетно те ще бъдат използвани за здравноосигурителни плащания за болнична помощ.

Предвижда се със субсидия в размер на **206.4** млн.лв. от държавния бюджет да се финансира дефицита по бюджета на НЗОК, като това ще даде възможност за запазване на наличност от **366** млн.лв. в БНБ и ще се гарантира финансова стабилност на институцията.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

44. НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

(хил. лв.)				
хил.лв.	ЗДБ 2007	ЗДБ 2007 (без здр.осиг. вноски)	Проект 2008	Изменение спрямо 2007 г./%/ (без здр.осиг. вноски)
1. Приходи	3 400 639.4	3 400 639.4	3 786 772.6	11.35
В т.ч. данъчни	3 363 439.8	3 363 439.8	3 756 638.9	11.69
2. Разходи	5 374 633.9	5 100 969.9	6 059 124.4	18.78
2.1 Текущи разходи	5 297 343.9	5 023 679.9	5 984 463.6	19.13
2.2 Капиталови разходи	17 290.0	17 290.0	14 660.8	-15.21
4. Резерв	60 000.0	60 000.0	60 000.0	

Националният осигурителен институт изпълнява следните **политики**, отнасящи се към функционално направление “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”:

1. Гарантиране функционирането на финансово стабилна пенсионна система.
2. Управление на социално-осигурените рискове определени в Кодекса за социално осигуряване.
3. Поддържане на административния капацитет на НОИ.

За 2008 година за изплащането на пенсии са предвидени 5 314 337.6 хил.лв., без резерва за реформата в социалното осигуряване – 60 000 хил.лв. Нарастването на разходите спрямо 2007 година е с около 891 971.2 хил.лв. Планирано е осъвременяване на пенсиите от 1 юли 2008 година с 9.5 на сто по правилото с процент равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени за предходната календарна година.

Максималният размер на пенсиите се запазва на 490 лв. през 2008 г.(35% от максималния осигурителен доход за предходната календарна година).

Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 102,85 лв. се увеличава на 112,62 лв. от 1 юли 2008 г. Планирано е увеличение на социалната пенсия за старост от 1 юли 2008 г. от 76,23 лв. на 83,47 лв., както и увеличение на минималните

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

размери на пенсиите, несвързани с трудовата дейност – социалните пенсии за инвалидност, гражданскоинвалидните пенсии, военноинвалидните и персоналните пенсии.

Управлението на социално-осигурените рискове е свързано с изплащане на обезщетения и помощи на различни основания от Кодекса за социално осигуряване.

За целта през 2008 година са предвидени общо 596 240.6 хил.лв. От така заложените средства за 2008 г.: 595 560.4 хил.лв. са за обезщетения и помощи по КСО; и 680.2 хил.лв. са за пощенска такса и ДДС върху помощите и обезщетенията. Парични обезщетения при бременност и раждане са планирани при запазен срок, през които се получава обезщетението - 315 календарни дни и са в размер на 104 493.3 хил.лв.

За 2008 година средствата за риска “Безработица” са планирани при увеличен минимален размер на паричното обезщетение при безработица от 90 лв. за 2007 г. на 100 лв. за 2008 г. и при увеличение на максималния размер на обезщетението 180 на 200 лв. за 2008 г. Разходите за този вид обезщетения са предвидени в размер на 96 376.5 хил.лв. спрямо 98 446.4 хил.лв. през 2007 г. Обезщетението за отглеждане на малко дете до 2 – годишна възраст за 2008 г. е в размер 220 лв. спрямо 180 лв. през 2007 г.

За 2008 г. е предвиден трансфер към Националната здравно-осигурителна каса в размер на 437 842.5 хил.лв. за здравноосигурителни вноски за пенсионери, безработни лица и деца до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно- до завършване на средното образование. Здравно-осигурителните вноски за децата до 18 – годишна възраст са планирани при размер на осигурителната вноска – 3 на сто от минималния осигурителен доход за самоосигуряващи се.

Поддържането на административния капацитет на НОИ е свързано с осигуряване на достатъчна издръжка за системата, средства за работни заплати и осигуровки, членски внос и капиталови разходи.

Предвидени са средства за доизграждане на собствена материална база и усъвършенстване на компютърното и програмното обезпечаване. За 2008 година щатната численост на персонала на НОИ е 3 735 щ.бр.

45. ФОНД “ГАРАНТИРАНИ ВЗЕМАНИЯ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ”

(хил.лв.)			
хил.лв.	ЗДБ 2007	Проект 2008	Изменение спрямо 2007 г. (%)
1. Приходи	32 127.1	52 781.1	64.29
2. Разходи	3 045.1	3 223.0	5.84
2.1 Текущи разходи	3 045.1	3 223.0	5.84
Обезщетения и помощи	2 179.3	2 255.3	3.48

Националният осигурителен институт като администриращ Фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” провежда следната основна **политика**, отнасяща се към функционално направление “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”: Гарантиране вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя. За осъществяване на тази политика са предвидени 2 255,3 хил.лв. за изплащане на начислените и неизплатените гарантирани вземания на работниците и служителите. Нормативната основа, на базата на която е разработен проектобюджета на фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” за 2008 г. е Законът за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

Основната цел, която се поставя с план-сметката на приходите и разходите на ФГВРС за 2008 г. е своевременното изплащане на начислените и неизплатените гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

46. УЧИТЕЛСКИ ПЕНСИОНЕН ФОНД

(хил.лв.)

хил.лв.	ЗДБ 2007	Проект 2008	Изменение спрямо 2007 г.(%)
1. Приходи	28 175.7	32 393.1	14.97
2. Разходи	6 125.7	8 294.3	40.09
2.1 Текущи разходи	6 125.7	8 294.3	40.09

Националният осигурителен институт като администриращ Учителският пенсионен фонд провежда следната основна **политика**, отнасяща се към функционално направление “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”: Осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование. За осъществяване на тази политика са предвидени 8 241,8 хил.лв. за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране. Предвиден е трансфер за здравноосигурителни вноски за пенсионерите в размер на 287.7 хил.лв. Поставените основни цели са следните:

- Създаване на оптимални условия за повишаване събираемостта на осигурителните вноски за УПФ;
- Своевременно изплащане на пенсии и добавки от УПФ;
- Осъществяване на ефикасна контролно-ревизионна дейност по приходите и разходите по УПФ;

Предвидено е закупуване на ДЦК или използване в срочни депозити на свободните парични потоци.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

47. ДЪРЖАВНИ ВИСШИ УЧИЛИЩА

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	171 000,0	197 961,6	15,77
2. Разходи:	420 710,8	487 210,1	15,81
3. Субсидия	254 694,7	318 281,8	24,97

Министерството на образованието и науката провежда чрез държавните висши училища следните политики:

- осигуряване на равен достъп до висше образование чрез система от инструменти на държавно подпомагане – финансиране за издръжка на обучението; студентски общежития и столове, стипендии и квартирни помощи;
- насърчаване на научната и художествено-творческата дейност в държавните висши училища.

В тази връзка проектът на субсидия на държавните висши училища за 2007 г. включва следните елементи:

1. Субсидия за издръжка на обучението – 239 524,9 хил. лв. Предвидено е увеличение на субсидията за издръжка на обучението с 52 786,6 хил. лв. или 28,3%. Субсидията за издръжка на обучението е планирана да осигури обучението на 123 730 средно-приравнен брой студенти при базов норматив 890 лв. Увеличението на базовия норматив е с 20,0 %. Повишението на броя на учащите 7 934 приравнени бройки или 6,9 процента. Повишеният брой студенти е резултат от промените в Закона за висшето образование, приети през 2007 г., довели до частично либерализиране на броя на обучаваните студенти и размера на таксите за обучение. Увеличаването на броя на учащите ще разшири достъпа до висшите училища и ще позволи повишаване на техните постъпленията в условията на повишена конкуренция и финансова автономност.

2. Субсидия за присъща научна и художествено-творческа дейност и издаване на учебници и научни трудове - 9 400 хил. лв. (6 200 хил. лв. повече спрямо 2007 г.).

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

Необходимо е да се отбележи, че по проектобюджета на МОН за 2008 г. са планирани допълнителни 43,0 млн. лв. за конкурсно-проектно насърчаване на научната дейност чрез фонд „Научни изследвания”.

3. Субсидия за учебници и научни трудове – 800 хил. лв. (без промяна спрямо 2007 г.)

4. Субсидия за социално-битови разходи на студентите и докторантите – 55 168,6 хил. лв., в т.ч. за:

- стипендии на студентите и докторантите – 25 408,6 хил. лв. (6,9% повече от 2007 г.);
- студентски столове и общежития – 18 573,0 хил. лв. (7,3% повече от 2007 г.);
- здравно-осигурителни вноски на студентите и докторантите – 11 187,0 хил. лв. (16,5% повече от 2007 г., като в повишението е отразено увеличението на минималния осигурителен доход от 220 на 240 лв.).

Допълнително в централния бюджет за предвидени 800 хил. лв. за изплащане на квартирни помощи на студентите, които отговарят на условията за настаняване в студентски общежития, но не са настанени, поради недостиг на места.

5. Капиталови разходи – 13 433,8 хил. лв. (без промяна спрямо 2007 г.).

В планираните приходи по проекта на бюджет на държавните висши училища са отразени увеличението на приходите от частичното либерализиране на таксите и приема (повишаване на броя на студентите, плащащи такси) и очакваното увеличението в резултат на годишната актуализация на размера на таксите през 2008 г.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

48. БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

(хил. лв.)

	ЗДБ 2007 г.	Проект 2008 г.	Изменение спрямо 2007 г. /%/
1. Приходи	23 000.0	25 000 .0	8.70
2. Разходи:	91 098. 4	102 108.7	12.08
в т.ч. капиталови	4 209.2	8 310.0	97.42
3. Субсидия	68 098. 4	77 141.4	13.28

С проекта на бюджет за 2008 г. Българската академия на науките предвижда финансирането на следните основни програми:

- "Икономическо развитие, обществени отношения и структури в България, като член на Европейския съюз";
- „Устойчиво развитие и ефективно използване на националните природни ресурси“;
- "Конкурентноспособност на българската икономика и научно - иновационен потенциал";
- „Човешки ресурси, основани на знания, за обществото и икономиката“;
- „Технологично развитие, иновации и научна компетентност“;
- „Съвременни подходи и методи в изследванията на земята, климата и близкото космическо пространство“;
- „Научно и технологично развитие на информационното общество“;
- „Качество на живота и интердисциплинарни изследвания на човека и живата природа“;
- „Език, литература, изкуства и народно творчество – принос на България в културното многообразие на Европа“;
- „История на България и българските земи – принос към европейските цивилизации“.

Структурата на Българска академия на науките включва централна администрация и 86 научни института. Общата численост на персонала за 2008 г. е разчетена на 8 408 щатни бройки.

Приложение 1

към Доклада по ЗДБРБ за 2008 година.

С предвидените средства за 2007г. се осигурява финансиране на научните изследвания (фундаментални и приложни), извършвани в системата на академията, и изпълнение на възложените ѝ общонационални дейности за информационно осигуряване на редица области от стопанския живот на страната. Последните са свързани с хидрометеорологически наблюдения и прогнози, сеизмология, геофизика, Националната програма за космически изследвания, събиране и съхранение на радиоактивни отпадъци, музейно и библиотечно дело и др.

В **издръжката** са предвидени средства и за дейността на БАН по опазване на националното историческо и етнографско наследство, за международни информационни канални връзки, поддържането на Националната ботаническа градина, изследванията в областта на компютърната вирусология и др. Включени са и разходи за плащания по сключени международни договори по линия на НАТО, Европейския съюз, ЮНЕСКО, Световната метеорологична организация, членски внос за участие на България в Европейската организация за разработване на метеорологични спътници /EUMETSAT/ и др.

С планираните капиталови разходи се предвижда ремонт на голяма част от сградния фонд.

Приложение № 2а към Доклада по Закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕБЕНТИ ЗА 2007 г. и 2008 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007	2007	2007	2007	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008
	национал. бюджет	пред- присъед.	ЕС	ОБЩО Програма	национал. бюджет	пред- присъед.	ЕС	ОБЩО Проект*	национал. бюджет	пред- присъед.	ЕС	ОБЩО Становище МС
Общо приходи	20 373.1	526.1	478.4	21 377.6	25 335.8	680.9	1 171.2	27 187.9	25 340.2	680.9	1 171.2	27 192.3
Данъчни приходи	17 550.0			17 550.0	22 178.9			22 178.9	22 178.9			22 178.9
<i>Преки данъци</i>	<i>7 423.8</i>			<i>7 423.8</i>	<i>9 251.3</i>			<i>9 251.3</i>	<i>9 251.3</i>			<i>9 251.3</i>
Корпоративни данъци	1 410.5			1 410.5	2 261.8			2 261.8	2 261.8			2 261.8
Данък върху доходите на физическите лица	1 446.0			1 446.0	2 190.0			2 190.0	2 190.0			2 190.0
Приходи на социалното и здравното осигуряване	4 567.2			4 567.2	4 799.5			4 799.5	4 799.5			4 799.5
Осигурителни вноски за ДОО	3 419.3			3 419.3	3 831.9			3 831.9	3 831.9			3 831.9
Здравноосигурителни вноски	1 147.9			1 147.9	967.6			967.6	967.6			967.6
<i>Косвени данъци</i>	<i>9 713.9</i>			<i>9 713.9</i>	<i>12 182.7</i>			<i>12 182.7</i>	<i>12 182.7</i>			<i>12 182.7</i>
ДДС	6 301.0			6 301.0	8 190.0			8 190.0	8 190.0			8 190.0
Акцизи	3 172.7			3 172.7	3 797.7			3 797.7	3 797.7			3 797.7
Мита и митнически такси	240.2			240.2	195.0			195.0	195.0			195.0
<i>Други данъци</i>	<i>412.3</i>			<i>412.3</i>	<i>744.9</i>			<i>744.9</i>	<i>744.9</i>			<i>744.9</i>
Неданъчни приходи	2 739.7			2 739.7	3 108.9			3 108.9	3 113.3			3 113.3
Помощи	83.3	526.1	478.4	1 087.8	48.0	680.9	1 171.2	1 900.1	48.0	680.9	1 171.2	1 900.1
помощи от страната	21.9			21.9	20.7			20.7	20.7			20.7
външни помощи	61.4	526.1	478.4	1 065.9	27.3	680.9	1 171.2	1 879.4	27.3	680.9	1 171.2	1 879.4
Общо разходи и Вноска в общия бюджет на ЕС	19 093.5	652.3	1 246.3	20 992.0	22 551.5	969.6	1 921.9	25 442.9	22 479.5	969.6	1 921.9	25 370.9
Общо разходи	19 093.5	652.3	611.8	20 357.6	22 551.5	969.6	1 261.9	24 783.0	22 479.5	969.6	1 261.9	24 711.0
<i>Общо нелихвени разходи</i>	<i>18 363.0</i>	<i>652.3</i>	<i>611.8</i>	<i>19 627.1</i>	<i>21 883.4</i>	<i>969.6</i>	<i>1 261.9</i>	<i>24 114.9</i>	<i>21 811.4</i>	<i>969.6</i>	<i>1 261.9</i>	<i>24 042.9</i>
Текущи нелихвени разходи	16 012.9	152.9	336.6	16 502.3	18 262.5	217.9	627.8	19 108.2	18 209.2	217.9	627.8	19 054.9
Заплати и стипендии	3 161.0			3 161.0	3 646.7			3 646.7	3 610.5			3 610.5
Заплати	3 110.1			3 110.1	3 593.8			3 593.8	3 557.6			3 557.6
Стипендии	50.9			50.9	52.9			52.9	52.9			52.9
Осигурителни вноски	991.7			991.7	1 018.1			1 018.1	1 021.2			1 021.2
Издръжка	3 918.7	76.7	39.7	4 035.0	4 605.4	88.9	63.9	4 758.2	4 585.1	88.9	63.9	4 737.9
Субсидии - общо	541.3	76.2	297.0	914.5	649.6	129.0	563.9	1 342.6	649.6	129.0	563.9	1 342.6
Субсидии	386.0	76.2	297.0	759.2	446.7	129.0	563.9	1 139.7	446.7	129.0	563.9	1 139.7
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	155.3			155.3	202.9			202.9	202.9			202.9
Социално осигуряване и грижи	7 400.2			7 400.2	8 342.7			8 342.7	8 342.7			8 342.7
Пенсии	4 390.1			4 390.1	5 276.8			5 276.8	5 276.8			5 276.8
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 392.9			1 392.9	1 579.6			1 579.6	1 579.6			1 579.6
Здравноосигурителни плащания	1 313.6			1 313.6	1 486.3			1 486.3	1 486.3			1 486.3
Други здравно осигурителни вноски	303.5			303.5								
Дълготрайни активи	2 043.4	499.4	275.2	2 818.0	2 926.9	751.7	634.2	4 312.7	2 908.2	751.7	634.2	4 294.0
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	306.8			306.8	694.0			694.0	694.0			694.0
- за структурни реформи и за фискална устойчивост	50.4			50.4	409.0			409.0	409.0			409.0
- бюджет	186.4			186.4	205.0			205.0	205.0			205.0
- за стихийни бедствия	70.0			70.0	80.0			80.0	80.0			80.0
Лихви	730.5			730.5	668.1			668.1	668.1			668.1
Външни лихви	532.4			532.4	509.6			509.6	509.6			509.6
Вътрешни лихви	198.0			198.0	158.5			158.5	158.5			158.5
Вноска в общия бюджет на ЕС			634.4	634.4			659.9	659.9			659.9	659.9
Баланс	1 279.6	-126.2	-767.9	385.6	2 784.3	-288.7	-750.7	1 745.0	2 860.7	-288.7	-750.7	1 821.4

Приложение № 26 към Доклада по Закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА: РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ ЗА 2007 г. и 2008 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ФУНКЦИИ	19 093.5	652.3	611.8	20 357.6	22 551.5	969.6	1 261.9	24 783.0	22 479.5	969.6	1 261.9	24 711.0
Текущи разходи	16 743.3	152.9	336.6	17 232.8	18 930.6	217.9	627.8	19 776.3	18 877.3	217.9	627.8	19 723.0
Капиталови разходи	2 043.3	499.4	275.2	2 818.0	2 926.9	751.7	634.2	4 312.7	2 908.2	751.7	634.2	4 294.0
Резерв	306.8			306.8	694.0			694.0	694.0			694.0
% от БВП	34.8%	1.2%	1.1%	37.1%	36.5%	1.6%	2.0%	40.2%	36.4%	1.6%	2.0%	40.0%
% от Общо разходи	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
% от Нелихвените разходи	104.0%	100.0%	100.0%	103.7%	103.1%	100.0%	100.0%	102.8%	103.1%	100.0%	100.0%	102.8%
Общо нелихвени разходи	18 363.0	652.3	611.8	19 627.1	21 883.4	969.6	1 261.9	24 114.9	21 811.4	969.6	1 261.9	24 042.9
Текущи разходи	16 012.9	152.9	336.6	16 502.4	18 262.5	217.9	627.8	19 108.2	18 209.2	217.9	627.8	19 054.9
Капиталови разходи	2 043.3	499.4	275.2	2 818.0	2 926.9	751.7	634.2	4 312.7	2 908.2	751.7	634.2	4 294.0
Резерв	306.8			306.8	694.0			694.0	694.0			694.0
% от БВП	33.5%	1.2%	1.1%	35.8%	35.5%	1.6%	2.0%	39.1%	35.3%	1.6%	2.0%	39.0%
% от Общо разходи	96.2%	100.0%	100.0%	96.4%	97.0%	100.0%	100.0%	97.3%	97.0%	100.0%	100.0%	97.3%
% от Нелихвените разходи	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ - ВСИЧКО (А+Б+В) + РЕЗЕРВ	1 600.1	78.9	110.8	1 789.8	1 814.0	121.9	67.9	2 003.9	1 814.0	121.9	67.9	2 003.9
% от БВП	2.9%	0.1%	0.2%	3.3%	2.9%	0.2%	0.1%	3.2%	2.9%	0.2%	0.1%	3.2%
% от Общо разходи	8.4%	12.1%	18.1%	8.8%	8.0%	12.6%	5.4%	8.1%	8.1%	12.6%	5.4%	8.1%
% от Нелихвените разходи	8.7%	12.1%	18.1%	9.1%	8.3%	12.6%	5.4%	8.3%	8.3%	12.6%	5.4%	8.3%
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ - ВСИЧКО (А+Б+В)	1 600.1	78.9	110.8	1 789.8	1 813.5	121.9	67.9	2 003.4	1 813.5	121.9	67.9	2 003.4
Текущи разходи	1 384.5	50.9	11.1	1 446.5	1 484.7	49.3	45.6	1 579.6	1 484.7	49.3	45.6	1 579.6
Капиталови разходи	215.6	28.0	99.7	343.3	328.8	72.6	22.3	423.7	328.8	72.6	22.3	423.7
% от БВП	2.9%	0.1%	0.2%	3.3%	2.9%	0.2%	0.1%	3.2%	2.9%	0.2%	0.1%	3.2%
% от Общо разходи	8.4%	12.1%	18.1%	8.8%	8.0%	12.6%	5.4%	8.1%	8.1%	12.6%	5.4%	8.1%
% от Нелихвените разходи	8.7%	12.1%	18.1%	9.1%	8.3%	12.6%	5.4%	8.3%	8.3%	12.6%	5.4%	8.3%
A. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ОРГАНИ + РЕЗЕРВ	1 293.4	63.9	110.8	1 468.1	1 439.0	119.1	42.8	1 600.8	1 439.0	119.1	42.8	1 600.8
% от БВП	2.4%	0.1%	0.2%	2.7%	2.3%	0.2%	0.1%	2.6%	2.3%	0.2%	0.1%	2.6%
% от Общо разходи	6.8%	9.8%	18.1%	7.2%	6.4%	12.3%	3.4%	6.5%	6.4%	12.3%	3.4%	6.5%
% от Нелихвените разходи	7.0%	9.8%	18.1%	7.5%	6.6%	12.3%	3.4%	6.6%	6.6%	12.3%	3.4%	6.7%
A. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ОРГАНИ	1 293.4	63.9	110.8	1 468.1	1 438.5	119.1	42.8	1 600.3	1 438.5	119.1	42.8	1 600.3
Текущи разходи	1 086.9	35.9	11.1	1 133.9	1 135.5	48.8	32.6	1 216.8	1 135.5	48.8	32.6	1 216.8
Капиталови разходи	206.6	28.0	99.7	334.2	303.0	70.3	10.2	383.5	303.0	70.3	10.2	383.5
% от БВП	2.4%	0.1%	0.2%	2.7%	2.3%	0.2%	0.1%	2.6%	2.3%	0.2%	0.1%	2.6%
% от Общо разходи	6.8%	9.8%	18.1%	7.2%	6.4%	12.3%	3.4%	6.5%	6.4%	12.3%	3.4%	6.5%
% от Нелихвените разходи	7.0%	9.8%	18.1%	7.5%	6.6%	12.3%	3.4%	6.6%	6.6%	12.3%	3.4%	6.7%
Б. ОБЩИ СЛУЖБИ	133.5			133.5	124.7	2.8	1.6	129.2	124.7	2.8	1.6	129.2
Текущи разходи	129.6			129.6	109.2	0.5	1.3	111.0	109.2	0.5	1.3	111.0
Капиталови разходи	3.9			3.9	15.4	2.3	0.4	18.1	15.4	2.3	0.4	18.1
% от БВП	0.2%			0.2%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%
% от Общо разходи	0.7%			0.7%	0.6%	0.3%	0.1%	0.5%	0.6%	0.3%	0.1%	0.5%
% от Нелихвените разходи	0.7%			0.7%	0.6%	0.3%	0.1%	0.5%	0.6%	0.3%	0.1%	0.5%

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
В. НАУКА	173.2	15.0		188.2	250.3		23.5	273.8	250.3		23.5	273.8
Текущи разходи	168.0	15.0		183.0	240.0		11.8	251.7	240.0		11.8	251.7
Капиталови разходи	5.1			5.1	10.3		11.8	22.1	10.3		11.8	22.1
% от БВП	0.3%	0.0%		0.3%	0.4%		0.0%	0.4%	0.4%		0.0%	0.4%
% от Общо разходи	0.9%	2.3%		0.9%	1.1%		1.9%	1.1%	1.1%		1.9%	1.1%
% от Нелихвените разходи	0.9%	2.3%		1.0%	1.1%		1.9%	1.1%	1.1%		1.9%	1.1%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ + РЕЗЕРВ	2 704.5		87.3	2 791.8	3 038.0	54.0	86.5	3 178.5	2 966.0	54.0	86.5	3 106.5
% от БВП	4.9%		0.2%	5.1%	4.9%	0.1%	0.1%	5.2%	4.8%	0.1%	0.1%	5.0%
% от Общо разходи	14.2%		14.3%	13.7%	13.5%	5.6%	6.9%	12.8%	13.2%	5.6%	6.9%	12.6%
% от Нелихвените разходи	14.7%		14.3%	14.2%	13.9%	5.6%	6.9%	13.2%	13.6%	5.6%	6.9%	12.9%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ (А+Б+В+Г)	2 703.9		87.3	2 791.2	3 037.4	54.0	86.5	3 177.9	2 965.4	54.0	86.5	3 105.9
Текущи разходи	2 284.8			2 284.8	2 503.5	20.7	16.6	2 540.9	2 450.2	20.7	16.6	2 487.6
Капиталови разходи	419.1		87.3	506.4	533.9	33.3	69.9	637.1	515.2	33.3	69.9	618.4
% от БВП	4.9%		0.2%	5.1%	4.9%	0.1%	0.1%	5.1%	4.8%	0.1%	0.1%	5.0%
% от Общо разходи	14.2%		14.3%	13.7%	13.5%	5.6%	6.9%	12.8%	13.2%	5.6%	6.9%	12.6%
% от Нелихвените разходи	14.7%		14.3%	14.2%	13.9%	5.6%	6.9%	13.2%	13.6%	5.6%	6.9%	12.9%
А. ОТБРАНА	1 197.4			1 197.4	1 321.9			1 321.9	1 321.9			1 321.9
Текущи разходи	855.6			855.6	901.6			901.6	901.6			901.6
Капиталови разходи	341.8			341.8	420.3			420.3	420.3			420.3
% от БВП	2.2%			2.2%	2.1%			2.1%	2.1%			2.1%
% от Общо разходи	6.3%			5.9%	5.9%			5.3%	5.9%			5.3%
% от Нелихвените разходи	6.5%			6.1%	6.0%			5.5%	6.1%			5.5%
Б. ПОЛИЦИЯ, ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ	1 018.5		87.3	1 105.8	1 047.6	52.3	73.4	1 173.3	1 047.6	52.3	73.4	1 173.3
Текущи разходи	988.8			988.8	1 013.2	20.0	4.8	1 038.1	1 013.2	20.0	4.8	1 038.1
Капиталови разходи	29.7		87.3	117.0	34.4	32.2	68.6	135.2	34.4	32.2	68.6	135.2
% от БВП	1.9%		0.2%	2.0%	1.7%	0.1%	0.1%	1.9%	1.7%	0.1%	0.1%	1.9%
% от Общо разходи	5.3%		14.3%	5.4%	4.6%	5.4%	5.8%	4.7%	4.7%	5.4%	5.8%	4.7%
% от Нелихвените разходи	5.5%		14.3%	5.6%	4.8%	5.4%	5.8%	4.9%	4.8%	5.4%	5.8%	4.9%
В. СЪДЕБНА ВЛАСТ + РЕЗЕРВ	396.9			396.9	534.0	1.8	13.1	548.9	462.0	1.8	13.1	476.9
% от БВП	0.7%			0.7%	0.9%	0.0%	0.0%	0.9%	0.7%	0.0%	0.0%	0.8%
% от Общо разходи	2.1%			1.9%	2.4%	0.2%	1.0%	2.2%	2.1%	0.2%	1.0%	1.9%
% от Нелихвените разходи	2.2%			2.0%	2.4%	0.2%	1.0%	2.3%	2.1%	0.2%	1.0%	2.0%
В. СЪДЕБНА ВЛАСТ	396.3			396.3	533.4	1.8	13.1	548.3	461.4	1.8	13.1	476.3
Текущи разходи	355.7			355.7	471.2	0.7	11.8	483.7	417.9	0.7	11.8	430.4
Капиталови разходи	40.6			40.6	62.2	1.1	1.3	64.6	43.5	1.1	1.3	45.9
% от БВП	0.7%			0.7%	0.9%	0.0%	0.0%	0.9%	0.7%	0.0%	0.0%	0.8%
% от Общо разходи	2.1%			1.9%	2.4%	0.2%	1.0%	2.2%	2.1%	0.2%	1.0%	1.9%
% от Нелихвените разходи	2.2%			2.0%	2.4%	0.2%	1.0%	2.3%	2.1%	0.2%	1.0%	2.0%
Г. АДМИНИСТРАЦИЯ НА ЗАТВОРИТЕ	82.9			82.9	96.6			96.6	96.6			96.6
Текущи разходи	79.4			79.4	90.1			90.1	90.1			90.1
Капиталови разходи	3.5			3.5	6.5			6.5	6.5			6.5
% от БВП	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%
% от Общо разходи	0.4%			0.4%	0.4%			0.4%	0.4%			0.4%
% от Нелихвените разходи	0.5%			0.4%	0.4%			0.4%	0.4%			0.4%

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
Д. ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО, УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТИ ПРИ КРИЗИ, СТИХИЙНИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ	8.8			8.8	37.9			37.9	37.9			37.9
Текущи разходи	5.3			5.3	27.4			27.4	27.4			27.4
Капиталови разходи	3.5			3.5	10.5			10.5	10.5			10.5
% от БВП	0.0%			0.0%	0.1%			0.1%	0.1%			0.1%
% от Общо разходи	0.0%			0.0%	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%
% от Нелихвените разходи	0.0%			0.0%	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	2 114.6	20.0		2 134.6	2 572.9		34.8	2 607.7	2 572.9		34.8	2 607.7
Текущи разходи	1 913.0	20.0		1 933.0	2 372.8		31.2	2 403.9	2 372.8		31.2	2 403.9
Капиталови разходи	201.6			201.6	200.2		3.6	203.8	200.2		3.6	203.8
% от БВП	3.9%	0.0%		3.9%	4.2%		0.1%	4.2%	4.2%		0.1%	4.2%
% от Общо разходи	11.1%	3.1%		10.5%	11.4%		2.8%	10.5%	11.4%		2.8%	10.6%
% от Нелихвените разходи	11.5%	3.1%		10.9%	11.8%		2.8%	10.8%	11.8%		2.8%	10.8%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ + РЕЗЕРВ	2 216.5			2 216.5	2 605.7			2 605.7	2 605.7			2 605.7
% от БВП	4.0%			4.0%	4.2%			4.2%	4.2%			4.2%
% от Общо разходи	11.6%			10.9%	11.6%			10.5%	11.6%			10.5%
% от Нелихвените разходи	12.1%			11.3%	11.9%			10.8%	11.9%			10.8%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	2 101.7			2 101.7	2 461.8			2 461.8	2 461.8			2 461.8
Текущи разходи	2 007.3			2 007.3	2 368.0			2 368.0	2 368.0			2 368.0
Капиталови разходи	94.4			94.4	93.8			93.8	93.8			93.8
% от БВП	3.8%			3.8%	4.0%			4.0%	4.0%			4.0%
% от Общо разходи	11.0%			10.3%	10.9%			9.9%	11.0%			10.0%
% от Нелихвените разходи	11.4%			10.7%	11.2%			10.2%	11.3%			10.2%
V. СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ + РЕЗЕРВ	6 580.7	43.8	91.0	6 715.5	7 440.1	123.8	51.4	7 615.3	7 440.1	123.8	51.4	7 615.3
% от БВП	12.0%	0.1%	0.2%	12.2%	12.1%	0.2%	0.1%	12.3%	12.1%	0.2%	0.1%	12.3%
% от Общо разходи	34.5%	6.7%	14.9%	33.0%	33.0%	12.8%	4.1%	30.7%	33.1%	12.8%	4.1%	30.8%
% от Нелихвените разходи	35.8%	6.7%	14.9%	34.2%	34.0%	12.8%	4.1%	31.6%	34.1%	12.8%	4.1%	31.7%
V. СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ (А+Б+В)	6 514.7	43.8	91.0	6 649.5	7 380.1	123.8	51.4	7 555.3	7 380.1	123.8	51.4	7 555.3
Текущи разходи	6 483.2	43.8	91.0	6 618.0	7 332.5	87.9	46.0	7 466.4	7 332.5	87.9	46.0	7 466.4
Капиталови разходи	31.5			31.5	47.6	35.9	5.4	88.9	47.6	35.9	5.4	88.9
% от БВП	11.9%	0.1%	0.2%	12.1%	12.0%	0.2%	0.1%	12.2%	12.0%	0.2%	0.1%	12.2%
% от Общо разходи	34.1%	6.7%	14.9%	32.7%	32.7%	12.8%	4.1%	30.5%	32.8%	12.8%	4.1%	30.6%
% от Нелихвените разходи	35.5%	6.7%	14.9%	33.9%	33.7%	12.8%	4.1%	31.3%	33.8%	12.8%	4.1%	31.4%
A. ПЕНСИИ + РЕЗЕРВ	4 488.3			4 488.3	5 382.6			5 382.6	5 382.6			5 382.6
% от БВП	8.2%			8.2%	8.7%			8.7%	8.7%			8.7%
% от Общо разходи	23.5%			22.0%	23.9%			21.7%	23.9%			21.8%
% от Нелихвените разходи	24.4%			22.9%	24.6%			22.3%	24.7%			22.4%
A. ПЕНСИИ	4 428.3			4 428.3	5 322.6			5 322.6	5 322.6			5 322.6
вкл. издръжка	38.2			38.2	45.8			45.8	45.8			45.8
% от БВП	8.1%			8.1%	8.6%			8.6%	8.6%			8.6%
% от Общо разходи	23.2%			21.8%	23.6%			21.5%	23.7%			21.5%
% от Нелихвените разходи	24.1%			22.6%	24.3%			22.1%	24.4%			22.1%

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
Б. СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ + РЕЗЕРВ	1 703.3			1 703.3	1 580.4			1 580.4	1 580.4			1 580.4
% от БВП	3.1%			3.1%	2.6%			2.6%	2.6%			2.6%
% от Общо разходи	8.9%			8.4%	7.0%			6.4%	7.0%			6.4%
% от Нелихвените разходи	9.3%			8.7%	7.2%			6.6%	7.2%			6.6%
Б. СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ	1 697.3			1 697.3	1 580.4			1 580.4	1 580.4			1 580.4
вкл. издръжка	0.8			0.8	0.8			0.8	0.8			0.8
% от БВП	3.1%			3.1%	2.6%			2.6%	2.6%			2.6%
% от Общо разходи	8.9%			8.3%	7.0%			6.4%	7.0%			6.4%
% от Нелихвените разходи	9.2%			8.6%	7.2%			6.6%	7.2%			6.6%
В. ПРОГРАМИ, ДЕЙНОСТИ И СЛУЖБИ ПО СОЦИАЛНОТО												
ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ЗАЕТОСТТА	389.2	43.8	91.0	524.0	477.1	123.8	51.4	652.3	477.1	123.8	51.4	652.3
Текущи разходи	357.7	43.8	91.0	492.5	429.5	87.9	46.0	563.4	429.5	87.9	46.0	563.4
Капиталови разходи	31.5			31.5	47.6	35.9	5.4	88.9	47.6	35.9	5.4	88.9
% от БВП	0.7%	0.1%	0.2%	1.0%	0.8%	0.2%	0.1%	1.1%	0.8%	0.2%	0.1%	1.1%
% от Общо разходи	2.0%	6.7%	14.9%	2.6%	2.1%	12.8%	4.1%	2.6%	2.1%	12.8%	4.1%	2.6%
% от Нелихвените разходи	2.1%	6.7%	14.9%	2.7%	2.2%	12.8%	4.1%	2.7%	2.2%	12.8%	4.1%	2.7%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО												
СТОПАНСТВО И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (А+Б)	786.0	224.0	41.5	1 051.6	1 149.1	181.3	181.9	1 512.3	1 149.1	181.3	181.9	1 512.3
Текущи разходи	439.2	38.1	31.4	508.7	511.9		9.2	521.1	511.9		9.2	521.1
Капиталови разходи	346.8	185.9	10.1	542.8	637.2	181.3	172.8	991.2	637.2	181.3	172.8	991.2
% от БВП	1.4%	0.4%	0.1%	1.9%	1.9%	0.3%	0.3%	2.5%	1.9%	0.3%	0.3%	2.5%
% от Общо разходи	4.1%	34.3%	6.8%	5.2%	5.1%	18.7%	14.4%	6.1%	5.1%	18.7%	14.4%	6.1%
% от Нелихвените разходи	4.3%	34.3%	6.8%	5.4%	5.3%	18.7%	14.4%	6.3%	5.3%	18.7%	14.4%	6.3%
А. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО,												
КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО	304.6	94.0	41.5	440.2	516.4		139.8	656.3	516.4		139.8	656.3
Текущи разходи	126.6	38.1	31.4	196.1	151.3		6.8	158.0	151.3		6.8	158.0
Капиталови разходи	178.0	55.9	10.1	244.1	365.2		133.0	498.2	365.2		133.0	498.2
% от БВП	0.6%	0.2%	0.1%	0.8%	0.8%		0.2%	1.1%	0.8%		0.2%	1.1%
% от Общо разходи	1.6%	14.4%	6.8%	2.2%	2.3%		11.1%	2.6%	2.3%		11.1%	2.7%
% от Нелихвените разходи	1.7%	14.4%	6.8%	2.2%	2.4%		11.1%	2.7%	2.4%		11.1%	2.7%
Б. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	481.4	130.0		611.4	632.6	181.3	42.1	856.0	632.6	181.3	42.1	856.0
Текущи разходи	312.6			312.6	360.7		2.4	363.0	360.7		2.4	363.0
Капиталови разходи	168.8	130.0		298.8	272.0	181.3	39.7	493.0	272.0	181.3	39.7	493.0
% от БВП	0.9%	0.2%		1.1%	1.0%	0.3%	0.1%	1.4%	1.0%	0.3%	0.1%	1.4%
% от Общо разходи	2.5%	19.9%		3.0%	2.8%	18.7%	3.3%	3.5%	2.8%	18.7%	3.3%	3.5%
% от Нелихвените разходи	2.6%	19.9%		3.1%	2.9%	18.7%	3.3%	3.5%	2.9%	18.7%	3.3%	3.6%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ + РЕЗЕРВ	382.9			382.9	450.8			450.8	450.8			450.8
% от БВП	0.7%			0.7%	0.7%			0.7%	0.7%			0.7%
% от Общо разходи	2.0%			1.9%	2.0%			1.8%	2.0%			1.8%
% от Нелихвените разходи	2.1%			2.0%	2.1%			1.9%	2.1%			1.9%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	377.9			377.9	450.8			450.8	450.8			450.8
Текущи разходи	320.3			320.3	363.4			363.4	363.4			363.4
Капиталови разходи	57.6			57.6	87.4			87.4	87.4			87.4
% от БВП	0.7%			0.7%	0.7%			0.7%	0.7%			0.7%

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
% от Общо разходи	2.0%			1.9%	2.0%			1.8%	2.0%			1.8%
% от Нелихвените разходи	2.1%			1.9%	2.1%			1.9%	2.1%			1.9%
А. ПОЧИВНО ДЕЛО	7.2			7.2	7.8			7.8	7.8			7.8
Текущи разходи	6.5			6.5	7.2			7.2	7.2			7.2
Капиталови разходи	0.7			0.7	0.7			0.7	0.7			0.7
% от БВП	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
% от Общо разходи	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
% от Нелихвените разходи	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
Б. ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ	43.1			43.1	53.2			53.2	53.2			53.2
Текущи разходи	33.1			33.1	38.7			38.7	38.7			38.7
Капиталови разходи	10.0			10.0	14.5			14.5	14.5			14.5
% от БВП	0.1%			0.1%	0.1%			0.1%	0.1%			0.1%
% от Общо разходи	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%
% от Нелихвените разходи	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%	0.2%			0.2%
В. КУЛТУРА + РЕЗЕРВ	323.7			323.7	376.4			376.4	376.4			376.4
% от БВП	0.6%			0.6%	0.6%			0.6%	0.6%			0.6%
% от Общо разходи	1.7%			1.6%	1.7%			1.5%	1.7%			1.5%
% от Нелихвените разходи	1.8%			1.6%	1.7%			1.6%	1.7%			1.6%
В. КУЛТУРА	318.7			318.7	376.5			376.5	376.5			376.5
Текущи разходи	277.3			277.3	313.7			313.7	313.7			313.7
Капиталови разходи	41.4			41.4	62.7			62.7	62.7			62.7
% от БВП	0.6%			0.6%	0.6%			0.6%	0.6%			0.6%
% от Общо разходи	1.7%			1.6%	1.7%			1.5%	1.7%			1.5%
% от Нелихвените разходи	1.7%			1.6%	1.7%			1.6%	1.7%			1.6%
Г. РЕЛИГИОЗНО ДЕЛО	8.9			8.9	13.3			13.3	13.3			13.3
Текущи разходи	3.4			3.4	3.8			3.8	3.8			3.8
Капиталови разходи	5.5			5.5	9.5			9.5	9.5			9.5
% от БВП	0.02%			0.02%	0.02%			0.02%	0.02%			0.02%
% от Общо разходи	0.05%			0.04%	0.06%			0.05%	0.06%			0.05%
% от Нелихвените разходи	0.05%			0.05%	0.06%			0.06%	0.06%			0.06%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ + РЕЗЕРВ	1 907.5	285.6	281.2	2 474.3	2 432.8	488.6	839.4	3 760.8	2 432.8	488.6	839.4	3 760.8
% от БВП	3.5%	0.5%	0.5%	4.5%	3.9%	0.8%	1.4%	6.1%	3.9%	0.8%	1.4%	6.1%
% от Общо разходи	10.0%	43.8%	46.0%	12.2%	10.8%	50.4%	66.5%	15.2%	10.8%	50.4%	66.5%	15.2%
% от Нелихвените разходи	10.4%	43.8%	46.0%	12.6%	11.1%	50.4%	66.5%	15.6%	11.2%	50.4%	66.5%	15.6%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	1 857.1	285.6	281.2	2 423.9	2 323.8	488.6	839.4	3 651.8	2 323.8	488.6	839.4	3 651.8
Текущи разходи	1 180.4		203.2	1 383.6	1 325.8	60.0	479.2	1 865.0	1 325.8	60.0	479.2	1 865.0
Капиталови разходи	676.7	285.6	78.1	1 040.4	998.0	428.6	360.2	1 786.7	998.0	428.6	360.2	1 786.7
% от БВП	3.4%	0.5%	0.5%	4.4%	3.8%	0.8%	1.4%	5.9%	3.8%	0.8%	1.4%	5.9%
% от Общо разходи	9.7%	43.8%	46.0%	11.9%	10.3%	50.4%	66.5%	14.7%	10.3%	50.4%	66.5%	14.8%
% от Нелихвените разходи	10.1%	43.8%	46.0%	12.3%	10.6%	50.4%	66.5%	15.1%	10.7%	50.4%	66.5%	15.2%
А. МИННО ДЕЛО, ГОРИВА И ЕНЕРГИЯ	25.7			25.7	28.9	12.6	132.0	173.5	28.9	12.6	132.0	173.5
Текущи разходи	21.1			21.1	23.0	5.0		28.0	23.0	5.0		28.0
Капиталови разходи	4.6			4.6	5.9	7.6	132.0	145.5	5.9	7.6	132.0	145.5
% от БВП	0.0%			0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.3%	0.05%	0.02%	0.21%	0.28%

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2007 национал. бюджет	2007 пред- присъед.	2007 ЕС	2007 ОБЩО Програма	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Проект*	2008 национал. бюджет	2008 пред- присъед.	2008 ЕС	2008 ОБЩО Становище МС
млн. лв.												
% от Общо разходи	0.1%			0.1%	0.1%	1.3%	10.5%	0.7%	0.1%	1.3%	10.5%	0.7%
% от Нелихвените разходи	0.1%			0.1%	0.1%	1.3%	10.5%	0.7%	0.1%	1.3%	10.5%	0.7%
Б. СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ГОРСКО СТОПАНСТВО, ЛОВ И												
РИБОЛОВ	460.7	99.6	124.4	684.7	508.9	109.7	462.7	1 081.3	508.9	109.7	462.7	1 081.3
Текущи разходи	408.4		124.4	532.7	460.9	1.1	462.6	924.6	460.9	1.1	462.6	924.6
Капиталови разходи	52.4	99.6		152.0	48.0	108.6	0.1	156.7	48.0	108.6	0.1	156.7
% от БВП	0.8%	0.2%	0.2%	1.2%	0.8%	0.2%	0.7%	1.8%	0.8%	0.2%	0.7%	1.8%
% от Общо разходи	2.4%	15.3%	20.3%	3.4%	2.3%	11.3%	36.7%	4.4%	2.3%	11.3%	36.7%	4.4%
% от Нелихвените разходи	2.5%	15.3%	20.3%	3.5%	2.3%	11.3%	36.7%	4.5%	2.3%	11.3%	36.7%	4.5%
В. ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ	1 023.6	158.0	68.6	1 250.1	1 412.8	236.7	153.8	1 803.3	1 412.8	236.7	153.8	1 803.3
Текущи разходи	467.1			467.1	514.9	17.0	4.8	536.8	514.9	17.0	4.8	536.8
Капиталови разходи	556.4	158.0	68.6	783.0	897.9	219.6	149.0	1 266.5	897.9	219.6	149.0	1 266.5
% от БВП	1.9%	0.3%	0.1%	2.3%	2.3%	0.4%	0.2%	2.9%	2.3%	0.4%	0.2%	2.9%
% от Общо разходи	5.4%	24.2%	11.2%	6.1%	6.3%	24.4%	12.2%	7.3%	6.3%	24.4%	12.2%	7.3%
% от Нелихвените разходи	5.6%	24.2%	11.2%	6.4%	6.5%	24.4%	12.2%	7.5%	6.5%	24.4%	12.2%	7.5%
Г. ПРОМИШЛЕНОСТ И СТРОИТЕЛСТВО	5.7			5.7	7.9			7.9	7.9			7.9
Текущи разходи	5.6			5.6	7.7			7.7	7.7			7.7
Капиталови разходи	0.1			0.1	0.1			0.1	0.1			0.1
% от БВП	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
% от Общо разходи	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
% от Нелихвените разходи	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
Д. ТУРИЗЪМ	14.9		40.9	55.8	15.2			15.2	15.2			15.2
Текущи разходи	13.8		31.4	45.2	13.6			13.6	13.6			13.6
Капиталови разходи	1.1		9.5	10.6	1.6			1.6	1.6			1.6
% от БВП	0.0%		0.1%	0.1%	0.0%			0.0%	0.0%			0.0%
% от Общо разходи	0.1%		6.7%	0.3%	0.1%			0.1%	0.1%			0.1%
% от Нелихвените разходи	0.1%		6.7%	0.3%	0.1%			0.1%	0.1%			0.1%
Е. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ ПО ИКОНОМИКАТА	326.6	28.0	47.4	401.9	350.1	129.7	90.9	570.7	350.1	129.7	90.9	570.7
Текущи разходи	264.4		47.4	311.8	305.7	36.9	11.8	354.5	305.7	36.9	11.8	354.5
Капиталови разходи	62.1	28.0		90.1	44.4	92.7	79.1	216.2	44.4	92.7	79.1	216.2
% от БВП	0.6%	0.1%	0.1%	0.7%	0.6%	0.2%	0.1%	0.9%	0.6%	0.2%	0.1%	0.9%
% от Общо разходи	1.7%	4.3%	7.7%	2.0%	1.6%	13.4%	7.2%	2.3%	1.6%	13.4%	7.2%	2.3%
% от Нелихвените разходи	1.8%	4.3%	7.7%	2.0%	1.6%	13.4%	7.2%	2.4%	1.6%	13.4%	7.2%	2.4%
IX. РАЗХОДИ НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДРУГИТЕ ФУНКЦИИ	1 037.2			1 037.2	1 362.1			1 362.1	1 362.1			1 362.1
Текущи разходи	730.5			730.5	668.1			668.1	668.1			668.1
Капиталови разходи												
Резерв	306.8			306.8	694.0			694.0	694.0			694.0
% от БВП	1.9%			1.9%	2.2%			2.2%	2.2%			2.2%
% от Общо разходи	5.4%			5.1%	6.0%			5.5%	6.1%			5.5%
% от Нелихвените разходи	5.6%			5.3%	6.2%			5.6%	6.2%			5.7%

Приложение №3: Оперативни програми – изпълнение и принадлежност към съответните ведомства

Оперативните програми - основни стратегически документи за изпълнение на правителствената политика по сектори

Към днешна дата вече е факт одобрението на 3 от 7-те оперативни програми – това са ОП „Развитие на човешките ресурси”, ОП „Административен капацитет” и ОП „Конкурентноспособност”. До края на 2007г. се очаква и одобрението на останалите оперативни програми, които са основните стратегически документи за изпълнение на правителствената политика в определените сектори на икономиката.

По почти всички ОП са налице работни програми за 2007г. и 2008г., които са съобразени със съответните приоритетни оси и капацитета за усвояване на потенциалните бенефициенти. По своята същност работните програми представляват обосновка на разходните ангажименти по отделните ОП за посочения период.

Едновременно стартиране и изпълнение на операции по всички приоритетни оси

Финансовите планове по ОП, финансирани от ЕСФ и ЕФРР, за 2009г. и 2010г. се основават на следния принцип:

Отчитайки специфичния програмен принцип на този вид ОП, както и необходимостта от тяхното ефективно управление, е предвидено едновременно стартиране и изпълнение на операции по всички приоритетни оси, без да се дава предимство на едни за сметка на други. Това от своя страна може да доведе до дисбаланс при усвояването на средствата от фондовете.

Секторна насоченост на европейските фондове

Приоритетно с трансфери от ЕС ще се подкрепят програми, насочени към следните основни области: повишаване производителността на труда (подпомагане на квалификацията и готовността за заетост), селско стопанство, развитие на инфраструктурата (жилищно строителство и благоустройство; транспорт) и опазване на околната среда.

ОП „Транспорт”

Статус: предстои одобрение от ЕК

Управляващ орган – дирекция „Координация на програми и проекти”, Министерство на транспорта

Общата цел на ОП "Транспорт" е развитието на устойчива транспортна система. Тази цел ще се постигне чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна инфраструктура за връзки с национално, трансгранично и европейско значение.

ОП „Транспорт” -

Очаква се реалното търгуване и започване на изпълнението на

проекти за изпълнение през 2008г.

проектите да започне през 2008г. Планирани са за подготовка и изпълнение следните по-мощни проекти:

- „Разширение на метрополитен гр. София от п.в. „Надежда” до бул. „Черни връх”;
- Е-85 „Кърджали-Подкова”;
- Изграждане на пътна връзка между софийски околновръстен път – п.в. Яна;
- Изграждане на АМ „Марица” от км 5 до км 72;
- Изграждане на АМ „Струма”;
- Интермодален терминал в София;
- Реконструкция и електрификация на железопътната линия Свиленград – Турска граница.

ОП „Транспорт” - проекти за изпълнение през 2009г.

Започналите проекти през 2008г. ще продължат да се изпълняват и през 2009г., като през същата година ще стартира изпълнението и на редица нови проекти:

- Изграждане на АМ „Струма” – Лотове 2 и 3;
- „Разширение на метрополитен гр. София от ж.к. Дружба до Летище „София”;

ОП „Транспорт” – проекти за изпълнение през 2010г.

Управляващият орган в Министерство на транспорта предвижда през 2010г. да са стартирали всички приоритетни проекти по Оперативната програма, като по-големите от тях са:

- „Модернизация на ж.п. линия Видин- София”;
- „Модернизация на ж.п. линия София-Перник-Радомир”;
- „Модернизация на жп линията София – Пловдив”
- „Подобряване на навигацията на р. Дунав”;

Поради характера и дългия период на изпълнение на проектите по ОП „Транспорт” (достигащ 3-5г.), през 2010г. ще се изпълняват голям брой проекти и това ще доведе до натрупване на голямо количество разходи за следващите две-три години.

В ОП "Транспорт" са предвидени за финансиране алтернативни проекти, които ще заменят приоритетните проекти в случай, че те не могат да бъдат реализирани поради основателни причини.

ОП „Околна среда”

Статус: предстои одобрение от ЕК

Управляващ орган – дирекция „Кохезионна политика за околна среда”, Министерство на околната среда и водите

Междинно звено - дирекция „Фондове на ЕС за околна среда”, Министерство на околната среда и водите

ОП „Околна среда - проекти за изпълнение през 2008г.

В изпълнение на стратегическите цели и приоритетните направления на ОП „Околна среда” за 2008г. са предвидени за финансиране следните проекти:

-Интегрирани проекти за управление на водите в градовете Враца, Габрово и Сливен;

-Затваряне и рехабилитация на старото депо за битови отпадъци в гр. Русе;

-Изграждане на депа за твърди битови отпадъци в за региони Провадия, Добрич и Бургас.

ОП „Околна среда - проекти за изпълнение през 2009г.

През 2009г. се предвижда да стартира изпълнението на проекти за подобряване на ВиК мрежата в градовете Ловеч, Монтана, Севлиево, Добрич, Видин, В. Търново, Перник, Кърджали, Пловдив, Асеновград, Гоце Делчев и Банско. Същевременно се предвиждат строителни дейности, свързани с управление на отпадъците, в регионите Стара Загора, Луковит, Костенец, Левски, Борово, В. Търново и Варна.

ОП „Околна среда - проекти за изпълнение през 2010г.

През 2010 г., след одобрение от Управляващия орган, ще започне изпълнението и на допълнителни проекти в областите на ОП „Околна среда”.

ОП „Развитие на човешките ресурси”

Статус: одобрена от ЕК

Управляващ орган – Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти”, Министерство на труда и социалната политика;

Междинни звена

дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми”, Министерство на образованието и науката;

дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция”, Агенция за социално подпомагане;

дирекция „Европейски фондове и международни проекти, Агенция по заетостта

През 2007г. стартира набирането на проектни предложения, като обявените схеми за безвъзмездна финансова помощ са на обща стойност 87 718 млн. лв.

ОП „Развитие на

По тази ОП през 2008г. ще се финансират следните дейности:

**човешките ресурси”-
проекти за
изпълнение през 2008г.**

- реализиране на проекти за подобряване качеството на образованието и обучението през целия живот, както и достъпа до образование на групи в неравностойно положение;
- разработване на механизми за финансиране на училищни и студентски практики; ще се осъществява финансова подкрепа за докторанти, пост-докторанти, специализанти и млади учени;
- изпълнение на проекти за превръщане на българското училище в привлекателно място за младите хора;
- укрепване капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на социални и здравни услуги – програми „социален асистент” и „домашен помощник”.

**ОП „Регионално
развитие”**

Статус: предстои одобрение от ЕК

Управляващ орган - Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”, Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Междинни звена - Регионални отдели на УО: Отдел „Северозападен район за планиране” (Видин) Отдел „Северен централен район за планиране” (Русе) Отдел „Североизточен район за планиране” (Варна) Отдел „Югозападен район за планиране” (София) Отдел „Южен централен район за планиране” (Пловдив) Отдел „Югоизточен район за планиране” (Бургас)

В ОП „Регионално развитие” са залегнали следните цели: повишаване мобилността и комуникациите на населението, минимизиране на регионалните различия, подобряване на заетостта и намаляване на безработицата.

През 2008г. ще се реализират дейности за:

- подобряване на социалната инфраструктура - ремонт, обновяване и купуване на ново оборудване за училища, социални домове, театри, читалища, библиотеки и културни центрове;
- изпълнение на проекти за одити и внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените обекти, както и осигуряване на достъп до сградите на хора с увреждания;
- стартиране на проекти за рехабилитация/реконструкция на второкласни, третокласни пътища, подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура.

**ОП „Регионално
развитие”- проекти
за изпълнение през
2008г.**

ОП „Развитие на конкурентността на българската икономика”

Статус: одобрена от ЕК

Управляващ орган - дирекция „Европейски фондове за конкурентноспособност”, Министерство на икономиката и енергетиката

Междинно звено – Главна дирекция „Междинно звено и изпълнение на проекти”, Изпълнителна агенция за насърчване на малки и средни предприятия.

През 2007 г. стартираха три схеми за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по първия приоритет на ОП „Развитие на конкурентността на българската икономика”.

Проекти за изпълнение

В периода 2007-2010 г. ще се финансират схеми за малки и средни предприятия за НИРД; въвеждане на иновативни продукти; технологична модернизация; покриване на международно признати стандарти за МСП; въвеждане на енергоспестяващи технологии.

ОП „Административен капацитет”

Статус: одобрена от ЕК

Управляващ орган – дирекция „Управление на проекти и програми”, Министерство на държавната администрация и административната реформа.

Към УО няма да функционира **Междинно звено**.

До края на 2007г. ще стартират две схеми за отпускане на безвъзмездна финансова помощ и девет схеми за директно отпускане на безвъзмездна финансова помощ, предназначени за общините и неправителствения сектор.

ОП „Административен капацитет” ”- проекти за изпълнение през 2008г.

През 2008г. ще се осъществяват проекти за държавната администрация на всички нива, Омбудсмана, администрацията на правосъдната система; структурите на гражданското общество за реализиране на местни и национални политики и постигане на ефективно партньорство и диалог с администрацията.

ОП „Техническа помощ”

Статус: предстои одобрение от ЕК

Управляващ орган – дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз”, Министерство на финансите

ОП „Техническа помощ”- проекти за изпълнение през 2008г.

По Оперативна програма „Техническа помощ” през 2008г. ще бъдат финансирани проекти, които са съвместими с дейностите, предвидени по трите приоритетни оси:

1. Укрепване на капацитета за управление, мониторинг, контрол и одит на централно ниво;

2. Изграждане на ефективна информационна система за управление и наблюдение на прилагането на структурните инструменти в България;
3. Провеждане на национална кампания за публичност и информираност относно Европейската кохезионна политика и възможностите за финансиране на проекти със средства от Структурните фондове на ЕС.

Приложение № 4: ОСНОВНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ В БЮДЖЕТНИЯ СЕКТОР

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТЕ

Политика „Устойчиви и прозрачни публични финанси“

Целите на политиката са: търсене на съответствие между разпределението на ресурсите и заложените стратегически цели и получаване на по-висока добавена стойност при предоставяне на публични услуги на гражданите; изразходване на публичните ресурси по ефективен и ефикасен начин в процеса на изпълнение на политиките; въвеждане на институционални механизми, целящи контрол върху публичните разходи и гарантиране наличието на механизми за оценка на връзката между публичните разходи и постигането на целите на политиката.

Програма „Бюджет и финансово управление“

Целите на програмата са: поддържане на стабилни публични финанси и ефективно разпределение на ограничените публични ресурси; създаване на условия за оптимално усвояване на средствата от ЕС; тясно обвързване на европейските фондове в общата бюджетна рамка; ограничаване на външните и вътрешни рискове, в т.ч. високото равнище на дефицита по текущата сметка на платежния баланс; разработване и въвеждане на механизми за обвързване на публичните разходи с целите на политиките на правителството с оглед осигуряването на предсказуемост по отношение на разполагаемия ресурс; ефективно участие в международните финансови организации.

Програма „Защита на публичните финансови интереси“

Целите на програмата са: добро финансово управление на публичните средства посредством засилване на управленската отговорност, изграждане на адекватни и ефективни системи за финансово управление и контрол и независим вътрешен одит; оценка на системите за финансово управление и контрол на органите, участващи в усвояването на средствата от ЕС и получаване на достатъчна увереност за тяхната адекватност, надеждност, ефективност и ефикасност; последващи финансови инспекции за спазването на нормативните актове, уреждащи бюджетната и финансово-стопанската дейност; осъществяване на процесуалното представителство на Министерството на финансите и държавата, представлявана от министъра на финансите в предвидените от закона случаи в образуваните съдебни, арбитражни и други производства; превенция и борба с корупцията.

Политика „Ефективно събиране на всички държавни приходи“

Целите на политиката са: намаляване на общата данъчна и осигурителна тежест; стимулиране на инвестициите; промяна на съществуващата данъчна система на прогресивно данъчно облагане на доходите на физическите лица с пропорционално данъчно облагане/плосък данък; опростяване на приходната система и ефективното ѝ администриране чрез подходяща обслужваща среда, в която не се създават бюрократични пречки и се улеснява изпълнението на данъчните задължения, както и чрез повишаване капацитета на приходната администрация, която да бъде в услуга на бизнеса; подобряване събираемостта на неплатените доброволно държавни вземания по принудителен ред; защита на държавния интерес в производството по несъстоятелност, в случаите когато държавата е кредитор с публични или определени със закон частни държавни вземания.

Програма „Администриране на държавни приходи“

Цел на програмата е ефективното събиране на държавните приходи за

	<p>осигуряване ресурса за изпълнение на фискалната политика и приоритетите на правителството чрез стимулиране на доброволното изпълнение, основано на високо обществено доверие.</p>
<p>Политика „Защита на обществото и икономиката от финансови измами, контрабанда на стоки, трафик на хора, изпиране на пари и финансиране на тероризма”</p>	<p><i>Целите на политиката са: опазване на сигурността и реда, живота и здравето на обществото, както и на околната среда; защитата на обществото чрез прилагането на ограничения и забрани по вноса, износа и транзита, както и в борбата срещу митническите и валутни нарушения и престъпления, контрабандата и незаконния трафик на наркотици; опазване на културното наследство и защита правата върху интелектуалната собственост; предотвратяване на случаите на организирането на хазартни игри без разрешение; разкриване на случаи за изпиране на пари; превенцията срещу възможни финансови измами.</i></p>
	<p>Програма „Интегриране на финансовата система и финансово разузнаване”</p> <p>Целите на програмата са: прилагане на европейските политики в областта на финансите при максимална защита на националните интереси; интегриране на финансовата система на страната в единния вътрешен пазар на ЕС и повишаване качеството на финансовите услуги; предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари и финансиране на тероризъм.</p>
	<p>Програма „Митнически контрол и надзор (нефискален)”</p> <p>Целите на програмата са: ефективно и ефикасно реализиране на държавната политика в областта на противодействието на митническите, валутните и акцизните нарушения, на незаконния трафик на наркотични вещества и прекурсори и оръжия, стоки и технологии с възможна двойна употреба, както и в областта на защитата на индустриалната и интелектуалната собственост и прилагането на нетарифните мерки; контрол по прилагане на нетарифните мерки и противодействието на митническите нарушения; митническо разузнаване и разследване; прилагане на мерки за защита на живота и здравето на хората, животни и растения, околната среда, културното и историческо наследство и др., както и за надзор върху пазара и др.</p>
	<p>Програма „Контрол върху организацията и провеждането на хазартни игри”</p> <p>Целите на програмата са свързани с предотвратяването на организирането и провеждането на незаконна хазартна дейност; участието на непълнолетни в хазартни игри; използването на игрални съоръжения, които не отговарят на изискванията на закона; изпирането на пари чрез осъществяването на хазартна дейност.</p>

<p style="text-align: center;">Политика „Управление на дълга“</p>	<p><i>Целите на политиката са: провеждане на разумна и ефективна заемна политика, поддържаща фискалната, макроикономическата и финансова стабилност на страната и съблюдаваща референтните стойности на държавния дълг, съгласно Закона за държавния дълг и критериите за членство в ЕС; стриктно наблюдение на размера и профила на дълга и използване на различни техники за намаляване на рисковете; поддържане на разходите за обслужване на дълга на възможно най-ниско ниво в средно- и дългосрочен аспект при приемлива степен на риск; осигуряване на стабилни източници за финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга чрез оптимална селекция на възможните дългови инструменти при ново заемане; подкрепа на развитието на ефикасен и ликвиден местен пазар на държавен дълг и на капиталовия пазар като цяло; хармонизация на пазарите на ДЦК към пазарите на държавен дълг в ЕС, насочена към стандартизация на инструментите, хармонизация на условията и организацията на търговията с ДЦК, повишаване на ликвидността и прозрачността на пазара;</i></p>
	<p>Програма „Управление на ликвидността“</p> <p><i>Целите на програмата са: безпрепятствено финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга при възможно най-ниска цена в средно и дългосрочен аспект при минимална степен на риск; гъвкаво управление на ликвидния риск и паричния ресурс с оглед своевременно осигуряване на средства за разчетените плащания; общ контрол на ликвидността и разпореждането със средствата на единната сметка.</i></p>
<p style="text-align: center;">Други програми</p>	<p><i>Целите на политиката са: осигуряване на необходимото ниво на транспортна достъпност и мобилност чрез съхраняване и развитие на републиканската пътна транспортна инфраструктура в съответствие със съвременните изисквания на автомобилния транспорт</i></p>
	<p>Програма „Републиканска пътна инфраструктура“</p> <p><i>Целите на програмата са: доизграждане на автомагистралите в България; хомогенизиране в съответствие с Европейските практики и стандарти на основната пътна мрежа; изграждане на необходимите трансгранични връзки; повишаване на безопасността по пътищата; подобряване на съществуващите и изграждане на нови Старопланински преходи; поддържане и текущ ремонт на пътната мрежа; въвеждане на съвременни практики за стопанисване, ползване и платено преминаване на пътни участъци и съоръжения; усъвършенстване организацията и технологията на управление на пътната администрация.</i></p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

<p>Политика „Насърчаване на сигурността, стабилността и сътрудничеството в света”</p>	<p><i>Целите на политиката са: насърчаване на сигурността, стабилността и сътрудничеството в света; развитие на сътрудничеството в международните организации по проблемите на мира и сигурността, правата на човека, хуманитарните дейности и в международния кодификационен процес; последователно утвърждаване на взаимноизгодни двустранни отношения</i></p>
	<p>Програма „Развитие на сътрудничеството в международните организации по проблемите на мира и сигурността, правата на човека, хуманитарните дейности и в международния кодификационен процес”</p> <p>Целите на програмата са: укрепване на международната сигурност и стабилност; утвърждаване на международен правов ред, демокрация, върховенство на закона и универсалните стандарти в областта на правата на човека.</p>
	<p>Програма „Последователно утвърждаване на взаимноизгодни двустранни отношения”</p> <p>Целите на програмата са: реализиране на външнополитическите цели и приоритети на България чрез развитие и поддържане на мрежа от двустранни стратегически партньорства и приятелски взаимноизгодни отношения; активно участие в реализирането на политиките на ЕС и НАТО в контекста на двустранното сътрудничество; пълноценно използване на възможностите, произтичащи от членството на България в международни и регионални организации за обогатяване и разширяване на формите на двустранното ни сътрудничество; поддържане на активен културен, научен и образователен обмен, разпространение на постиженията на България.</p>
<p>Политика „Насърчаване участието на България в процесите на глобализация в социално-икономическата сфера”</p>	<p><i>Целите на политиката са: насърчаване на икономическото развитие на страната чрез инструментите на двустранното сътрудничество, както и чрез участие в програмите на международни организации в икономическата, социалната, културната, научно-техническата и хуманитарната области.</i></p>
	<p>Програма „Насърчаване ролята на България в международното сътрудничество в икономическата, социалната, културната и научно-техническата области”</p> <p>Целите на програмата са: насърчаване на българския експорт на пазарите извън ЕС; постоянно нарастващ приток на чужди инвестиции в българската икономика; насърчаване на междуправителственото сътрудничество в икономическата, социалната, културната, научно-техническата и хуманитарната области; ефективно членство на България в международните икономически и финансови организации (СБ, МВФ, ЕЦБ, ЕБВР, ЕИБ); засилване участието на България в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), включително бъдещо членство на страната ни в ОИСР.</p>

Целите на политиката са: утвърждаване статуса и позициите на България като член на политически и икономически интегриран Европейски съюз с растяща роля в международните отношения; провеждане на българските интереси във формулирането и реализацията на политиките и в институционалното изграждане на ЕС; провеждане на българските интереси в политиките на Общата външна политика и политика за сигурност; последователно развитие на двустранните партньорства с европейските държави; координация с държавите-членки на ЕС на основни позиции по формирането и осъществяването на политиките на Европейския съюз.

Програма „Провеждане на българските интереси във формулирането и реализацията на политиките и в институционалното изграждане на ЕС“

Целите на програмата са: осигуряване на кохерентност в изготвянето на националните позиции; ефективно участие и провеждане на интересите на България във всички нива на процеса на взимане на решения по политиките на ЕС.

Програма „Провеждане на българските интереси в Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС“

Целите на програмата са: поддържане на концептуален баланс и кохерентност между българските външнополитически цели и приоритети по разработваните инструменти на Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС; ефективно участие и провеждане на интересите на България във всички нива на процеса на взимане и осъществяване на решенията в областта на Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС.

Програма „Последователно развитие на двустранните партньорства с европейските държави“

Целите на програмата са: качествено задълбочаване на отношенията със страните-членки на ЕС; укрепването на мрежата от двустранни стратегически партньорства в Европа; развитие и разширяване на традиционните приятелски отношения с европейските държави; поддържане и задълбочаване на политическия диалог между държавните и правителствени лидери на страните от ЕС и другите страни от Западна Европа; координация с държавите-членки на ЕС на основни позиции по формирането и осъществяването на политиките на Европейския съюз; поддържане на активен културен, научен и образователен обмен, разпространение на постиженията на България; поддържане и развитие на политическия диалог с държавите-членки на Централноевропейската инициатива.

<p style="text-align: center;">Политика „Насърчаване на стабилността и сътрудничеството в региона“</p>	<p><i>Целите на политиката са: насърчаване и поддържане на стабилността и сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион с ключова роля на България; реализиране на българските интереси чрез задълбочаване на двустранните партньорства; насърчаване на стабилността и сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион.</i></p>
	<p>Програма „Реализиране на българските интереси чрез задълбочаване на двустранните партньорства“</p> <p>Целите на програмата са: по-нататъшно развитие на добросъседски и равноправни отношения на взаимноизгодно сътрудничество; въвеждане в механизмите на двустранното сътрудничество на новите възможности, предоставени от членството в ЕС и НАТО; поддържане на активен културен, научен и образователен обмен, разпространение на постиженията на България.</p>
	<p>Програма „Насърчаване на стабилността и сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион“</p> <p>Целите на програмата са: превръщане на Югоизточна Европа и Черноморския регион в зона на сигурност и стабилност, демократично развитие и социално-икономически просперитет; поддържане на изгоден баланс между националните, регионалните и глобалните интереси и цели; разширяване на участието на България в инфраструктурното развитие на региона; участие във формулирането и осъществяването на политиката на ЕС в Черноморския регион.</p>
<p style="text-align: center;">Политика „Защита на българите зад граница и утвърждаване на положителния образ на България“</p>	<p><i>Целите на политиката са: защита на българите зад граница и активно взаимодействие с българските общности; утвърждаване на положителния образ на България зад граница; ефективна консулска дейност и защита на правата на българските граждани зад граница; съхраняване и укрепване на идентичността и културата на българските общности зад граница; утвърждаване на положителния образ на България зад граница.</i></p>
	<p>Програма „Консулска дейност и защита на правата на българските граждани зад граница“</p> <p>Целите на програмата са: ефективна защита на правата и интересите на българските граждани в чужбина; предоставяне на качествени консулски услуги; оказване на съдействие и помощ на изпаднали в бедствено положение в чужбина български граждани до тяхното завръщане в страната.</p>
	<p>Програма „Съхраняване и укрепване на идентичността и културата на българските общности зад граница“</p> <p>Целите на програмата са: опазване и възраждане на българското национално самосъзнание, етнокултурна и религиозна идентичност на българите и българските общности по света; защита на правата и свободите на лицата, принадлежащи към българските национални общности и малцинства, в съответствие с международноправните норми в тази област и с интересите на страната; усъвършенстване на законодателната уредба по отношение на българските граждани и лицата от български произход постоянно пребиваващи в чужбина; разширяване на системата от работещи структури на българите и българските общности в чужбина; привличане на висококвалифицираната млада българска имиграция за професионална реализация в България;</p>

	<p>съдействие за реализация в пълен обем на демократичните права и свободи на българските общности в европейските страни и други региони на света</p>
	<p>Програма „Утвърждаване на положителния образ на България”</p> <p>Целите на програмата са: утвърждаване на новия образ на България като държава-член на ЕС и подобряване на обществените нагласи в ЕС; мобилизация на ресурса на международното културно сътрудничество и утвърждаване на неговата роля като системен елемент от публичната дипломация.</p>
<p>Политика „Осигуряване и поддържане на ефективна дипломатическа служба”</p>	<p><i>Цел на политиката е осигуряването и поддържането на ефективна дипломатическа служба като основен инструмент за реализацията на външнополитическите приоритети на държавата.</i></p>
	<p>Програма „Координация и развитие на дипломатическата служба”</p> <p>Целите на програмата са: ефективно и ефикасно провеждане на външнополитическата дейност в изпълнение на стратегическите цели и приоритети от Правителствената програма; поддържане и усъвършенстване на системата за подбор, експертна подготовка и развитие на човешките ресурси в дипломатическата служба.</p>
	<p>Програма „Сигурност, информационно-комуникационна среда и задгранични държавни имоти”</p> <p>Целите на програмата са: изграждане, поддържане и развитие на системите за сигурност и информационните системи; осигуряване на ефективната и сигурна информационно-комуникационна среда за осъществяване на външната политика на страната; ефективно и ефикасно управление и поддържане на задграничните недвижими имоти - държавна собственост.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОТБРАНАТА

Политика „Изграждане и развитие на необходимите оперативни способности на въоръжените сили”

Целите на политиката са: изграждане и поддържане на отбранителни способности, адекватни на изискванията на средата за сигурност чрез трансформация на въоръжените сили; осигуряване на окомплектоването, подготовката и сертифицирането на подразделенията от Българската армия за участие в пълния спектър от операции на НАТО и по Приоритетна цел 2010 на Европейския съюз; изграждане и поддържане на ефективни, боеспособни, многофункционални, модулни и мобилни войскови единици, със способности за съвместни действия, за развързване на територията на страната или извън нея, относително самостоятелни и всеотстранно осигурени; развитие на сили, способни да реагират на съвременните предизвикателства на средата на сигурност в реално време и оперативно съвместими със силите на съюзниците от НАТО и Европейския съюз; реализиране на мероприятия срещу организираната престъпност, нелегалния трафик на стратегически суровини, технологии, оръжия, наркотици и хора, оказване на съдействие на държавните и местни органи и на населението в случаи на екологични катастрофи, природни бедствия, аварии или терористични атаки.

Програма „Сухопътни войски”

Целите на програмата са: осигуряване изграждането на функционалната и организационна структура на Сухопътните войски и постигането на оперативна съвместимост с армиите на страните членки на НАТО; окомплектоване, подготовка и поддържане на декларираните формирования от Сухопътните войски за участие в мисии и операции, съгласно договореностите по които Република България е страна; поддържане в готовност за оказване на помощ на населението при ликвидиране на последствията от природни бедствия, промишлени аварии и катастрофи..

Програма „Военновъздушни сили”

Целите на програмата са: изграждане на необходимите оперативни способности на Военновъздушните сили, включващи готовност за използване, ефективно командване, управление и комуникации, ефективни разузнаване, наблюдение и контрол на въздушното пространство, експедиционност, мобилност и прецизност в действията, логистично осигуряване, защита и подготовка на силите; изпълнение на поетите ангажменти в колективната система за сигурност и отбрана; поддържане на въоръжението и техниката в боеготово състояние чрез реализиране на приоритетните проекти за модернизация и превъоръжаване на Военновъздушните сили; по-нататъшно реорганизиране на системата за подготовка на офицерите, щабовете и войските в съответствие с изискванията и стандартите на НАТО за усъвършенстване на оперативните способности, ефективност и съвместимост със съюзните армии; изграждане и поддържане на сили с необходимото оборудване и подготовка за поддръжка на населението при бедствия, аварии и катастрофи и борба с тероризма.

Програма „Военноморски сили”

Целите на програмата са: ефективно и ефикасно осъществяване на отбранителната политика на Република България, чрез адекватно развитие на отбранителните способности на Военноморските сили, гарантиращи националната и колективна сигурност и отбрана; повишаване нивото на оперативна съвместимост със страните, членки на НАТО; изграждане на необходимите оперативни способности на Военноморските сили, за постигане на адекватна готовност на силите за използване, ефективна система за командване, управление, наблюдение и ранно предупреждение, способности за развърщане, логистично осигуряване, оцеляване и самозащита; поддържане на способностите на Военноморските сили за подпомагане на населението при бедствия, промишлени аварии и катастрофи.

Програма „Централно управление и осигуряване на въоръжените сили”

Целите на програмата са: осигуряване трансформацията на Генералния щаб на БА, осигуряващите и поддържащите подразделения съгласно Плана за организационно изграждане и модернизация на въоръжените сили до 2015 г.; изграждане на необходимите оперативни способности; осигуряване на надеждна поддръжка на системите и съоръженията за управление на войските, своевременното и непрекъснато логистично осигуряване; достигане на необходимото ниво за сигурност на информацията, съответстващо на националното законодателство и споразуменията с НАТО и страните-членки; ресурсно осигуряване на функциите на националните представителства в НАТО и Европейския съюз и на Националната гвардейска част.

Програма „Сигурност – ВП и ВКР”

Целите на програмата са: осигуряване на цялостното изпълнение на изискванията по защитата на информацията и реализация на комплексна система за неутрализиране на рискови фактори и заплахи за сигурността на Министерството на отбраната и Българската армия; контраразузнавателно противодействие на: разузнавателните заплахи; международен тероризъм; незаконна търговия с оръжие и стоки и технологии с възможна двойна употреба; посегателства срещу икономическата и финансова стабилност; кражби на оръжие и бойни припаси и взривни вещества; разпространение и използване на наркотични вещества; обезпечаване разследването, разкриването и издирването на извършителите на престъпления в Министерството на отбраната и Въоръжените сили; охрана на мероприятия, обекти и лица, извършване на процесуално-следствени действия по реда, предвиден в Наказателно-процесуалния кодекс; повишаване ефективността на контраразузнавателната дейност и на военно-полицейската дейност; постигане на оперативна съвместимост със службите за сигурност на страните - членки на НАТО и с техните военно-полицейски структури.

	<p>Програма „Развитие на системите за командване, управление, комуникации, наблюдение, разузнаване и информационни системи”</p> <p>Целите на програмата са: по-нататъшно повишаване на ефективността на системата за командване и управление на Българската армия чрез модернизация на комуникационно-информационната система; постигане на реален принос към националната и евроатлантическата сигурност и отбрана; превъоръжаване на свързочните подразделения от БА за осигуряване на полеви комуникационни линии за привързване и управление на войските на национално ниво, както при изпълнение на мисии в чужбина, така и на територията на страната; изпълнение на стратегията на Министерски съвет на Република България за въвеждане на универсални мобилни комуникации (UMTS).</p>
	<p>Програма „Военна информация”</p> <p>Целите на програмата са: разширяване на възможностите на служба „Военна информация” да води стратегическото военно разузнаване в съответствие с промените в средата за сигурност, националните приоритети в областта на отбраната и поетите отговорности в НАТО и ЕС; непрекъснато и надеждно информационно осигуряване на управленската и международната дейност на висшето държавно и военно ръководство с оценки, анализи и прогнози за заплахите и рисковете за националната и международната сигурност и отбраната на страната; усъвършенстване на способностите за разузнавателна поддръжка и информационно осигуряване на национални контингенти от Българската армия, участващи в международни операции и мисии извън територията на Република България и за изпълнение на ангажиментите за борбата с тероризма; подобряване на работното сътрудничество и повишаване на ефективността на взаимодействието с партньорските служби и с разузнавателните органи на НАТО и Европейския съюз чрез максимално използване възможностите на създадените механизми за взаимен обмен на информация в интерес на националната и международната сигурност.</p>
<p>Политика „Ефективен принос към евроатлантическата сигурност и отбрана, международния мир, стабилност и просперитет”</p>	<p><i>Целите на политиката са: утвърждаване на конструктивната роля на страната като член на ООН, НАТО, Европейския съюз и ОССЕ, и като отговорен партньор в международната демократична общност; активен принос при формиране на отбранителната политика на Република България и развитие на политическия и практически потенциал за реализиране на отбранителната политика в рамките на колективната структура за отбрана и сигурност; срочно и качествено изпълнение на критериите за използваемост на Въоръжените сили, приети в Истанбул; активно включване в процеса на изграждане на военните способности на Европейския съюз в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана, изпълнение на ангажименти и отговорности, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз; ефективно участие в съюзни и коалиционни операции и мисии зад граница; укрепване на сътрудничеството в Югоизточна Европа и Черноморския регион и провеждане на активна регионална политика, спомагаща утвърждаването на страната ни като ключов фактор в Югоизточна Европа и Черноморския регион, както и утвърждаване на стратегическия интерес и отговорност на НАТО за сигурността в тази зона.</i></p> <p>Програма „Участие на българската армия в многонационални формирования и военни операции зад граница”</p>

	<p>Целите на програмата са: по-нататъшно развитие на процеса по интегриране на Въоръжените сили на Република България в НАТО и Европейския съюз и постигане на необходимото ниво на оперативна съвместимост; управление и ресурсно осигуряване на дейностите по участието на формирования от Българската армия във военни операции и мисии зад граница и изпълнение на съюзни задължения по международни договори и споразумения, по които Република България е страна, в съответствие с националните приоритети и разполагаемото ресурсно осигуряване.</p>
	<p>Програма „Сигурност чрез сътрудничество и интеграция”</p> <p>Целите на програмата са: активен принос при формиране на отбранителната политика на Република България и развитие на политическия и практически потенциал за реализиране на отбранителната политика в рамките на колективната структура за отбрана и сигурност; постигане на ефективност при осъществяване на военнополитическото сътрудничество със страните - членки на НАТО, с оглед постигане на по-висока степен на доктринална и оперативна съвместимост, включително с чуждестранно консултантско съдействие. Увеличаване на способностите на Министерството на отбраната и Генералния щаб на Българската армия да предоставят и получават практически опит в областта на отбранителните и свързаните със сигурността аспекти на процеса на трансформация в Алианса; прилагане, развитие и задълбочаване, в политически и практически план, на концепцията на НАТО за международно сътрудничество с партньорите от Евроатлантическия съвет за партньорство, държавите от Средиземноморския диалог, Истанбулската инициатива за сътрудничество, Украйна, Русия и други държави, които не членуват в НАТО и другите формати за сътрудничество на Алианса, но допринасят за операциите и мисиите на НАТО; подпомагане изпълнението на ангажиментите и отговорностите в областта на Европейската политика за сигурност и отбрана, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз; провеждане на активна регионална политика, спомагаща утвърждаването на страната ни като ключов фактор в Югоизточна Европа и Черноморския регион, както и утвърждаване на стратегическия интерес и отговорност на НАТО за сигурността в тази зона.</p>
<p>Политика „Обучение, квалификация, научна и изследователска дейност в интерес на отбраната”</p>	<p><i>Целите на политиката са: генериране на потенциал, подходи и средства за адекватен отговор на предизвикателствата на средата за сигурност в областта на образованието, квалификацията и науката; специална, психологическа и езикова подготовка на офицерите, сержантите и войниците и гражданските лица; реализиране на учебни програми в съответствие с изискванията и стандартите на НАТО и максимално използване на възможностите на информационните технологии, моделирането и симулациите; повишаване ролята на научно-изследователската дейност в процеса на трансформация и модернизация на Българската армия; по-нататъшно интегриране в системата за отбранителни изследвания на НАТО и Европейския съюз, и включване в съвместни научно-изследователски проекти, за които в Република България има научен и производствен потенциал и осигурен финансов ресурс; разработване на концепции и провеждането на експерименти с оптимално привличане на българския научен потенциал и възможностите на съюзниците.</i></p>

	<p>Програма „Образование, квалификация и обучение”</p> <p>Целите на програмата са: осигуряване на ефективно функциониране на военно образователната система, за повишаване на образованието и квалификацията на кадровите военнослужещи и гражданските лица от Министерството на отбраната и Българската армия; подобряване на условията, организацията и провеждането на учебния процес във военните училища за постигане целите и изискванията по оперативната съвместимост; осигуряване на условия за постепенно и поетапно усъвършенстване структурата на военно образователната система за постигане на по-висока ефективност на функциониране.</p>
	<p>Програма „Научна и изследователска дейност”</p> <p>Целите на програмата са: повишаване ролята на научно-изследователската дейност в процеса на трансформация и модернизация на Българската армия, по-нататъшно интегриране в системата за отбранителни изследвания на НАТО и Европейския съюз, и включване в съвместни научно-изследователски проекти, за които в Република България има научен и производствен потенциал и осигурени финансови ресурси; усвояване на съвременни системи въоръжение, технологии и екипировка; осъществяване на активно международно сътрудничество в областта на научните изследвания за отбрана; поддържане на постоянно ниво на качество и надеждност през целия жизнен цикъл на отбранителните продукти, оптимизиране управлението и ускоряване на процеса на снемане от употреба на въоръжение и техника, утилизация и освобождаване от излишни бойни припаси.</p>
<p>Политика „Мотивация и качество на живот”</p>	<p><i>Целите на политиката са: повишаване качеството на живот чрез усъвършенстване на системата за заплащане, здравното осигуряване, отдиха и рационалното възстановяване, подобряване на жилищното осигуряване; продължаване процеса на развитие на ведомствената система за здравно - медицинско обслужване на военнослужещите и гражданските лица от Министерството на отбраната и координирането му с развитието на националната система за здравно осигуряване; разработване и прилагане на новата единна система, която да обхване всички въпроси, касаещи отдиха и възстановяването на личния състав, подобряване състоянието на почивната база и развитие на спорта във Въоръжените сили на ниво адекватно на изискванията в Евроатлантическите структури; разработване на програми за жилищното осигуряване и координиране изпълнението на програмата за освобождаване на войскови имоти и райони с отчитане изискванията на пазарната икономика; оптимизиране на дейността по социалната адаптация на излизащите в запаса кадрови военнослужещи.</i></p> <p>Програма „Повишаване качеството на живот”</p> <p>Целите на програмата са: повишаване качеството на живот чрез усъвършенстване на системата за заплащане, здравното осигуряване, отдиха и рационалното възстановяване и подобряване на жилищното осигуряване; продължаване процеса на развитие на ведомствената система за здравно - медицинско обслужване на военнослужещите и гражданските лица от Министерството на отбраната и координирането му с развитието на националната система за здравно осигуряване; разработване и прилагане на новата единна система, която да обхване всички въпроси касаещи отдиха и</p>

	<p>възстановяването на личния състав, в т.ч. и от Асоциацията за обмен на почиващи от страните членки на НАТО (КЛИМС), подобряване състоянието на почивната база и развитие на спорта във Въръжените сили на ниво адекватно на изискванията в Евроатлантическите структури; оптимизиране на дейността по социалната адаптация на излизащите в запаса кадрови военнослужещи.</p>
<p>Политика „Административно и информационно осигуряване”</p>	<p><i>Целите на политиката са: повишаване ефективността в процеса на управление и осигуряване на Министерството на отбраната и Българската армия в рамките на разполагаемите ресурси и приетите планове и програми; привеждане на нормативната база в съответствие с основните цели и задачи на реформата в Министерството на отбраната и Българската армия и протичащите интеграционни процеси; изграждане на информационна инфраструктура за информационно осигуряване на длъжностните лица в МО и за информационно взаимодействие на МО с държавната администрация, граждански, национални и международни институции; реализиране на политиката на Министерството на отбраната в областта на военната стандартизация, сертификация и кодификация; освобождаване на МО и БА от излишната военна инфраструктура и несвойствени дейности, създаване на условия и предпоставки за успешно изпълнение на Плана за организационно изграждане и модернизация на Въръжените сили до 2015 г. Приемане, съхранение и разпореждане с излишните за МО и БА въръжение, бойна и специална техника и имуществва; повишаване на нивото на обществена подкрепа на дейността на ръководството на МО в условията на пълноправно членство на страната в НАТО, чрез реализиране на информационната политика на Министерството на отбраната; превръщане на Националния военноисторически музей в обществено средище и информационен център за военна история, наука и изкуство.</i></p> <p>Програма „Административно управление и осигуряване”</p> <p>Целите на програмата са: привеждане на нормативната база в съответствие с основните цели и задачи на реформата в Министерството на отбраната и Българската армия и протичащите интеграционни процеси; повишаване ефективността в процеса на управление и осигуряване на Министерството на отбраната в рамките на разполагаемите ресурси и приетите планове и програми. Привеждане на административното управление и осигуряване в съответствие с нормативните документи и по изискванията и стандартите на НАТО; изграждане на информационна инфраструктура за осигуряване на длъжностните лица в Министерството на отбраната и за информационно взаимодействие с държавната администрация, граждански, национални и международни институции; реализиране на политиката на Министерството на отбраната в областта на военната стандартизация, сертификация, кодификация и военната инфраструктура. Приемане, съхранение и освобождаване от излишна инфраструктура, въръжение, бойна и специална техника и имущество; повишаване нивото на обществена подкрепа на дейността на ръководството на Министерството на отбраната в условията на членство в НАТО и Европейския съюз, чрез реализиране на информационната политика на Министерството на отбраната; превръщане на Националния военноисторически музей в обществено средище, информационен център за военна история, наука и изкуство.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Политика „Защита на националната сигурност“

Целите на политиката са: защита на националната сигурност от действия на чужди специални служби, организации и лица, насочени срещу националните интереси, за установяване и неутрализиране на процеси застрашаващи конституционно установения ред, единството на нацията, териториалната цялост и суверенитета на страната; Защита на колективните интереси на НАТО и Европейския съюз.

Програма „Сигурност“

Цел на програмата е придобиване на информация и предприемане на мерки за ефективно противодействие на:

- силите, средствата, методите и каналите на проникване и прикрития на специални служби, организации и лица от чужди държави, осъществяващи разузнавателна и друга дейност, застрашаваща националната сигурност;
- структури, лидери, методи на действие, механизъм на привличане на членове, финансиране и цели на организации и лица, чиято дейност е насочена срещу конституционния и законовия ред, единството на нацията, териториалната цялост и суверенитета на страната;
- международния тероризъм;
- дейност на радикални структури на религиозна и етническа основа;
- пране на пари и незаконната търговия с оръжия и стоки и технологии с възможна двойна употреба, пролиферацията и свързани с това дейности във финансовата сфера;
- трансграничната организирана престъпност;
- рисковата миграция;
- опити за нерегламентиран достъп до класифицирана информация и до защитена информация на ЕС и НАТО;
- измамите, злоупотребите и неефективното управление или използване на средствата на ЕС

Политика „Опазване на обществения ред и противодействие на престъпността“

Целите на политиката са: предотвратяване и разкриване на тежки престъпления; ограничаване на организираната престъпност и превенция на рисковете и заплахите за обществената сигурност; защита на стратегически и особено важни обекти и повишаване степента на сигурност на охраняваните обекти, осъществяване на ефективен контрол по пребиваването на чужденци в страната; спазване на основните човешки права и свободи; противодействие на тероризма в най-острите му форми на проявление и съдействие в борбата срещу организираната и тежката криминална престъпност.

Програма „Противодействие на престъпността, опазване на обществения ред и превенция“

Целите на програмата са: неутрализиране и пресичане дейността на организирани престъпни групи; недопускане извършването на терористични актове на територията на страната, противодействие на наркоразпространението; противодействие на корупцията; защита на финансовите средства, получавани от европейските фондове; опазване на селскостопанската реколта; Опазване на горите; разрушаване на структурния и функционален интегритет на престъпните структури; намаляване на

	<p>интензитета на престъпно сдружаване и ограничаване на връзките между местните и транснационалните престъпни организации; ограничаване на възможностите за извличане на печалби от организирана престъпна дейност в “черната” икономика; намаляване на дела на сивата икономика, осигуряваща значителни печалби за структурите на организираната престъпност от контрабанда, митнически измами, престъпления срещу данъчната система, измами със средства от фондове на ЕС.</p>
	<p>Програма „Охрана на държавната граница и контрол за спазването на граничния режим”</p> <p>Целите на програмата са: интегриране в Европейското пространство, чрез стриктно и пълно изпълнение на критериите и изискванията на ЕС за охраната на държавната граница и контрол за спазване на граничния режим; реализиране на комплексни тактически мерки за противодействие на съвременните заплахи за националната и европейска сигурност, тероризъм, нелегална миграция, трафик на хора и контрабандна дейност в граничното оперативно пространство.</p>
<p>Политика „Осигуряване на държавен противопожарен контрол, пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност”</p>	<p>Целите на политиката са: осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия, аварии и катастрофи; .предоставяне на качествени и ефективни услуги на обществото при пожари и кризисни ситуации, възникнали в следствие на бедствия, аварии и катастрофи; въвеждане на най-добрите европейски практики за пожарна безопасност в областта на държавния противопожарен контрол при проектиране, строителство, реконструкция, модернизация и експлоатация на обектите в урбанизираните, горските, защитените и нарушени територии за възстановяване и разширяване възможностите за сътрудничество и взаимодействие в областта на пожарната безопасност с останалите страни от Европейския съюз и НАТО; развитие и усъвършенстване на научно-приложната, изследователската и изпитвателната дейност по ПАБ и оптимизиране на системата за управление на качеството на изпитванията; утвърждаване и развитие на превантивната дейност, насочена към повишаване противопожарната култура на подрастващите и населението.</p> <p>Програма „Пожарна безопасност, защита на населението при пожари, бедствия, аварии и катастрофи”</p> <p>Целите на програмата са: предоставяне на качествени и ефективни услуги на обществото при пожари и кризисни ситуации, възникнали в следствие на бедствия, аварии и катастрофи в това число осигуряване изпълнението на главната и основните задачи, свързани с участието на НСПБЗН при отбраната на страната, като елемент от националната система за сигурност и отбрана и основно структурно звено на МВР в тази област; утвърждаване и развитие на превантивната дейност, насочена към повишаване противопожарната култура на подрастващите и населението чрез обучение и провеждане на дейности, ангажиращи ги към собствената им безопасност при пожари, аварии, бедствия и катастрофи.</p>

<p style="text-align: center;">Политика „Общосигуряващи дейности в МВР“</p>	<p>Програма „Информационна сигурност на класифицираната информация, оперативно-техническа дейност и оперативно-техническа информация, административно обслужване, научни изследвания и разработки, обучение и квалификация“</p> <p>Целите на програмата са: защитена комуникация и криптографската сигурност на обменяната информация в Република България и задграничните ѝ представителства, придобиването, систематизирането и обработката на информация от чужди източници и оперативния контрол на националния радиочестотен спектър; намаляване на риска от нерегламентиран достъп до класифицирана информация; подобряване на комуникационното обслужване на ведомствата по отношение на класифицирана информация; подобряване на информационното обслужване на ръководството на МВР, службите и дирекциите на министерството и други държавни органи; предотвратяване чрез технически способности на терористични действия, насочени срещу държавни органи, организации, юридически лица и граждани, както и срещу стратегически дейности и обекти; обезпечаване на оперативно-издирвателните и разузнавателни служби, органите на следствието и прокуратурата с информация, получена от прилагането на специални разузнавателни средства; опазване живота и здравето на гражданите, защита на националната сигурност и обществения ред чрез извършване на оперативно-техническа проверка на пощенската кореспонденция; извършване на негласна оперативно-техническа дейност за разкриване и документиране извършването на престъпления; организиране и провеждане на обучение за придобиване на образователно-квалификационни степени и на образователна и научна степен на висшето образование; организиране и провеждане на професионално обучение на служителите на МВР; извършване на теоретични и приложни научни изследвания; развиване на редакционно-издателска дейност; медицинско обслужване на служителите на МВР и на други лица, определени в правилника за прилагането на закона за МВР; стационарно лечение, рехабилитационна и амбулаторно-поликлинична дейност; здравно-профилактична дейност; научноизследователска и научно-учебна дейност; експертна дейност; методическа дейност</p>
	<p>Програма „Администрация“</p>
<p style="text-align: center;">Други програми</p>	<p>Програма „Убежище и бежанци“</p> <p>Целите на програмата са: създаване на условия за ефективно провеждане на производството за предоставяне на статут на бежанец; интеграция на получилите статут на бежанец и хуманитарен статут в България; пълноценно включване в живота на страната, без да се прибягва до социални помощи; усвояване на средства от Европейския бежански фонд в периода 2007-2010 г.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Политика в областта на правосъдието	<p><i>Целта на политиката в областта на правосъдието е създаването на ефективна и справедлива съдебна система, защита правата и свободите на гражданите.</i></p>
	<p>Програма „Правна рамка и услуги за функциониране на съдебната система”</p> <p>Целите на програмата са: утвърждаване на ефективна съдебна система; усъвършенстване на законодателната рамка за функциониране на съдебната система; участие в усъвършенстването на европейските стандарти в правораздаването; постигане на ефективно, бързо, прозрачно, справедливо и достъпно правосъдие.</p>
	<p>Програма „Електронно правосъдие”</p> <p>Целите на програмата са: повишаване на доверието в съдебната система и нейната независимост; подобряване на достъпа до правосъдие; повишаване на качество и оптимизация на цените на услугите.</p>
	<p>Програма „Регистри”</p> <p>Цел на програмата е осигуряването на услуги от правосъдната система към гражданите, бизнеса и държавната администрация.</p>
	<p>Програма „Охрана на съдебната власт и на лицата, застрашени в наказателното производство”</p> <p>Целта на програмата е бързо, ефикасно, прозрачно, справедливо и достъпно правораздаване.</p>
	<p>Програма „Равен достъп до правосъдие”</p> <p>Целта на програмата е защита на правата и законовите интереси на гражданите чрез гарантиране на равен достъп на лицата до правосъдие и осигуряване на ефективна правна помощ.</p>
	<p>Програма „Инвестиции на органите на съдебната власт”</p> <p>Цел на програмата е повишаване качеството и бързината на предоставяните услуги чрез подобряване на материалните условия за дейността на органите на съдебната власт, осигуряването на условия за равен достъп до съдебните сгради на гражданите в т.ч. и на нетрудоспособните граждани /инвалиди/ и осигуряването на условия за сигурност на съдебния процес.</p>
Политика в областта на изпълнение на наказанията	<p><i>Цели на политиката са: подобряването на материалните условия в затворите и следствените арести; разработването и въвеждането поетапно на стандарти за издръжка на един лишен от свобода, съобразени с международните нормативи.</i></p>
	<p>Програма „Затвори – изолация на правонарушители”</p> <p>Целта на програмата е привеждане на правното положение на лишените от свобода в съответствие с международните стандарти за правата на човека и Европейските правила за третиране на правонарушители.</p>

	<p>Програма „Следствени арести и пробация”</p>
--	---

Целта на програмата е гарантиране на правния статус, осигуряване на хуманното третиране и нормализацията на жилищно-битовите условия.

**ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

<p align="center">Политика в областта на заетостта</p>	<p><i>Целите на политиката са: повишаване пригодността на работната сила за високопродуктивна и качествена заетост чрез учене през целия живот; насърчаване на заетостта чрез подпомагане разкриването на работни места и активиране на трудоспособните лица за включване в пазара на труда.</i></p>
	<p>Програма „Учене през целия живот и повишаване на пригодността за заетост”</p> <p>Целите на програмата са: постигане на качество на човешките ресурси, съответстващо на потребностите на икономиката и ограничаване на възможностите за недостиг на работна сила при динамичното развитие на пазара на труда; повишаване на пригодността за заетост на неравнопоставените групи безработни лица за осигуряване на тяхната интеграция на пазара на труда (младежи, продължително безработни, хора с увреждания, безработни с ниско образование и без квалификация); развитие на модела за предлагане на огромяване, обучение, стажуване, трудов опит и последваща заетост на нискограмотните продължително безработни лица; развитие на дейностите целящи повишаване на активността на безработните и заетите лица, вкл. чрез организиране на трудови борси, прилагане на мерки и услуги, насочени към обезкуражените лица, подкрепа за лицата влизащи за първи път или завръщащи се на пазара на труда и др.; превръщане на ученето през целия живот във фактор за по-висока пригодност за заетост и за изграждане на икономика, основана на знанието.</p>
<p align="center">Политика в областта на трудовите отношения</p>	<p>Програма „Подкрепа на предприемачеството и разкриване на нови работни места”</p> <p>Целите на програмата са: ефективно посредничество между търсещите работа лица и работодателите; насърчаване разкриването на нови работни места, на които да бъдат назначавани безработни лица и запазване на съществуващите работни места; насърчаване предприемачеството сред безработните лица; стимулиране на активно поведение на пазара на труда съобразно подхода, основан на “жизнения цикъл” на личността.</p>
	<p><i>Целите на политиката са: създаване и поддържане на успешно функциониращ пазар на труда; развитие на законодателството в съответствие с правото на Европейския съюз; подобряване на качествените характеристики на работната сила и условията на труд в предприятията; повишаване на ефективността и ефикасността на контрола по спазване на трудовото законодателство; усъвършенстване и развитие на социалния диалог и съдействие за уреждане на колективни трудови спорове.</i></p> <p>Програма „Осигуряване на подходящи условия на труд”</p> <p>Целите на програмата са: опазване здравето, работоспособността и живота на работещите; усъвършенстване на законодателството и осъществяване на ефективен и ефикасен контрол по спазването му; повишаване качеството в дейността на звената за консултиране и подпомагане на работодатели.</p>

	<p>Програма „Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти”</p> <p>Цел на програмата е развитие на информационно-аналитичната и консултативна дейност в областта на социалния диалог и уреждане на колективни трудови спорове.</p>
Политика в областта на социалното подпомагане	<p><i>Целите на политиката са: преодоляване на социалната изолация на най-уязвимите групи – възрастни, самотни хора, хора с увреждания, деца в риск; преход от институционални грижи към услуги, предоставяни в общността; създаване на условия за развитие и усъвършенстване на механизма за предоставяне на социални услуги и създаване на условия и възможности за социална интеграция на уязвимите групи от населението.</i></p>
	<p>Програма „Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход”</p> <p>Целите на програмата са: подпомагане на гражданите, които без помощта на друго не могат да задоволяват своите основни жизнени потребности; укрепване и развитие на обществената солидарност в трудни житейски ситуации; подпомагане на социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи; подпомагане на трудовата заетост на безработните лица, които отговарят на изискванията за получаването на месечни социални помощи.</p>
	<p>Програма „Подпомагане на семейства с деца”</p> <p>Целите на програмата са: подпомагане отглеждането на деца в семейна среда и насърчаване посещаването на училище.</p>
	<p>Програма „Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на отопление през зимния период на хората в най-тежко социално положение, като се компенсират изцяло увеличението на цените на енергоносителите.</p>
	<p>Програма „Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда”</p> <p>Целите на програмата са: оказване на финансова подкрепа /финансови помощи и/или помощи в натура/ на семействата; развитието на алтернативни услуги за деца; подкрепа на детето и семейството с цел превенция и реинтеграция; отглеждане на детето при роднини и близки и в приемни семейства.</p>
	<p>Програма „Интеграция на хората с увреждания”</p> <p>Целите на програмата са: постигане на пълноценно социално включване на хората с увреждания чрез осигуряване на заетост и професионална рехабилитация; осигуряване на висококачествени медицински изделия и помощни средства, приспособления и съоръжения; повишаване степента на информираност на хората с увреждания за техните права и на обществото за проблемите и възможностите за решаването им, както и промяна в обществените нагласи спрямо тях; създаване на необходимите условия за социална интеграция на хората с увреждания, чрез усвояване на финансови средства от европейски социални и други фондове; осигуряване на равни</p>

	<p>възможности за спорт, отдих, туризъм и участие в културния живот.</p> <p>Програма „Социално включване на други рискови групи от населението” Целите на програмата са развитие и модернизирание на социалните услуги и подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение.</p> <p>Програма „Национална програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст” Целите на програмата са: осигуряване на условия за достъп до образование на учениците без разлика по отношение на етническа принадлежност, пол, произход и вероизповедание чрез създаване на възможност за всеки да се обучава независимо от неговото местоживееие и икономическо положение; задържане на децата в училище и подпомагане на родителите в осигуряване на хранене на децата; намаляване на броя на отпадащите деца от I-IV клас на държавните и общински училища; повишаване на мотивацията сред родителите да изпращат децата си на училище; подпомагане на семейства в отглеждането на децата и осигуряване на закуска на децата.</p>
<p>Политика за гарантиране на равни възможности</p>	<p><i>Целите на политиката са: предотвратяване и премахване на дискриминацията по пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, религия и вяра, сексуална ориентация и др.; интегриране на групи в неравностойно положение чрез създаване на условия за равни възможности за всички по пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, религия и вяра, сексуална ориентация и др.; изграждане на органи и механизми; прилагане на насърчителни мерки за провеждане на политиката в областта на равнопоставеността.</i></p> <p>Програма „Равни възможности” Целите на програмата са: повишаване на информираността и чувствителността на обществото към проблемите за осигуряване на условия за равен достъп до права, блага, стоки и услуги и равноправно участие в обществения живот; консултиране на държавната политика за равни възможности; постигане на равни възможности на жените и мъжете и на групи в неравностойно положение при участието им в обществения живот; осъществяване на дейности, свързани с приемането от Република България на председателството на международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”; координация и мониторинг на изпълнението на Националния план за действие по инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”; Координация участието на Република България в Програма ПРОГРЕС (секции „Равенство на жените и мъжете” и „Антидискриминация”).</p>

Политика в областта на демографското развитие	<p><i>Целите на политиката са: забавяне темповете на намаляване броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план; осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образование, способности и умения; насърчаване на раждаемостта чрез създаване на среда, благоприятна за отглеждане и възпитание на деца; увеличаване на средната продължителност на живота; значително намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст; разработване на адекватна имиграционна политика; преодоляване на последиците от застаряване на населението; подобряване на репродуктивното здраве на населението и превенция на стерилитета; повишаване на общото образователното равнище, демографската информираност и сексуалната култура на населението; осигуряване на равни възможности за пълноценен репродуктивен живот в добро здраве за всички социални групи; развитие на солидарност между поколенията; ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони и селата; усъвършенстване и синхронизиране на нормативната база, свързана с демографското развитие.</i></p>
	<p>Програма „Демографско развитие на населението”</p> <p>Целите на програмата са: моделиране на демографските процеси; разработване на варианти за демографско развитие на населението; координиране и синхронизиране на усилията и плановите ресурси на ведомствата за изпълнение на демографската политика; текущ мониторинг и актуализация на изпълнението на демографската политика и на демографската стратегия; разработване функциониращ национален механизъм за хоризонтално планиране, бюджетиране и актуализиране на демографската политика; провеждане на ежегодни проучвания и анализи по основните тенденции на демографското развитие; създаване и поддържане на база данни за основните демографски процеси и за подобряване на качеството и развитието на човешкия капитал; разработване, внедряване и актуализиране на система от показатели и индикатори за мониторинг на демографската стратегия и на годишните планове към нея.</p>
Политика в областта на доходите	<p><i>Целите на политиката са: ускорено и устойчиво нарастване на доходите на българските граждани, в зависимост от икономическото и социално развитие на страната за догонващо сближаване на техния жизнен стандарт с този в страните-членки на ЕС; повишаване на доходите от труд и пенсиите при отчитане на производителността на труда, инфлацията, официалната линия на бедност и промените в данъчното облагане в съответствие с принципите на Европейския социален модел; подобряване адекватността на защитените минимални доходи на населението, чрез създаване на система за наблюдение, определяне и прилагане на минималните стандарти в областта на социалната сигурност.</i></p> <p>Програма „Усъвършенстване на механизмите и инструментите в областта на политиката на доходите от труд и пенсии”</p> <p>Целите на програмата са: системно повишаване на доходите от труд в съответствие с икономическото развитие при отчитане ролята на социалните партньори; модернизирани на пенсионната система в съответствие с насоките</p>

	<p>на ЕС за адекватност, финансова устойчивост и открития метод на координация.</p>
	<p>Програма „Защитени минимални плащания”</p> <p>Целите на програмата са: ежегодно определяне и актуализиране на линията на бедност; гарантиране изпълнението на икономическата и социалната функции на минималната работна заплата; подобряване адекватността на системата от минимални пенсионни плащания.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Политика в областта на трудовата миграцията</p>	<p><i>Целите на политиката са: подпомагане на българските граждани - като граждани на ЕС, да упражняват правото си на свободно движение в Общността и осигуряване свободно движение на гражданите на ЕС в България; ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на свободното движение на хора; осигуряване на гарантирана възможност на всички български граждани да ползват пълния набор от права на социална сигурност при движение в ЕС и Европейското икономическо пространство, както и осигуряване на възможността за пълен достъп до българската система за социална сигурност на гражданите на ЕС и Европейското икономическо пространство при пребиваването им в България; ефективно управление на миграционния процес и интеграция на имигранти от трети страни в съответствие с общата миграционна политика на ЕС и Общите основни принципи за интеграция на имигрантите; ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на миграцията и интеграцията на имигранти, обвързано с националния интерес; Изпълнение на заложените цели в Европейския фонд за интеграция по Общата програма за солидарност и управление на миграционните потоци с цел улесняване интеграцията на имигранти в българското общество.</i></p>
	<p>Програма „Свободно движение на хора”</p> <p>Цел на програмата е гарантиране на възможността на всички български граждани да ползват пълния набор от права на социална сигурност при движение в ЕС и Европейското икономическо пространство, както и осигуряване на възможността за пълен достъп до българската система за социална сигурност на гражданите на ЕС и Европейското икономическо пространство при пребиваването им в България, в обема и при реда, предвидени от европейското законодателство.</p>
	<p>Програма „Миграция и интеграция на имигранти”</p> <p>Целите на програмата са: предоставяне на продукти и услуги, които да стимулират интеграцията на граждани от трети страни в българското общество в съответствие с общата миграционна политика на ЕС и с ангажиментите на страната като външна граница на съюза; развитие на дейността по изпълнение на заложените цели в Европейския фонд за интеграция по Общата програма за солидарност и управление на миграционните потоци; по-ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на миграцията и интеграцията на имигранти, обвързано с националния интерес; увеличаване на капацитета за успешно управление на трудовата миграция и за разработване, прилагане, наблюдение и оценка на политиките и мерките за</p>

	интеграция на граждани на трети страни.
--	---

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

<p>Политика в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здравеопазването</p>	<p><i>Целите на политиката по опазване и контрол на общественото здраве са свързани с гарантиране качествено и ефективно посрещане на здравните потребности на гражданите, чрез реализиране промоция на здраве, интегрирана профилактика на незаразните болести, надзор на заразните болести, ефективен държавен здравен контрол.</i></p>
	<p>Програма „Здравен контрол”</p> <p>Цел на програмата е осъществяване на ефективен здравен контрол върху обектите с обществено предназначение, стоките - имащи значение за здравето на населението, дейности със значение за здравето на човека.</p>
	<p>Програма „Профилактика на незаразните болести”</p> <p>Цел на програмата е ограничаване на най-често срещаните незаразни заболявания, подобряване здравето на населението и предпазване от най-често срещаните незаразни заболявания.</p>
	<p>Програма „Профилактика и надзор на заразните болести”</p> <p>Цел на програмата е ограничаване възникването и разпространението на заразни болести, подобряване здравето на населението и предпазване от заболявания.</p>
	<p>Програма „Вторична профилактика на болестите”</p> <p>Цел на програмата е намаляване на разпространението на социално значими заболявания.</p>
	<p>Програма „Намаляване търсенето на наркотици”</p> <p>Цел на програмата е намаляване търсенето на наркотици чрез превенция, лечение и контрол.</p>
<p>Политика в областта на диагностиката и лечението</p>	<p><i>Целите на политиката са насочени към осигуряване на достъпна и качествена медицинска помощ и услуги чрез подобряване достъпността на здравната система до гражданите; осигуряване на прозрачност на здравните услуги, при задължителното здравно осигуряване или други гарантирани от държавата механизми; повишаване на качеството на предоставяните здравни услуги.</i></p>
	<p>Програма „Извънболнична помощ”</p> <p>Целите на програмата са: удовлетворяване на потребностите на населението от качествена първична и специализирана извънболнична медицинска помощ; лечение на заболявания на извънболнично ниво с оглед ограничаване на излишните хоспитализации.</p>
	<p>Програма „Болнична помощ”</p> <p>Цел на програмата е своевременно откриване и лечение на болните, с оглед ограничаване и намаляване заболеваемостта и подобряване качеството на живот.</p>
	<p>Програма „Диспансери”</p>

	<p>Цел на програмата е своевременно откриване и лечение на болните, с оглед ограничаване и намаляване заболяемостта и подобряване качеството на живот.</p>
	<p>Програма „Спешна медицинска помощ”</p> <p>Цел на програмата е своевременно откриване и лечение на болните, с оглед ограничаване и намаляване на заболяемостта и смъртността и подобряване качеството на живот.</p>
	<p>Програма „Трансплантация на органи, тъкани и клетки”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на качествени тъкани и органи за трансплантация.</p>
	<p>Програма „Осигуряване на кръв и кръвни съставки”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на диагностицирани и преработени кръв и кръвни съставки за нуждите на пациентите.</p>
	<p>Програма „Медико-социални грижи за деца в неравностойно положение”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на медико–социални грижи за деца в неравностойно положение.</p>
	<p>Програма „Експертизи за степен на увреждания и трайна неработоспособност”</p> <p>Цел на програмата е установяване на степента на намалена работоспособност и потвърждаване на професионално заболяване.</p>
	<p>Програма „Хемодиализа”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на лечението на болни с хронична бъбречна недостатъчност чрез извънбъбречни методи на почистване на кръвта.</p>
	<p>Програма „Други медицински услуги”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на други медицински услуги на обществото.</p>
	<p>Програма „Интензивно лечение”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на интензивно лечение на определен контингент пациенти със сериозно нарушени жизнено важни функции, които трябва да бъдат поддържани.</p>
<p>Политика в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия</p>	<p><i>Целта на политиката е насочена към осигуряване на навременен достъп до лекарствени продукти и медицински изделия, отговарящи на стандартите за качество, безопасност и ефективност.</i></p>
	<p>Програма „Достъпни и качествени лекарствени продукти и медицински изделия”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на лекарствени продукти и медицински изделия, които отговарят на стандартите за качество, безопасност и ефикасност.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Политика „Всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в областта на средното образование”

Целта на политиката е осигуряване на равен достъп до качествено образование на всяко българско дете чрез целенасочени мерки за създаване на ефективна система за оценяване на резултатите на учениците (вътрешно и външно оценяване); масово навлизане на ИКТ в българското училище; осигуряване на интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности; намаляване на броя на отпадащите и необхванати ученици в задължителна училищна възраст; ритуализация на училищния живот и развитие на извънкласната и извънучилищната дейност; въвеждане на система за кариерно развитие и диференцирано заплащане на учителите, основана на резултатите; децентрализация на управлението на училищното образование; разпространение на системата на делегираните бюджети във всички училища.

Програма „Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование”

Целите на програмата са: организиране на учебния процес, оказване на методическа подкрепа, координация и контрол на средното образование; изграждане на ефективна система за вътрешно оценяване и въвеждане на национално стандартизирано външно оценяване; научно-информационно осигуряване на системата, управление на участието в международни програми и проекти.

Програма „Продължаващо професионално обучение”

Цел на програмата е да съдейства за адекватното и качествено развитие на националната система за професионално образование, обучение и ориентиране в контекста на ученето през целия живот и продължаващото професионално обучение, с оглед осигуряване на ефективна интеграция и реинтеграция на човешките ресурси на пазара на труда и в съответствие с европейските изисквания.

Програма „Улесняване на достъпа до всеобщо образование”

Цел на програмата е по-пълно обхващане на учениците и улесняване на достъпа до образование чрез осигуряване на превоз до средишните училища, учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване, безплатни закуски за децата и учениците до IV клас, стипендии за учениците след завършено основно образование и ученически общежития и столове.

Програма „Осигуряване на учебния процес”

Целите на програмата са: осигуряване на условия за ресурсно осигуряване на учебния процес – квалификация и кариерно развитие на кадрите в системата на училищното образование и предучилищна подготовка; осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд; информационно-комуникационно осигуряване на българските училища, стопанисване и управление на материалната база и финансирането на дейностите по възпитанието, подготовката и обучението на деца и ученици.

Програма „Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”

	<p>Цел на програмата е гарантиране на правото на равен достъп до качествено образование и повишаване на социалните умения на децата и учениците със специални образователни потребности и на децата и учениците – носители на културите на различни общности, чрез създаване на подкрепяща среда в детските градини и училищата и обучение и квалификация на педагогическите и управленските кадри.</p>
	<p>Програма „Организиране на свободното време”</p> <p>Целите на програмата са: подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците чрез осигуряване на обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците; откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви дарби; повишаване на социалните умения на учениците; разширяване на възможностите за прилагане на здравно образование, основано на подхода „умения за живот”.</p>
	<p>Програма „Образование на българите в чужбина”</p> <p>Целите на програмата са: съхраняване и разширяване на българското етнокултурно пространство извън пределите на Република България чрез осигуряването на образователна дейност сред българските общности зад граница.</p>
<p>Политика „Равен достъп до качествено висше образование”</p>	<p><i>Целите на политиката са: осигуряване на качество и отвореност на системата на висшето образование чрез създаване на нов модел на финансиране, стимулиращ конкуренцията и развитието; повишаване на ефективността на управлението на висшите училища; създаване на ефективни механизми за контрол на качеството, в това число контрол върху резултатите; изграждане на динамичен модел на кариерно развитие и повишаване на социалния статус на академичния състав; превръщане на висшите училища в основни центрове на науката.</i></p>
	<p>Програма „Управление на качеството във висшето образование”</p> <p>Целите на програмата са: насърчаване на усилията на автономните висши училища за непрекъснато развитие на качеството на предлаганото висше образование, подпомагане на висшите училища при въвеждане на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение и академичния състав, създаване на условия за запознаване и усвояване на добрите практики от ЕС.</p>
	<p>Програма „Международен образователен обмен”</p> <p>Цел на програмата е разширяване на международния образователен и информационен обмен чрез стимулиране на академичната мобилност и активизиране на участието на българските средни и висши училища в международни образователни програми.</p>
	<p>Програма „Осигуряване на обучението в ДВУ”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на обществените потребности с високо квалифицирани специалисти с висше образование.</p>
	<p>Програма „Студентско подпомагане”</p> <p>Цел на програмата е подобряване на условията за достъп до висше образование</p>

	<p>чрез прилагане на финансови мерки за подпомагане на студенти, докторанти и специализанти – стипендии на студенти, докторанти и специализанти; субсидирано ползване на студентски столове и общежития; кредитиране студенти и докторанти.</p>
	<p>Програма „Студентски спорт, отдых и туризъм и свободно време” Цел на програмата е стимулиране на гражданската активност и подпомагане на спорта, социалните и културните изяви на студентите и докторантите.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Политика „Развитие на научния потенциал – база за устойчиво развитие”</p>	<p><i>Цели на политиката са: повишаване ефективността и ефикасността на научните изследвания в полза на икономиката и обществото; увеличаване на приноса на науката при изграждане на общество на знанието; изграждане на благоприятна среда за научна дейност.</i></p>
	<p>Програма „Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал” Целите на програмата са: подпомагането и провеждането на съвременни научни изследвания чрез финансиране на научни програми и проекти на програмно конкурсен принцип, насочени към създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания в полза на устойчиво развитие на икономиката и обществото; ефективизиране на научната дейност на базата на анализ и оценка на научния потенциал, както и кариерно развитие на учени.</p>
	<p>Програма „Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране” Цел на програмата е насърчаването на насочени научни изследвания във важни за страната области чрез финансиране на научни програми и проекти на конкурсен принцип – подпомагане създаването, развитието и разпространението и прилагането на научни знания в полза на икономиката и обществото.</p>
	<p>Програма „Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции” Цел на програмата е научното обслужване на държавата и обществото и научни изследвания.</p>
	<p>Програма „Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ” Целите на програмата са: изграждане на институционални динамични звена за съвременни научни изследвания в стратегически за икономиката области; създаване на конкурентни научни продукти и ефективна пазарна реализация (оздравяване на връзката наука-индустрия); изследвания, подкрепящи развитието на художествените и творчески умения – ДВУ.</p>

Други програми

Програма „Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”

Цел на програмата е повишаване и достигане на стандартите за качество в работата по колекционирането в съответствие с международните изисквания към Центровете за биологично разнообразие; въвеждане на допълнителни процедури за определяне на таксономични показатели на съхраняваните образци; създаване на условия за работа в съответствие с действащата нормативна уредба за работа с биологични материали.

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА

Политика в областта на опазване на културно-историческото наследство и подпомагане създаването и разпространението на изкуство, на културни продукти и услуги

Целите на политиката са свързани с реализацията на редица мерки, като приоритет са: консервационно-реставрационните работи; подържане и обогатяване на музейните фондове; внедряване на нови високи технологии на обслужване; създаване на национален регистър на паметниците на културата, контрол и разрешителен режим при тяхното разкриване; методическо подпомагане на структурите – държавни, общински и частни при експлоатацията и опазването на паметниците на културата; актуализиране на правно-нормативната база в хармония с европейските правни изисквания; създаване на съвременни условия за творческа дейност в областта на различните жанрове в изкуствата; прилагане на нови модели и практики, гъвкава система на партньорство и копродукция за обединяване на ресурси; усъвършенстване на методите на управление и координация с местните власти, частните формации и чуждестранните партньори.

Програма „Опазване на недвижимото културно-историческо наследство”

Цел на програмата е опазването на недвижимото културно-историческо наследство.

Програма „Опазване на движимото културно-историческо наследство”

Цел на програмата е опазване на движимото културно-историческо наследство.

Програма „Национален фонд “Култура”

Целите на програмата са: развитие на съвременните изкуства и културни дейности; опазване, съхраняване и популяризиране на културното наследство; устойчиво развитие на общностите/градовете/регионите.

Програма „Филмово изкуство”

Целите на програмата са: подпомагане създаването на български игрални, документални и анимационни филми; разпространение и международно промоциране на българското кино; разширяване на възможностите за дебют на млади автори и на аудиторията на българските филми.

Програма „Театрално изкуство”

Цел на програмата е активното подпомагане създаването и разпространението на драматично и куклено театрално изкуство.

Програма „Музикално и танцово изкуство”

Цел на програмата е активното подпомагане създаването и разпространението на музикалното и танцово изкуство.

Програма „Гарантиране защитата на интелектуалната собственост”

Цел на програмата е гарантиране спазването на правата върху интелектуалната собственост чрез осъществяване на административен контрол за защита на обекти на авторското право и сродните му права.

Програма „Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища”

	<p>Целите на програмата са: съхраняване на традициите и многообразието на българската култура и изкуства, както и поощряване на новаторските търсения и авангардните творчески идеи; поддържане на културния капацитет на книгоиздаването като ключова културна индустрия и среда за творчество чрез подпомагане на издателската дейност за по-пълно и качествено задоволяване на читателските потребности; поддържане на благоприятна среда за осъществяване на културната мисия на книгата и литературата чрез подпомагане на проблемни дейности по веригата „автори - издатели – разпространение и реклама – читатели – библиотеки – академична общност и критика – подготовка на кадри“; подобряване на библиотечното и информационно обслужване на национално и регионално ниво; подпомагането на читалищата за утвърждаването им като основни културно-просветни организации; успешна интеграция на културата на малцинствените общности.</p>
<p>Политика в областта на популяризиране на културата</p>	<p><i>Цел на политиката за популяризиране на българската култура е разширяване на възможностите за равноправно общуване с европейските народи, за изграждане на общ хуманистичен мироглед и обединение около ценности, които подчертават българската уникалност и допринасят за формирането на европейска културна идентичност.</i></p>
	<p>Програма „Международно културно сътрудничество“</p> <p>Целите на програмата са: утвърждаване мястото на българската култура в световните културни процеси; утвърждаване на положителния имидж на българската култура в чужбина; популяризиране на постиженията на българската култура.</p>
	<p>Програма „Популяризиране на културни продукти и ценности“</p> <p>Целите на програмата са: утвърждаване на положителния имидж на българската култура в чужбина; разширяване присъствието и влиянието на българската култура в чужбина.</p>
<p>Политика в областта на качествено образование по изкуство и култура</p>	<p><i>Цел на политиката е насърчаване и подпомагане творческото израстване на деца с изявени дарби в областта на изкуствата.</i></p>
	<p>Програма „Обучение на кадри в областта на изкуството и културата“</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура.</p>
	<p>Програма „Закрила на деца с изявени дарби“</p> <p>Цел на програмата е осъществяване на специална закрила на деца с изявени дарби в областта на изкуствата и културата.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

<p align="center">Политика в областта на управлението на водите</p>	<p><i>Целта на политиката е постигането на интегрирано управление на водите и водните ресурси с оглед осигуряване с вода потребностите на населението и икономиката при съблюдаване на възприетите от европейската общност принципи и стандарти.</i></p>
	<p>Програма „Оценка, управление и опазване на водните ресурси на Република България”</p> <p>Целите на програмата са: осъществяване на реална оценка, реализиране на интегрирано управление на водните ресурси, както и справедливото им разпределение за населението и икономиката на страната; смекчаване на ефектите от наводнения и засушавания; информационно осигуряване на управлението на водите; постигане и поддържане в добро състояние на всички води на територията на страната към 2015 г. в това число и на водоземните съоръжения за минерални води и санитарно-охранителните им зони и на съоръженията (пунктове и станции) за мониторинг на водите; изработване на актуална оценка за състоянието на водите на територията на страната; осигуряване на качествено и в срок изпълнение на мерките за постигане на добро състояние на водите, в т.ч. на мерките за изграждане на канализационни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води в населените места.</p>
<p align="center">Политика в областта на управлението на отпадъците</p>	<p><i>Целите на политиката са: предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда и използването им като ресурс за икономиката; предотвратяване или намаляване на количеството и опасните свойства на образуваните отпадъци; рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, чието образуване не може да се предотврати; обезвреждане на отпадъците при невъзможност за тяхното предотвратяване, намаляване и/или оползотворяване.</i></p>
	<p>Програма „Интегрирана система за управление на отпадъците”</p> <p>Целите на програмата са: развитие на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуването и третирането на отпадъци; подобряване на ефективността на използване на ресурсите; увеличаване отговорностите на замърсителите; стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците; закриване на съоръжения и инсталации, неотговарящи на нормативните изисквания и осигуряване на достатъчен капацитет за екологосъобразно третиране на отпадъците; по-пълно прилагане на принципите “замърсителят плаща” и “отговорност на производителя”; поетапно въвеждане на системи за разделно събиране на отпадъците и изпълнение на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на масово разпространените отпадъци.</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> Политика в областта на опазване чистотата на атмосферния въздух </p>	<p><i>Целта на политиката е до края на 2009г. да бъдат реализирани следните действия: осигуряване достигането на нормите за съдържание на серен диоксид в атмосферния въздух, установени съгласно Директива 1999/30/ЕС; изменение и допълнение на ЗЧАВ за осигуряване сближаването на европейските изисквания за съдържание на разтворители в произвежданите препарати за нанасяне на покритие (Директива 2004/42/ЕС) и за осигуряване ефективното прилагане на европейското законодателство; координация и контрол върху изпълнението на мерките по програмите за прилагане на директиви 2001/80/ЕС, 99/32/ЕС, 99/13/ЕС и 94/63/ЕС; осигуряване достигането на нормите за съдържание на прахови частици (първи етап) в атмосферния въздух, установени съгласно Директива 1999/30/ЕС.</i></p>
	<p>Програма „Подобряване качеството на атмосферния въздух в районите “горещи точки”</p> <p>Целите на програмата са: подобряване на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в районите за оценка и управление със замърсяване над установените норми за съдържание на съответните замърсители или т.нар. “горещи точки”; поддържане на съществуващото КАВ в останалите райони, в които не е налице замърсяване над установените норми за съдържание на съответните замърсители; изготвяне на оценки на КАВ по отношение нивата на основните параметри; своевременно информиране на засегнатото население за установените нива на замърсяване.</p>
	<p>Програма „Подобряване качеството на течните горива и намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух”</p> <p>Целите на програмата са поетапно подобряване качеството на течните горива и ограничаване на емисиите на вредни вещества и употребата на вещества, които нарушават озоновия слой, съгласно европейските и международни изисквания.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> Политика в областта на опазване на биологичното разнообразие </p>	<p><i>Целите на политиката са: разширяване и укрепване на мрежата от защитени територии; укрепване на научната основа за опазване на биологичното разнообразие; създаването на националната екологична мрежа.</i></p>
	<p>Програма „Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси”</p> <p>Целите на програмата са: опазване на богатото биологично разнообразие на Република България чрез съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси и устойчивото ползване на биологичното разнообразие.</p>

<p>Политика в областта на управлението на опасните химични вещества и препарати</p>	<p><i>Целите на политиката са: балансиране ползите за здравето и околната среда с нуждата от устойчива и конкурентноспособна, иновативна европейска индустрия; защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и препарати върху околната среда и здравето на хората чрез регламентирано управление на опасните химични вещества и препарати по отношение на класифицирането, опаковането и етикетиранията на съществуващи и нови химични вещества и препарати, нотифицирането и оценката на риска на нови химични вещества, вноса и износа на опасни химични вещества и препарати, забраните и ограниченията за употреба и пускане на пазара на определени опасни химични вещества, препарати и продукти, както и предотвратяване на риска от големи аварии.</i></p>
	<p>Програма „Контрол и управление на химичните вещества, предотвратяване на големи аварии и координация на РИОСВ по прилагане и налагане на екологичното законодателство”</p> <p><i>Целите на програмата са: управление на опасните химични вещества (ОХВ); полагане на усилия за предотвратяване на риска от големи аварии с ОХВ и ограничаване на последствията от тях; координация по прилагане и налагане на екологичното законодателство.</i></p>
<p>Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност</p>	<p><i>Цел на политиката е осигуряване на актуална информация за състоянието на околната среда, за вземане на по-точни управленски решения, както и осигуряване на по-широк обществен достъп до нея.</i></p>
	<p>Програма „Национална система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност”</p> <p><i>Цел на програмата е осигуряване на своевременна и достоверна информация за състоянието на компонентите на околната среда (атмосферен въздух, повърхностни води, подземни води, морски води, земни недра, земи и почви, гори, биологично разнообразие) и факторите, въздействащи върху тях (емисии на вредни вещества, йонизиращи лъчения, шум, нейонизиращи лъчения, депа и стари замърсявания с отпадъци).</i></p>

<p>Политика в областта на информиране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и повишаване на общественото съзнание и култура в сферата на околната среда и устойчивото развитие</p>	<p><i>Целите на политиката са: осигуряване на достъп до информация; участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда; повишаване на общественото съзнание и култура в сферата на околната среда и устойчивото развитие.</i></p>
	<p>Програма „Повишаване на обществената култура и съзнание по въпросите на околната среда и устойчивото развитие”</p> <p>Целите на програмата са: подобряване достъпа на обществеността до информация за околната среда; ефективно участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда; промяна в поведението на обществеността в посока на съзнателно опазване на околната среда и природата; обучение на учители, експерти, директори за работа с учебни помагала с оглед на тяхното приложение в комплексното учебно съдържание.</p>
<p>Политика в областта на комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването</p>	<p><i>Цел на политиката е интегриране на екологичните изисквания в различните икономически сектори.</i></p>
	<p>Програма „ОВОС и екологична оценка”</p> <p>Цел на програмата е развитие и прилагане на стратегическа екологична оценка за програмите и плановете в различни области на икономиката; отчитане на екологичните изисквания при строителството и експлоатацията на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии.</p>
	<p>Програма „Отстраняване на минали екологични щети, настъпили до момента на приватизация”</p> <p>Цел на програмата е провеждането на процедурата по отговорността на държавата за нанесени щети върху околната среда до момента на приватизация.</p>
	<p>Програма „Комплексни разрешителни и защита от шум в околната среда”</p> <p>Цел на програмата е постигане на съответствие на работа на инсталациите в предприятията, подлежащи на комплексни разрешителни, с най-добрите налични техники.</p>
	<p>Програма „Национални схеми за подобряване на резултатите в опазване на околната среда”</p> <p>Цел на програмата е непрекъснато подобряване на резултатите на участващите</p>

	<p>в националните схеми организации по отношение опазването на околната среда и осигуряване на съответната информация на обществеността и на други заинтересовани страни. С Националната схема за екомаркировка се цели насърчаване разработването, производството, разпространението и ползването на продукти, които имат потенциал да намалят вредното въздействие върху околната среда в сравнение с други продукти от същата група посредством разработването на критерии за съответните групи и сертифициране на продуктите съгласно тези критерии.</p>
	<p>Програма „Екологична отговорност”</p> <p>Цел на програмата е предотвратяване и отстраняване на екологични щети на принципа “замърсителят плаща” и на принципа на устойчиво развитие, както и прилагане на превантивни и оздравителни мерки и финансово-икономическа организация за осигуряване на дейностите, свързани с предотвратяване и отстраняване на екологичните щети.</p>

<p>Политика в областта на управлението на дейностите по изменение на климата</p>	<p>Цел на политиката е постигане на изискванията по Протокола от Киото и Европейското законодателство.</p> <p>Програма „Управление на дейностите по изменение на климата”</p> <p>Целите на програмата са: ежегодно отчитане на изпълнението на мерките, залегнали във Втория Национален план за действие по изменение на климата; ежегодно изготвяне на годишни инвентаризации на емисиите на парникови газове; изготвяне на Доклад до Секретариата на РКОНИК за установеното количество на предписаните емисионни единици и изпълнение на критериите за участие в гъвките механизми; проучване на задълженията на България по изменението на климата за периода след 2012 г.; проектиране и изграждане на национален регистър за емисии на парникови газове; разработване на национален план за разпределяне на квоти за емисии на парникови газове за периода 2008 – 2012 г. съгласно Директива 2003/87/ЕС; обстойни анализи на исторически и прогнозни емисии на парникови газове, производствени обеми продукция и ефективност по предприятия/инсталации; сключване на двустранни споразумения/меморандуми за сътрудничество по механизма “съвместно изпълнение” на Протокола от Киото; извършване на процедури за подкрепа и одобрение на проекти по механизма “съвместно изпълнение”.</p>
<p>Политика в областта на геологията, подземните богатства, опазване на земните недра и почвите</p>	<p>Целите на политиката са: опазване на земните недра и рационално използване на подземните богатства; осигуряване на геоложка информация за населението и икономиката на страната.</p> <p>Програма „Управление на търсенето, проучването и добива на подземни богатства, опазване на земните недра и почвите”</p> <p>Целите на програмата са: усъвършенстване на държавния надзор върху търсенето, проучването и експлоатацията на подземни богатства, както и върху консервацията, ликвидацията и рекултивацията на минно добивни и геолого-проучвателни обекти; привличане на инвестиции за търсене, проучване и добив на подземни богатства; привеждане управлението на отпадъците от проучването, извличането и първичната преработка на подземните богатства в съответствие с нормите в ЕС; усъвършенстване на контрола по опазване, възстановяване и устойчиво ползване на почвите; разширяване на международното сътрудничество и европейската интеграция в областта на рационалното ползване на подземни богатства и опазване на земните недра и почвите</p> <p>Програма „Осигуряване на информация за геологията и суровинния потенциал на страната”</p> <p>Целите на програмата са: оптимизиране на геологопроучвателните дейности в страната; поддръжка и функциониране на националния геофонд, националното скалнофондово хранилище, единния регистър и карта на разрешенията за търсене и проучване, регистъра на откритията и специализирана карта на находищата на подземни богатства в страната и националния баланс на запасите; изготвяне на специализирана информационна система за данните от геологопроучвателните дейности за търсене и/или проучване на подземни богатства.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

Политика „Макроекономическа стабилност и конкурентоспособност“

Целите на политиката са свързани с подобряване на конкурентоспособността на икономиката, с оглед на постигането на траен икономически растеж и преодоляване на социално-икономическите диспропорции с държавите - членки на ЕС, в това число и чрез ефективно усвояване на средствата от европейските фондове, осигуряване на сигурност и непрекъснатост на енергийните доставки на приемливи за обществото цени и изпълнение на приетите от страната цели за намаляване на факторите, влияещи негативно върху околната среда и климатичните промени.

Стратегическите цели на политиката за макроекономическа стабилност и конкурентоспособност са „Устойчиво развитие и конкурентоспособност“ и „Сигурност и конкурентоспособност на енергийните доставки“.

Програми за постигане на стратегическа цел „Устойчиво развитие и конкурентоспособност“

Програма „Насърчаване на предприемачеството“

Целите на програмата са: развитие на устойчив и конкурентоспособен частен сектор, чрез предоставянето на целенасочена помощ за стартирането и развитието на микро, малки и средни предприятия; подобряване на условията за достъп до финансирането на МСП; подкрепа на процеса на възпитание в предприемачество; предоставяне на лесно достъпни и качествени информационни услуги на бизнеса; осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности; увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите.

Програма „Управление на програми и проекти, съфинансирани от ЕС“

Целите на програмата са: ефективно управление и усвояване на средствата по програми и проекти, съфинансирани по програма ФАР; успешно и прозрачно управление на дейностите по Оперативната програма; изграждане на необходимия капацитет на Управляващия Орган (УО) и Междинното звено (МЗ).

Програма „Насърчаване на инвестициите“

Целите на програмата са: нарастване на инвестициите в страната и подобряване на тяхната отраслова и регионална структура; повишаване на инвестиционната активност и насърчаване на значими инвестиции “на зелено”, инвестициите в производства и услуги с висока добавена стойност, разширяване на производството във високопроизводителните сектори на икономиката; увеличаване броя на запитванията от потенциални инвеститори във връзка с реализация на инвестиционни проекти в България.

Програма „Насърчаване на иновациите“

Целите на програмата са: насърчаване създаването на предприятия, базирани на иновативни идеи и стимулиране на научно - изследователската и развойна

дейност в предприятията; стимулиране на пазарно ориентирани научно – приложни изследвания, предназначени за индустрията и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на иновации; укрепване на производствения капацитет на МСП; облекчаване на условията за (не)банково кредитиране на МСП.

Програма „Развитие на експортния потенциал, участие в единния европейски пазар и достъп до други пазари”

Целите на програмата са: насърчаване на българския износ; разширяване на икономическото сътрудничество на България с други страни на държавно и институционално ниво; популяризиране търговско-икономическия потенциал на България в чужбина и подобряване на имиджа на българските стоки и услуги на международните пазари, чрез участия във форуми, конференции, панаири, изложения и други международни събития; разширяване пазарното присъствие на български стоки и услуги на единния европейски пазар и улесняване достъпа им до други пазари; стимулиране външнотърговския капацитет и конкурентоспособността на българските фирми на външните пазари, чрез повишаване квалификацията на МСП в областта на външната търговия, организирани участия в бизнес - форуми, панаири, изложения и др.; улесняване на български фирми - износителки в достъпа им до експортно кредитиране и застраховане; подобряване на информираността на бизнес средите за задълженията, произтичащи от законодателството, както и за предстоящи промени.

Програма „Устойчиво развитие на туризма”

Целите на програмата са: утвърждаване на България като качествена и конкурентоспособна туристическа дестинация и въвеждане на нови туристически продукти; изготвяне и изпълнение на успешна маркетингова стратегия за реклама на българския туризъм на международния туристически пазар и популяризиране на туристическите продукти.

Програми за постигане на стратегическа цел „Сигурност и конкурентоспособност на енергийните доставки”

Програма „Надеждност и сигурност на енергийните доставки”

Целите на програмата са: осигуряване на радиационната защита на страната, ефективно и сигурно управление и минимализиране количествата радиоактивни отпадъци; ефективно извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения.

Програма „Ефективно функциониране на енергийната инфраструктура”

Целите на програмата са: ускорена реализация на приоритетните енергийни инфраструктурни проекти, свързани с развитието на подходяща национална, регионална и транс - континентална енергийна инфраструктура; балансирано развитие на националния енергиен пазар и търговските взаимоотношения; повишаване на степента на усвояемост на средства от ЕБВР и ЕИБ за енергийни проекти и развитие на публично - частното партньорство.

Програма „Ефективно използване на енергията и енергийните ресурси”

Целите на програмата са: намаляване на енергийния интензитет на единица БВП и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията; подобряване на условията за развитие на възобновяемите и

	алтернативни енергийни източници (ВЕИ) и биогорива; осъществяване на интегрирана безвъзмездна помощ за насърчаване на инвестициите в производството на енергия от ВЕИ и алтернативни енергийни технологии; изпълнение на приетата индикативна цел - 11 % от брутно вътрешно потребление на електрическа енергия до 2010 г. да бъде осигурено от ВЕИ; ефективно изпълнение на Целевите програми за ЕЕ по чл. 11 от ЗЕЕ; развитие на пазар на енергоефективни услуги.
	Програма 10 „Администрация на Министерство на икономиката и енергетиката за изпълнение на държавната политика в областта на икономиката и енергетиката”

**ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

Политика „Териториално развитие и благоустройство“

Целите на политиката са: подобряване състоянието на ВиК инфраструктурата и управление на водоснабдяването и канализацията; предотвратяване и ограничаване на свлачищата, ерозионните и абразионни процеси; управление и развитие на пътната инфраструктура и осигуряване на необходимото ниво на транспортна достъпност и мобилност; създаване и поддържане на кадастър и развитие на геодезията и картографията; осигуряване и поддържане устройството на територията; създаване, запазване и поддържане на благоустройствените системи в населените места; осигуряване на административно-териториалното устройство и териториално управление; създаване на нормативни условия за изграждане и поддържане за безопасни, достъпни и енергоефективни строежи и ефективно регулиране и контрол върху проектирането и строителството.

Програма „Изграждане и управление на ВиК инфраструктура“

Целите на програмата са: подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните и канализационните услуги; постигане на съответствие с Директивата за пречистване на градски отпадъчни води - 91/271/ЕС; ефикасно използване на водните ресурси в съответствие с принципите, заложи в Рамковата Директива за водите 2000/60/ЕС; премахване на режимите на потребление на вода; намаляване риска от замърсяване на почвата; водоснабдяване на всички населени места с питейна вода, отговаряща на изискванията за качество; намаляване замърсяването на речните води; намаляване загубите на вода от водопреносната система; подобряване защитата на околната среда по басейна на реката (флора, фауна); подобряване качеството на водите; намаляване рисковете за здравето на хората, живеещи в зоните обслужвани от пречиствателни станции; намаляване на потенциалния риск от замърсяване на подпочвени води; отвеждане и пречистване на отпадъчните води от урбанизираните територии и подобряване качествата на природните води.

Програма „Геозащита“

Целите на програмата са: ограничаване на свлачищните, абразионни и ерозионни процеси, което от своя страна води до предотвратяване на бедствия, аварии и щети; трайно укрепване на речните и морските брегове и предотвратяване на по-нататъшното им рушене; възстановяване на екологичното равновесие и ландшафт.

Програма „Пътна инфраструктура“

Целите на програмата са: създаване на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването, регионалната и местната пътна инфраструктура; подобряване техническото и експлоатационно състояние на съществуващите регионални и общински пътища; осигуряване на необходимото ниво на транспортна достъпност и мобилност; рехабилитация и частична реконструкция на пътища от републиканската и трансевропейската транспортна мрежа.

Програма „Кадастър и геодезически дейности”

Целите на програмата са свързани с подобряване покритието на Р. България с кадастрална карта и кадастрални регистри и тяхното поддържане; развитие на геодезическата и картографската информация за задоволяване на държавните потребности и обслужването на потребителите.

Програма „Устройство и развитие на територията”

Целите на програмата са: осигуряване и поддържане устройството на територията; създаване на благоприятни условия за устойчиво и балансирано икономическо развитие; създаване, ползване и опазване на хармонична и достъпна среда за живеене, труд и отдих; опазване на околната среда и на териториите с обекти на културно-историческото наследство.

Програма „Друга техническа инфраструктура”

Целите на програмата са: създаване, запазване и поддържане на благоустройствените системи в населените места; провеждане на дейности за предотвратяване риска от наводнения в населените места; ландшафтно оформление и осигуряване на условия за повишаване на безопасността на движение в населените места и в райони на училища, детски градини и с масов пешеходен поток.

Програма „Административно-териториално устройство и териториално управление”

Целите на програмата са: подобряване на административния капацитет и повишаване отговорностите на общините и областните управители в областта на формулирането и провеждането на политики на общинско и регионално равнище; продължаване на реформата на административно-териториалното устройство за постигане подобряването на жизнеспособността и устойчивостта на административно-териториалните единици и оптимизиране на категоризирането им; засилване на гражданското участие и подобряване на сътрудничеството и взаимодействието на общините една с друга, с централните органи, с областите, с неправителствения сектор, с бизнесът и др.

Програма „Регулиране и контрол върху проектирането и строителството”

Целите на програмата са: създаване на нормативни условия за изграждане и поддържане на безопасни, достъпни и енергоефективни строежи; ефективно регулиране и контрол върху проектирането и строителството; осигуряване изпълнението на строежи, гарантиращи безопасни и здравословни условия в икономически обоснован експлоатационен срок.

<p>Политиката „Балансирано и устойчиво развитие на регионите в България”</p>	<p><i>Целта на политиката е намаляване на различията в развитието на отделните региони в страната, необходими за общото икономическо и социално развитие на страната.</i></p>
	<p>Програма „Устойчиво интегрирано регионално и местно развитие”</p> <p>Целите на програмата са: насърчаване на икономическото развитие; осигуряване на равни възможности за икономическо развитие; ефективно използване на местния потенциал за развитие и достъп до икономически ресурси; по-висок жизнен стандарт и благоприятни условия за живот във всички райони за планиране; противодействие на специфичните проблемни ситуации в районите за целенасочено въздействие; доближаване до стандартите на развитие с регионите на ЕС.</p>
<p>Политика „Управление на държавната собственост и жилищната политика”</p>	<p><i>Целите на политиката са: оптимизиране на администрирането на имотите – държавна собственост чрез подобряване на нормативната база и подхода при управлението им; продължаване на процеса по организиране и осъществяване на концесионната политика и дейността по предоставяне на концесии; съсредоточаване на държавната политика и стратегия върху контрола и тяхното управление; създаване на работен механизъм за провеждане на политика за обновяване на многофамилни жилищни сгради.</i></p>
	<p>Програма „Управление на държавната собственост”</p> <p>Целите на програмата са: регулиране на процесите по управлението и разпореждането с недвижимата собственост; създаване и поддържане на информационна система за обекти-държавна собственост; съхраняване на крайбрежната плажна ивица и рационално ползване на подземните богатства.</p>
	<p>Програма „Създаване на условия за подобряване състоянието на съществуващия сграден фонд и на работещ механизъм за осигуряване на достъпни жилища”</p> <p>Целите на програмата са свързани с подобряване на жилищните условия на домакинствата; увеличаване живота и повишаване цената на жилищата; подобряване на жизнената среда; създаване на достъпни жилища.</p>
	<p>Програма „Подобряване жилищните условия на ромите в Република България”</p> <p>Целта на програмата е успешното интегриране на ромското население чрез: урегулиране на териториите с компактно ромско население; изграждане, реконструкция, основен ремонт и обновяване на жилищата; доизграждане на техническата инфраструктура в съществуващите квартали с цел подобряване на наличните мрежи или осигуряване на разширени или нови мрежи; отреждане на нови терени за жилищно строителство /вкл. социални жилища/ и изграждане на прилежащата техническа инфраструктура.</p>
	<p>Програма „Управление на държавното участие в търговските дружества и държавните предприятия от системата на МРРБ”</p> <p>Целта на програмата е свързана с ефективно управление на търговските</p>

	<p>дружества с над 50 на сто държавно участие с принципал МРРБ и държавни предприятия за предоставяне от тяхна страна на по-качествени стоки и услуги на потребителите, както и създаване и поддържане на благоприятни условия за повишаване на доходността, конкурентноспособността и качеството на управлението им.</p>
<p>Други програми</p>	
	<p>Програма „Гражданска регистрация и административно обслужване” Целите на програмата са: развитие, поддържане в съответствие с нормативната уредба и усъвършенстването на ЕСГРАОН; интеграция между всички ведомствени (административни) информационни системи.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПРОДОВОЛСТВИЕТО

Политика в областта на земеделието и селските райони

Целите на политиката са: изграждане на жизнени селски райони с укрепнала и разнообразна икономика, предлагащи добро качество на живот на селските общности; съхранени природни ресурси и културно-икономическо наследство; ефективни, иновационни и конкурентни земеделие и хранително-вкусова промишленост, които прилагат устойчиви земеделски практики, произвеждат качествени продукти с висока добавена стойност, използват пълноценно природните и човешки ресурси на селските райони и допринасят за увеличаване доходите на земеделските производители; многофункционални гори в добро здравословно състояние, които предлагат ценни блага на обществото; защитена околна среда и води; безопасни земеделски продукти и разширяване на техния пазар.

Програма „Земеделски земи”

Целите на програмата са: осигуряването на необходими условия за успешното функциониране на българското земеделие чрез надеждното функциониране на Интегрираната система за администриране и контрол /ИСАК/ и нейният основен елемент – Системата за идентификация на земеделските парцели /СИЗИП/, както и поддържането на регистър на земеделските стопани и производители и на база на това определяне на обхвата на потенциалните кандидати за подпомагане съгласно механизмите на ОСП; задълбочена оценка на пригодността на почвите във всеки участък и рационално използване на поземления фонд; агроекологично райониране на селскостопанските култури; оценка на деградационните процеси и технологии за тяхното предотвратяване.

Програма „Природни ресурси в селските райони”

Целите на програмата са: решаване на проблемите, свързани с опазването на природните ресурси в селските райони чрез компенсирание на земеделските стопани за наложени ограничения при осъществяване на обичайната им дейност. Те ще се реализират посредством инструменти от Втора ос на Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г.

Програма „Растениевъдство”

Целите на програмата са: стабилизиране и устойчиво развитие на растениевъдното производство, създаване на условия за разширяване на инвестициите в земеделието и произвеждане на висококачествени, екологични чисти и разнообразни земеделски продукти.

Програма „Фитосанитарен контрол и растителна защита”

Целите на програмата са: опазване територията на страната и другите държави-членки на ЕС от трансгранично пренасяне и разпространение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти; осигуряване износ на растения и растителни продукти в съответствие с фитосанитарните изисквания на страната вносител; защита на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители чрез прилагане принципите на добрата растителнозащитна практика по културите; изпитване, разрешаване и пререгистрация на ефикасни, съобразно почвено-климатичните условия, максимално безопасни за здравето на хората и животните, щадящи околната среда продукти за растителна защита; предлагане на пазара само на разрешени

	и годни за употреба продукти за растителна защита и торове.
<p>Програма „Хидромелиорации”</p> <p>Целите на програмата са: създаване на условия за устойчиво, конкурентноспособно и екологично поливно земеделие посредством възстановяването, разширяването и модернизирването на хидромелиоративната инфраструктура; осъществяване на функциите за регулиране на дейностите по напояване, отводняване, предпазване от заливане, защита от ерозивното влияние на водите извън населените места.</p>	
<p>Програма „Здравеопазване на животните”</p> <p>Цел на програмата е гарантирането на здравословния статус на животните.</p>	
<p>Програма „Животновъдство ”</p> <p>Целите на програмата са: създаване на условия за високоефективно, конкурентноспособно и качествено производство на животински продукти чрез съблюдаване на европейските норми, отчитане на българските специфики и въвеждане на щадящи околната среда иновационни технологии; управление на генетичния ресурс на национално ниво чрез целенасоченото му поддържане, усъвършенстване и използване; обединяване възможностите на частния бизнес, научните институти и държавните структури за запазване облика, видовото и породно разнообразие в животновъдството; категоризацията на фермите за добив на сурово краве мляко съобразно лабораторните показатели на суровото краве мляко, зоохигиенните и ветеринарномедицински изисквания.</p>	
<p>Програма „Организация на пазарите”</p> <p>Целите на програмата са: повишаване на конкурентноспособността и улесняване на достъпа на продукти от българско селскостопанско производство до европейския и световен пазар; окрупняване и достигане на икономическа стабилност на стопанствата за производство на селскостопанска продукция.</p>	
<p>Програма „Агростатистика анализи и прогнози”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на качествена информация за състоянието на отрасъла.</p>	
<p>Програма „Научни изследвания”</p> <p>Цел на програма е превръщането на аграрната наука в основен фактор за устойчиво развитие на българското земеделие, конкурентноспособно и експортно ориентирано, чрез разработване на интегрирани научни проекти в приоритетни направления.</p>	
<p>Програма „Съвети и консултации”</p> <p>Цел на програмата е повишаване ролята на системата за съвети и консултации в земеделието и селските райони чрез предоставянето на актуализирана информация, специализирана експертна помощ и обучение на земеделски стопани и техните организации.</p>	
<p>Програма „Образование”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на качествено професионално образование и обучение.</p>	

	<p>Програма „Земеделска техника”</p> <p>Целите на програмата са: осигуряване на безопасността на земеделската техника, преди пускането ѝ на пазара, чрез изпитване, изследване, одобряване на типа и сертифициране; прогресивно намаляване на машините, пускани на пазара, несъответстващи на изискванията на хармонизираното с ЕС законодателство; контрол върху техническата годност на експлоатираната в земеделието техника.</p>
	<p>Програма „Качество на храните”</p> <p>Цел на програмата е гарантиране на качеството на земеделските и преработени продукти, включително вина и продукти от грозде и вино, пресни плодове и зеленчуци, чрез ефективно работеща система за контрол.</p>
	<p>Програма „Безопасност на храните и фуражите”</p> <p>Цел на програмата е провеждането на ефективен контрол върху безопасността на храните от животински произход и на фуражите.</p>
	<p>Програма „Подобряване на живота в селските райони”</p> <p>Целите на програмата са: подобряване и развитие на инфраструктурата, свързана с развитието и адаптирането на земеделието и горското стопанство; възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия и въвеждане на подходящи превантивни дейности; разнообразяване към неземеделски дейности; подкрепа за създаване и развитие на микро-предприятия; насърчаване на туристическите дейности; предоставяне на основни услуги за икономиката и населението в селските райони; обновяване и развитие на селата; изпълнение на стратегии за местно развитие; национално и транснационално сътрудничество; управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия.</p>
<p>Политика в областта на рибарството и аквакултурите</p>	<p><i>Целите на политиката са свързани с устойчивото развитие на сектора.</i></p>
	<p>Програма „Рибарство и аквакултури”</p> <p>Целите на програмата са: обогатяване и устойчива експлоатация на рибните ресурси във водните екосистеми; опазване на биологичното разнообразие; засилване на контрола върху рибностопанските дейности в Черно море, р. Дунав и във вътрешните водоеми; устойчиво развитие на сладководната и морската аквакултура чрез диверсификация на видове и въвеждане на нови и усъвършенствани производствени системи, методи и технологии; ефективно участие в работата на институциите на ЕС, в двустранни и многостранни договори, споразумения и конвенции по рибарство, провеждане на Общата политика по рибарството на ЕС в България; осъществяване на съвместна дейност с неправителствени и научни организации в сектор „Рибарство”; създаването на надеждна и достоверна база данни за сектора; изготвяне на анализи и оценки за състоянието на сектор „Рибарство”.</p>

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ТРАНСПОРТА

<p align="center">Политика „Модеризиране на транспортната инфраструктура“</p>	<p><i>Целите на политиката са: развитие на базисната транспортна инфраструктура; интегриране на българската транспортна система в европейската и утвърждаване на приоритетната ѝ роля в региона; повишаване на икономическата ефективност; повишаване на конкурентноспособността на българската транспортна система.</i></p>
	<p>Програма „Развитие на железопътната инфраструктура и комбиниран транспорт“</p> <p>Цел на програмата е изпълнението на проектите, разположени по трасетата на общоевропейските транспортни коридори, както и рехабилитацията на участъците от железопътната мрежа извън общоевропейските транспортни коридори. Изпълнението ѝ ще повиши капацитета на българската транспортна мрежа и ще достигне проектната скорост за железопътната мрежа.</p>
	<p>Програма „Развитие на инфраструктурата във водния транспорт“</p> <p>Цел на програмата е постигане на значително подобряване на транспортната инфраструктура - модернизация и развитие на инфраструктурата във водния транспорт.</p>
	<p>Програма „Развитие на инфраструктурата във въздушния транспорт“</p> <p>Целите на програмата са: усъвършенстване на летищните инфраструктури в съответствие с непрекъснато нарастващите изисквания на пазара от качествени и надеждни транспортни услуги; повишаване пропускателната способност на летищата; постигане на по-висока рентабилност при експлоатацията на летищата; създаване на условия за превръщане на летищата за гражданско въздухоплаване в желан и безопасен пункт за превоз и трансфер на пътници и товари.</p>
	<p>Програма „Планиране и контрол пътната инфраструктура“</p> <p>Цел на програмата е формиране, провеждане и контрол по изпълнението на държавната политика в пътната инфраструктура.</p>
<p align="center">Политика „Подобряване организацията и управлението на транспорта“</p>	<p><i>Целите на политиката са: осигуряване на транспортни услуги на населението на достъпни цени; подобряване на условията за лоялна конкуренция между и в различните видове транспорт; устойчив ръст на вътрешните и международните превози; повишаване на енергийната ефективност на транспортния сектор.</i></p>
	<p>Програма „Регулиране на достъпа до пазара и професията“</p> <p>Целите на програмата са: осигуряване на благоприятни условия за навлизане на частни конкурентноспособни и финансово стабилни автомобилни превозвачи в съвременния и либерализиран европейски транспортен пазар; осигуряване на по-голям достъп до обществените превози по автобусни линии; актуализиране, развитие и усъвършенстване на републиканската транспортна схема, с цел доближаване на превозните услуги по място, време и честота до действителните потребности на населението; повишаване ефективността на превозите.</p>
	<p>Програма „Общодостъпен транспорт“</p>

	<p>Цел на програмата е изпълнение на задълженията за извършване на обществени превозни услуги за постигане на определено равнище на транспортно обслужване и условия за безплатни и с намалени цени пътувания в интерес на обществото. Постигането на по-широк достъп на населението до транспортната услуга е свързано с покриване на загубите от превозите по железопътния транспорт, вътрешноградските и междуселищните превози в слаборазвитите планински и гранични райони и компенсиране на превозвачите със стойността на безплатните и по намалени цени пътувания по автомобилния и железопътния транспорт на някои социално слаби групи граждани, ветерани от войните и военноинвалиди, многодетни майки и инвалиди, възрастни граждани – пенсионери, учащи се и студенти – редовно обучение.</p>
	<p>Програма „Проучване и поддържане на водните пътища”</p> <p>Целите на програмата са: подобряване и поддържане на параметрите на корабоплавателния път, като воден път с международно значение при отчитане на новите технологии във вътрешния воден транспорт; постигане на високо ниво на безопасност в речния транспорт; общо подобряване на условията за извършване на превози на пътници и товари в страната; постигане и поддържане на висока степен на безопасност и сигурност и повишаване на качеството на транспортните услуги; създаване на условия за развитие на транспортния сектор в съответствие с международните стандарти; намаляване на негативното влияние на транспортната дейност върху околната среда.</p>
<p>Политика „Безопасност, сигурност и екологосъобразност в транспорта”</p>	<p><i>Целите на политиката са: постигане и поддържане висока степен на безопасност и сигурност; висока надеждност на експлоатацията; намаляване на негативното влияние на транспортната дейност върху околната среда; намаляване броя и щетите от произшествията; постигане на високо ниво на професионална компетентност.</i></p>
	<p>Програма „Контрол и осигуряване на стандарти в автомобилния транспорт”</p> <p>Целите на програмата са: изграждане на безопасна и екологосъобразна транспортна система; подобряване организацията и управлението на автомобилния транспорт; постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност в автомобилния транспорт; повишаване качеството и ефективността от дейностите на пунктовете, извършващи периодични прегледи за проверка на техническата изправност на пътни превозни средства; намаляване на шума и замърсяванията на околната среда в резултат на вредните емисии от отработените газове от автомобилите; повишаване качеството на изпитите за проверка на знанията и уменията на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС, на водачи, извършващи превоз на опасни товари, и на консултанти по безопасността при превоза на опасни товари, на ръководители на транспортната дейност за автомобилен превоз на пътници/товари.</p>

	<p>Програма „Контрол и осигуряване на стандарти в железопътния транспорт”</p> <p>Целите на програмата са: подобряване на безопасността, сигурността и екологосъобразността в железопътния транспорт; гарантиране качеството на железопътните превози и защита на интересите на клиентите; уеднаквяване на техническите стандарти и въвеждане на единни правила за безопасност; постигане на високо ниво на безопасност на превозите в железопътния транспорт; намаляване на негативното влияние на транспорта върху околната среда; оперативна съвместимост на железопътния транспорт; интеграция с единната железопътна мрежа на Европа.</p>
	<p>Програма „Контрол и осигуряване на стандарти във въздушния транспорт”</p> <p>Цел на програмата е постигане и поддържане на висока степен на безопасност и сигурност в съответствие с международните стандарти във въздушния транспорт.</p>
	<p>Програма „Контрол и осигуряване на стандарти във водния транспорт”</p> <p>Целите на програмата са: повишаване на безопасността и обезпечаване на сигурността на водния транспорт; внедряване на осигурителни, телекомуникационни и информационни технологии и повишаване качеството на транспортните услуги; постигане на високо ниво на годност на пристанищната инфраструктура и на пристанищните съоръжения за експлоатация.</p>
	<p>Програма „Управление при кризи, превенция на риска, търсене и спасяване, разследване на произшествия”</p> <p>Целите на програмата са: изграждане на способности в транспорта за действие при кризи като подсистема на Националната система за управление при кризи; изграждане на система за търсене и спасяване на въздухоплавателни средства, търпящи бедствие в пределите на територията на Република България и координация на дейностите при търсене и спасяване на бедстващи хора, въздухоплавателни средства и морски съдове; създаване на условия за свеждане до минимум на тежкия трудов травматизъм в транспорта; свеждане до минимум на времето за оказване на първа помощ при инциденти в транспорта и намаляване загубите на материални и човешки щети; премахване на предпоставките за допускане на произшествия;</p>
	<p>Програма „Медицинска и психологическа експертиза”</p> <p>Целите на програмата са достигане на пълна реализация на “потенциалното здраве” за всички служители и постигане на високо ниво на безопасност във всички видове транспорт.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Други програми</p>	<p>Програма „Общодостъпна пощенска услуга”</p> <p>Целите на програмата са свързани с: изпълнение на дейности по компенсиране от държавния бюджет на пощенски оператори на универсалната пощенска услуга при доказан дефицит от изпълнението на услугата при икономически неизгодни условия; анализ и оценка на ефективността от прилагането на финансови механизми за осигуряване</p>

	достъпността на универсалната пощенска услуга, като услуга от обществен интерес.
	Програма „Авиоотряд 28” Цел на програмата е осигуряване на качествени и с необходимото ниво на безопасност полети със специално предназначение.

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ И АДМИНИСТРАТИВНАТА РЕФОРМА

<p align="center">Политика „Добро управление“</p>	<p><i>Целите на политиката са: улесняване на достъпа на гражданите и бизнеса до административни услуги и намаляване на административните пречки пред бизнеса при осъществяване на стопанска дейност; подобряване на пропускателната способност и обслужването на ГКПП с акцент върху шосейните граници; задоволяване на обществените нагласи и очаквания на гражданите и бизнеса за по-добри, качествени и леснодостъпни административни услуги; развитие на електронното управление; въвеждане на модерни методи на управлението в администрацията; намаляване на корупционната практика.</i></p>
	<p>Програма „Подобряване на административното обслужване и регулиране“ Целите на програмата са: намаляване на времето (респективно средствата) за чакане при предоставяне на административни услуги чрез създаване на нови форми за намаляване на опашките; повишаване удовлетвореността на потребителите от административното обслужване.</p>
	<p>Програма „ГКПП – поддържане и подобряване на инфраструктурата и системата “Единен фиш” Цел на програмата е подобряване състоянието на ГКПП и увеличаване събираемостта на държавните вземания.</p>
	<p>Програма „Електронно правителство“ Цел на програмата е ефективното електронно управление.</p>
	<p>Програма „Добро управление на администрацията“ Цел на програмата е подобряването на хоризонталния процес на управление в сферата на публичната администрация.</p>
	<p align="center">Политика „Управление на човешките ресурси и обучение на държавната администрация“</p>
<p>Програма „Обучение на служителите в държавната администрация“ Цел на програмата е повишаване на административния капацитет на служителите, насочен към управление на професионалното и кариерно развитие на служителя и мотивиране за ефективно изпълнение на служебните задължения и постигане на организационните цели.</p>	
<p>Оперативна програма „Административен капацитет“ Цел на програмата е създаване на ефективна и компетентна администрация, способна да разработва и прилага националните и европейските политики, като отговаря на очакванията на гражданите и бизнеса за по-добро обслужване и етика; оказване подкрепа за ефективна съдебна власт.</p>	

Други програми	<p>Програма „Други програми в МДААР (Правноинформационна система на държавната администрация и лицензии на МАЙКРОСОФТ)“</p> <p>Цел на програмата е обезпечаване на държавната администрация с правноинформационен софтуер и осигуряване на лицензии на Майкрософт.</p>
	<p>Програма „Други програми в областната администрация (Изработване на кадастрални планове в изпълнение на ЗСПЗЗ), Съфинансиране по проекти и договори на областната администрация)“</p> <p>Целите на програмата са: възлагане изработването на помощен план и план на новообразуваните имоти – в изпълнение на ЗСПЗЗ и управление на държавната собственост – в изпълнение на ЗДС; участия в международни, регионални и други програми и произтичащата необходимост от съфинансиране и заплащане на членски внос.</p>
	<p>Програма „Здравеопазване“</p> <p>Цел на програмата е предоставяне на здравни услуги.</p>
	<p>Програма „Преводи и редакции на нормативни актове“</p> <p>Цел на програмата е извършване на дейности, свързани с преводи и редакции на нормативни актове.</p>
	<p>Програма „Специална куриерска служба“</p> <p>Цел на програмата е приемане, пренасяне и доставка на кореспонденция, съдържаща класифицирана информация.</p>
	<p>Програма „Обекти с представителни и социални дейности“</p> <p>Цел на програмата е извършване на дейности, свързани с почивните бази, резиденции и други обекти, осъществяващи стопанска дейност към МДААР.</p>
	<p>Програма „Избори - издръжка на ЦИК и нови избори“</p>
	<p>Програма „ОМП, поддържане на запаси и мощности“</p> <p>Цел на програмата е осъществяване на дейности по ОМП, поддържане на мощности и превантивна дейност за намаляване на вредните последствия при кризи, бедствия и аварии.</p>

**ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ДЪРЖАВНАТА
ПОЛИТИКА ПРИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ**

<p align="center">Политика в областта на превенцията при възникване на бедствия и аварии</p>	<p><i>Целите на политиката са: изграждане на работеща система за координация между участниците в процеса на планиране на мероприятия по превенцията на бедствия и аварии; осъществяване на ефективна координация при извършването на аварийно–спасителни дейности, дейности по ликвидирането на последствия от бедствия и аварии; информираност на обществото във връзка с възможните рискове, както и широко мащабна организация за разяснителна дейност по въпросите на превантивната работа, възможните действия по време на бедствия сред широка част от населението. Съвместно с министерство на образованието и науката ще се разработват методики за обучение в детските градини, основните и средните училища и висшите учебни заведения. ще се организират национални и международни ученически състезания, които да способстват за популяризирането на мерките и действията необходими за предприемане по време на бедствия и аварии.</i></p>
	<p>Програма „Превенция при бедствия”</p> <p>Целите на програмата са: осъществяване на дейности по прогнозиране, ранно предупреждение и мониторинг на извънредни ситуации в реално време; създаване на актуална база данни за потенциално опасните обекти; единна категоризация на обектите от национално значение; изготвяне на методики и методологии за наблюдение, оценка и вземане на превантивни мерки за неутрализиране на възможните рискове; проверка и извършване на анализ на категоризираните потенциално опасни обекти; извършване на предварителен, текущ и последващ контрол.</p>
	<p>Програма „Обучение за подготовка и защита”</p> <p>Целите на програмата са: осъществяване на дейности по обучение на обучители, обучение на целеви групи от населението за поведение при бедствия, обучения на органите на управление от месната и изпълнителната власт, провеждане на национални и международни тренировки и учения по целеви групи.</p>
<p align="center">Политика в областта на защитата при бедствия и аварии</p>	<p><i>Целите на политиката за осигуряването на надеждна защита на здравето и живота на населението, националното стопанство и околната среда се реализират чрез изграждането на национална система за управление при бедствия и аварии и единна система за реагиране при бедствия и аварии, включващи две подсистеми – интегрирана система за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване, както и националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112.</i></p>
	<p>Програма „Наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия”</p> <p>Целите на програмата са: осъществяване на дейности по: наблюдение на потенциално опасни обекти и съоръжения; мониторинг върху рискови територии и инфраструктура; оценка на текущото състояние на наблюдаваните обекти и прогнозиране на бъдещото състояние на наблюдаваните обекти.</p>
	<p>Програма „Сили за реагиране при бедствия”</p>

	<p>В изпълнение на програмата се осъществяват дейности по: поддържане в постоянна готовност на силите за реагиране, проверка на готовността на силите за реагиране чрез тренировки и симулация, окомплектоване на силите за реагиране със съвременна стандартизирана спасителна техника и оборудване, разширяване зоната на отговорност и спектъра на изпълняваните аварийно-спасителни дейности.</p>
Политика в областта на държавния резерв и военновременните запаси	<p><i>Управлението на държавния резерв е част от стратегията на правителството в областта на материално техническото обезпечаване на националната сигурност. Основна стратегическа цел в тази дейност е преместването на акцента от създаването на запаси за военно време към реструктурирането на запасите за кризисни ситуации и бедствия. В тази връзка е необходимо създаване на нови номенклатури от запаси, подлежащи на съхранение, актуализация на сроковете за съхранение, както и определяне на разумни квоти за съхранение между държавата и различните производители и вносители.</i></p> <p><i>С управлението на държавния резерв се реализира политиката на правителството в областта на националната сигурност, свързана със създаването на запаси от горива и нови номенклатури на запаси от суровини и индустриални продукти за кризисни ситуации, с оглед на новите стратегически приоритети на държавата, произтичащи от членството ѝ в НАТО и Европейския съюз, както и от обективния фактор за намаляване числеността на българската армия и тенденцията за отрицателен прираст на населението на страната.</i></p> <p>Програма „Държавен резерв и военновременни запаси”</p> <p>Целите на програмата са: създаване и поддържането на нормативно определените като номенклатури, структура и качество държавни резерви, военновременни запаси и задължителни запаси от нефт и нефтопродукти чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ задоволяване на потребностите на националното стопанство и населението при възникване на кризисни ситуации и извънредно положение със запаси за потребление в период между 10 и 120 дни в съответствие с действащите номенклатури и нормативи; ➤ осигуряване на запаси за снабдяването с течни горива за 40 дни в случай на затрудняване на доставките на нефт и нефтопродукти в страната; ➤ осигуряване при положение на война или военно положение технологичен потенциал за производството на военна продукция за потребностите на въоръжените сили и структурите, изпълняващи задачи по отбраната на страната, националното стопанство и населението, в количества съгласно утвърдения военновременен план на страната; ➤ снижаване на необходимите разходи за поддържане и съхранение на запаси с отпаднала необходимост; ➤ създаване на възможност за гъвкавост при вземане на национално отговорни решения в случай на възникване на бедствени събития.

**ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И СЪОБЩЕНИЯ**

Политика „Развитие на електронните съобщения”

Целите на политиката са свързани с развитие на електронните съобщения, чрез насърчаване навлизането на нови участници на пазара и създаване предпоставки за лоялна конкуренция; развитие на модерна електронна съобщителна инфраструктура; ефективно използване на ограничените ресурси, осигуряване на достъп на населението до широк спектър от съвременни, ефективни и качествени електронни съобщителни услуги на достъпни цени, както и за преодоляване на изоставането в развитието на електронната съобщителна инфраструктура в пограничните и слабо населени райони.

Програма „Електронни съобщения”

Целите на програмата са: провеждане на държавната политика в областта на електронните съобщения в съответствие с действащата правно-нормативна уредба в сектора; развитие на пазара на електронните съобщителни мрежи и услуги с ясни правила за свободна и ефективна конкуренция; предоставяне на широк спектър от съвременни електронни съобщителни услуги за бизнеса; развитие на модерна електронна съобщителна инфраструктура; достъп на населението до качествени електронни съобщителни услуги на достъпни цени.

Програма „Управление на радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита на Република България”

Цели на програмата са: провеждане на държавната политика по планиране и разпределение на радиочестотния спектър; хармонизиране на Националния план за разпределение на радиочестотния спектър на радиочестоти и радиочестотни ленти за граждански нужди, за нуждите на националната сигурност и отбраната, както и за съвместно ползване между тях; ефективно използване на радиочестотния спектър; създаване на условия за развитието на цифрово радиоразпръскване; създаване на условия за развитие на мобилните мрежи и услуги; създаване на условия за развитие на спътниковите съобщения.

Политика „Ефективни, сигурни и достъпни услуги на информационното общество”

Целите на политиката са свързани с изграждане на икономика на знанието, чрез осигуряване на равнопоставен достъп до съвременни, ефективни и качествени услуги на информационното общество и стимулиране разработването на нови услуги и приложения като основни движещи сили за устойчив икономически растеж, за осигуряване на повече и по-добри работни места, както и за подобряване на социалния статус на населението.

Програма „Услуги на информационното общество”

Цели на програмата са: ускоряване развитието на научните изследвания, технологичния трансфер и иновациите в областта на ИКТ; повишаване на производителността и конкурентноспособността на МСП чрез внедряване и използване на ИКТ и развитие на електронния бизнес; подобряване на капацитета на държавните институции в областта на електронното управление; популяризиране на услугите на ИО и информационно приобщаване на гражданите, бизнеса и групите в неравностойно положение.

	<p>Програма „Оперативна съвместимост на информационните системи”</p> <p>Целите на програмата са: изготвяне на политики за системна интеграция и оперативна съвместимост на приложения, свързани с електронното правителство. разработване на Национална рамка за оперативна съвместимост на информационните системи в изпълнителната власт; техническо обезпечаване и изграждане на център по компетентност в областта на оперативната съвместимост; обучение на специалисти в областта на оперативната съвместимост и на специалисти във всички звена на държавната администрация; изграждане и поддръжка на регистри; сертифициране на информационни системи.</p>
	<p>Програма „Сигурност на мрежите и информацията”</p> <p>Целите на програмата са: създаване на политики по информационна сигурност; техническо обезпечаване и създаване на център по компетентност; обучение на специалисти; изграждане на центрове за реагиране в кризисна ситуация; управление на изграждането на сигурни информационни решения.</p>
<p>Политика „Устойчиво развитие на пощенския сектор”</p>	<p><i>Целите на политиката са развитие и регулиране на пощенските услуги, на пощенския пазар и на пощенската инфраструктура, както и разработване и изпълнение на годишните тематични планове за издаване на български пощенски марки, пощенски продукти и специални пощенски печати.</i></p>
	<p>Програма „Развитие и обновяване на пощенските услуги. Универсална пощенска услуга”</p> <p>Целите на програмата са: осъществяване на държавно управление на пощенските услуги в съответствие с действащата правно-нормативна уредба на сектора; създаване на условия за функциониране на икономически стабилен и ефективен пощенски сектор; създаване на условия за устойчиво развитие на пощенските услуги и за тяхното постепенно и контролирано либерализиране, както и за навлизане на съвременни пощенски услуги; защита интересите на потребителите чрез гарантиране предоставянето на универсалната пощенска услуга, достъпна за всеки потребител на територията на цялата страна.</p>
	<p>Програма „Маркоиздаване и маркосъхранение”</p> <p>Целите на програмата са: осигуряване издаването на български пощенски марки, пощенски продукти и специални пощенски печати; осигуряване пускането и изваждането от употреба на български пощенски марки, пощенски продукти и специални пощенски печати; организиране и осъществяване на съхранението на пощенските марки в маркоохранилището.</p>

Политика в областта на създаване на национална инфраструктура и надеждни комуникации

Програма „Изграждане и интеграция на мрежи, осигуряване на свързаност за нуждите на отбраната и сигурността и поддържане на ведомствени пунктове за управление”

Целите на програмата са: създаване, поддържане, експлоатация, развитие и модернизация на национална държавна далекосъобщителна мрежа и пунктове за управление, свързани със сигурността и отбраната на страната за нуждите на държавното управление.

Програма „Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка”

Цел на програмата е осигуряването и провеждането на държавната политика в областта на информационните технологии и съобщенията, свързана с управлението при кризи от военен и невоенен характер.

ПОЛИТИКИ ПО БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА МЛАДЕЖТА И СПОРТА

Политика в областта на младите хора	<p><i>Целите на политиката са насочени към въздействие върху целевата група и обществото като цяло за съхранение, развитие и реализация на младите хора и инвестиране в младежта като социален капитал на страната.</i></p>
	<p>Програма „Младите в действие”</p> <p>Целите на програмата са свързани със създаване на възможности за личностна реализация, мобилност и активно участие на младите хора в изграждане на „Европа на третото хилядолетие”; създаване на условия за сътрудничество между отговорните държавни институции и младежките организации и структури при изграждане и реализиране на младежката политика; реализиране на устойчив механизъм за учене през целия живот за усвояване на знания, умения и опит за развитие и реализация на младите хора; изграждане на активно гражданско съзнание и реално участие на младите хора в общественоеикономическия живот на страната.</p>
Политика в областта на спорта за учащи и спорта за всички	<p><i>Цел на политиката в областта на спорта за учащи и спорта за всички е постигането на оптимална осигуреност на възможности и предпоставки за физическо възпитание и спорт на населението с цел здравословен начин на живот, както и възможности за изява и постигане на спортни резултати.</i></p>
	<p>Програма „Спорт за учащи”</p> <p>Целите на програмата са: разширяване обхвата на учащите, системно практикуващи физически упражнения и спорт; утвърждаване на физическото възпитание и спорта като средство за здравословен начин на живот на учащите.</p>
	<p>Програма „Спорт за всички”</p> <p>Цел на програмата е създаване на условия и възможности за увеличаване на броя на хората, практикуващи физически упражнения и спорт като средство за профилактика, поддържане и съхраняване на здравето и физическата дееспособност на населението.</p>
Политика в областта на спорта за високи постижения	<p><i>Цел на политиката в осигуряване на възможности за реализиране на високи спортни резултати от българските спортисти на европейски и световни първенства и на олимпийски игри и създаване на условия за изява на талантливи деца и юноши в областта на спорта.</i></p>
	<p>Програма „Олимпийска подготовка”</p> <p>Цел на програмата е разширяване състава на проектоолимпийския отбор на Република България и осигуряване на необходимите условия за пълноценен тренировъчен и състезателен процес на спортистите за участие на европейски и световни първенства и на олимпийски игри.</p>
	<p>Програма „Спорт за високи постижения”</p> <p>Цел на програмата е осигуряване на възможности за изява и реализиране на високи спортни резултати от българските спортисти на първенствата от държавния спортен календар, а в състава на националните отбори - на европейски и световни първенства и други международни състезания, както и</p>

	<p>на аналогични първенства за спортисти с увреждания.</p> <p>Програма „Детско-юношески спорт”</p> <p>Цел на програмата е увеличаване контингента на спорта за високи постижения с талантиви деца и юноши, осъществяващи системна тренировъчна и състезателна дейност, и създаване на условия за мотивация и изява чрез участие в състезания.</p>
<p>Политика „Привеждане на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти”</p>	<p><i>Целите на политиката са: осигуряване на оптимални условия за пълноценно използване на спортните обекти и съоръжения за утвърждаване и разширяване позициите на Р. България в развитието на спортовете, имащи престижно и социално значение за страната; модернизиране на спортните обекти и съоръжения в съответствие с международните нормативи, както и осигуряване на условия за ползването им от хора с увреждания.</i></p> <p>Програма „Спортни обекти и съоръжения ”</p> <p>Целите на програмата са: реконструкция и модернизация на спортните обекти и съоръжения, съобразени с изискванията на съответните международни нормативи, стандартите на международните спортни федерации, както и създаване на условия за достъпност до спортните обекти и съоръжения на хората с увреждания; създаване на предпоставки за развитие и популяризиране на спортовете, практикувани от хора с увреждания, както и включването им във всички сегменти на спортния живот, като средство за интегрирането им в обществото; осигуряване на оптимални условия за пълноценно използване на спортните обекти и съоръжения за реализиране и утвърждаване на позициите на Република България в реализиране на спортовете с престижно и социално значение.</p>
<p>Политика „Европейска координация и програмиране в областта на младежта и спорта”</p>	<p><i>Целите на политиката са: преодоляване на специфичните диспропорции в развитието на секторите „младеж” и „спорт” на национално, регионално и местно ниво; изграждане на целеви мрежи в младежката и спортната сфера на двустранна и многостранна основа със страните членки на ЕС.</i></p> <p>Програма „Изграждане на високоефективен капацитет за внедряване на програмно – проектния подход в системата на младежта и спорта”</p> <p>Целите на програмата са: развитие на административния капацитет за управление и усвояване на средства от структурните фондове на ЕС; утвърждаване на интегрирания подход при разработването на програми и проекти в областта на младежта и спорта; разработване и прилагане на Европейските модели за програмно финансиране в сферата на младежките и спортни дейности.</p>

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

Политика в областта на горското и ловно стопанство	<i>Целите на политиката са: професионално управление, въз основа на постиженията на силно развита наука, в стабилен горски сектор, с широка обществена подкрепа, при взаимно зачитане и интегриране на интересите на всички заинтересовани страни; съхраняване и обогатяване на българските гори и дивеча като национално богатство и поддържане и увеличаване на техните екологични, икономически и социални функции.</i>
	Програма „Горско стопанство” Целите на програмата са възпроизводство и увеличаване на горите и дивеча; многофункционално и устойчиво ползване на горските ресурси и дивеча в интерес на обществото.
	Програма „Опазване на горите, дивеча и рибата” Цел на програмата е опазване на горите, дивеча и рибата чрез подобряване на охраната им от посегателства, нарушения и пожари